

Rendszerváltás és Korszakváltás a Biztonságvédelmünkben is!

avagy

**Együtt szervezzük meg a Negyedik Magyar Köztársaság
új, emberközpontú, XXI. századi Biztonsági Rendszerét!**

avagy

A biztonságvédelmi tervezésünk egyedülállóan új módszere!

CD melléklettel

Dr. Várhalmi A. Miklós (PhD)

ISBN 978-963-08-6237-0

Magyarország, Baja

2013

A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	9
1.1. A szerző bemutatása illetve pozicionálása.....	9
1.2. A kiadvány céljai	10
1.3. Címmeditáció	10
1.4. A tudatosan megszerkesztett címek értelmezése	11
1.5. A kiadvány műfaja, jellege a szerző szándékai szerint	14
1.6. A téma aktualitása	14
1.7. Haza, Haladás, Szolidaritás és Európa!.....	15
1.8. Az ember a földkerekség legcsodálatosabb teremtménye.....	16
1.9. A kiadvány bevezető pozicionálása	17
2. A biztonság fogalmának megváltozása, szélesebb átfogása, újraértékelése.....	19
2.1. A világszisztéma felépülése, működése, egyensúlya, stabilitása, biztonsága	19
2.2. A biztonság fogalmának megváltozása, szélesebb átfogása	19
2.3. Szabadság és/vagy Biztonság	20
3. A Negyedik Magyar Köztársaság XXI. századi Biztonsági Rendszerének koncepciója	25
4. A Negyedik Magyar Köztársaság új, XXI. századi Biztonsági Rendszerének végrehajtási programjához illetve főbb feladataihoz közvetlenül vagy alátámasztásként felhasználható szándékok és (innovatív) gondolatok mintavételes gyűjteménye, a teljesség igénye valamint rangsorolás és súlyozás nélkül	29
4.1. Biztonságpolitikai kiinduló pontok és alapvetések	29
4.2. (Nemzet)Biztonság tudatos szemléletváltás, gondolkodás és gyakorlat.....	34
4.3. A Nemzetbiztonsági Szolgálatokhoz kapcsolódó javaslatok és megfontolások	34
4.4. Rendőrséghez illetve a rendészethez kapcsolódó javaslatok és megfontolások	40
4.5. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi és rendvédelmi) civilesítése-demilitarizálása	40
4.6. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) szakembereinek pályáztatása, kiválasztása és rendszeres ellenőrzése	41
4.7. A Biztonsági Szervezetek szakembereivel való újszerű együttműködés a hatékonyság és a gazdaságosság érdekében	41
4.8. A védelemigazgatás változtatása, biztonsági adat- és tudásbázis.....	42
4.9. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) nyugdíjasainak érdemi bevonása, tapasztalatainak hasznosítása	42
4.10. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) oktatási-képzési megoldása	43
4.11. A Magyar Köztársaság új biztonsági rendszerének költségvetési támogatása.....	44
4.12. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) szakembereinek erkölcsi és anyagi megbecsülése	44

4.13.	Gazdasági bűnözés-korrupció-fekete gazdaság	45
4.14.	Intellektuális polgárháború kockázatai-veszélyei-hatásai Magyarországon	46
4.15.	Globális Információs Társadalom kockázatai-veszélyei és az informatikai-információ biztonság	48
4.16.	Biztonság(politika)i (honvédelmi-rendvédelmi) kapcsolódásunk az EU-hoz	52
4.17.	Katonai vonatkozású javaslatok és megfontolások (ezen belül kapcsolódásunk a NATO-hoz).....	53
4.18.	A terrorizmus újszerű és néhány fontos jellemzője a megelőzés szempontjából is.....	55
4.19.	A magán titkosszolgálatok, biztonsági szolgálatok szerepe- jelentősége-hasznosíthatósága	55
4.20.	Kritikus Infrastruktúra Biztonsági Központ létrehozása.....	56
4.21.	(Operatív) Biztonsági Veszélyhelyzet Kezelő (és Koordináló) Központ létrehozása	57
4.22.	A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi és rendvédelmi) belső ellenőrzését (belső elhárítását) egy átfogó központi szervezetben kell megoldani	57
4.23.	Egy új, integrált, irányító és/vagy csak (ernyőszervezetként) felügyelő Biztonsági és/vagy Védelmi Minisztérium létrehozása a hatékonyság és a gyors, rugalmas operativitás érdekében.....	58
4.24.	A Magyar Köztársaság növekvő demokrácia deficitjének, a szaporodó intellektuális-diktatórikus jellemzőknek, mint biztonsági kockázatoknak a csökkentése	59
4.25.	Tűz, katasztrófa, környezet védelem; energiabiztonság, piacbiztonság.....	59
4.26.	Az új Biztonsági Rendszer megvalósításához, működtetéséhez felsorolt főbb javaslatok, gondolatok összegzése	60
5.	A biztonságvédelem rendszer- és korszakváltását követő új Biztonsági Rendszer modelljének meghatározásához a jelenlegi helyzetet tükröző Biztonsági Kompetencia Mátrix kidolgozása és elemzése	61
5.1.	A biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek megelőzését és kezelését szolgáló releváns, aktuális belföldi és nemzetközi törvények, jogszabályok, stratégiák, irányelvek, ajánlások gyűjteménye.....	61
5.2.	A biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok összeállítása a többségében és jelenleg érvényben lévő jogszabályok és nemzetközi irányelvek, ajánlások, dokumentumok alapján.....	63
5.3.	A jelenlegi magyar biztonsági (hon- és rendvédelmi) szervezetek felsorolása, a létüket megalapozó jogszabályok alapján.....	65
5.4.	A jelenlegi biztonsági szervezetek feladatainak, jogosítványainak a többségében érvényes jogszabályok szerinti gyűjteménye.....	65
5.5.	A jelenlegi biztonsági szervezetek eszközeinek, módszereinek a többségében érvényes jogszabályok szerinti gyűjteménye.....	66
5.6.	A jelenlegi biztonsági szervezeteknek a biztonsági kihívásokhoz kapcsolódó hatáskör, illetékesség, kompetencia erőssége.....	68
5.7.	A jelenlegi biztonsági szervezetek közül a várhatóan tovább működőknek a biztonsági kihívásokhoz kapcsolódó, javasolt hatáskör, illetékesség, kompetencia erőssége.....	68

5.8.	Az előzőek felhasználásával készült, a jelenlegi helyzetet bemutató, átfogó és komplex Biztonsági Kompetencia Mátrix a kiadványhoz mellékelt CD-n	68
5.9.	A szabályozási illetve az ebből fakadó biztonsági hiányosságok jól kiszűrhetők a Biztonsági vagy Kompetencia Mátrixból	69
6.	Az új, innovatív, a XXI. századi biztonsági kihívásoknak megfelelő, jövőálló biztonsági rendszer újratervezése.....	70
6.1.	első alapdokumentum: belföldi és nemzetközi biztonsági (hon- és rendvédelmi) dokumentumok gyűjteménye.....	70
6.2.	második alapdokumentum: biztonsági kihívások gyűjteménye.....	70
6.3.	harmadik alapdokumentum: biztonsági koncepciók, stratégiák, célok kidolgozása	70
6.4.	negyedik alapdokumentum: biztonsági feladatgyűjtemény	70
6.5.	ötödik alapdokumentum: biztonsági szervezetek meghatározása	71
6.6.	hatodik alapdokumentum: biztonsági tevékenység jogosítvány és eszközrendszere	71
6.7.	hetedik dokumentum: biztonsági szervezetrendszer modellezése	71
6.8.	nyolcadik dokumentum: az új biztonsági rendszer sokoldalú hatásvizsgálata	71
6.9.	kilencedik dokumentum: a biztonsági rendszer létrehozását és működését szabályzó törvények és jogszabályok kidolgozása.....	72
6.10.	tizedik dokumentum: a biztonsági rendszerhez kapcsolódó dokumentum tervezetek társadalmi, szakmai megvitatása	72
7.	Szervezzük meg együtt az új, emberközpontú, XXI. századi, hatékony, gyors, rugalmas, jövőálló Biztonsági Rendszerünket	73
7.1.	Építsük fel MI, modellezzük le MI, a Magyar Köztársaság tulajdonosai, érdeklődő állampolgárok a Magyar Köztársaság optimális biztonságvédelmét.....	73
7.1.1.	<i>(Rendszer-)Szemlélet.....</i>	73
7.1.2.	<i>Kiindulás, alapvetések.....</i>	73
7.1.3.	<i>Az alapvetésekre épülő megfontolások.....</i>	74
7.1.4.	<i>Az előzőek alapján az egy minisztériumhoz tartozás célszerűségének mérlegelése.....</i>	76
7.1.5.	<i>Az előzőek alapján a biztonságvédelmi szereplők köre.....</i>	77
7.1.6.	<i>Az új biztonságvédelmi modell hatékonyságának rendszeres ellenőrzése, mérése.....</i>	77
8.	A Negyedik Magyar Köztársaság jelenlegi és jövőbeni biztonsági kihívásai kezelésének hatékony védelmi-biztonsági modelljei.....	79
9.	A cyberbiztonság, mint a Kritikus Infrastruktúra Biztonság felértékelődött területe (A fejezet szerzője: Csécs Zsolt).....	85
9.1.	Cyber védelem! Védelem?	85
9.2.	Mi is az a „cyber”?	85
9.3.	Cyber Attack	86
9.4.	Érintettek.....	87
9.5.	Mit is jelent a védekezés, mi az a cyber védelmi képesség?	87
9.6.	A hatékony védelmi rendszer, a valóban megoldandó feladatok.....	89

9.7.	Védelem? Támadás!	92
10.	Az előzőekben foglaltak megfogalmazása az új, Negyedik Magyar Köztársaság Alkotmányának Biztonságvédelmi Fejezetében.....	93
10.1.	Az alaptörvényt megelőző Alkotmány egyik változatának eddig ismert, hagyományos, XII. fejezete a Honvédségről és a rendvédelmi szervekről	93
10.2.	A Negyedik Magyar Köztársaság új Alkotmánya XII. biztonságvédelmi fejezetének javasolt szövegtervezete.....	94
11.	A kiadvány főbb, történelmileg is egyedülállóan innovatív illetve újdonság valamint szinergikus gondolati érték együttese az állampolgárok illetve a Negyedik Magyar Köztársaság biztonsága számára és javára (a teljes anyag összegzése, következtetésekkel, ajánlásokkal).....	98
12.	Összegzés	111
13.	Summary	112
14.	Mellékletek	114
14.1.	1. számú melléklet: Összesítő biztonságvédelmi főmátrix minta a biztonsági kihívások és a jelenlegi biztonsági (hon- és rendvédelmi) szervezetek összerendelésével. A teljes főmátrix a könyvhöz csatolt CD-n található, mivel mérete miatt nem nyomtatható.	115
14.2.	2. számú melléklet: Biztonságvédelmi almátrixok mintája a biztonsági kihívások és az egyes biztonsági szervezetek összerendelésével. Az almátrixok a könyvhöz csatolt CD-n találhatók, mivel a méretük miatt nem nyomtathatók.	117
14.3.	3. és 4. számú mellékletek: Egy új Biztonsági Rendszer két változatának modellje.....	119
14.4.	5. számú melléklet: Másodlagos nemzetbiztonsági kihívások - Dr. Hetesy Zsolt/2012.05.24./ZMNE konferencia.....	121
14.5.	6. számú melléklet: Mennyi kém és elhárító kell Magyarországnak - Dr. Várhalmi A. Miklós/2011.11.11./Népszava	127
14.6.	7. számú melléklet: Nekiment a Nemzeti Közszerződés Egyetemnek a volt tanszékvezető – Dezső András/2012.12.06./HVG	129
14.7.	8. számú melléklet: A demokratikus ellenzék által képviselt alapvetések a közbiztonság és a honvédelem területén – Szövetség a változásért/2013. február 27.	132
14.8.	9. számú melléklet: A jelenlegi biztonsági helyzet kritikája - kivonat az MSZP <i>Biztonságot mindenkinek</i> című közbiztonsági és honvédelmi programjának tervezetéből/2013.02.23.....	134
14.9.	10. számú melléklet: A magyar külpolitika közéről - Korányi Dávid cikke a Népszabadságban a magyar külpolitika stratégiai céljairól, a nemzetpolitika irányairól/Együtt 2014/2013.04.08.	145
14.10.	11. számú melléklet: A Chomsky-tízparancsolat – internetes források/2013.04.	148

14.11.	12. számú melléklet: Szinte védtelen a Magyar Honvédség egy külső támadással szemben – Csörgő László/2013.02.22./HVG.....	151
14.12.	13. számú melléklet (a könyv hátlapjának belső oldalán lévő tokban): A könyv CD melléklete, melyen megtalálható a könyv teljes anyaga, a kinyomtatásra alkalmatlan biztonsági fő- és almátrixokkal, valamint Dr. Várhalmi Antal Miklós szakmai, szakpolitikai publikációi a rendszer váltástól.....	158
15.	HIVATKOZOTT IRODALOM.....	159

A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!

Rendszerváltás és korszakváltás a Biztonságvédelmünkben is!¹

avagy

Együtt szervezzük meg a Negyedik Magyar Köztársaság új, emberközpontú, XXI. századi Biztonsági Rendszerét!^{2,3}

avagy

A biztonságvédelmi tervezésünk egyedülállóan új módszere!

Dr. Várhalmi A. Miklós (PhD)¹

Mottó: „A megszokott, középszerű gondolatok legfeljebb csak a múlt és a jelen konzerválására, fenntartására alkalmasak; az életképességhez és a fejlődéshez merőben új, innovatív gondolati pályák szükségesek, minden vonatkozásban és minden területen!”

1. Bevezetés

1.1. A szerző bemutatása illetve pozícionálása

- a (nemzet)biztonság önkéntese
- a Köztársaság és a Demokrácia elkötelezettje
- távközlési és informatikai villamosmérnök, műszaki-igazságügyi szakértő
- független biztonságpolitikai, nemzetbiztonsági szakértő (ZMNE PhD képzés)
- Magyar Hadtudományi Társaság tagja
- Magyar Rendészettudományi Társaság tagja
- 1994-től rendszeres, nemzetbiztonsági szakpolitikai tevékenység, publikációk (interneten elérhető)
- 1995-2005-ig egy nemzetbiztonsági szellemi műhely tagja és néhány évig vezetője
- szerkesztett honlapjai: www.varhalmi.hu és www.nemzetbiztonsag.lap.hu (jelentős nemzetközi látogatottsággal)
- 1981-től infokommunikációs (távközlés és informatika) vállalkozó: vállalkozási, jogi, (köz)gazdasági, pénzügyi, politikai, szakpolitikai, szervezési, vezetési, pszichológiai, analízáló és szintetizáló ismeretekkel, gyakorlattal és tapasztalatokkal, nemzetközi kitekintés mellett

¹ Biztonságpolitikai és nemzetbiztonsági szakértő (www.varhalmi.hu, www.nemzetbiztonsag.lap.hu)

1.2. A kiadvány céljai

- alapvető célom: *állampolgári kezdeményezésként és szakértői javaslatként hozzá kívánok járulni a jövőnk biztonságához valamint részt kívánok venni ennek megvalósításában*
- legkésőbb a 2014-ben végrehajtandó, átfogó rezsim-, rendszer és korszakváltáshoz kapcsolódóan, ezen belül a Negyedik Magyar Köztársaság új, emberközpontú, XXI. századi, Biztonsági Rendszere modelljének bemutatása
- a társadalmi, gazdasági, politikai prioritásokat jelentő alkotmányossági, költségvetési, gazdasági, egészségügyi, oktatási, szociális, stb. területek mellett a *biztonságvédelmi terület hangsúlyosságának kiemelése, hiszen ez is az egyik alapvető feltétele a Magyar Köztársaság és Társadalom megfelelő működésének*
- a magyar történelemben, kiemelten a rendszerváltás óta eltelt időszakban alkalmazott biztonságsszervezés, irányítás, működtetés elavultságához képes egy új, a társadalom biztonsági érdekeihez, a biztonsági kihívásokhoz, a feladatokhoz rugalmasan igazodó, egységes szemléletű, hatékony és gyors reagálású valamint gazdaságosabb Biztonsági Rendszer szervezésének, irányításának, működtetésének bemutatása
- a kiadvány célközönsége:
 - a Negyedik Magyar Köztársaság tízmillió tulajdonosa, a néphatalom birtokosai;
 - a Magyarországon működő intézmények, cégek, szervezetek; érdeklődő állampolgárok;
 - szakemberek (katonák, rendőrök, nemzetbiztonságiak, vám-pénzügyőrök, tűz-katasztrófavédelmisek, büntetés végrehajtásiai, ügyészek és más kapcsolódó szakemberek);
 - szakpolitikusok, politikusok;
 - nemzetközi érdeklődők (külképviseltek)

1.3. Címmeditáció

Ennek a kiadványnak, javaslatnak is, mint minden hasonló anyagnak a címe nagyon fontos, hogy mennyire találó, lényegkiemelő illetve figyelemfelhívó. A címválasztás az alábbi címvariációkból történt, mely alapján eldöntheti, hogy Ön melyik címet kívánja használni, mert én Önre bízom, szabadon:

- *A Negyedik Magyar Köztársaság új Biztonsági Rendszere.*
- *Rendszer- és Korszakváltás a Magyar Köztársaság Biztonságvédelmében.*
- *Emberközpontú Biztonság egy új Magyar Köztársaságban.*
- *A Biztonság Érted van és nem Ellened.*
- *Optimalizált biztonság az adóforintjaidért!*
- *Cél és feladat orientált biztonságsszervezés az adóforintjaidon!*
- *Együtt szervezzük meg az új, emberközpontú, XXI. századi, Biztonsági Rendszerünket!*
- *A Negyedik Magyar Köztársaság XXI. századi Biztonsági Rendszere.*
- *Együtt szervezzük meg a Negyedik Magyar Köztársaság XXI. századi Biztonsági Rendszerét!*

- *Megbízható, gyors, rugalmas, gazdaságos, feladatorientált Biztonsági Rendszer!*
- *A XXI. századi biztonsági kihívásokra optimalizált Biztonsági Rendszerünk!*
- *Biztonság védelem hatékonyan, gazdaságosan, ÉRTED!*
- *A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!*

A címekben lévő egyes szavak nagy kezdőbetűi nem helyesírási hibák, hanem az egyes szavak kiemelését szolgálja, rangját kívánja kihangsúlyozni. Ugyanígy az anyagban található nagybetűs fogalmak, a vastag és dőlt betűkkel történő kiemelések is maximálisan tudatosak a kiadványban. A kiadványban minden tudatos és nincsenek véletlenek!

1.4. A tudatosan megszerkesztett címek értelmezése

RENDSZER- ÉS KORSZAKVÁLTÁS A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG BIZTONSÁGVÉDELMEBEN IS!

- **RENDSZERVÁLTÁS**, ami egyenesen és egyértelműen fejezi ki a múlt és a jelen teljes biztonságvédelmi rendszerének cél-feladatorientált felülvizsgálatát és radikális megváltoztatását
- **KORSZAKVÁLTÁS**, amivel lezárjuk a rendszerváltás előtt megcsontosodott maradványokat, beidegződéseket és a rendszerváltás utáni szervezési, működtetési megoldásokat. Ezzel tehát 2014-től új korszak kezdődhet a biztonságvédelemben is
- a **MAGYAR KÖZTÁRSASÁG**-unk biztonságvédelméről írok, mely a mostani politikai ideológia által a Magyarország fogalomra leszűkített csonkítás helyett egy sokkal szélesebb átfogású fogalom, hiszen a rendszerváltás és az azt követő időszakok valamennyi történelmi értékét is magába foglalja
- a **BIZTONSÁGVÉDELEM** egy olyan összetett fogalom, melynek a **BIZTONSÁG** és a **VÉDELEM** részfogalmak önállóan is nagyon fontos részei, de a **BIZTONSÁGUNK** hatékony **MEGVÉDÉSE** igen erős cél és hangsúlyos feladat, hiszen tízmillió ember biztonsági érdekeiről szól
- az **IS**-nek is kiemelt a jelentősége, hiszen a biztonságvédelem nem kezelhető minden más társadalmi, gazdasági, politikai állapottól, folyamattól függetlenül csak ezekkel összefüggésben, szimbiózisban

EGYÜTT SZERVEZZÜK MEG A NEGYEDIK MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ÚJ, EMBERKÖZPONTÚ, XXI. SZÁZADI BIZTONSÁGI RENDSZERÉT!

- **EGYÜTT**, összefogva, demokratikusan. Együtt a Negyedik Magyar Köztársaság tízmillió tulajdonosával, különös tekintettel a mintegy 150.000 aktív, nyugdíjas és tenni akaró katonával, rendőrrel, nemzetbiztonsággal, vámpénzügyőrrel, büntetés végrehajtásával, tűzoltóval-katasztrófavédelemmel, ügyésszel és más kapcsolódó szakemberrel illetve érdeklődő állampolgárral. Tehát ne csak a politikusok mondják meg nekünk, hanem mi mondjuk meg a politikusoknak, hogy mit akarunk, hiszen **MI tudjuk**, hogy az adóforintjainkért milyen biztonsági szolgáltatást várunk el az államtól, a mindenkori kormánytól.

- **SZERVEZZÜK MEG**, tehát ne csak ötleteljünk parttalanul, hanem konkrét megoldásokkal is képviseljük a biztonsági érdekeinket. A szemléletváltáson túl, szervezeten vegyünk részt a megvalósításban is. Legyünk részesei ennek is, nehogy a közös felelősséggel kidolgozott javaslataink áldozatul essenek a megcsontosodott múltnak, az avított hagyományoknak, pártpolitikai érdekeknek, lobbycsoportoknak vagy karrierpolitikusok személyes érdekeinek. Ne hagyjuk azt, hogy ehhez mi nem értünk, hanem csak egyes „felkentek”, mivel ez nem igaz! Köztünk vannak azok a szakemberek, akiket meghallgathatunk és szervezeten bevonhatunk, de nem csak rendfokozat szerint, hanem oly módon, hogy egy „közkatonának”, „közrendőrnek” is lehetnek jó javaslatai. Ne hagyjuk, hogy esetleg egy zárt rendfokozati kör, „évtizedes barátok” dönthessék el az átfestett, de változatlan folytatását az elmúlt mintegy $45+25=70$ évnek, 2014 után. Félreértés ne essék, az évtizedes emberbarátságok önmagukban szép dolgok, de csak addig, amíg a mi biztonságunk jövőjét esetleg nem befolyásolják kedvezőtlenül! A XXI. századi új, biztonsági kihívások, új szemléletet és megoldásokat igényelnek, aminél nem várható, hogy minden szakember, szakpolitikus, politikus képes a megújulásra, az innovatív megoldások alkalmazására. Természetesen a **SZERVEZZÜK MEG** nem azt jelenti, hogy a napi, operatív biztonsági ügyeket, feladatokat közösségi alapon teljesítsük, hajtsuk végre, mivel ezek nem lehetnek nyilvánosak, sőt egy részük a titokvédelmi körbe tartozik. A **SZERVEZZÜK MEG**, a biztonsági rendszer átfogó szervezésére vonatkozik, melyhez értelemszerűen hozzátartozik a napi, végrehajtási, operatív, szakmai munkát kedvezőtlenül nem befolyásoló, elsősorban parlamentáris, civil kontroll is.
- a **NEGYEDIK MAGYAR KÖZTÁRSASÁG** megfogalmazás önmagáért beszél, mivel ez a következő államformánk, egy új, igazi, demokratikus Alkotmány által keretbe foglalva. Felvetődött bennem és baráti körömben, hogy ez a kiadványom, ez a javaslat, megoldás gyűjteményem ne tartalmazzon (párt)politikai jellemzőket, felhangokat, így ez a címrészlet se. Ez a szándék jóságos, békés és kissé a mesébe illő, sőt életképtelen, tekintettel a nagy magyar valóságra! Ugyanis körülbelül a 2000. évtől, az ezredfordulótól számítható magyarországi, intellektuális polgárháborúban nem lehet jó tündérként, angyalként, fehér tógás külsővel megjelenni, mert az első „lövedék, repesz elsodor”. Itt csak a nyitottsággal, az őszinteséggel meg a lehangoló offenzivitással és progresszivitással lehet bármit elérni, tehát a nyuszi és a galamb figura helyett a hiéna, róka, kígyó, kaméleon jellegű „harcmodor” a nyerő, amíg létre nem hozunk egy őszintébb, nyitottabb és közvetlenebb demokratikus légkört. Így lett a cím és még néhány kisebb vonatkozás korszak és rendszerváltó formáció a biztonság vonatkozásában is. Megjegyzem, hogy egy másik aspektusból közelítve a (párt)politika mentesség alapvetően és általában valószerűtlen és igaztalan. Amennyiben a politika szó jelentése közélet, úgy mindig, mindenki politizál, amikor a közülethez bármilyen vonatkozásban kapcsolható dologról beszél (nem sok dolog van, ami nem ilyen). Az emberek **BIZTONSÁG**-a egyértelműen közéleti ügy, így nem lehet (párt)politika menetesen, azaz „közélet mentesen” beszélni erről! Viszont, kétségtelenül káros, ha bárki a **pártpolitika eszközeként és nem a jó értelmű céljaként kezeli és használja a biztonságot nyújtó szervezeteket valamint ezek szakembereit**, mint ahogy ezt több, mint két évtizede tapasztaljuk, különböző pártok, szerveződések vonatkozásában *(lásd ügynök ügyek, politikusok és üzletemberek által kiváltott botrányok, leértékelési húzások, rangon alul kezelések, szervezeti-irányítási lesüllyesztések, szakpolitikai*

*dilettantizmusok, igaztalan vádak és ezek általánosításai, a társadalom-közigazgatás mostohagyerekeivé tett biztonságiak, média habverések, elfogadottság és népszerűsítés szorgalmazásának hiánya, pillanatnyi pártpolitikai érdekek, szükséges rosszként kezelés, stb.). Ezt a kárt alapvetően csak pártok, politikai szerveződések, ezek képviselői okozhatják, ami jelentősen csökkenti az adóforintjainkon működtetett biztonsági szervezetek hatékonyságát és ezzel a mi biztonságunkat is. Mindezek mellett mindenki szabadon „görcsölhet” a politikamentességen, ami szellemi önmegvalósításként sokaknak jó érzést adhat, de egyébként sehova nem vezet és semmi értelem nincs, a **biztonság** vonatkozásában, annál is inkább, mivel ez a politikamentes görcsölés a társadalomnak legalább a 95%-át nem is érdekli.*

- **ÚJ** a javaslat, új a rendszer, mivel ilyen még nem volt a magyar történelemben, de a rendszerváltás után sem, különös tekintettel az objektív hivatalos bel- és külföldi forrásokon alapuló biztonsági kihívásokra; a vonatkozó szabályozásokra, stratégiákra, ajánlásokra, irányelvekre; a biztonsági kihívások kezelését hivatott szervezetekre. **Az újdonságot alapvetően az egységes biztonsági szemléleten alapuló, az osztársadalmi érdekeket optimálisan kiszolgáló, társadalombarát, a biztonsági kihívásoknak megfelelő cél és feladatrendszer jelenti, olyan rendszerszemlélettel felépítve, melyet a hatékonyság, a korszerűség és a gazdaságosság jellemez.**
- **EMBERKÖZPONTÚ** a javaslat, mert a biztonság alapvető emberi igény ahhoz, hogy érdemes legyen majd a Negyedik Magyar Köztársaságban születni, megalapozott és jogos nemzeti büszkeséggel élni, dolgozni, alkotni, tanulni, családot alapítani, szórakozni és végül meghalni. A javaslatrendszeremben az ember hangsúlyossága, elsőrendű szerepe és biztonsága mindenütt fellelhető és levezethető.
- **XXI. SZÁZADI** Biztonsági Rendszerre vonatkozik a javaslatom, ami arra utal, hogy nemzetközi és a belföldi környezetben a kihívások is (jelentős részben) újak, melyek új szemléleten alapuló biztonságvédelmet igényelnek: új, harmonizált törvényekkel, új szabályozásokkal, új szervezéssel, új irányítással, új módszerekkel, új eszközökkel, új megoldásokkal, új együttműködésekkel. Szokták mondani, hogy természetesen vegyük át és vigyük tovább, ami esetleg a múltból vagy a jelenből még jónak minősíthető. **Én ebből alapvetően, mindössze a következőket tartom továbbvihetőnek: a napi szakmai munkát végző katonákat, rendőröket, nemzetbiztonságiakat, vám-pénzügyőröket, büntetés végrehajtásikat, tűzoltókat-katasztrófavédelméseket és a többi nem nevesített szakembert.** Tehát a hétköznapiak minden „közkatonájára” szükség van, megfelelő arányban, megfelelő szakértelemmel és hozzáállással, megfelelő megbízhatósággal és megfelelő életpálya modell mellett. Ezt követően kérdezheti bárki, hogy és a „közkatonák” feletti „felépítménnyel” mi van? Erre azt válaszolom, hogy a felépítmény egészét kell újragondolni, korszerűsíteni, hatékonyra, gyorsra, rugalmasra, gazdaságossá és jövőállóvá tenni **mindannyiunkért, az adóforintjainkért!**
- **BIZTONSÁGI RENDSZER**, tudatosan használom ezt a kifejezést, mivel a biztonsági kihívások kezelésével foglalkozó szervezetek, egységes biztonsági szemlélet mellett csak így nevezhetők, átfogóan. Más „fél évszázados, álhagyományos, megcsontosodott” elnevezések, mint például honvédelem és rendvédelem már elavultak és nem tükrözik a mai magyar és nemzetközi biztonsági valóságot amellyel, hogy szép emlékélméleti és hagyományörző fogalmak.

1.5. A kiadvány műfaja, jellege a szerző szándékai szerint

- részben állampolgári kezdeményezés és javaslat
- részben biztonságpolitikai
- részben ismeretterjesztő
- részben tanulmány
- részben népszerűsítő
- részben korszak- és rendszerváltó
- részben demokratikus-ellenzéki
- részben koncepció
- részben stratégia
- részben végrehajtási program
- részben tényfeltáró
- részben modell
- részben bulvárnak is minősíthetik egyesek
- megjegyzem, hogy kiadvány sokszínű minősíthetősége tudatos szerzői megoldás, hiszen lehetne szakmaibb, lehetne (párt)politika mentesebb, lehetne tudományosabb, lehetne akármilyen, de ez nem OLYAN, hanem pontosan ILYEN, amilyennek szántam!
- a kiadvány műfaját mindenki szabadon minősítheti azzal, hogy a forma szinte lényegtelen, a tartalom és a benne lévő javaslat együttes társadalmi hasznosíthatósága mellett
- azt javaslom a különböző beállítottságú olvasóknak, hogy
 - a Magyarországon élő tízmillió magyar kezelje **legalább** állampolgári tájékoztatásként, ismeretterjesztőként, népszerűsítőként, tényfeltáróként
 - a szakemberek kezeljék szakmainak azokat a részeket, amelyeket annak tartanak és hámozzák le a számukra nemkívánatos, demokratikus ellenzéki vonatkozásokat, így maradnak a biztonságpolitikai, tudományos, stratégiai, koncepcionális, modell jellegű aspektusok
 - a szakpolitikusok és politikusok kezeljék úgy, ahogy a hovatartozásuk determinálja, de mindenképp korszak és rendszerváltó a magyar biztonságpolitikai valóság vonatkozásában, amit a tartalom determinál
 - a legfontosabb, hogy minél többet vigyenek tovább a megvalósulás felé, mert a tartalom a célokról, feladatokról, az emberekről, a hatékonyságról, a gazdaságosságról és a jövőállóságról szól. Értünk, rólunk, a szeretteink és a tulajdonunk optimalizált biztonságáról szól, ideológiai, (párt)politikai hatások, egyéni és kiscsoportos érdekek nélkül.

1.6. A téma aktualitása

Az 1989-es rendszerváltás óta eltelt több mint 20 év a Magyar Köztársaság, az akkori új Alkotmány szellemében és a magyar emberek életében nagy várakozásokkal telt el, a többségnek összességében inkább csalódást okozva, mivel a történelmi esélyeinket nem tudtuk eléggé és megfelelően kihasználni.

Most 2013-ban, a 2014-es választások előtt ismét meghatározó a rendszer és korszakváltó hangulat. A változási, változtatási igények szinte minden jelentős területet érintenek: alkotmányosság, jogállamiság, széleskörű demokrácia, gazdaság, költségvetési egyensúly, adósságszolgálat kezelés, gazdaságfejlesztés, befektető támogatás, munkahely teremtés, gazdaság élénkítés, kereslet élénkítés, kutatás-fejlesztés, nemzetközi kapcsolatok, oktatás, egészségügy, szociális és nyugdíjrendszer, honvédelem-rendvédelem és más nem nevesített területek.

Tudjuk, hogy mindennek az alapja a gazdaság, a költségvetés, a pénzügyi vonatkozások, hiszen a pénzügyi-gazdasági lehetőségek képezik mindennek a forrását, bár pusztán szervezéssel is sokat lehet tenni.

A társadalom, az emberek mindennapos biztonságérzetét meghatározzák az egyéni és családi lét alapjául szolgáló jövedelemszerzési lehetőségek. Ezt követik az egészségügy, az oktatás, szociális-nyugdíj lehetőségek. Mindezek a mindennapos **biztonság** fontos, alapvető elemei, *de hasonlóan fontosak a közbiztonság és a más hon-rendvédelmi biztonsági vonatkozások is, hiszen a politikai, társadalmi, gazdasági környezet, folyamatok csak megfelelően működő Biztonsági Rendszer és Szervezetek mellett működhetnek biztonságban.*

Ez utóbbival, azaz a biztonság hon-rendvédelmi vonatkozásaival kívánok alapvetően foglalkozni ebben az anyagomban, mivel ez egyrészt kevésbé van előtérben, pedig a válságunk idején a rossz, a gonosz, a bűnelkövetés nincs válságban, sőt ebben az időszakban terjed és tarol igazán. Mindezt súlyosbítja annak a mintegy 80-90.000 aktív és 40-50.000 nyugdíjas katonának és rendvédelmi szakembernek a sorsa, akiket a fűnyírólven megnyirbált költségvetésük, a semmisségi törvény, a karkedvezményes nyugdíjuk eltörlése-csökkentése, a szak- illetve érdekvédelmi szervezeteik kivégzése, a társadalommal való szembeállítási húzások, stb. kilátástalan helyzetbe süllyesztették. A biztonsági szervezetek koncepció nélküli, személyes igényeket és presztízseket erősítő feldarabolása, széttagolása, egyes szakembereik kontraszelektálódása olyan hatékonysági problémákat vet fel, mely közvetve, az adóforintjaink, mint működtető forrásaink jelentős leértékelődését vonták illetve vonják maguk után, ha nem lépünk megfelelő hatékonysággal közbe.

Tudnunk kell, hogy nem lehet nyugodt élet, munka, oktatás, egészségügy, jövőnk, stb. megfelelően szervezett, egységes szemlélettel működtetett, irányított és sokoldalúan megbecsült biztonsági szakemberek nélkül: katonák, rendőrök, nemzetbiztonságiak, vám-pénzügyőrök, büntetés végrehajtásaiak, tűzoltók-katasztrófavédelmisek és más kapcsolódó, a belföldi és nemzetközi rendet biztosító és felügyelő szakemberek nélkül. *Beccsüljük meg Őket és kezeljük őket tevékenységükhöz méltó társadalmi megbecsüléssel, mint más, ezt felismerő, modern gondolkodású és társadalombarát, valóban demokratikus országokban! Tehát a téma, azaz a biztonságvédelem szervezése örök, minthogy a biztonság (íránti igény) is örök fogalom!*

1.7. Haza, Haladás, Szolidaritás és Európa!

Bajnai Gordonnak, a jövő (egyik) meghatározó emberének az EGYÜTT 2014 mozgalom alakuló rendezvényén, 2012.október 23.-án hallhattuk a következőket, mely a **biztonságunk** vonatkozásában is jól hasznosítható, általános orientációk lehetnek, hiszen az alábbiak a **biztonságra** is érvényesek csak asszociálnunk kell hozzá. Minden mondat mögött ott van a biztonsági vetület is. Tehát az alábbi mondatokból vonatkoztassunk, vetítsünk mindent a **biztonságra**,

gondolattársításokkal helyettesítsük be minden mondatba is és akkor megkapjuk a **biztonság** új, innovatív képletét, melyet éppen ezzel az anyaggal, javaslataimmal, kiadványommal adok közre:

- *„Kormányváltás, rezsiváltás, korszakváltás. Ezt kell elvégeznünk, hogy a 2014-es Sorsforduló új esélyt hozzon Magyarországnak!*
- *De különösen nagy szükség van összefogásra akkor, ha a rezsiváltás nyomán új korszakot is akarunk nyitni!*
- *A kormányváltást elhozó, az új korszakot megalapozó összefogáshoz közös nevezők kellene. Új közös nevezők.*
- *Újra ki kell hát tűznünk közös célokat, ami nélkül nincs normális ország, nincs nyugodt élet! Újra meg kell állapodnunk a legalapvetőbb dolgokban. Mindenekelőtt abban, hogy Magyarországnak jogállamnak kell lennie: újra jogállamnak. Olyannak, amelyet nem korlátoz semmilyen hatalom. És amely képes korlátozni bármilyen hatalmat. Ez az alap, ebben nem lehet vita. A többi kérdésben pedig egyetértésre kell jutnunk – közös nevezőre.*
- *Harmadikként meg kell állapodnunk a haladás kérdésében is. Elsősorban is abban, hogy a haza és haladás – vagyis a nemzeti hagyományok megőrzése és az ország megújítása – nem egymást kioltó fogalmak. Haza és haladás ügyében a hangsúly az és-en van. Egyetértésre kell jutnunk abban, hogy aki nem halad, az hátrál. A világban verseny van, akkor is, ha tagadják. Am, aki tagadja a versenyt, az meg sem nyerheti. Mostanában nem is nyerjük... Aki ezt megérti, boldogul. Aki viszont homokba dugja a fejét, elszegényedik.*
- *Negyedikként: új megegyezésre kell jutnunk Európa dolgában! Európa számunkra az esély, hogy boldoguljunk a szédítő globális versenyben. Európa számunkra egyszerre érdek- és értékközösség. Nemcsak támogatás, hogy felzárkózzunk a bennünk élő Magyarországhoz, hanem kultúra is. Nyugodt erő, civilizált hangnem, nyitottság és kíváncsiság. Minőség az életben. Európa sikere nekünk nemzeti érdek: a valódi nemzeti érdekeinket pedig Európában kell érvényre juttatnunk! Európaiságunk 1100 éves nemzeti hagyomány; megmaradásunk záloga. Ezt az örökséget is meg kell tehát védenünk! Haza és haladás, szolidaritás és Európa. Kevés, de annál fontosabb ügy, amiben évtizedekre egyet kell értenünk!*
- *És várjuk azokat, akik párthoz egyáltalán nem akarnak kötődni, de tenni akarnak a változásért. Várunk mindenkit, aki kész és képes arra, hogy szembenézzen a mostani 2 év, a megelőző 8 év és az elmúlt 22 év tanulságaival.*
- *Tennünk kell tehát mindannyiunknak. Tennie szülőnek és gyereknek, nyugdíjasnak és diáknak. Tennie civilnek, jogvédőnek, bloggernek és volt miniszterelnöknek; kapusnak és csatárnak egyaránt!*
- *Mondjátok el nekik, hogy most nem az a kérdés, kiből mi lesz. Hanem az, hogy mennyit tesz a kormányváltásért, a rezsiváltásért és a korszakváltásért.”*

1.8. Az ember a földkerekség legcsodálatosabb teremtménye

Az ember a földkerekség legcsodálatosabb teremtménye, bár lehet, hogy a világegyetemé is, ami ugyan még tartogathat meglepetéseket. Az ember az élő szervezet legmagasabb szinten szervezett, egyedüli és legösszetettebb rendszere, aki-amely önregeneráló és önreprodukáló valamint biológiai, pszichológiai, mentális funkciókkal is rendelkezik; logikus és rendszerszemléletű gondolkodásra képes. Csodálatos dolog az embert meghatározó és jellemző természet, a születés,

a felnövekedés, a tanulás képessége, a szimpátia, a szeretet, az érzékek, az alkotás készsége, a fiatalság, a család, a barátság, a boldogság, a humanizmus, a vallás, a sikerélmény, a csalódás, a kudarc, az öröm, a bánat, a magány, a társaság, a betegségek kezelése és elviselése, a munka világa, az alkotás és kutatás, a megélhetés, az érdek, az alkalmazkodás, az öregség, a halál, azaz egyszerűen az emberi sors(ok). Az előzőekben felsorolt csodálatos dolgokat viszont csak különböző közösségekben, környezetekben lehet megvalósítani, átélni, megélni, mivel a világunk egy átfogó rendszerhierarchia. Ez a rendszer a világegyetem, melynek egyik eleme a Föld, mely a földrajzi jellege mellett az emberiség történetének, kultúrájának megtestesítője, hordozója, élettere. A Föld földrészekre osztható, melyek ugyancsak a földrajzi jellegük mellett, eltérő nemzetközi szövetségeket, társadalmi kultúrákat illetve alrendszereket jelentenek: a nemzeti sajátosságokat hordozó, hasonló, de ugyanakkor különböző társadalmakat. A társadalmak, mint rendszerlemek, különböző szerveződések, szub-alrendszerekből illetve deszub-alrendszerekből állnak. Egyrészt az államigazgatás-közigazgatás, az intézmények, másrészt a gazdasági egységek, különböző szervezetek és végül, de nem utolsó sorban a család jelentik a csoportos rendszerlemeket. Az előző rendszerhierarchia meghatározó, legkisebb, de legfontosabb rendszer eleme, a teljes földi rendszerhierarchia megalkotója, az EMBER. Az emberiség története, a Biblia, a történelem, a tudományok, a társadalmak, az igazi és áldemokráciák, a diktatúra, az erőszak, a szenvedés, a jog, a háború, a politika, a diplomácia, a szegénység-gazdagság, a verseny, az előnyhátrány, a szabadság és/vagy biztonság, a kereslet-kínálat, a különböző viszony- és érdekrendszerek nagyon, sőt talán végtelenül bonyolultak, amelyeket nem lehet pontosan leírni, kiszámítani, sem térben, sem pedig időben, bár törekedni kell rá. Ezek a folyamatok, jelenségek, körülmények, tényezők teszik kiszámíthatatlanabbá, kockázatosabbá, veszélyesebbé a teremtés legnagyobb ajándékát az embert, az emberi életet. A komplex emberi környezet egyik „eredménye”, hogy ezek a csodálatos teremtésből többen hazudnak, lopnak, csalnak, gyilkolnak, kínoznak, kivégeznek, kényszerítenek, megtévesztenek, uralkodnak, háborúznak, terrorizálnak is, maximálisan felülmúlva, meghatványozva a keresztény Biblia tízparancsolatának vétkeit. ***Pontosan ezek azok a jelenségek, okok, melyek parancsolóan megkövetelik a biztonságot, mert e-nélkül nem lehet megóvni az igazi, emberi embereket, a valóban csodálatos teremtényeket, akik nem gyilkolnak, nem csalnak, nem terrorizálnak csak egyszerűen és nagyszerűen, szabadon és boldogan szeretnének születni, tanulni, élni, dolgozni, családot alapítani, szórakozni, meghalni anélkül, hogy másoknak ártani akarnának. Segítsük az Ő biztonság tudatosságukat, a biztonságukat, az önvédelmük lehetőségeit is, mert értük is vagyunk!***

1.9. A kiadvány bevezető pozícionálása

- nyílt, közvetlen és őszinte, a szerző szándéka szerint
- nem tökéletes, mi sem vagyunk azok, sőt a világunk sem az
- nem teljes, mert nem is lehet az
- csak annyi tényezőt vettem figyelembe, amennyire időm, energiám és pénzem volt. A többi, az anyag kiegészítését, továbbfejlesztését majd másnak kell megszervezni és finanszírozni, ha bárki úgy gondolná, hogy ezt teszi.
- ilyen egységes, új, biztonságtudatos személetet tükröző, feladatorientált, az adófizetők felé irányuló hatékony, gyors, rugalmas, gazdaságos, biztonsági

szolgáltatási modell (az adóforintjaikért) még nem kapott nyilvánosságot a magyar történelemben vagy egyáltalán nem is volt!?!)

- az anyag alapértéke, hogy megjelent és létezik, tehát lehet róla beszélni, változtatni, jobbítani, módosítani, továbbfejleszteni, sőt még el is lehet vetni!
- ***a kiadványomban százas nagyságrendben vannak gondolati-javaslati elemek, amelyek közül, ha minden olvasó talál egyetlen egy megfontolandót, akkor már érdemes volt közreadnom***
- az anyag értéke még az is, hogy ez egy referencia, lehet csinálni még több változatot is és győzzön a jobb, avagy a társadalom, a szakemberek által elfogadottabb. Természetesen, ha a társadalom manipulálásában megjelennek majd a pártpolitikai érdekek, a múltbeli avított emberek összefogása, a dezinformációk, a szakemberek kiscsoportos és/vagy egyéni érdekei valamint a múlt, a jelen, a jövő karrierista szakpolitikusaik személyes érdekei, akkor a biztonságvédelmünk tovább romlik.
- soha, senki nem kísérelte meg azt, hogy EGYÜTT a társadalom érdeklődőivel, a szakmának a „kiskatonáival” (tehát nem csak tábormokaival!) együtt alkossuk meg a saját Biztonsági Rendszerünket
- soha nem szerepelt ez a téma ilyen széles társadalmi nyilvánossággal, pedig a társadalom már régen érett rá, különösen a szakmában érintettekre és az érdeklődőkre
- a szerzőt, azaz önmagamot nem minősítem, mert irreleváns, tehát nem vagyok fontos és szinte nincs is jelentőségem! **Az emberek, a cégek biztonság érzetének, a tényleges biztonságuknak van egyedül jelentősége!** Tehát, akinek a szerzőhöz kapcsolódóan bármi kritikája, problémája, gondja van, az ne erőlködjön, mert nem a szerzőről, a szerzőért szól az anyag, hanem a Negyedik Magyar Köztársaságban élő állami biztonsági szolgáltatás minőségéről, az itt élni akaró emberek és szeretteik személy- és vagyonbiztonságáról, átfogóbban jog-, lét-, közbiztonságáról! Egyébként a szerző „nagy ívben immunis” a személyét érintő kritikákra, viszont a gondolatait érdemben vigyük-vigyék tovább és/vagy fejlesszék tovább, ha bárki akarja! Az is egy elméleti megoldás, ha valaki kimondja, a szerző összes gondolati, javaslati eleme rossz, valótlan, értelmetlen, használhatatlan, értéktelen, bár bízom benne, hogy a többség nem ezt mondja majd.

2. A biztonság fogalmának megváltozása, szélesebb átfogása, újraértékelése

2.1. A vilárendszer felépülése, működése, egyensúlya, stabilitása, biztonsága⁴

A világ (gazdaság) rendszerszemléletű hierarchiában épül fel és működik. A világegyetem része a Föld (a földrészeivel), melynek alrendszerei az egyes országok, a nemzetállamok politikai-társadalmi-gazdasági berendezkedései valamint a nemzetállamok szövetségei együttműködései (ezt a vertikálisnak és lineárisnak mondható rendszert a multinacionális cégek illetve a globalizáció horizontálisan és nem lineárisan befolyásolja, illetve torzítja). Az egyes országok alrendszereit képezik a cégek, intézmények, szerveződések és a családok illetve a nem családos emberek. A családi alrendszert az egyes emberek alkotják. A hierarchizált rendszerek és ennek egyes tagrendszerei, természetes és mesterséges valamint írott és íratlan szabályrendszerek szerint működnek. Ezt, a világot átfogó, komplex hierarchizált rendszert nagyon összetett érdekviszonyok, szabályviszonyok irányítják és tartják egyensúlyban. A vilárendszer és ennek egyes alrendszerei nem sztatikusak, nem állandóak, hanem az érdekviszonyok által determináltan dinamikusan, részben kiszámíthatóan és részben kiszámíthatatlanul változnak. A rendszerek, mint valamennyi tudományterület által definiált rendszer egyensúlyra, stabilitásra, kiszámítható és közben tartható érdekviszonyokra törekszik automatikusan és a beavatkozásokat is figyelembe véve. A rendszerek célját, szervezését, felépítését, működését meghatározó érdekviszonyok alapját különböző objektív és szubjektív érdek-érték elemek képezik. **A rendszerek és ezek egyensúlya valamint működési szabályai a biztonságra valamint a kiszámíthatóságra törekszenek, a veszélyek, a kockázatok, a veszteségek minimalizálásával, az eredmények, a fejlődés, a gyarapodás, a bevételek, az érdekérvényesítés maximalizálása mellett.**

2.2. A biztonság fogalmának megváltozása, szélesebb átfogása⁵

A biztonság a XXI. századra átfogó és összetett fogalommá illetve tényezővé vált, az évszázadokkal ezelőtti katonapolitikai biztonság fogalmának sokkal szélesebb körű értelmezésével, érvényesülésével, melynek pillérei a következők:

* **politikai:** pl. a belső politikai instabilitás, a működésképtelen államok, a terrorizmus, az emberi jogok megsértése

* **gazdasági:** pl. a szegénység, a gazdasági olló szélesebbre nyílása a szegény és gazdag országok között, a nemzetközi pénzügyi recesszió, egy gazdaságilag erős, vagy éppen instabil szomszédos ország hatása, kalózkodás

* **társadalmi:** pl. a kisebbség-többség közti konfliktusok, a túlnépesedés, a szervezett bűnözés, a kábítószer-kereskedelem, a fekete kereskedelem, az ellenőrizetlen migráció, a betegségek

* **környezeti:** pl. a nukleáris katasztrófák, a globális ökológiai változások, a termőföld vagy a vízkészletek elhasználódása, az élelmiszerhiány és egyéb források hiánya

* **honvédelmi-rendvédelmi:** ez jelentős szerepet tölt be az előzőek védelmében és érdekérvényesítésében

Tehát a biztonság összetevői, tágabb, átfogó értelmezése alatt a társadalmi (jogi, szociális), politikai (diplomáciai), gazdasági, környezeti (ökológiai), katonai, informatikai, pénzügyi, egészségügyi, belügyi, stb. biztonságot értik. A különböző összetevők sorrendjét alapvetően meghatározza az adott állam célja, illetve a történelmi környezet. Míg a hidegháborúban a katonai biztonság volt elsődleges, addig napjainkban elsősorban a politikai, gazdasági és környezeti biztonság elérése a fő cél.

A biztonság átfogó értelmezésével párhuzamosan bővült a biztonsági kockázatok köre is. A biztonságpolitikában a hagyományos nemzetállami szereplők mellett egyre nagyobb szerephez jutnak az ún. nem állami szereplők (nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok, nem kormányzati szervezetek, valamint a nemzetközi bűnözői és terrorista csoportok).

Az átrendeződő nemzetközi rendszer sajátossága, hogy abban egyszerre vannak jelen a hagyományos biztonsági kockázatok és az új, gyakran globális megjelenésű vagy kiterjedésű fenyegetések. Az új típusú fenyegetések és kihívások változatosabbak, kevésbé láthatók és előre jelezhetők. Jellemző tendencia a külső és belső kockázati tényezők közötti határvonal elmosódása.⁶

2.3. Szabadság és/vagy Biztonság

MOTTÓ: A szabadság ára az állandó éberség!

A biztonság nehezen meghatározható fogalom. A biztonságon legegyszerűbb megközelítésben a fenyegetettség nélküli állapotot, vagy bármiféle veszélyeztetettség hiányát, valamint azt a tudatot értjük, hogy – a veszélyek megjelenése esetén – rendelkezésre állnak az eredményes elhárításukhoz szükséges automatizmusok, feltételek, illetve kapacitások. A biztonság fogalmának meghatározásakor számolnunk kell azzal, hogy az másként értelmezhető az egyén, az állam illetve a nemzetközi közösség szintjén.

2006.-ban felkértek, hogy tartsak egy előadást a IV. Európai Szociális Fórum rendezvényén, Athénben (*a téma még ma is aktuális, szinte változatlanul*). Ennek az volt a célja, hogy a szociális ügyek mellett a több tízezres résztvevő ismerje meg a „szabadság árát”, azaz a biztonságot is. A biztonságot a szabadság tükrében mutattam be, a fórum gondolati és szövegekörnyezetébe ágyazva, „**SZABADSÁG és/vagy BIZTONSÁG? ez itt a kérdés!**” címmel^{7,8}:

Shakespeare világhírű művében, a Hamletben hangzik el, hogy LENNI vagy NEM LENNI, ez itt a kérdés! Az emberek sorsát, a Mi sorsunkat, a harmadik évezred kezdetét jellemző véres terrortragédiáinkat a Shakespeare-i kérdés modernebb változata jellemzi, mégpedig az, hogy SZABADSÁG vagy BIZTONSÁG? ez itt a kérdés, amire a célszerű válasz: **SZABADSÁG és BIZTONSÁG!!**

A Magyar Szociális Fórum részese a Szociális Világforum és az Európai Szociális Fórum azon fő törekvésének, hogy a neoliberális és a globalizáció terjeszkedésével szemben, ennek ellensúlyozására, megteremtse az emberközpontú, SZABAD és BIZTONSÁGOS Szociális Európát.

A SZABADSÁG alapvető feltételei: globalizálódják a szolidaritás, tartsák tiszteltben az emberi jogokat, minden nemzet polgárainak jogait, a környezetet; a nemzetközi demokratikus intézményrendszer pedig a társadalmi igazságosságot, a törvényességet és a népi szuverenitást szolgálja.

A BIZTONSÁG ma változó biztonságot jelent egy változó világban. Az elmúlt évtized során a globális biztonság helyzete alapvetően megváltozott. Régi fenyegetések halványodtak el, új, ijesztőbb kihívásoknak adva át helyüket. Ezek a változások újfajta gondolkodásmódra ösztönöznek a biztonsággal, a konfliktusokkal és a békével kapcsolatban. Beépített konfliktuskezelő mechanizmusai révén a demokrácia alapvetően meghatározza a békét és a biztonságot. Széles körben elfogadott tény, hogy a biztonság önmagában nem cél, hanem végső soron a társadalom jólétét kell szolgálnia. A nemzeti biztonság központi kérdése az állam védelme, amely úgy válik „emberi” biztonsággá, hogy előtérbe helyezi az egyént és a közösséget. Václav Havel szavaival fogalmazva: „A közösség, a régió, a nemzet, az állam szuverenitása akkor kap értelmet, ha az az eredeti értelméből fakadóan az egyén szuverenitásából származtatott.” Az ember középpontba helyezése immár túlmutat a szigorúan katonai megfontolásokon, és a biztonság értelmezésének kibővülésével jár. Teljes az egyetértés abban, hogy a biztonság kérdéskörét átfogó módon kell megközelíteni, számításba véve a nem katonai tényezőket is. A nem katonai fenyegetések önállóan és egymással kombináltan is megjelenhetnek napjainkban, mint például: **Politikai fenyegetés** (pl. a belső politikai instabilitás, a működésképtelen államok, a terrorizmus, az emberi jogok megsértése révén); **Gazdasági fenyegetések** (pl. a szegénység, a gazdasági olló szélesebbre nyílása a szegény és gazdag országok között, a nemzetközi pénzügyi recesszió, egy gazdaságilag erős, vagy éppen instabil szomszédos ország hatása, kalózkodás); **Környezeti vagy emberi** tevékenység eredményeként bekövetkező **fenyegetések** (pl. a nukleáris katasztrófák, a globális ökológiai változások, a termőföld vagy a vízkészletek elhasználódása, az élelmiszerhiány és egyéb források hiánya); **Társadalmi fenyegetések** (pl. a kisebbség-többség közti konfliktusok, túlnépesedés, szervezett bűnözés, kábítószer-kereskedelem, fekete kereskedelem, ellenőrizetlen migráció, betegségek). A biztonság szélesebb értelmezésének előnye, hogy átfogóbb megértési lehetőséget biztosít a fenyegetésekkel és az azokra adandó válaszokkal kapcsolatban. Hátránya pedig, hogy a biztonságot védő szervezetek, túl erőteljessé válhatnak, amennyiben nem katonai területen kerülnek alkalmazásra.

Régóta létezik az a nézet, amely szerint egy nemzet biztonságához nem elegendő az „önsegélyezés”, hanem az államok közötti biztonsági együttműködésre is szükség van. A 19. században az „hatalmi egyensúly” megközelítése volt a meghatározó. A 20. században azonban nemcsak olyan globális **kollektív biztonsági szervezetek** jöttek létre, mint pl. a Népszövetség, és annak utódja, az ENSZ, hanem kollektív védelmi szervezetek is, mint például a NATO. A hidegháború vége óta nőtt az országokon belüli, belső konfliktusok száma, napjainkban pedig az újságok címlapjait a terrorizmusról szóló cikkek uralják. A globalizáció megnövelte az államok egymástól való függését, ami vonatkozik a biztonsági területekre is. Manapság egy ország biztonságának fenyegetettsége megrengetheti az adott régiót vagy akár a világbékét is. Ez az új valóság, a biztonság tágabb értelmezésével együtt, további lendületet adott a nemzetközi biztonsági együttműködéseknek.

A demokráciákban szigorú parlamenti felügyelet szükséges a SZABADSÁG és BIZTONSÁG megfelelő egyensúlyához. A többéves nyugat-európai gyakorlat alapján az ellenőrzésnek politikai tartalma van ugyan, de ez nem azt jelenti, hogy civil személyek vezetik a katonai, rendőri, titkosszolgálati szervezeteket, majd ellenőrzik, hogy azok végrehajtották-e az utasításokat.

A demokrácia sarokköve, hogy megelőzze az autokratikus hatalomgyakorlást. A néhai francia miniszterelnök, Georges Clemenceau egyszer a következő kijelentést tette: „A háború túlságosan is komoly dolog ahhoz, hogy katonákra bizzuk.” Humoros oldalán túl, ez a kijelentés rámutat arra, hogy egy demokráciában az emberek képviselői rendelkeznek a legfőbb hatalommal, és az állam egyetlen szektora sem állhat ellenőrzésükön kívül. A kiváló amerikai tudós Robert Dahl szerint „a politika legalapvetőbb és örök problémája az autokratikus kormányzás elkerülése”. Mivel a biztonsági és védelmi szektor az állam egyik legfontosabb feladatával foglalkozik, a fékek és ellensúlyok rendszere szükségszerűen korlátokat kell szabjon e téren a végrehajtók hatalmának. A biztonsági és védelmi szektor parlamenti felügyelete tehát az állam különböző szintjei közötti hatalommegosztás alapvető eleme és behatárolja a kormányzat hatalmát. A parlamenti felügyelet három fő területe: **költségvetés, törvények és civil választói kapcsolatok**. A parlament egyik legfontosabb – a végrehajtó hatalmat ellenőrző – mechanizmusa a költségvetés jóváhagyása és felhasználásának ellenőrzése.

A biztonsági és védelmi szektort érintő jogi szabályzók és törvények megalkotása: A gyakorlatban a végrehajtó hatalom alakítja ki a biztonsági témájú törvénytervezeteket. Ugyanakkor a parlamenti képviselők fontos szerepet játszanak az előterjesztett tervezetek felülvizsgálatában. Amennyiben szükséges kiegészítéseket, módosításokat javasolhatnak, így biztosítván, hogy a beadott törvénytervezetek hűen tükrözzék a biztonsággal kapcsolatos új gondolkodásmódot.

Híd az emberekhez: A végrehajtó hatalom nem tartja teljes mértékben és feltétlenül szem előtt az emberek biztonsággal kapcsolatos prioritásait. A parlamenti képviselők viszont rendszeres kapcsolatban állnak a lakossággal és jól ismerik véleményét. Így a parlament elé tárhatják az emberek aggodalmait és végigkövethetik, hogyan tükröződnek ezek a biztonsággal kapcsolatos törvényekben és a biztonságpolitikában.

Noha a parlament és a kormány feladatai különböznek a biztonsági ügyek tekintetében, egy jól működő biztonsági és védelmi szektor fenntartásának felelőssége tekintetében osztozniuk kell. A megosztott felelősség vonatkozik a politikai és katonai vezetők kapcsolatára is. E két félre nem lehet különböző célokkal rendelkező ellenfelekként tekinteni. Éppen ellenkezőleg, szükségük van egymásra, a hatékony, átfogó és ember-központú biztonságpolitika elérése érdekében. Ezért a demokratikus felügyelet feltételezi a bizalmi alapú, nyitott párbeszédet a politikai és katonai vezetők között, valamint egymás kölcsönös bevonását az információáramlásba. A rendszeres vélemény- és tapasztalatcserék hozadéka, hogy megelőzik a politikai és katonai vezetők elidegenedését és elősegítik a stabilitás megszilárdítását.

A jó kormányzás ismérveit az alábbi módon lehetne összefoglalni: a kiszámíthatóság; a nyitott és felvilágosult politikaalkotás; az állami adminisztráció egyértelműen szakmai professzionalizmusának szellemében működik a közjóért; a jogállamiság; az átlátható ügymenet; a civil társadalom meghatározó részvétele a közügyekben.

A demokratikus és parlamenti felügyelet terén nem igazán léteznek nemzetközileg elfogadott standardok, miután a biztonságot és a védelmet a nemzeti szuverenitás fennhatósága alá tartóznak tekintik. Van néhány regionálisan elfogadott standard, mint például az EBESZ Viselkedési Kódexe (Code of Conduct) és léteznek bizonyos demokratikus alapelvek a polgári-katonai kapcsolatok vonatkozásában.

A nemzetközi együttműködések és szervezetek közös érdekviszonyok mentén jönnek létre. Ezek a nemzetközi érdekközösségek előnyt jelentenek a benne lévőknek, de kirekesztést a kívül lévőknek. Emiatt például az EU és a NATO is megosztja Európát, pedig Európában Oroszország, Ukrajna, Szerbia kapcsolódása nélkül nem lesz teljes a kollektív biztonság sem. Ez nem csak katonai értelemben igaz, hanem gazdaságilag is, figyelembe véve például a téli időszakban az orosz gázexport visszafogását és az orosz piac nagyságának gazdasági értékét. Tehát számolni kell az egyes szövetségi kapcsolatokon kívüli európai országokkal is, különös tekintettel a kereskedelmi, kulturális, művészeti, műszaki-tudományos, sport, oktatási, egészségügyi, környezetvédelmi, pénzügyi-gazdasági, stb. területeken történő együttműködésekre is.

Az EU-n belüli szabadságjogokkal és lehetőségekkel az EURÓPA TANÁCS és az EURÓPAI UNIÓ BIZOTTSÁGA igen sokrétűen foglalkozik a munkaszervezeteiben is. A biztonságpolitikai, katonapolitikai, rendőrségi, titkosszolgálati vonatkozásokban az EU-nak nincs még *saját, átfogó és önálló szervezete*. Több szervezeti (al) egység is foglalkozik biztonságpolitikával illetve védelempolitikával: EU Security Committee, EU Defence Agency, EU Military Committee, EU Military Staff. A témát két EU alapidokumentum határozza meg: EU Security and Defence Policy és az EU Security Strategy.

Az EU kollektív katonai biztonságában egyelőre a NATO a meghatározó, amely alapvetően angolszász befolyás alatt áll, amit Európa igyekszik ellensúlyozni. Elindították egy EU hadtest gondolatát, előkészítését, megvalósítását, de ez még közel sem jelenthet a NATO számára valódi európai konkurenciát. A rendőrségi területeken is az együttműködés jelentős. A titkosszolgálati területek egyelőre minden ország belügyét képezik. Az amerikai, spanyol, angol és más terrortragédiák miatt itt is feltétlenül szükséges a nemzetközi összefogás. Sajnos az ilyen tragédiák megelőzése komoly ellenőrzést igényel, mely nem oldható meg bizonyos szabadságjogok, személyiséghez fűződő jogok korlátozása, adatok megismerhetőségének felszabadítása nélkül. Ehhez persze szigorúan ellenőrzött jogszabályi keretek szükségesek minden érintett országban, hiszen minden eszközzel lehet élni és visszaélni is. Azért fontos az előzetes ellenőrzés és felderítés, mert a merényletek utókezelése esetén már csak a szomorú temetések maradnak! Akik nem járnak „rossz utakon”, azoknak egyébként sincs félnivalójuk az ellenőrzésektől. A határokat nem ismerő, szervezett, nemzetközi bűnözés tagjai, vezetői a hétköznapiakban pont olyan magatartású, kinézetű emberek, mint mi vagyunk. Jelentős pénzügyi-gazdasági, műszaki, felkészültségi, szervezetségi háttérrel. ***Támadó cselekedeteiket a napi élet folyamataiba szőve készítik elő és hajtják végre. Felismerésükhöz, kiszűrésükhöz, szeretteink elleni merényleteikhez nem egyenruhások és nem fegyverek kellenek, hanem igen felkészült, nagy tudású műszaki eszközrendszerek és életveszélyt is vállaló felkészült szakemberek.*** Az emberek, szeretteink, és saját magunk védelmében, a BIZTONSÁGUNK- ért sajnos áldoznunk kell a SZABADSÁGJOGAINK-ból, de nem tehetünk mást, viszont követeljük meg ezek jogszerűségét és ennek szigorú CIVIL kontrollját is. Mindezt annak érdekében, hogy ne fordulhassanak elő Guantánamói és abughraibi esetek! A katonai, rendőri jellegű tevékenységek, ezek működésének törvényi szabályozása és finanszírozása (költségvetés) vonatkozásában a civil kontroll egyelőre csak közvetetten, a választott parlamenti képviselőkön és az ombudsmanon keresztül érvényesíthető általában. A civil társadalomnak joga van nagyobb létbiztonságra, közbiztonságra, jogbiztonságra és ezek közvetlen ellenőrzésére is.

A világrészek, a különböző országok, az egyes embercsoportok társadalmi, gazdasági különbségeit, érdekellentéteit, az egymással szembeni védekezések mellett konfliktuskezelő, átfogó gazdasági, kulturális, egészségügyi, környezetvédelmi, oktatási és egyéb együttműködéssel, segítségnyújtással kell kezelni, megoldani hosszútávon. A terrorcselekmények és a háborúk nem nyújtanak senki számára hosszú távú megoldást, sőt következményeik kockázatosak az emberiségre.

Mi civilek segítsük az országaink, a családjaink, az értékeink védelmét biztosító szervezeteket, szakembereket a nemzeti összetartozás alapján is. Legyünk részesei saját biztonságunk védelmének. Ne úgy kezeljük a biztonságunkra vigyázókat, mintha ők ellenünk lennének. Sokkal hatékonyabbak lesznek, ha minél többen, CIVIL-ként is részt veszünk a biztonságunk megőrzésében, de csak abban, amire alkalmasak vagyunk, mert ez nagyon kockázatos terület!

Összegzés, következtetések, lehetőségek: Nincs megfelelő szabadság megfelelő biztonság nélkül, miközben a biztonság korlátozza is a szabadságot! A biztonság ellenőrzéséhez feltétlenül szükség van a CIVIL kontrollra, mely egyrészt a parlamenti képviselőkön keresztül közvetett. Másrészt a civil szervezetek elismerését, ellenőrzési jogosítványainak kiterjesztését biztosító nemzetközi és nemzeti törvényekkel minél közvetlenebbé kell tenni. A demokratikus jogokból fakadó lényeges kérdés, hogy a közvélemény ismeri-e: a befizetett adóját milyen védelmi feladatok teljesítésére használják, egyetért-e ezzel és véleményt nyilváníthat-e az általa tapasztaltakról? A nemzeti biztonsági- és a nemzeti katonai stratégia nyilvánossága, a védelmi tervezés folyamata elméletének és gyakorlatának ismerete elengedhetetlen követelmény a civil-katonai kapcsolatokban, a demokratikus ellenőrzés gyakorlásában. A jelenlegi demokratikus ellenőrzés nem más, mint a demokratikus államokban elfogadott megállapodás, törvényi szabályozás a parlament, a kormány és a katonai felső vezetés tagjai között, melyet a jövőben a civil ellenőrzés bevonásával teljesebbé kell tenni oly módon, hogy a civil kontroll nem képviselhet pártérdekeket.”

3. A Negyedik Magyar Köztársaság XXI. századi Biztonsági Rendszerének koncepciója

Az 1990 óta jelentkező megváltozott szerkezetű és súlyozású biztonsági kockázatok kihívások, veszélyforrások a Magyar Köztársaság vonatkozásában is sokkal racionálisabb, feladatorientáltabb, gyorsabb reagálású és gazdaságosabb működésű védelmi és érdekérvényesítési rendszert igényelnek a XXI. században. A rendszerváltást követően létrejött osztott – 2010 óta tovább polarizálódó – biztonsági intézményrendszer, illetve az ebből fakadó széttagolt védelemirányítás már nem biztosítja megfelelően az ország védelmi és érdekérvényesítési erőforrásainak leghatékonyabb, optimalizált felhasználását, működtetését, valamint a kormányzati szintű stratégiai tervezést, különös tekintettel a megváltozott szerkezetű és súlyozású XXI. századi biztonsági kihívásokra. A fenti szempontok okán paradigmaváltásra, azaz jövőképünkhöz és a realitásokhoz jobban igazodó, biztonság tudatos személtre, gondolkodásra és gyakorlatra van szükség.

A Magyar Köztársaság védelmi rendszerének szereplői között meglévő átfedések, a felesleges párhuzamosságok, a gyors és rugalmas reagálást fékező decentralizált együttműködések, a rivalizálások a teljes biztonsági-védelmi rendszer felülvizsgálatát és sürgős aktualizálását igénylik, melyek hozzájárulnak az ország biztonságának stabilabb jövőképehez illetve megvalósulásához.

A jelenleg hatályos jogi szabályozás a biztonság- és védelempolitikai területén – a rendszerváltás jellegéből fakadó történelmi és politikai okok folytán – tagolt intézményrendszert, a kormányzati irányítás területén pedig osztott hatáskört hozott létre és tart fenn. A Magyar Köztársaság biztonsági érdekeinek hatékonyabb érvényesítése érdekében alapvető kérdésként jelenik meg a biztonság- és védelempolitika, ezen belül a biztonsági igazgatás, különösen a stratégia szintű elemző-értékelő és tájékoztató tevékenység (döntés-előkészítés) területén valamint a koordináció és az operatívabb együttműködés továbbfejlesztése.

Napjainkban az új típusú biztonsági kihívások elleni küzdelem – mivel e kihívások egy időben, gyakran egymást erősítve jelennek meg – az integrált biztonságpolitikai célkitűzéseknek és megoldásoknak megfelelően, a védelmi igazgatás szerveinek, valamint a hazai politikai, társadalmi és gazdasági szervezetek komplex együttműködésével valósítható meg a leghatékonyabban.

A hazánkat is érintő, szerteágazó hatású kihívások, veszélyek és kockázatok eredményes kezelése folyamatosan igényli a meglévő védelmi intézményrendszer továbbfejlesztését. A biztonsági kihívásokra adott hatékony nemzeti szintű reagálás csak – a társadalom támogatását is élvező – összehangolt kormányzati fellépéssel, a rendelkezésre álló készségek célirányos fejlesztésével és folyamatos megújításával lehet sikeres. Tekintettel a hazai biztonsági struktúra intézményileg erősen tagolt jellegére, mindez felveti az összkormányzati szintű koordináció kérdését és szükségességét, ezen belül egy közvetlenül kormány közeli elemző-értékelő és koordináló tevékenységnek a beindítását.

Tekintettel a hazánkat érintő, dinamikusan változó biztonságpolitikai folyamatokra, a mindenkori kormányoknak fontos feladata egy átfogó, rendszerszemléletű, a nemzet fejlesztési célokkal harmonizáló stratégiai biztonsági-védelmi hierarchia-rendszer

kialakítása az ország politikai, társadalmi és gazdasági helyzetének ismeretében. Az egymást követő kormányzati ciklusok időszakában megalkotott biztonságpolitikai szabályozások és stratégiai szintű dokumentumok összhangját a demokratikus viszonyokra jellemző „belpolitikai váltógazdaság” viszonyai között is biztosítani kell. Ennek lényege az egymással megfelelően harmonizált törvények, jogszabályok és a biztonsági részstratégiák, többek között egy új, átfogó nemzeti biztonsági stratégiát kibontó katonai, nemzetbiztonsági, rendészeti (rendőri) és katasztrófavédelmi ágazati stratégia –megalkotása is.

A (nemzet)biztonsági szolgálatok sokoldalú és együttműködő kapcsolata a társadalommal meghatározó szerepet játszik hatékonyságuk, az általuk végzett munka eredményeinek hasznosulása szempontjából. A (nemzet)biztonsági szolgálatoknak – a sajtószabadság és a társadalmi nyilvánosság elvét érvényesítő demokratikus viszonyok között – számolniuk kell azzal, hogy tevékenységüket kedvezőtlen történelmi örökséggel, fokozott érdeklődés közepette kell folytatniuk. A hatékony, azaz a (nemzet)biztonsági szolgálatok pozitívabb értékítéletét és műveleti hatékonyságát is elősegítő kormányzati kommunikáció, valamint az egyes hivatalok által folytatott védelmi és érdekérvényesítő tevékenység a témakör iránt érdeklődő állampolgárok részére objektív, szakmailag pontos képet adhat a (nemzet)biztonsági tevékenység fő irányairól, elősegítve, hogy a magyar társadalom megértse és elfogadja a szolgálatok számára meghatározott stratégiai célokat.

Minden állam stabilitásának, nemzeti és nemzetközi tekintélyének egyik fontos jellemzője a védelmi és érdekérvényesítő képessége. Ennek egyik súlyponti mutatója a védelem, a biztonság szervezésének, irányításának módja békeidőben is. Hazánkban a védelemigazgatás intézményi háttere – az elmúlt két évtized kormányzati törekvései ellenére – a közigazgatás egészéhez hasonlóan feladatorientált változtatásokra szorul. Az említett területeken az operatív intézkedéseket is összehangolni képes, ügyeleti rendszerben működő, kormányzati döntés-előkészítő szerepet is betöltő intézményesített koordináció megteremtése nem képzelhető el egy egységes biztonsági szemlélet és gyakorlat alapján működtetett, integrált, intelligens (nemzet)biztonsági adat- illetve tudásbázis létrehozása nélkül. A biztonsági kihívások, veszélyek, és kockázatok kezelésében, ezen belül például a kritikus infrastruktúra védelmében érintett szereplők ehhez az automatikus összefüggés vizsgálatra, elemzésre, értékelésre és scenario analízisen alapuló döntés előkészítő modellezésre is alkalmas adatbázishoz kapcsolódva a jelenleginél gyorsabban és eredményesebben tudnak együttműködni mind a napi operatív működés, mind a válság- és veszélyhelyzetekre történő stratégiai szintű tervezés során.

Hazánk biztonsági védelmi képességeinek egyik fontos fokmérője, hogy a korábbi években felhalmozott szakmai tudásbázist milyen mértékben képes hasznosítani a ma és a holnap biztonsági kihívásainak kezelése során. Ebben a vonatkozásban meghatározó jelentőségű kérdés, hogy a védelmi-biztonsági szektorból, szolgálatoktól kikerült illetve kikerülő, de a biztonsági tevékenységre élethivatásként tekintő szakemberek birtokában lévő ismereteket, tapasztalatokat milyen mértékben lehet becsatornázni a szervezetek, szolgálatok hatékonyabb működésének elősegítésére. E területen súlyponti kérdésként jelenik meg, hogy az egyes szervezetek, biztonsági szolgálatok vezetői milyen mértékben szándékoznak támaszkodni az adott munkaterület korábbi szakmai vezetőinek tapasztalataira, akár egyéni konzultáció, akár tanácsadó testület(ek) létrehozásával. A konzultatív fórumként működő szerveződések nem csak a korábbi időszak tapasztalatait igénylő ügyek hatékony

kezelésével, de a szervezeteknél, szolgálatoknál folyó képzési rendszerek fejlesztésével is összekapcsolható lenne. Ezen kívül, szintén a biztonsági szféra és a civil társadalom lehetséges kapcsolódási pontját képezheti az egyes szervezeteknél, szolgálatoknál korábban dolgozó, az adott terület iránt tudományos, illetve szélesebb társadalmi megközelítéssel rendelkező munkatársak összefogása, akár egyesületi formában is. Egy ilyen testület nem csak a hagyományosan zártabb világban élő biztonsági munkatársak szellemi-lelki életminőségének javítására, tudásbázisuknak, valamint kapcsolati körüknek a szükség szerinti igénybevételére lenne alkalmas, de lehetőséget teremthet a titokbirtokos személyek egzisztenciális okból bekövetkező, a biztonsági érdekeket veszélyeztető körökhöz történő átsodródások megelőzésére is.

A védelmi-biztonsági szektor társadalmi rangját biztosítja az is, ha a szakemberek képzésében fenntartjuk és megerősítjük az évtizedes nemzetközi hírnevet is kiérdemelt, önálló, felsőfokú képzést, kiemelten a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőr Tiszti Főiskola vonatkozásában!

A védelmi-biztonsági szektor legmagasabb szintű politikai, társadalmi, gazdasági igényességét, értékítéletét, minősítését a költségvetési támogatottsága fejezi ki. Az állampolgárok felé irányuló állami biztonsági szolgáltatással kapcsolatos követelményeknek arányban kell állni a költségvetési támogatásokkal. Azt is hangsúlyozni kell, hogy például a nemzetközi és hazai politikai, társadalmi, gazdasági válságok idején a biztonsági kihívások, veszélyek és kockázatok nincsenek válságban, sőt ezek ezen időszakban felerősödnek, így megelőzésük, kivédésük, elhárításuk megnövelt költségvetési támogatást igényel a biztonsági szolgálatoknál.

A jelenlegi kormánynak a honvédelmet és a rendvédelmet jelentősen leértékelő szabályozásai, intézkedései nagyon sokat rontottak az adófizetők felé irányuló állami biztonsági szolgáltatáson. Kiemelten súlyos ebben a negatív folyamatban a honvédelmi és rendvédelmi szakemberek reáljövedelmi és nyugdíj vonatkozású ellehetetlenítése, ezzel a hivatásuk, a munkájuk, a fegyveres jelleggel összefüggő kockázatok lebecsülése, a szakmai tevékenységük lejáratása. Ezen szakembereket haladéktalanul rehabilitálni kell és olyan életpálya modellt illetve kárpótlást kell biztosítani számukra, mely reálisan kifejezi a társadalom többi tagjának védelmére alapozott értékítéletét, társadalmi megbecsülését illetve rangját.

A koncepció összegzése:

A modern, rugalmasan gondolkodó kormányok, felismerve a honvédelmi, rendvédelmi és ezen belül a nemzetbiztonsági tevékenységeknek a XXI. századi átértékelődését, paradigma váltását, új politikai és új stratégiai szemlélettel vizsgálják felül, dolgozzák át és folyamatosan gondozzák a (hon- és rend-) védelmi tevékenységeik komplex rendszerét. A kétpólusú világrend felbomlott, többpólusúvá vált és régi biztonságpolitikai kihívások mellett újak jelentek meg, melyek váratlanabbak, bizonytalanabbak, kiszámíthatatlanabbak. Továbbá más típusú védelmi képességeket igényelnek, mint az előző történelmi időszakokban. A nemzetközi szövetségi rendszerek, mint az ENSZ, az EBESZ, a NATO és az EU közös kül-, biztonság- és védelempolitikája, stratégiai koncepciója jelentős garancia a kollektív védelemben, de közel sem elégséges a nemzeti biztonsághoz. Feltétlenül szükséges a nemzeti önállóság megőrzése a védelmi tevékenységben is, kiemelten a rendvédelmi és ezen belül a nemzetbiztonsági tevékenységben. A megváltozott szerkezetű és súlyozású biztonságpolitikai kihívások mind nagyobb része tartozik a rendvédelmi és ezen belül

A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!

*a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességi körébe. Egyes polgári demokratikus országok illetve kormányaik ezt felismerve, jó érzéssel valamint (nemzet)biztonságtudatos szemlélettel és gondolkodásmóddal felértékelik a rendvédelmi és ezen belül a nemzetbiztonsági tevékenységet. Kizárólag ily módon lehet időt nyerni és ezzel előnyt szerezni a sokszor nehezen átlátható nemzetközi és belföldi biztonsági környezetben. **A (nemzet)biztonsági tevékenységnek a megelőzésen alapuló védelmi és érdekérvényesítési szerepe döntő egy nemzet életképességének a fenntartásában!***

4. A Negyedik Magyar Köztársaság új, XXI. századi Biztonsági Rendszerének végrehajtási programjához illetve főbb feladataihoz közvetlenül vagy alátámasztásként felhasználható szándékok és (innovatív) gondolatok mintavételes gyűjteménye, a teljesség igénye valamint rangsorolás és súlyozás nélkül

MOTTÓ: „*A megszokott, középszerű gondolati pályák legfeljebb csak a múlt és a jelen konzerválása, fenntartására alkalmasak, a fejlődéshez, az életképességhez merőben új, innovatív gondolati pályák szükségesek!*”

4.1. Biztonságpolitikai kiinduló pontok és alapvetések

- 4.1.1. A fő célunk a Magyar Köztársaság (MK) tízmillió tulajdonosának védelme és érdekérvényesítése illetve az adóforintjaikon nyújtandó állami, biztonsági szolgáltatás maximalizálása, de legalábbis optimalizálása. Az anyagaink középpontjában az EMBER álljon úgy, hogy a nemzeti értékek és érdekek ez után következzenek vagy legalábbis ezzel összhangban, hiszen a nemzeti értékek és érdekek is emberközpontúak.
- 4.1.2. Az elmúlt kormányciklusok hibáinak kritikájára nem érdemes jelentős időt szánni, mivel a jelenlegi már csak átmeneti kormány, átmeneti politikai szereplőkkel. Legfeljebb, amit esetleg hasznosnak ítélünk meg azt vegyük át és vigyük tovább, célszerűen megújítva azt is. Néhány újragondolandó megoldás, például:
- APEH-VÁM összevonás ésszerűsége
 - Nemzetbiztonsági Szolgálatok újraegyesítése
 - az Alkotmányvédő Hivatal nevének meghagyása
 - Terror Elhárítási Központ szerepének realitása. A terrorelhárítási tevékenységnek a Készenléti Rendőrség keretei közé történő visszaszervezését újra kell gondolni!
 - A Köztársasági Őrezrednek a 2010-es kormányváltás előtti teljes jog-, és feladatköre visszaállítást meg kell vizsgálni. Az 5 kiemelt védett személy biztonságát, szakmai, hatékonysági és gazdaságossági szempontok szerint is indokolt, hogy ugyanaz a szervezeti egység garantálja!
 - Katonai Felderítő Hivatal - Katonai Biztonsági Hivatal összevonás előnyössége
 - rendőrség-határőrség összevonásának előnyei-hátrányai
 - a katasztrófavédelmen belül a polgári védelem és tűzvédelem összevonásának, együttműködésének tapasztalatai
 - a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ szerepének újragondolása
 - a Nemzetbiztonsági Kabinet szerepének mérlegelése
 - egyéb célszerű mérlegelések
- 4.1.3. Az anyagainkat „nullbázisú szemlélettel” kell felépítenünk, azaz mindent újraépíteni, nehogy az évtizedes rossz szemléletet, gyakorlatot, megoldásokat, reflexeket továbbvigyük és így konzerváljuk. Úgy

dolgozzunk, hogy mindent kérdőjelezzünk meg és csak azt és úgy vigyük tovább, hogy az a jövőt szolgálja.

- 4.1.4. Az új biztonsági rendszernek a meghatározó érték eleme a biztonsági szakember legyen.
- 4.1.5. Minden folyamat, tevékenység alapfeltétele, egyben egyik célja az ésszerű, a szükséges, átfogó BIZTONSÁG minden vonatkozásban illetve minden területen. Nincs létbiztonság, jogbiztonság, közbiztonság **átfogó** biztonság nélkül! A szolgáltató állam illetve a szolgáltató kormány kötelezettsége és feladata az állampolgárai számára a **mindenkori biztonsági kihívásoknak, veszélyeknek, kockázatoknak megfelelő** biztonsági és védelmi szolgáltatás nyújtása!
- 4.1.6. A világrendszer és ennek egyes alrendszerei nem sztatikusak, hanem – az érdekvizonyok által determináltak – dinamikusan, részben kiszámíthatóan és részben kiszámíthatatlanul változnak. A rendszerek a **biztonságra** valamint a kiszámíthatóságra törekszenek, a veszélyek, a kockázatok, a veszteségek minimalizálásával, az eredmények, a fejlődés, a gyarapodás, a bevételek, az érdekérvényesítés maximalizálása mellett.
- 4.1.7. A jelenlegi többpólusú világrend megannyi független gravitációs központtal és azok befolyási szférájával jellemezhető. A biztonságra irányuló tevékenység végső célja a túlélés, de ez logikusan magába foglalja a létezés feltételeihez kapcsolódó kockázatok és fenyegetések széles skálájának visszaszorítását is.
- 4.1.8. A biztonság ma változó biztonságot jelent egy változó világban. Az elmúlt évtized során a globális biztonság helyzete alapvetően megváltozott. Régi fenyegetések halványodtak el, új kihívásoknak adva át helyüket. Ezek a változások újfajta gondolkodásmódra ösztönöznek a biztonsággal, a konfliktusokkal és a békével kapcsolatban. Beépített konfliktuskezelő mechanizmusai révén a demokrácia alapvetően meghatározza a békét és a biztonságot. Széles körben elfogadott tény, hogy a biztonság önmagában nem cél, hanem végső soron a társadalom jólétét kell szolgálnia. A nemzeti biztonság központi kérdése az állam védelme, amely úgy válik „emberi” biztonsággá, hogy előtérbe helyezi az egyént és a közösséget. Az ember középpontba helyezése immár túlmutat a szigorúan katonai megfontolásokon és a biztonság értelmezésének kibővülésével jár. Ma már a biztonság kérdéskörét átfogóan kell megközelíteni, elsősorban számításba véve a nem katonai tényezőket is. A biztonság összetevői, tágabb értelmezése alatt a **társadalmi** (jogi, szociális), **politikai** (diplomáciai), **gazdasági**, **környezeti** (ökológiai), **katonai-rendvédelmi**, informatikai, pénzügyi, egészségügyi, stb. biztonságot értjük. Egy nemzet biztonságához a kollektív biztonsági szervezetekkel (ENSZ, EBESZ, NATO, EU) való együttműködések alapvető feltétele a **megfelelő nemzeti önvédelem**. Kockázatos, ha a nemzeti önvédelem feloldódik a nemzetközi együttműködések eufóriájában. A széleskörű biztonságból az alábbi védelmi-biztonsági tevékenységekkel foglalkozunk (elsősorban a nem polgári tevékenységek, feladatok, szervezetek területén): katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, határrendészeti, vám-pénzügyőri, katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási esetleg ügyészi és más területek.
- 4.1.9. A földrészeket is átfogó nemzetközi szövetségek; társadalmak; a társadalmak intézményei és gazdasági egységei az egyéb szerveződések;

családok és az előzőket létrehozó, fenntartó és fejlesztő rendszerleme az EMBER; együtt rendszerhierarchiát alkotnak. A Magyar Köztársaság egy nemzetközi társadalmi és ország struktúra valamint érték-, érderendszer része. Tehát a rendszerszemlélet meghatározó a munkánkban. A Magyar Köztársasághoz kapcsolódóan is rendszerekről és alrendszerekről beszélhetünk és eszerint kell kezelnünk. Az általunk elkészítendő dokumentumainknak is egy dokumentum rendszerhez kell illeszkedni, amit valószínűleg csak részben tudunk majd teljesíteni, mivel a hierarchiában „a felsőbb dokumentumok” még nem készültek el és lehet, hogy el sem készülnek. Gondolok itt a következőkre: a Magyar Köztársaság jövőstratégiája (hol vagyunk és milyen módon, hova kívánunk eljutni, mondjuk 2025-ig). Ehhez a jövőstratégiához tartozó, átfogó Nemzeti Biztonsági Stratégia, melyből következnek biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok és ezekhez kapcsolódó cél- és feladatrendszer. Ennek a feladatrendszernek a kompetencia (eszközök, módszerek, készségek) szerinti felosztása a katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám- és pénzügyőri, katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási szakágak között. **Tehát feladatorientált legyen az új biztonsági rendszer munkamegosztása, melyben minimalizálni kell a párhuzamosságokat, az átfedéseket és a rivalizálások lehetőségét.** A Magyar Köztársaság védelmi rendszerének szereplői között meglévő átfedések, a felesleges párhuzamosságok, a gyors és rugalmas reagálást fékező decentralizált együttműködések, a rivalizálások a teljes biztonsági-védelmi rendszer felülvizsgálatát és sürgős aktualizálását igénylik, melyek hozzájárulnak az ország biztonságának stabilabb jövőképehez.

- 4.1.10. *A Magyar Köztársaság biztonsága egy és oszthatatlan.* Az egységes biztonsági-védelmi szemlélet és az egységes biztonsági szolgáltatás egységes irányítást is igényel, amelyhez újszerű és innovatív, XXI. századi készségek, megoldások szükségesek. Egy új biztonsági modellel három, egymás mellé rendelt alapvető érdeket kell kiszolgálni. Egyik érdekkör az országban élő tízmillió állampolgár és az itt működő cégek, intézmények katonai, rendvédelmi és külügyi biztonsága. Másik érdek a nemzeti értékek védelme és a nemzeti érdekek érvényesítése. Harmadik érdekkör a hon- és rendvédelmi szakemberek szakmai értékeinek megfelelő szinten történő erkölcsi és anyagi elismerése, kivételes életpálya garantálása, különös tekintettel a szélsőséges munkakörülményekre, ezen belül az életveszély napi vállalására is.
- 4.1.11. A Magyar Köztársaság biztonsági szervezeteinek, szakágainak átfogó elnevezésére szolgáló **honvédelmi és rendvédelmi szervek** helyett egyrészt átfogóan **biztonsági szervezeteknek** nevezzük. Másrészt a szakágakat nevesítve: **katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám- és pénzügyőri, büntetés végrehajtási, katasztrófavédelmi.** Ennek az elnevezés módosításnak az célja, hogy a mai valóságnak és a jövőbeni realitásoknak megfelelően, méltóan nevesítsük az egyenrangú biztonsági szervezeteinket. Az idejét múlt **honvédelmi és rendvédelmi szervek** elnevezés ugyanis azt sugallja, hogy a honvédelem és mellette az összes rendvédelmi szervezet csak együtt szerepelnek azonos súllyal a biztonságunk garantálásában. Ez már nem felel meg a mai valóságnak, mert egyrészt Magyarországot ma és a belátható közeljövőben fegyveres katonai támadás veszélye már nem fenyegeti, így a katonai, rendőri,

nemzetbiztonsági, vám- és pénzügyőri, büntetés végrehajtási, katasztrófavédelmi szervezetek hasonló fontosságú szerepet töltenek be a Magyar Köztársaság védelmében, biztonságában. Továbbá a honvédelem is alkalmanként ellát rendvédelmi feladatokat és viszont a rendvédelmi szervezetek is védik a „hon”-t. Tehát nem célszerű ezeket a szervezeteket súlyozni, egymás fölé vagy alá rendelni, még retorikailag sem. Egy-egy biztonsági kihívás, veszély, kockázat dönti el az egyes biztonsági szolgálatok pillanatnyi szerepét, így ez napról napra, eseményről, eseményre változhat a kihívások kezelési igényeitől függően. Sőt, általában több szervezet összefogásával oldható meg egy-egy biztonsági kihívás kezelése. Ettől még a katonai tevékenység súlya, szerepe, társadalmi értékítélete nem lett kisebb. Viszont a rendvédelmi szervek tevékenységének súlya, szerepe, társadalmi értékítélete miatt a nevesítésük szakáganként indokolt, a **rendvédelmi szervek** gyűjtőfogalom helyett.

Egyesek számára az ügyészi szakág, tevékenység idesorolása szokatlan lehet, sőt eltérően is lehet vélekedni. Viszont az ügyészségek szerepe egyértelműen *biztonsági vonatkozású is*, az igazságszolgáltatás mellett és az ügyészi tevékenység kapcsolódása a ma még használatos elnevezések alapján a hon- és rendvédelmi területekhez is releváns. Az ügyészségek hovatartozása törvényi szabályozás kérdése: országgyűlés, kormány, igazságügyi miniszter, stb. Viszont felelősségük a biztonságunkban jelentős!

- 4.1.12. A jelenleg hatályos jogi szabályozás a biztonság- és védelempolitikai területén – a rendszerváltás jellegeből fakadó történelmi és politikai okok folytán – tagolt intézményrendszert, a kormányzati irányítás területén pedig osztott hatáskört hozott létre és tart fenn. A Magyar Köztársaság biztonsági érdekeinek hatékonyabb érvényesítése érdekében alapvető kérdésként jelenik meg a biztonság- és védelempolitika, ezen belül a biztonsági illetve védelemigazgatás, különösen a stratégia szintű elemző-értékelő és tájékoztató tevékenység (döntés-előkészítés) területén valamint a koordináció és az operatívabb együttműködés továbbfejlesztése. A hazánkat is érintő, szerteágazó hatású kihívások, veszélyek és kockázatok eredményes kezelése folyamatosan igényli a meglévő védelmi intézményrendszer továbbfejlesztését. A biztonsági kihívásokra adott hatékony nemzeti szintű reagálás csak – a társadalom támogatását is élvező – összehangolt kormányzati fellépéssel, a rendelkezésre álló készségek célirányos fejlesztésével és folyamatos megújításával lehet sikeres. Tekintettel a hazai biztonsági struktúra intézményileg erősen tagolt jellegére, mindez felveti az összkormányzati szintű koordináció kérdését, ezen belül egy közvetlenül kormányközeli elemző-értékelő és koordináló tevékenységnek a beindítását, mely a biztonságpolitikát minden vonatkozásában át kell fogja.
- 4.1.13. Napjainkban az új típusú biztonsági kihívások elleni küzdelem – mivel e kihívások egy időben, gyakran egymást erősítve jelennek meg – az **integrált biztonságpolitikai célkitűzéseknek és megoldásoknak megfelelően**, a védelmi igazgatás szerveinek, valamint a hazai politikai, társadalmi és gazdasági szervezetek komplex együttműködésével valósítható meg a leghatékonyabban.
- 4.1.14. Tekintettel a hazánkat érintő, dinamikusan változó biztonságpolitikai folyamatokra, a mindenkori kormányoknak fontos feladata egy átfogó,

rendszer szemléletű, a nemzet fejlesztési célokkal harmonizáló stratégiai biztonsági-védelmi hierarchia-rendszer kialakítása az ország politikai, társadalmi és gazdasági helyzetének ismeretében. Az egymást követő kormányzati ciklusok időszakában megalkotott biztonságpolitikai szabályozások és stratégiai szintű dokumentumok összhangját a demokratikus viszonyokra jellemző „belpolitikai váltógazdaság” viszonyai között is biztosítani kell. Ennek lényege az egymással megfelelően harmonizált törvények, jogszabályok és a biztonsági részstratégiák, többek között egy új, átfogó nemzeti biztonsági stratégiát kibontó katonai, nemzetbiztonsági, rendészeti (rendőri) és katasztrófavédelmi ágazati stratégia – megalkotása is.

- 4.1.15. A Magyar Köztársaság legfontosabb alapidokumentuma a biztonság vonatkozásában is az Alkotmány (a mai alaptörvény érvényessége kétséges.) Minden más jogszabály, stratégia, koncepció, irányelv erre épül, ebből indul ki. Ezen dokumentumok vizsgálata során fontos következtetéseket vonhatunk le. Megállapíthatjuk, hogy mennyiben hasonlóak, mennyire épülnek egymásra, vagy egészítik ki egymást, milyen hiányosságokkal és „diszharmoniókkal” rendelkeznek, mennyire korszerűek, valamint irányelveik és rendelkezéseik milyen mértékben realizálódtak.
- 4.1.16. Egy hosszú távú magyar nemzetfejlesztési és egy nemzeti biztonsági stratégiának a részstratégiáiban például az EU hosszú távú előrejelzését és az USA GLOBAL TREND 2025-2030 tanulmányaiban foglaltakat is célszerű (ésszerű mértékben illetve formában) hasznosítani, más hasonló fontosságú, nyílt és kevésbé nyílt, de megszerezhető, nemzetközi anyagokkal együtt.
- 4.1.17. A világviszonylatban megfigyelhető trendek azt mutatják, hogy az a biztonsági szolgálat tud sikeres lenni a versenytársaival szemben, amelyik kiemelkedő alapvető képességeket tudhat magáénak. Amennyiben a képességek hordozóit megfelelő módon alkalmazzuk, a képességeket kibontakoztatjuk és megfelelő elemző háttérrel biztosítunk hozzá, eljuthatunk egy jó stratégia megfogalmazásáig, és lehetőségünk nyílik a megvalósítás folyamatos kontrolljára is.
- 4.1.18. A biztonsági szolgálatok sokoldalú és együttműködő kapcsolata a társadalommal meghatározó szerepet játszik hatékonyságuk, az általuk végzett munka eredményeinek hasznosulása szempontjából. A biztonsági szolgálatoknak – a sajtószabadság és a társadalmi nyilvánosság elvét érvényesítő demokratikus viszonyok között – számolniuk kell azzal, hogy tevékenységüket kedvezőtlen történelmi örökséggel, fokozott érdeklődés közepette kell folytatniuk. A hatékony, azaz a biztonsági szolgálatok pozitívabb értékítéletét és műveleti hatékonyságát is elősegítő kormányzati kommunikáció, valamint az egyes hivatalok által folytatott védelmi és érdekérvényesítő tevékenység a témakör iránt érdeklődő állampolgárok részére objektív, szakmailag pontos képet adhat a biztonsági tevékenység fő irányairól, elősegítve, hogy a magyar társadalom megértse és elfogadja a szolgálatok számára meghatározott stratégiai célokat.

4.2. (Nemzet)Biztonság tudatos szemléletváltás, gondolkodás és gyakorlat

- 4.2.1. A jelenlegi globalizálódó biztonsági környezetben – szemben a korábbi korszakokkal – a külső és a belső biztonság közötti határvonal egyre inkább elmosódik, a hagyományos területelvű biztonság- és védelempolitika helyett az érdekalapú (érdekérvényesítő, érdekvédő) és értékalapú biztonságpolitika került előtérbe, ami már komplex biztonságpolitikai személetet és gondolkodásmódot igényel. Látványosan növekszik a biztonságpolitika társadalmi meghatározottsága, a biztonságtudatos gondolkodás és a nem állami biztonságpolitikai aktorok biztonságpolitikai szerepe (pl. a multinacionális vállalatok, a nemzetközi és hazai NGO-k, az állam nélküli nemzetek, terrorszervezetek, nemzetközi bűnözői szervezetek stb.). **A biztonságpolitikai paradigmaváltást a komplex biztonságpolitikai szemlélet alkalmazásával és az integrált biztonsági szektor megteremtésével érhetjük el.** Hazánkban a nemzeti biztonság komplex felfogásának elmélete, valamint az egységes és integrált kormányzati praxis egyaránt hiányzik, vagy csupán esetlegesen jelenik meg az elméleti és gyakorlati szférában.
- 4.2.2. A nemzetbiztonság tudatos személet és gondolkodás egyrészt feltétele, másrészt következménye a többségében a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességébe tartozó kihívások, kockázatok, veszélyek megfelelő kezelésének. Minden, a komplex biztonságunk körébe tartozó területen (külpolitika, társadalom, gazdaság, környezet, belpolitika, stb.) célszerű kialakítani és alkalmazni egy nemzetbiztonsági értékrenden alapuló, egységes nemzetbiztonság tudatos szemléletet és gondolkodást, mivel e-nélkül nem lehet megfelelő szintű biztonságot, titkosszolgálati tevékenységet realizálni.

4.3. A Nemzetbiztonsági Szolgálatokhoz kapcsolódó javaslatok és megfontolások⁹

- 4.3.1. A nemzetbiztonság tudatos személet vezérelt biztonsági rendszer indokoltsága. A magyar nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének, működésének, hatékonyságának értékelése alapján, figyelemmel a következő évtizedekre is, a szervezésüket, működtetésüket célszerű és szükségyszerű kiemelten kezelni, különös tekintettel a következő, hangsúlyos jellemzőkkel rendelkező biztonsági környezetre (kockázatokra, kihívásokra, veszélyforrásokra):
- a közvetlen és közvetett érdekviszonyok, valamint a fenyegetések nem mindig látszanak, nem minden esetben érzékelhetők elég pontosan és kiszámíthatóan;
 - a diplomáciai kapcsolatok útján beszerzett információk nem elégségesek az ország védelméhez és érdekérvényesítéséhez a kockázatok többsége nemzetközi kiterjedésű, hosszú ideig lappangó, a napi élettől és ügymenetektől alig különböztethető meg;
 - az elkövetők bármely társadalmi rétegben és pozíciókban lehetnek, többszörös fedettség mellett tevékenykednek;
 - igen jól szervezettek és alapos konspirációs, titkosszolgálati módszereket használnak;

- jelentős szellemi és anyagi bázisokkal rendelkeznek; általában nem erőszakos és a napi folyamatoktól nem eltérő, nem feltűnő módon tevékenykednek;
- veszélyességük politikailag, gazdaságilag, társadalmilag nagyon jelentős. Az előzőekben felsorolt elsődleges (nemzetközi) és belföldi (nemzeti) biztonsági kihívások, kockázatok és veszélyek mellett szükséges hangsúlyozni a (nemzet)biztonsági szervezetekhez kapcsolódó másodlagos kockázatokat is. Ilyenek többek között: felszabdalt szervezetek, miniszteri érdekelletétek, rendőri szemlélettel kezelt nemzetbiztonsági szolgálatok, a TEK kiemelésével a nemzetbiztonsági szolgálatok (politikai) bizalmatlanság miatti lesüllyesztése; működési-kapcsolódási szabályozatlanságok; párhuzamosságok, átfedések, rivalizálások;
- együttműködési, koordinációs hiányosságok;
- szervezési, irányítási, feladatkezelési hibák;
- a gyors, rugalmas, dinamikus, rugalmas reagálásokat fékező illetve megakadályozó anomáliák.
- egyéb az előzőekben fel nem sorolt tényezők

4.3.2. A rendszerváltás óta napirendre kerülő ügynök hisztériák, a rendszerváltás előtti Belügyminisztérium III/III-as (belső reakció elhárítás) valamint III/I,II,IV,V-ös szervezeti egységeinek összemossa (miközben a célok, feladatok, eszközök jelentősen eltértek) jelentős kárt okozott a rendszerváltás utáni nemzetbiztonsági szolgálatoknak. Az ügynökügyek ilyen jellegű kiterjesztési kísérletei miatt a hírszerzést és kémelhárítást végző szakemberek, munkatársak joggal bizonytalanodtak és bizonytalanodnak el, hogy majd egy bizonyos idő múlva, vajon őket is üldözni fogja egy másik kormány. Ehhez azt is tudni kell, hogy a hírszerzés és a kémelhárítás sem működhet hatékonyan, megfelelően ügynökök, ügynöki hálózatok nélkül. Nem célszerű a belső politikai elhárítás besúgóit összekeverni a hírszerzés és a kémelhárítás munkatársaival, megnyertjeivel és ügynökeivel. A mindenkor kormányok tehetnek azért, hogy ezek a hisztériák ritkuljanak és csendesedjenek. Az „ügynök témát” mielőbb úgy kellene lezárni, hogy ne lehessen többé a pártpolitikai harcok tárgya és minél kevesebbet ártson az ügynökhálózatokat működtető biztonsági szervezetek hatékonyságának.

4.3.3. Az elmúlt évtizedek során a titkosszolgálati munkában a technikai és az emberi eszközök aránya is jelentősen megváltozott. Régebben az emberi erőforráson volt a hangsúly, de ez a jelen időszakra a technikai eszközökre helyeződött át, ami egyrészt jó, másrészt rossz. A technikai hírszerző eszközök műszaki megoldásai rendkívül sok célra váltak alkalmassá (érzékelés, észlelés, pontosság, gyorsaság, feldolgozás, elemzés, kiértékelés, döntés előkészítés, stb.), amire a közvetlen emberi (human) megoldások nem alkalmasak. Továbbá a human kockázatok jelentősen csökkenthetők a technikai megoldásokkal. Viszont a technikai megoldásokkal a bűnözők gondolatai, szubjektumuk, mentalitásuk, személyes kapcsolatrendszerük, stb. nem ismerhető meg. Kijelenthető, hogy a humán hírszerzés és elhárítás szerepe fontosabb, mint a technikai, de a kettő optimális alkalmazása, felhasználása a legcélszerűbb. A titkosszolgálatok technikai megoldásainak előretörése és túlsúlya bizonyos fokig elkényelmesítő, sőt megtévesztő is lehet. Ugyanis,

például a terrorizmus, az öngyilkos merényletek bebizonyították, hogy az egyes embercsoportok, az egyes emberek viselkedésében, gondolataiban, szándékaiban a technika, az infokommunikáció nem tud olvasni, ehhez meghatározóan a human hírszerzés a megoldás. Tehát a közvetlen emberi hírszerzést, az ügynöki munkát, a beépítést, a hálózatépítést, a **HUMINT** (HUMan INTelligence) szerepét nem szabad elhanyagolni, sőt minél inkább rangján kell kezelni annak, aki eredményes és versenyképes kíván maradni a XXI. században is.

4.3.4. A kormányoknak nem volt és nincs nyilvánosan ismerhető, a lakossági kapcsolatokat erősítő (nemzet)biztonsági kommunikációs stratégiája, gyakorlata. **A kommunikáció megváltoztatásának fontos feltétele, hogy a társadalom, a pártok, a kormányok viszonyulása (szemlélete, igényessége, gyakorlata) a magyar (nemzet)biztonsági szolgálatokhoz alapvetően megváltozzon.** A magyar (nemzet)biztonsági szolgálatok média nyilvánosságának és kommunikációjának aktualitását több politikai, társadalmi, gazdasági, biztonságpolitikai folyamat változása is erősíti, mint például: a magyar (nemzet)biztonsági szolgálatok összehangolt kommunikációs stratégiájának hiánya; a rendszerváltás óta eltelt időszakban az általános társadalmi demokratizálódási folyamatok megnövekedett kommunikációs, információs igényei; a Magyarországon élő lakosság és az intézmények, cégek felé irányuló nyílt, őszinte tájékoztatási kötelezettség a biztonságpolitikai kihívásokról és lehetséges kezelésükről is; az öt magyar nemzetbiztonsági szolgálat szerepének, tevékenységének felértékelődése a rendszerváltás óta megváltozott szerkezetű és súlyozású biztonsági kockázatok tükrében; a NATO és az EU szövetségi rendszer gyakorlata, példái a polgári-civil együttműködések megnövekedett jelentőségének érvényesítésére. A politika, a mindenkori kormányok feladata, hogy megfelelő szervezési és kommunikációs stratégiával, hosszútávon építsék fel és rendszeresen tudatosítsák a magyar társadalommal, hogy például a mai és jövőbeni titkosszolgálatok már a rendszerváltás óta nem ellenünk, hanem értünk vannak. Annak ellenére, hogy a magyar titkosszolgálatok „rendszerváltása” optimálisnak mondható, a szolgálatoknak nem sikerült visszanyerniük a rendszerváltás előtt elvadított tömegek bizalmát, így a társadalomban kialakult ellenséges reflexek sem szűntek meg. Emberileg érthető, hogy néhány év alatt nem tűnik el az 50 év titkosszolgálati réme. Az elmúlt húsz év alatt jelentősen megváltozott volna, megváltoztatható lett volna ez a rossz társadalmi reflex, de sajnos az azóta eltelt kormányidőszakok, a magyar média negatív hírversenyei nem kedveztek eléggé a társadalmi felejtésnek. A különböző kormányidőszakok eltérő mértékben és jelleggel erősítették illetve gyengítették a rendszerváltás utáni magyar titkosszolgálatok társadalmi megítélését. Ezt a kormányzati hozzáállást, szemléletet mielőbb meg kell szüntetni, ha társadalmilag elfogadottabb, a biztonságunknak megfelelőbb titkosszolgálati hatékonyságot kívánunk szolgáltatni a lakosságnak.

4.3.5. Az előző ponthoz hasonlóan a Nemzetbiztonsági Szolgálatok illetve a nemzetbiztonsági tevékenység elnevezését is korszerűsíteni kellene, ugyanis a Titkosszolgálatok és a titkosszolgálati elnevezés a reális, az egyértelmű. A rendszerváltás követően, a magyar titkosszolgálatokkal szembeni társadalmi ellenszenv indokolta, hogy „átkereszteljék”

nemzetbiztonsági szolgálatokra. Viszont lassan 25 évvel a rendszerváltás után vissza kellene adnunk az átfogó nemzetbiztonság fogalmát az öt megillető területnek és tevékenységnek. Ugyanis a nemzetbiztonsági szolgálatok részesei a nemzet biztonságának, de a nemzetbiztonsághoz még számtalan más biztonsági vonatkozású elem tartozik a titkosszolgálati tevékenységen felül. Tehát a jövőben nevezzük nevén a magyar Titkosszolgálatokat. A társadalom felé ez a legkorrektebb elnevezés, ami garantálja, hogy senki nem érti félre és mindenkiben tudatos, hogy Őket valamint a Magyar Köztársaság értékeit és érdekeit a Magyar Titkosszolgálatok is védik, más, ellenérdekelt országok és csoportok titkosszolgálati tevékenységével szemben is. Ne legyünk szemérmesek és ne ködösítsünk tovább a nemzetbiztonsági elnevezéssel, hiszen nincs mit takargatnunk a létező és szükséges titkosszolgálati tevékenységgel, ami már nem az emberek ellen, hanem értük van. Egyébként az érintett minisztereket sem nemzetbiztonsági miniszternek neveztük, hanem titkosszolgálati miniszternek. Például a titkosszolgálati eszközöket, módszereket sem nemzetbiztonságinak fogalmazzák a vonatkozó jogszabályaink. Tegyük helyre ezt a szakmai terminológiai elnevezés káoszt is.

- 4.3.6. A külkapcsolati stratégia fontos alapérdeke az, hogy az ország külpolitikájának, diplomáciai kapcsolatainak egyik legfontosabb támasza és kiegészítője a hírszerzés-felderítés legyen. A hivatalos nemzetközi kapcsolatok, a diplomácia eszközei szolgáltatják a kormányok felé a formális híreket, információkat. A nemzetközi érdekviszonyok azonban elengedhetlenné teszik olyan „nem hivatalos” információk beszerzését is, melyeket az emberiség történetének minden időszakában igényelték és hasznosították az okos kormányok. Emiatt nagyon fontos a külpolitika és a hírszerzés harmonikus kapcsolata. A Külkapcsolati Stratégia áttekintése során könnyen azonosíthatók azok a célkitűzések, amelyek megvalósításában a hírszerzésnek és az elhárításnak is szerepet kell vállalnia. Sőt, a célkitűzések alapos elemzésekor az is nyilvánvalóvá válik, hogy azok sikeres és teljes végrehajtása – néhány területen – nehezen képzelhető el titkosszolgálati „háttértámogatás” nélkül.
- 4.3.7. A komplex biztonságunkat olyan kihívások, kockázatok és veszélyek befolyásolják, melyek, növekvő többsége a titkosszolgálatok illetékességébe tartozik. A jövőnket lényegesen meghatározza nemzetközi érdekérvényesítési képességünk, melynek biztosításában a nemzeti hírszerzésünk fontos szerepet játszik. A modern, okos, a nemzetközi körülményeket is dinamikusan kezelő kormányok felismerik a titkosszolgálatok felértékelődését, hasznosíthatóságát, hiszen ez is egy versenytényező, egy nemzeti életképességi mutató. **Következésképp nincs reális magyar nemzeti jövőkép megfelelő szintű (nemzet)biztonság, azaz hatékony és meghatározó titkosszolgálati tevékenység és az ezt meghatározó tudatos (nemzet)biztonsági személet és gondolkodásmód nélkül.**
- 4.3.8. A modern világban, a XXI. században a hírszerző illetve biztonsági szolgálatok meghatározó szerepet játszanak az államok kül- és biztonságpolitikájának alakításában, stratégiai döntéseik meghozatalában, és saját biztonságuk szavatolásában.
- 4.3.9. A hírszerző illetve a biztonsági szolgálatok klasszikus feladatainak módosulása önmagában is új követelményeket támaszt, amelyeket a

transznacionális fenyegetések minden eddigénél hangsúlyosabb megjelenése tovább fokozott. A terrorizmus, az illegális migráció, a fegyverzet proliferáció és az ezt elősegítő illegális fegyverkereskedelem, valamint a mindezekkel összefüggő szervezett bűnözés nem új jelenségek. Viszonylag újszerű azonban mindezek globalizálódása, nemzetek fölötti szerveződése. **Az ellenük folytatott küzdelem korábban tisztán nemzeti, rendészeti, elhárítási, vagy éppen hírszerzési jellege mára összemosódott, így hagyományos felosztásuk, munkamegosztásuk már nem felel meg a XXI. századi kihívások megfelelő lekezelésének.** A nemzetek és a különböző szolgálatok koordinált, szoros együttműködése nélkül ezek a fenyegetések könnyen kezelhetetlenné válnának.

- 4.3.10. Fontos biztonsági alapelv, hogy a szövetségi együttműködések mellett **soha nem szabad feladni a titkosszolgálatok megfelelő szintű nemzeti önállóságát, függetlenségét**, mert a ma még jó kapcsolatok is folyamatos változásban vannak és a környezet változásai is valamint a történelem bármit hozhat a magyar nemzet számára.
- 4.3.11. Az információszerzés nemcsak a fenyegetésekre, veszélyeztetésekre, hanem érdekérvényesítésre, tapasztalatszerzésre, a partneri együttműködés minőségére, a partnerek rólunk alkotott véleményére, a más területeken szerzett információk ellenőrzésére és a nemzetközi együttműködés egyéb területeire is irányul. Ezért **szükséges, hogy az információszerzés, feldolgozás és ennek hasznosítása mindenfajta politikai, biztonságpolitikai, gazdasági, pénzügyi, tudományos és egyéb döntéshozatali folyamat természetes és szerves részévé váljon**, függetlenül attól, hogy a döntés nemzetközi, egy esetleges veszély, fenyegetés elhárítására, megelőzésére vagy belpolitikai, társadalompolitikai jellegű, esetleg kedvezmények megadására vagy megvonására irányul.
- 4.3.12. A titkosszolgálati tevékenységnek és ezen belül a hírszerzésnek illetve a felderítésnek a szerepe, célja, végeredménye kettős. Egyrészt **védelmi**, másrészt **érdekérvényesítési**. Mindkettőt maximálisan ki kell használni egy életképes nemzetnek. A nemzetbiztonsági törvényben deklarált, a nemzetbiztonsági szolgálatok érdekérvényesítő szerepét fel kell építeni és hangsúlyosan az össznemzeti nemzeti fejlődés meghatározó pillérévé, motorjává. A szorosabban vett biztonsági-védelmi funkciók mellett ez a lehetőség nincs eléggé kihasználva, melyhez a szolgálatok ilyen irányú fejlesztése is szükséges. Az érdekérvényesítő funkció, szerepkör, tevékenység kiteljesítése és csúcsra járatása szemléletváltást igényel a nemzetbiztonsági szolgálatok társadalmi, államigazgatási, közigazgatási kapcsolódását és beágyazottságát tekintve: **nemzetbiztonság tudatos személetet és gondolkodást**. Ehhez innovatív stratégiai szemléletváltásra van szükség. Az érdekérvényesítő funkció alapja a politikai, társadalmi, gazdasági, tudományos, stb. területekkel való szervezettebb, koordináltabb, tudatosabb, programharmonizált együttműködés. Ennek keretében például: minden minisztérium, főhatóság, állam-közigazgatási egység és kapcsolódó gazdasági társaságaival, egyetemeivel, Magyar Tudományos Akadémiával, stb. együttműködve, ezen intézmények, szervezetek, cégek rövidtávú, középtávú és hosszú távú programjához kapcsolódóan kiválasztani a védelemben és az érdekérvényesítésben titkosszolgálati közreműködést

igénylő programpontokat, programszegmenseket. Ez elméletileg történhet egyrészt azáltal, hogy a felsorolt szerveződések kapnak egy titkosszolgálati kompetencia, közreműködési választéklisát és ezzel a felsorolt szervezetek kijelölik a programjaikból azokat, amelyeknél célszerűnek illetve szükségesnek látják a titkosszolgálati együttműködést. Ennek az a hátránya, hogy nincs meg a megfelelő nemzetbiztonság tudatos szemlélet ezeknél a szerveződésekénél. A másik lehetőség, hogy a titkosszolgálatok elemzik át a felsorolt szerveződések különböző programjait, tevékenységét és ehhez tesznek felajánlásokat, természetesen a képességbővítésükhöz kapcsolt személyi, tárgyi, szervezési feltételekkel együtt. Mindez kiegészülhet a várható eredménybecslési variációkkal, scenariókkal, előnyök és hátrányok prognózisával, kockázatanalízissel, időütemezésével, stb. is. Ezek alapján a kormány illetékesei dönthetnek a fentiekéről és a döntések alapján készülhetnek el a nemzetbiztonsági szolgálatok részprogramjai a rövid-közép és hosszú távú végrehatásokat illetően, megfelelő költségvetést hozzárendelve a mindenkori feladatokhoz. A nemzetbiztonsági szolgálatok ilyen irányú és vonatkozású hasznosítását a társadalom és a világ felé az általánosság szintjén akár ki is lehetne nyitni illetve kommunikálni. Ezzel a világban végbemenő globalizációs, biztonságpolitikai, politikai, társadalmi, gazdasági, jövőképi kockázatok hatása mindenképp csökkenthető lehetne, a komplex fejlődésünk egyes elemeinek erősítésével együtt.

- 4.3.13. Nincs titkosszolgálati illetve rendvédelmi tevékenység megfelelő hálózatok nélkül. **A hírszerzés - felderítés és az elhárítás nem lehet eredményes ügynök-, informátor- és együttműködő céges illetve állampolgári kapcsolati hálózatok nélkül.** Az ügykörönkénti, ügyenkénti alkalmi kapcsolatok létesítése, kiépítése sokkal kisebb hatékonyságú, mint egy „bármilyen”, de tartós hálózati kapcsolatkör. Természetesen a mindenkori nemzeti biztonsági kockázatainknak megfelelő célterületeken, a jól szervezett és fenntartott kapcsolati hálózatok feltétlenül szükségesek és a hatékony megelőzés és reagálás elengedhetetlen feltételei. **A különböző hálózatok ugyanakkor a titkosszolgálati munka célterületei is,** hiszen az egyéni bűnelkövetők mellett a mind gyakoribb bűnözői kapcsolatok, illetve hálózatok a meghatározók, gondoljunk csak a terrorizmusra, a (nemzetközi) szervezett bűnözésre, a maffia jellegű szervezetekre, a csoportos bűnelkövetésekre és nem utolsósorban, a nemzetközi hírszerző hálózatokra. Ezeknek a feltérképezése, a tudásbázis illetve adattár kialakítása és napi, operatív használata alapvető feltétele a hatékony titkosszolgálati munkának. Az előzőek mellett a minden életterületet átfogó hálózattudomány a titkosszolgálati felkészültségnek egyik meghatározó eleme. Ennek az az oka, hogy a körülöttünk lévő világ egyik meghatározó szerveződési, működési formációja a HÁLÓZAT-osság. Tehát ennek működési mechanizmusai, tömegpszichológiai jellemzői fontosak a hálózatossághoz kapcsolódó (bűn)cselekmények megelőzéséhez, megszüntetéséhez és utókezeléséhez.
- 4.3.14. Az emberek és a gazdasági egységek jogbiztonságát az igazságszolgáltatás függetlensége, pártatlansága és minősége jelentősen befolyásolja. Ezzel a kérdéssel a szabályozás és a fokozott ellenőrzés

szintjén rendszeresen foglalkozni kell, a nemzetbiztonsági szolgálatoknak is.

- 4.3.15. A világpolitikai és biztonságpolitikai folyamatokat ma már jórészt a pénzügyi-gazdasági folyamatok, állapotok és hatások befolyásolják, határozzák meg. Emiatt ezeknek a naprakész ismerete, változásainak követése, elemzése, értékelése a nemzetbiztonsági szolgálatok fontos teendője, saját és külső pénzügyi-gazdasági szakértőkkel. Külső vonatkozásokban például a Magyar Tudományos Akadémia és a különböző hazai illetve nemzetközi pénzügyi kutatóintézetek, tanácsadó cégek.

4.4. Rendőrséghez illetve a rendészethez kapcsolódó javaslatok és megfontolások

- 4.4.1. A lakosság és a cégek biztonsági helyzetének, érzetének objektív és szubjektív közmegítélése miatt a közrend, közbiztonság sokoldalú fejlesztése hangsúlyos feladat és cél.
- 4.4.2. Közösségi rendészet – helyi rendőrség. Az állam által nyújtott biztonsági szolgáltatásokat az emberek elsősorban az objektív közrend, közbiztonsági helyzetük és szubjektív érzetük alapján ítélik meg. Bebizonyosodott, hogy az állam valamint a közrendben és a közbiztonságban érintett szervezetek önállóan, a lakosság és a tevékenységben érdekelt polgári szervezetek, cégek nélkül nem képesek megfelelően biztosítani a közrendet és közbiztonságot. Sőt bizonyos fokig el is szakadhatnak a lakosságtól, ami szintén kedvezőtlen az előzőekre. Emiatt az EU irányelvei és ajánlásai alapján, a szükséges szemléletváltás mellett is szorgalmazzuk az önkormányzatok, a lakosság, a magánbiztonsági szervezetek összefogásával a nemzetközileg is már bevált közösségi rendészet, a helyi rendőri tevékenység kidolgozását és működtetését. Helyben dőljenek el a helyi biztonsági helyzetnek és lehetőségeknek megfelelően a rendőrség munkáját kiegészítő, azzal összehangolt, helyi rendészeti megoldások, természetesen megfelelő jogszabályi harmonizálások alapján és után. ET ajánlás: „A lakóhelyi biztonság, alapvető jog kell, hogy legyen”.

4.5. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi és rendvédelmi) civilesítése-demilitarizálása

- 4.5.1. A biztonsági szervezetek általában hivatásos állományból és polgári (civil) állományból állnak. Ez a kettősség jó is meg nem is. Többben a civilesítés illetve az ún. demilitarizáció felé hajlanak. Ezzel szemben tudjuk, hogy a hivatásos állományban a hierarchikus rend és fegyelem, az ellenőrzés, a számonkérés és indokolt esetben a büntetés szigorúsága sokkal nagyobb és szélesebb körű. Sajnos egy szervezeten belül a hivatásos állományra kockázatot jelent a polgári (civil) állomány, mivel a szolgálati szabályzatok, a rend, a fegyelem, az ellenőrzés, a minősítés kevésbé kemény, mint a hivatásos állománynál, így a hivatásos állomány tevékenységével összefüggő polgári állomány információ, adat, dokumentum kezelése bizonyos fokig liberálisabb beállítottságú,

különös tekintettel az alapvetően polgári (civil) szemléletükre is. A nemzetközi és belföldi biztonsági helyzet kihívásainak, kockázatainak és veszélyeinek megváltozott szerkezete és súlyozása miatt napról-napra nőnek a biztonsági szolgálataink állományait kedvezőtlenül befolyásoló érdekek megnyilvánulásai. A leggyengébb láncszem mindenütt a szubjektumként is funkcionáló ember, különös tekintettel a polgári állományra, mivel először ezeket veszi célba az ellenérdekelte ország, szervezet, személy ügynöke. Emiatt a fokozott civilesítést és a demilitarizálást ne támogassuk, sőt a hivatásos állomány értékeit elismerve, a hivatásos állomány rangját növeljük.

4.6. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) szakembereinek pályázatát, kiválasztását és rendszeres ellenőrzését

- 4.6.1. Általánosan alkalmazni kell a pályázatát a különböző funkciók betöltésénél, beleértve a főigazgatókat is. A pályázatok alapvető személyi adatai és más alapvető alkalmassági kritériumai mellett ***a pályázó szakmai programja a meghatározó a kiválasztásnál.***
- 4.6.2. A biztonsági szolgálatok leggyengébb láncszeme a szubjektivitással is rendelkező ember. Emiatt a felvételeknél és majd később a rendszeres, időszaki ellenőrzéseknél nagyon fontos a legmegfelelőbb kiválasztási és majd ellenőrzési rendszer bevezetése és alkalmazása. Ezekben a biztonsági szolgálatokban dolgozó hivatásos és polgári állomány tagjai jelentős értékű és fontosságú információkkal, adatokkal és dokumentumokkal rendelkeznek, amelyek tudatos vagy gondatlan megosztási esélye illetéktelenekkel óriási (nemzet)biztonsági kockázat a társadalom és a gazdaság egészére is. Ez megerősíti azt, hogy a felvételeknél, majd rendszeresen, olyan széleskörű fizikai, pszichológiai, mentális teszteken esznek át, amelyek képesek kimutatni az átlagtól eltérő személyi kockázataikat. A munkafolyamatokba épített ellenőrzések, a mintavételes ellenőrzésekkel együtt is fontos szerepet töltenek be az emberek fizikai, egészségi, pszichológiai, mentális, anyagi, családi, stb. tényezői, nemkívánatos megváltozásainak kimutatásában. Nem kockáztathatjuk a tízmillió állampolgár felé nyújtandó, állami biztonsági szolgáltatás minőségét a biztonsági szolgálatokban dolgozók tulajdonságainak kiszámíthatatlan és nehezen ellenőrizhető megváltozásaival.

4.7. A Biztonsági Szervezetek szakembereivel való újszerű együttműködés a hatékonyság és a gazdaságosság érdekében

- 4.7.1. A demokrácia speciális lehetőségeink kiterjesztése a biztonsági szolgálataink szakembereinél. Az új, innovatív és a reális biztonságunk kihívásaiból, kockázataiból, veszélyeiből fakadó biztonsági feladatokra, célokra épülő XXI. századi biztonsági rendszerünk koncepcióját és főbb megvalósítási elemeit a legszélesebb szakmai nyilvánossággal kell megismertetni és véleményeztetni. Ebben alapozzunk a biztonsági szolgálatok érdeklődő, aktív és nyugdíjas szakembereire is. Ezt a gyakorlatot kell később is folytatni, amikor is a felállt, új biztonsági

rendszer aktív és nyugdíjas tagjai körében egyrészt rendszeresen közvélemény kutatást kell folytatni az új szabályozások napi működési tapasztalatairól. Másrészt fel kell hatalmazni az állományok tagjait, hogy öntevékenyen is jelezzék a kritikai és/vagy jobbító javaslataikat, véleményeiket, mint például a gazdaságban megszokott minőségbiztosítási rendszereknél. Az új biztonsági rendszer működésének jobbításában, finomításában részt vevő hivatásos, polgári, aktív és nyugdíjas tagjait, rendszeresen, differenciált ötletértékelés szerinti díjazásban kell részesíteni.

4.8. A védelemigazgatás változtatása, biztonsági adat- és tudásbázis

- 4.8.1. Minden állam stabilitásának, nemzeti és nemzetközi tekintélyének egyik fontos jellemzője a védelmi és érdekérvényesítő képessége. Ennek egyik súlyponti mutatója a védelem, a biztonság szervezésének, irányításának módja békeidőben is. Hazánkban a védelemigazgatás intézményi háttere – az elmúlt két évtized kormányzati törekvései ellenére – a közigazgatás egészéhez hasonlóan feladatorientált változtatásokra szorul. Az integrációknak és a tagolásoknak az optimumát kell megkeresnünk, tekintettel a XXI. századi kihívások hatékony és gazdaságos lekezelésére, a megfelelő szintű megelőzésére. Az említett területeken az operatív intézkedéseket is összehangolni képes, ügyeleti rendszerben működő, kormányzati döntés-előkészítő szerepet is betöltő intézményesített koordináció megteremtése nem képzelhető el egy egységes biztonsági szemlélet és gyakorlat alapján működtetett, integrált, intelligens (nemzet)biztonsági adat- illetve tudásbázis létrehozása nélkül. A biztonsági kihívások, veszélyek, és kockázatok kezelésében, ezen belül például a kritikus infrastruktúra védelmében érintett szereplők ehhez az automatikus összefüggés vizsgálatra, elemzésre, értékelésre és scenario analízisen alapuló döntés előkészítő modellezésre is alkalmas adatbázishoz kapcsolódva a jelenleginél gyorsabban és eredményesebben tudnak együttműködni mind a napi operatív működés, mind a válság- és veszélyhelyzetekre történő stratégiai szintű tervezés során.

4.9. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) nyugdíjasainak érdemi bevonása, tapasztalatainak hasznosítása

- 4.9.1. Hazánk biztonsági, védelmi képességeinek egyik fontos fokmérője, hogy a korábbi években felhalmozott szakmai tudásbázist milyen mértékben képes hasznosítani a ma és a holnap biztonsági kihívásainak kezelése során. Ebben a vonatkozásban meghatározó jelentőségű kérdés, hogy a védelmi-biztonsági szektorból, szolgálatoktól kikerült illetve kikerülő, de a biztonsági tevékenységre élethivatásként tekintő szakemberek birtokában lévő ismereteket, tapasztalatokat milyen mértékben lehet becsatornázni a szervezetek, szolgálatok hatékonyabb működésének elősegítésére. E területen súlyponti kérdésként jelenik meg, hogy az egyes szervezetek, biztonsági szolgálatok vezetői milyen mértékben szándékoznak támaszkodni az adott munkaterület korábbi szakmai

vezetőinek tapasztalataira, akár egyéni konzultáció, akár tanácsadó testület(ek) létrehozásával. A konzultatív fórumként működő szerveződések nem csak a korábbi időszak tapasztalatait igénylő ügyek hatékony kezelésével, de a szervezeteknél, szolgálatoknál folyó képzési rendszerek fejlesztésével is összekapcsolható lenne. Ezen kívül, szintén a biztonsági szféra és a civil társadalom lehetséges kapcsolódási pontját képezheti az egyes szervezeteknél, szolgálatoknál korábban dolgozó, az adott terület iránt tudományos, illetve szélesebb társadalmi megközelítéssel rendelkező munkatársak összefogása, akár egyesületi formában is. Egy ilyen testület nem csak a hagyományosan zártabb világban élő biztonsági munkatársak szellemi-lelki életminőségének javítására, tudásbázisuknak, valamint kapcsolati körüknek a szükség szerinti igénybevételére lenne alkalmas, de lehetőséget teremthet a titokbirtokos személyek egzisztenciális okból bekövetkező, a biztonsági érdekeket veszélyeztető körökhöz történő átsodródások megelőzésére is.

4.10. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) oktatási-képzési megoldása

- 4.10.1. A védelmi-biztonsági szektor társadalmi rangját biztosítja az is, ha a szakemberek képzésében fenntartjuk és megerősítjük az évtizedes nemzetközi hírnevet is kiérdemelt, önálló, felsőfokú képzést. A biztonsági szakember képzést felsőfokon illetve egyetemi szinten is meg kell őrizni, sőt az igényeknek megfelelően tovább kell fejleszteni. **Egy szakterületen az egyetemi képzés fenntartása megerősíti és jellemzi az adott ország értékítéletét egy-egy szakterületről, így a nemzetbiztonságról is.** Az utánpótláshoz szükség van ilyen szakterületen a felsőfokon alapozó és tudományos képzésre is, a szolgálatokban meglévő operatív, műveleti képzés mellett. A biztonsági szakember képzés megfelelő színvonalú, de tovább kellene fejleszteni, szélesíteni, különös tekintettel a polgári titkosszolgálatokkal történő együttműködés kialakítására, erősítésére is. Ezt a polgári titkosszolgálatokkal kötendő együttműködési szerződésekkel lehetne erősíteni, kiegészítve ilyen jellegű tantárgyakkal, hallgatókkal és előadókkal is.
- 4.10.2. A magyar honvédelmi és rendvédelmi, összefoglalóan biztonsági szakemberek képzési rendszerét felül kellene vizsgálni és harmonizálni. Az egységesebb szemléletű és szerkezetű képzéshez induljunk ki azokból a jelenlegi és belátható, jövőbeni feladatokból, amelyeket a bel- és külföldi biztonsági kihívások, kockázatok és veszélyek generálnak. Eddig ezeket hagyományosan úgy osztottuk fel, hogy katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám-pénzügyőri, katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási, stb. Most emelkedjünk ezen felül és kezeljük úgy, hogy vannak biztonsági, védelmi feladatok, melyek olyan biztonsági szakembereket igényelnek, akik kell, hogy rendelkezzenek általános és szinte azonos biztonsági alap- esetleg középfokú biztonsági ismeretekkel és csak a szakosodásuk során orientálódnak a speciális biztonsági szakágakhoz. Ezek hasonlóak lehetnek, mint a jelenlegiek, de a történelem során kialakult átfedések és elkülönülések miatt újra kell gondolni és szükség szerint módosítanunk is kell ezeket, mert már egyre

kevésbé jelennek meg tisztán a katonai, rendőri, vám-pénzügyőri és nemzetbiztonsági események, ügyek, feladatok. **Ezzel kialakíthatnánk egy egységes biztonsági szakemberképzést, a XXI. századi biztonsági feladatok optimális ellátásához, egy egységes és komplex biztonságpolitikai illetve biztonság tudatos szemlélet alapján.**

4.11. A Magyar Köztársaság új biztonsági rendszerének költségvetési támogatása

- 4.11.1. A védelmi-biztonsági szektor legmagasabb szintű politikai, társadalmi, gazdasági igényességét, értékítéletét, minősítését a költségvetési támogatottsága is kifejezi. *Az állampolgárok felé irányuló állami biztonsági szolgáltatással kapcsolatos követelményeknek arányban kell állni a költségvetési támogatásokkal.* Azt is hangsúlyozni kell, hogy például a nemzetközi és hazai *politikai, társadalmi, gazdasági válságok idején a biztonsági kihívások, veszélyek és kockázatok nincsenek válságban, sőt ezek ezen időszakban felerősödnek, így megelőzésük, kivédésük, elhárításuk megnövelt költségvetési támogatást igényel a biztonsági szolgálatoknál.*
- 4.11.2. A biztonsági szolgálatok költségvetés elemzését el kell készíteni (folytatólagosan 1990-től napjainkig) és évente aktualizálni, mivel egyértelmű, hogy a biztonsági tevékenység hatékonysága is arányban áll a költségvetési lehetőségek mértékével. Az elmúlt húsz év költségvetési mértékéből, arányaiból, tendenciájából le kell vonni azt a következtetést, hogy a speciális biztonsági-védelmi feladataik, az ország érdekérvényesítéséhez, a kormányigényesség teljesítéséhez milyen anyagi forrásokra van szükség. Az egyedüli kiszámíthatóságot biztosító megoldás az, ha a mindenkori GDP százalékában meghatározzák a biztonsági-védelmi kiadások együttesét (nem csak a honvédelmiét) és ebből meghatározzák a biztonsági szolgálatok százalékos arányát. Ez esetben lehet tervezni, igényelni, biztonsági szolgáltatást nyújtani, a költségvetés mértékében. Ekkor lehet harmonizálni kiszámíthatóan a biztonsági szolgálatok rövid – közép – hosszú távú programjait, feladatait, működését. Jelenleg a költségvetésben lévő mintegy 200 milliárdos honvédelmi és mintegy 500 milliárdos rendvédelmi keret együttest meg kell őrizni, hogy az állami biztonsági szolgáltatás hatékonysága ne csökkenjen tovább. Ez az összességében mintegy 700 milliárd forint a költségvetésnek mintegy 5%-a, amely arányt tartanunk kellene, a reálértékének megfelelő szinten.

4.12. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi-rendvédelmi) szakembereinek erkölcsi és anyagi megbecsülése

- 4.12.1. A jelenlegi kormánynak a honvédelmet és a rendvédelmet jelentősen leértékelő szabályozásai, intézkedései nagyon sokat rontottak az adófizetők felé irányuló állami biztonsági szolgáltatáson. Kiemelten súlyos ebben a negatív folyamatban a honvédelmi és rendvédelmi szakemberek reáljövedelmi és nyugdíj vonatkozású ellehetetlenítése, ezzel a hivatásuk, a munkájuk, a fegyveres jelleggel összefüggő

kockázatok lebecsülése, a szakmai tevékenységük lejáratása. Ezen szakembereket haladéktalanul rehabilitálni kell és olyan életpálya modellt illetve kárpótlást kell biztosítani számukra, mely reálisan kifejezi a társadalom többi tagjának védelmére alapozott értékítéletét, társadalmi megbecsülését illetve rangját:

- 80.000-90.000 aktív szakember
- 40.000-50.000 nyugdíjas szakember
- összesen mintegy 150.000 szakember
- családtagokkal mintegy 500.000 ember
- speciális munkakörülmények, kockázatok
- fegyver-fegyver veszéllyel szemben
- életveszély (ahol fegyver van!)
- tízmillió ember védelme, biztonsága
- kiemelt erkölcsi és anyagi megbecsülés
- kiszámítható életpálya és nyugdíj
- a nyugdíj melletti munkavégzési lehetőség
- szerzett jogok visszaadása

4.13. Gazdasági bűnözés-korrupció-fekete gazdaság

- 4.13.1. A korrupció esetében olyan szerteágazó jelenségről beszélünk, amely áthatja a politikát, a gazdaságot, a közigazgatást, a társadalom szellemi életét és a civil szférát, sőt egyre inkább áttérjed a nemzetközi kapcsolatokra is. A magyarországi üzleti kultúra nem a tiszta versenyt helyezi középpontba. Az igazságszolgáltatás lassan működik és a joggyakorlat nem kiszámítható. A gazdaságvédelem hatékonyságának növelése kapcsán tovább erősödhet – esetenként politikai színezetet is kaphat – a jogalkotásra, a jogalkalmazásra, az állami felügyeleti és ellenőrző, valamint a bűnüldöző, igazságszolgáltatási szervekre nehezedő korrupciós nyomás.
- 4.13.2. A gazdasági bűnözés egyik leginkább virágzó területe az úgynevezett feketegazdaság. A feketegazdaság olyan jelenség, amely a termelés és a forgalom körébe sorolható reálfolyamatokat ölel fel, amelyeket azonban, eltitkolnak, az államot illető közterhek megállapítására jogosult hatóságok (adó-, vám-, társadalombiztosítás stb.) elől, így nem kerülnek számbavételre a nemzeti össztermék számításakor. Gazdasági elemzők szerint évente 1000 milliárd forint adó- és járulékbevételtől esik el a költségvetés a szürke- és feketegazdaságban elillanó jövedelmek miatt, miközben a legálisan működő vállalkozások évente 500 milliárd forint társasági adót fizetnek. A gazdasági bűnözés segítségével a bűnöző szervezetek egyre mélyebben be tudnak épülni a legális társadalom életébe, ez által képesek megbontani annak belső egyensúlyát.
- 4.13.3. A szervezett bűnözők gyakran élnek az okiratok, okmányok hamisításának lehetőségével, hiszen a gazdasági-pénzügyi bűncselekmények szükségszerű kelleke az okirati bűnözés. Az okirati bűnözés e tekintetben szerves részét képezi a nemzetközi áru-, embercsempészetnek és az illegális migrációnak.

4.14. Intellektuális polgárháború kockázatai-veszélyei-hatásai Magyarországon

- 4.14.1. *A XXI. századi, magyar, intellektuális polgárháború több, mint tíz éve (kb. 2000 óta) rontja, rombolja Magyarországot jelenét és jövőképét.* Az 1989-es rendszerváltás utáni, de különösen az ezredfordulót követő magyar belpolitikai viszonyokra a tudatosan előkészített és érvényesített társadalmi megosztás a jellemző. A nyugat-európai demokratikus kultúráktól eltérően, a ma már jobboldalnak alig nevezhető „jobbos-” és a ma már baloldalnak alig nevezhető „balos táborok” a pártharcok, átfogóan a magyarországi parlamenti pártok pártháborújának eredményeként, szellemi illetve értelmi, azaz **intellektuális polgárháborús állapotba kerültek.**
- 4.14.2. Az elmúlt 20 év és azon belül az utóbbi 10-12 év során **a magyar belpolitika negatív hatásai, kockázatai a biztonságunkra megközelítették, sőt talán túl is haladták a nemzetközi vonatkozású, negatív biztonsági hatásokat, kockázatokat.** A magyar politikai elit felelőssége és kötelessége ennek enyhítése és megszüntetése.
- 4.14.3. A magyar gazdaság zavartalan működése és fejlődése, valamint a foglalkoztatás – és az ezekből fakadó társadalmi stabilitás – szempontjából az országnak elengedhetetlenül szüksége van a külföldről származó tőkére, energiára és nyersanyagra, valamint az export piacok folyamatos biztosítására. A tőke, a pénz, a profit jellemzője, hogy szereti a nyugalmat és keresi a nyugodt, jövő stabil, kedvezményes, biztonságos körülményeket. Sajnos a rendszerváltás utáni, hektikus, hisztérikus, zavart, kiélezett ellenséges pártpolitikai harcok az előzőekben felsorolt szükségleteink kielégítésére irányuló erőfeszítéseinket és lehetőségeinket nem erősítették, hanem jelentősen gyengítették. **Tehát az intellektuális polgárháború visszafogja a befektetőket, rontja az export piac biztonságát és nagyon negatívan befolyásolja a külpolitikai-külgazdasági megítélésünket, más kelet-európai országokhoz képest is.** A XXI. századra a magyar belpolitikai viszálykodás attól függetlenül, hogy intellektuális polgárháborúnak nyilvánítjuk vagy sem, olyan biztonsági fenyegetéseket generált, kiemelten az elmúlt tíz évben, melyek alapvetően és hosszútávon sértik nemzeti értékeinket és érdekeinket. Ezáltal a védelmi szféra feladatkörébe is tartozik a megelőzés és generált hatások kezelésében való közreműködés, beleértve a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességét is.
- 4.14.4. A pártcsatározások, a pártos csalások és a pártos félrevezetések a lakosságban is jelentős bizalmatlanságot váltottak és váltanak ki. A politikai elit megítélése mélypontra süllyedt, ezáltal a lakosság munkaképes, képzett, tehetséges, vállalkozóbb része egyrészt külföldre távozott, másrészt külföldi vállalkozásokban dolgozik résztulajdonosként vagy szakértőként, alvállalkozóként. Mindezekhez az EU kiváló lehetőségeket nyújt. Tehát az intellektuális polgárháború elől elmenekül az aktív keresők és a képzetesebbek növekvő része.
- 4.14.5. Az államigazgatás és a közigazgatás vezetőit „lecserélik” (jelentős mélységig) minden választás után olyanokra, akik feltétlen párthívek. Tehát nem a képesség, a tehetség, a szakszerűség a döntő, hanem a bizalom. Ez a módszer semmiképp sem a tízmillió ember érdeke, ez a pártiktatúrák sajátja. Felvetődhet, hogy mit tehet ez ellen az

állampolgár? Hallgat, elfogadja, megöregszik, iszik, öngyilkos lesz, depressziós lesz, tönkremegy a szíve és keringési rendszere, bűnözni fog, elhagyja az országot. A jóhiszemű, egyszerű állampolgár nem fog konfrontálódni, mert tudja, hogy nincs mozgástere. Az ország korátalaga nő, a családalapítási kedv jelentősen csökkent, a gyermeket vállalók száma mélyminimumon van. Tehát az intellektuális polgárháború hatására kritikusra csökken a lakosság és az aktív keresők száma. Nem lesz, aki a nyugdíj- és egészségügyi alapokat megfelelő szinten tartsa a befizetéseivel.

- 4.14.6. Az Állami Számvevőszék egykori elnöke egy fórumon azt állította: korrupció melegágya az államszervezet működésének kiszámíthatatlansága. Az önkormányzatok szintjén viszont az urambátyám világ a korrupció táptalaja, hisz egy településen általában az önkormányzati vezetők rokonai, barátai foglalják el a helyi intézményekben az irányítói posztokat, és ők nyerik el a beruházásokat. Az ÁSZ elnöke egyébként nem számít arra, hogy a korrupció csökkenne a jövőben Magyarországon, mivel a magyar közigazgatás újabb és újabb átszervezése növeli a bizonytalanságot, a labilitás pedig a korrupciót.
- 4.14.7. A magyar médiumok, mint általában a globalizálódott média, lassan kicsúszik a kormányok hatásköréből, ami a demokrácia szempontjából még nem lenne baj. **Azonban, a kormánytól „elszakadt” médiának is politikai és pénzügyi támogatásra van szüksége, amit viszont olyan politikai, pénzügyi és gazdasági köröktől tud megszerezni, amelyek számára a biztonság legfeljebb csak másodlagos tényező. Így a média törvényszerűen ezen körök „hálójába” kerül.** Továbbá a médiumok is „pártosodtak” és így a magyar pártharcok eszközeivé váltak és ilyen minőségükben semmi sem drága, még a nemzetbiztonsági tevékenység illetve hatékonysága sem. Mindezt egy konszenzusosan felépített (nemzet)biztonsági kommunikációval, társadalomkapcsolati stratégiával ellensúlyozni lehetne.
- 4.14.8. Az emberek és a gazdasági egységek jogbiztonságát az igazságszolgáltatás függetlensége, pártatlansága és minősége jelentősen befolyásolja. Ezzel a kérdéssel a szabályozás és a fokozott ellenőrzés szintjén rendszeresen foglalkozni kell, a nemzetbiztonsági szolgálatoknak is.
- 4.14.9. Magyarországon kialakultak a pártklientúrák, az udvartartások, amelyek tagjai kiemelt gazdasági helyzetbe kerülnek. A politikusok különböző kétes üzletelései, botrányai, korrupciós ügyei mennyiségileg és minőségileg megszorodtak, bár mindig is voltak. Mindenképp titkosszolgálati illetékesség és érintettség ezek ellenőrzése és felderítése, bizonyos esetekben a rendőrséggel együtt.
- 4.14.10. A komplex biztonságunk illetve védelmünk hatékonysága, eredményessége nagyon szorosan összefügg az ebben résztvevő szervezetek összehangolt, rugalmas, a mindenkori kihívásoknak megfelelő, dinamikus együttműködésével. Az együttműködéseket az egyes résztvevők működését szabályzó törvények rögzítik, de más jogszabályok is kiegészítik, az öntevékenység nagyszerű lehetősége mellett. Sajnos a kétharmados törvények módosítását megakadályozó pártpolitikai illetve hatalmi érdekellentétek áldozatai azok a törvények is, amelyek módosítása feltétlenül szükséges lenne az adófizetők biztonsága, az új kihívások hatékony kezelése érdekében.

4.14.11. Az elmúlt két évtizedben kialakult magyar társadalmi megosztottság sajnálatosan, de értelemszerűen megmutatkozik a közigazgatás, az államigazgatás és így a honvédelem, a rendvédelem illetve a nemzetbiztonsági szolgálatok körében is, bár kétségtelenül kisebb mértékben és formában. Nagyon sok függ attól, hogy a szolgálatok vezetése, hogyan kezeli ezt a jelenséget, mert kezelhető, de éppenséggel élezhető is. Ebbe a problémakategóriába tartozik az is, hogy kormányváltások alkalmából, milyen szintig „fejezik, cserélik le” a nemzetbiztonsági szolgálatokat, azaz milyen mélységig mennek le a személycserékkel. A tapasztalat az, hogy – a rendszerváltástól számítva – bizonyos fokig mindenütt nő a személycserék szintje, mélysége, ami a komoly szakmai és anyagi ráfordítással létrehozott hírszerzői illetve elhárítói értékeket jelentősen devalválja. Célszerű és szükséges lenne egy olyan pártpolitikai konszenzus, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok vonatkozásában konstruktívabb – kevésbé „pártpolitikai” – párbeszéd érvényesüljön, a folyamatosság magasabb szintű biztosítása céljából. Kimondható, hogy mára szinte elfogytak például a Nemzetbiztonsági Szolgálatok megfelelő főigazgató tartalékai, lásd a jelenlegi főigazgatók végzettségét, képzettségét, gyakorlatát, tapasztalatát, összehasonlítva például az előző 15 év főigazgatóival. Az igen jelentős nemzeti értéket képező főigazgatók jelentős részét a hozzá nem értő politikusok háborúja, harca „ledarálta, felőrölte, elpazarolta, kiégette, kiiktatta” és voltak, akik feloldódtak a pártpolitikában, de még majd egyesek talán visszahozhatók, megmenthetők 2014-ben!

4.15. Globális Információs Társadalom kockázatai-veszélyei és az informatikai-információ biztonság

- 4.15.1. Szinte minden a biztonsághoz tartozó terület, kérdés, jelenség, gondolat, tevékenység mögött megtalálhatók a globalizálódott Információs Társadalom mindenre kiható biztonsági kihívásai és kockázatai (az előnyei mellett).
- 4.15.2. Az EU az informatikai technológiai forradalom gazdasági és szociális kihívásaival kapcsolatban pozitív álláspontot alakított ki. Szerinte – a forradalom révén – elő kell segíteni a foglalkoztatást, a növekedést és a termelékenységet; biztosítani, hogy az információs társadalom kialakulása Európa számára kohéziós és ne megosztó, integráló és ne fragmentáló, lehetőséget hozó és ne fenyegetést jelentő folyamat legyen.
- 4.15.3. Vannak az információs társadalomnak politikai dimenziói is. Az informatika lehetőséget ad a bűnüldözés hatékonyságának, a személyi biztonságának a növelésére, de a totális diktatúrák (lásd "Big Brother") is jó segítséget találhatnak benne, hiszen olyan vékony a jogi védelem "páncélja". A demokrácia erősítésére is jó, elősegítheti a diktatúrák bukását azok destabilizálásával, de a demokráciákat is lehet az informatika eszközeivel destabilizálni.
- 4.15.4. Az információs társadalom elméletében az elmúlt években a hálózattársadalom fogalma nyert fontosságot. A hálózatépítés logikájának terjedése lényegileg módosítja mind a működési folyamatokat, mind az eredményeket a termelés, a tapasztalat, a hatalom

és a kultúra folyamataiban. Ezeknek a folyamatoknak az elemzése és értékelése stratégiai kérdés.

- 4.15.5. A globalizációnak vannak előnyei és hátrányai, illetve kockázatai is. Az előnyök és hátrányok aránya, jelentősége országonként hasonló, de a régiós illetve a helyi sajátosságok miatt jelentősen el is térhet, ami miatt vannak nyertesei és vannak vesztesei. Viszont a biztonság egyes összetevőit kockáztató hatásai mindenképp folyamatosan követendők, értékelendők és kompenzálандók, az egyes országok eltérő lehetőségeinek mértékében.
- 4.15.6. A jóléti állammal összefonódott demokrácia válságban van. A nemzetállamnak határok általi elkülönülése – ezáltal önállósága – csökkent (lásd a schengeni szerződést). Az állam kezd „elidegenedni” állampolgáraitól, mivel már kevésbé képes a tőkemozgások kontrolljára, a társadalmi biztonság garantálására és a nemzeti keretekben vállalt kötelezettségei (foglalkoztatás, szociális gondoskodás stb.) teljesítésére. Az információ korában a központi kormányok és elitek, a városi értelmiségi centrumok is elveszítik hatalmukat a média globalizálódásával szemben. A felsorolt folyamatok ellenőrzést és értékelés igényelnek biztonsági illetve nemzetbiztonsági vonatkozásokban is.
- 4.15.7. Az internet viszonylag nehezen és költségesen ellenőrizhető közművé vált, amely a biztonságot jelentősen veszélyezteti, ugyanakkor egy fontos élettér, mozgástér, életforma, jóhiszemű társasági kapcsolati fórum.
- 4.15.8. Mindennemű állami ellenőrzés hatástalan a hálózatokba szerveződő kommunikációra nézve, ezért a korszerű információtudományos szemlélet a kvázi-kaotikus társadalom, mint rendszer modellezésével, megértésével próbálkozik. A tisztességtelen előnyszerzés, a jogszerű, de erkölcsstelen spekuláció, ill. a bűnözés világméretű jelenléte a legfőbb veszélyei az internet által megtestesített paradigmának.
- 4.15.9. Az **információ** éppen olyan főszerepet játszik a világban, mint az **anyag** és az **energia**, sőt a **tudás** az információkból keletkezik. Az anyag – energia – információ fogalomhármassúlyozása módosult az információ javára. Az információ – a tőkéhez és a munkaerőhöz hasonlóan – termelési tényezővé, áruvá vált. Ma pedig már minden terméknek van pénzürtéke és információértéke is, s az információtartalom a mérvadó. Az információs (termelő, feldolgozó, terjesztő, ellenőrző) tevékenységek egy új gazdasági szektort hoztak létre. Az információtechnológiai fejlődés eredményeként az áruk vagy termékek információtartalma igen jelentősen megnőtt az elmúlt ötven évben a nyersanyag- és energiátartalom rovására, ami kockázatkövetést igényel.
- 4.15.10. Az információs forradalom olyan jellegű és ütemű fejlődést hozott, ahol – az infokommunikációnak a társadalmakat, a politikát, a gazdaságot befolyásoló, pozitív hatásai mellett – az infokommunikációs biztonsági kockázatok hatványozottan megnöttek. Az egészségügyi, szállítási, banki-pénzügyi, államigazgatási-közigazgatási, stb. rendszerek támadhatóságában és egyben védelmében is jelentős szerepet játszik az infokommunikációs közmű. A gazdasági szféra, a gazdasági egységek infokommunikációs biztonsága meghatározó összetevője egy ország gazdasági biztonságának.

- 4.15.11. Egyre növekvő számú terrorcsoport alkalmazza az interneten alapuló hálózatos szervezeti formát. Ennek megfelelően szétszórt csoportok működnek interneten keresztüli kommunikációval, központi parancsnokság nélkül. Statisztikailag kimutatható, hogy a hálózatos struktúrákon alapuló szervezetek több merényletet hajtanak végre, illetve a végrehajtás szervezettsége is magasabb fokú. Több terrorszervezet a logisztikai támogatásban, a személyi és tárgyi utánpótlás megszervezésében is felhasználja az információtechnológia vívmányait.
- 4.15.12. **Minden magyar államigazgatási és közigazgatási szervezet teljes adat- és információvédelmét, országos hatáskörrel egyetlen állami szervezettel kell elláttatni**, teljes körű szolgáltatás nyújtás formájában, a megfelelő információs illetve informatikai biztonság érdekében. Ezzel maximálisan biztosítható lenne az egységes biztonsági szint, a kézben tartható kockázat, az egységes biztonsági szemlélet és gyakorlat, a fejlesztés illetve naprakészség érdekében is.
- 4.15.13. **Az információ és informatikai biztonság nem informatikusi, hanem rendvédelmi szemléletet, feladatot és felelősséget igényel.** Viszont az informatikusok, az informatikai és információ kezelők szemlélete általában messze van a rendvédelemtől, a vagyonvédelemtől, az érdekvédelemtől, hiszen a képzésük, ismereteik, a gyakorlatuk, a szemléletük, az egyéniségük ettől jelentősen eltérő. Az adat-információ biztonságnak nem a műszaki-technikai feltételek, hanem a műszaki-technikai eszközöket üzemeltető, a dokumentumokat, adatokat, információkat kezelő személyzet, az ember a legnagyobb kockázata. Az emberi tényezőnek, mint a legjelentősebb biztonsági kockázati elemnek az ellenőrizhetősége is megszervezhető bizonyos kereteken belül, de nem végezhető el mindenre kiterjedően, azaz a teljes kockázatmentességet nem lehet elérni. Alapvető probléma, hogy az embergondolkodó, okos lény, miközben szubjektum, érzelmi lény is, azaz az élete egy változó folyamat, ami kiszámíthatatlanul befolyásolhatja egyéniségét, tulajdonságait és érdekviszonyait, így rendszeres ellenőrzésre és értékelésre szorul. A cégek vezetői ezt általában nem látják át, illetve ők sem kezelik rangján ezt a kérdést. A távközlési és számítástechnikai rendszerek védelmét, biztonságát egy külön belső ellenőrzési- védelmi-rendészeti (belbiztonsági, belső elhárítási!) szervezeti egységben lévő szakemberekkel kell biztosítani, mert e-nélkül bizonytalan és kockázatos marad.
- 4.15.14. Az állampolgárok és a gazdasági egységek infokommunikációs forgalmának ellenőrzése és az esetleges illetéktelen vagy téves felhasználása az emberi szabadságérzetre negatívan hat. Különös tekintettel a korlátozott civil kontrollra. A téma terület fokozott civil kontrollt is igényel.
- 4.15.15. A közösségi internetes portálok sokoldalú biztonsági kockázattá váltak a jóhiszemű tagjaik ellenére, különösen a személyes adatok által. A legsokoldalúbb bűnelkövetések lehetősége mellett, ezek megelőzése, kiszűrése, felderítése jelentős műszaki, szakmai, gazdasági ráfordítást igényel. A bűnözők sajnos itt is előbb járnak, mint a bűnmegelőzés, illetve a bűnüldözés. A bűnüldözésnek lépést kellene tartania az állampolgárok védelmében, ha nem akarjuk az örökös utókezelések módszerét alkalmazni.

- 4.15.16. Az utóbbi két évtized technológiai fejlesztései, a számítógépek elterjedése, a világháló közvetlen elérhetősége és használata, a legmodernebb eszközök legális beszerezhetősége a bűnöző szervezetek tevékenységét is elősegítették. Egyre nagyobb teret nyert az internet bűnözés. A napjainkban tipikusnak nevezhető cselekmények: a tiltott pornográf felvétellel való visszaélés, a számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmények, a csalások különböző formái, kiemelten a pénzügyi-vállalati szektor sérelmére elkövetett pénzügyi csalások, illetve adatlopások, valamint az Interneten keresztüli „árverések”, aukciók, továbbá a szerzői (vagy ahhoz kapcsolódó) jogok megsértése. A szervezett bűnözés számára egyre nagyobb fontossággal bír a technika, de ugyanolyan fontossá vált a hírszerzés és a bűnüldözés számára is a szervezett bűnözés EU szintű fenyegetéseinek leküzdésében is. Az egyik legnagyobb veszélyt az jelenti, hogy a törvényhozás lassan reagál a kifejlődő új technológiára, így annak bűnözői felhasználását a meglévő jogszabályok még nem képesek megfelelően szankcionálni.
- 4.15.17. Az általános kockázatelemzés egy részterülete az informatikai kockázatelemzés, amely alatt az informatikai rendszert, az informatikai infrastruktúrát és az ezeket üzemeltető informatikai szervezetet fenyegető veszélyek rendszeres azonosítását, vizsgálatát és értékelését értjük. A kockázatelemzéseket rendszeresen el kell végezteni minden szervezetnél, cégnél, ha megbízható biztonságot akar teremteni.
- 4.15.18. Ismeretlen elkövetők betörték a NASA két alrendszerébe, nevezetesen a műszerezési és technológiai egység valamint a szoftverfejlesztési részleg informatikai központjaiba, majd a feltört felületekről mintegy bizonyítékképpen képernyőfotókat készítettek. A hír azt bizonyítja, hogy ilyen szintű és jellegű szervezetek információs illetve informatikai biztonsága sem megfelelő, ami figyelmeztető a magyar rendszerek vonatkozásában is.
- 4.15.19. Közel ezermilliárd dollár kárt okoztak az Egyesült Államokban, az elmúlt évek egyikében, egyetlen év alatt a vállalati csalások és visszaélések. Furcsa, de ez arányait tekintve mégis jónak mondható, hiszen számos ország esetében még csak hozzávetőlegesen sem ismert e károk mértéke, többek között a hatékony vállalati belső ellenőrzés hiánya miatt. Nagyon sok hazai vállalatnál ma még egyáltalán nem természetes a jól működő, független belső ellenőrzési rendszer. Az USA-ban a vállalatok többségénél működik független belső ellenőrzés. Magyarországon ma becslések szerint ez az arány alig magasabb, mint 10 százalék. A cégek többnyire nem ismerik a belső ellenőrzés bevezetésében rejlő lehetőségeket, és éppen ezért tartanak is tőle. Független szereplőként a belső ellenőrzés képes az egyes vállalati projekteket, és ezen belül a folyamatok működését is felmérni aszerint, hogy azok milyen kockázatokkal, és milyen hozadékkal járhatnak a tulajdonosi érdekek szempontjából. A magyar cégeknek is célszerű lenne bevezetni, megfelelő cégméret és/vagy jelleg esetén, melyben egy Infrastruktúra Biztonsági Központ ajánlásokat és segítséget nyújthatna.

4.16. Biztonság(politika)i (honvédelmi-rendvédelmi) kapcsolódásunk az EU-hoz

- 4.16.1. Az EU tagságunk és az EU kollektív biztonsági rendszere alapvetően befolyásolja a nemzeti biztonsági rendszerünket és ezen belül a (nemzet)biztonsági tevékenységünket is.
- 4.16.2. Az Unió közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó hatásköre a külpolitika minden területére és az Unió biztonságát érintő valamennyi kérdésre kiterjed, ideértve egy közös védelempolitika fokozatos kialakítását, amely közös védelemhez vezethet. Az Európai Tanács megállapítja az Unió stratégiai érdekeit, valamint meghatározza a közös kül- és biztonságpolitika célkitűzéseit és az arra vonatkozó általános iránymutatásokat, beleértve a védelmi vonatkozású kérdéseket is.
- 4.16.3. Az EU közös biztonság- és védelempolitikája a közös kül- és biztonságpolitika szerves része. E politika polgári és katonai eszközök igénybevételeivel biztosítja az Unió műveleti képességét. Az Unió ezeket az eszközöket – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának alapelveivel összhangban – igénybe veheti az Unión kívüli békefenntartó, konfliktusmegelőző és a nemzetközi biztonságot erősítő missziókban. E feladatok végrehajtása a tagállamok által rendelkezésre bocsátott képességeken alapul. A közös biztonság- és védelempolitika magában foglalja egy közös uniós védelempolitika fokozatos kialakítását. Ez, amennyiben az Európai Tanács egyhangúan úgy határoz, közös védelemhez vezet. A tagállamok a Tanács által meghatározott célkitűzések megvalósításához való hozzájárulásként a közös biztonság- és védelempolitika végrehajtásához polgári és katonai képességeket bocsátanak az Unió rendelkezésére.
- 4.16.4. Az Európai Uniót létrehozó 1992-es Maastrichti Szerződés három pillérré alapozta az európai integrációt. Az első pillér a gazdasági integráció volt, másodikként azonban megjelent a közös kül- és biztonságpolitika (Common Foreign and Security Policy, CFSP), a harmadik pillért pedig a tagállamok közötti *bel- és igazságügyi együttműködés* alkotta.
- 4.16.5. Az Unió hosszú távú kitekintési dokumentuma három vonulatból áll. Az első vonulat az unió 2025-ös állapotát prognosztizálta, a második vonulat a jövőbeni katonai műveletek jellegét foglalta össze, míg a harmadik vonulat az európai védelmi iparra koncentrált. A dokumentum alapján Európának lesz miért aggódnia 2025-ben. A hangsúly ismét a megelőzésre, a konfliktustól való elrettentésre és a békeépítésre fog helyeződni. A dokumentum külön tárgyalja a jövő európai (katonai) képességprofilját. Ebben a leginkább alapelvekként definiálható megállapításokat sorolnak fel a *vezetés, az információszerzés és -felhasználás, a harcba lépés, a védettség, a telepítés és a fenntartás képességfejlesztési területein*.
- 4.16.6. Az EU védelempolitika mozgásterét korlátozott. A válságkezelés terén a civil és katonai eszközök közötti maximális összhangot hangsúlyozó európai hozzáállás messze a legalkalmasabb a jelen kihívásainak kezelésére. Mindazonáltal továbbra is kérdés, hogy vajon az európaiak képesek-e határozottan követni saját útjukat. Annál is inkább, mert az Egyesült Államok jó ideje beazonosította azt a két területet, amely kulcsfontosságú az európaiak függőségének tartósítása szempontjából. Eszerint az amerikai elsőbbség biztosítására és az európai emancipációs

törekvések megtorpedózására mindenekelőtt a műveleti tervezés és parancsnoklás, valamint az önálló ipari-technológiai alapok terén kell különösen ügyelni. Az iraki háborút ellenző négyek (Franciaország, Németország, Belgium és Luxemburg) államfői a 2003-as brüsszeli csúcstalálkozójukban úgy foglaltak állást, hogy: az EU-nak fejlesztenie kell védelmi képességeit; a gazdasági, szociális és piaci integráción túl, az EU tagországok a biztonságukért és védelmükért is közösen vállaljanak felelősséget; és védelmi kérdésekben csökkentsék az USA-tól való függőségüket. Kihangsúlyozták, hogy kezdeményezéseik nem Washington ellen irányulnak. Ellenkezőleg, az Európai Unió megerősödő védelmi kapacitása egyúttal növeli a NATO európai pillérének, vagyis az egész NATO-nak az erejét, következőképpen megújíthatja a transzatlanti kapcsolatokat is.

4.17. Katonai vonatkozású javaslatok és megfontolások (ezen belül kapcsolódásunk a NATO-hoz)

- 4.17.1. A NATO Stratégiai Konceptiója határozza meg a Szövetséget fenyegető biztonsági veszélyeket és azok kezelésének módját. A Stratégiai Konceptió, amely szerint ezek a veszélyek "több irányból érkehetnek és gyakran nehezen előre jelezhetőek", külön figyelmet szentelt a tömegpusztító fegyverek és azok célba juttatását biztosító eszközök proliferációja által okozott veszélynek. Egyértelművé tette továbbá, hogy a Szövetség biztonsági érdekeit ennél szélesebb körű fenyegetések is sérthetik, így például terrorista cselekmények, szabotázs vagy a szervezett bűnözés, csak úgy, mint a szövetséges országok gazdasági működéshez szükséges életfontosságú erőforrások áramlásának megszakítása.
- 4.17.2. A NATO első főtítkáranak a megfogalmazása szerint Európában a NATO-nak három feladata van: „az amerikaiakat bent tartani, az oroszokat távol tartani, a németeket pedig lenyomva tartani”. Ezzel nagyjából össze is foglalta a NATO régebbi stratégiai feladatrendszerének lényegét. A NATO ma már finomabb felbontású és a jelenlegi, illetve a jövőbeni biztonsági környezetnek megfelelő, új stratégia szerint működik. A NATO politikai alapdokumentumának számító stratégiai koncepció elsődleges célja, hogy politikai és védelmi-katonai téren jól meghatározott és világos irányt mutasson a Szövetség jövőbeni tevékenységét illetően.
- 4.17.3. **A felderítő-hírszerző támogatás** – ennek is főként a katonai területe – kiemelt jelentőséggel bír a válságok hatékony megelőzésének és eredményes rendezésének szempontjából. A felderítő-hírszerző támogatás segíti a döntéshozókat annak eldöntésében, hogy a nemzeti politikai érdekeknek megfelelően küldjenek-e erőket az adott területre, illetve mekkorák a műveletekben való részvétel politikai és katonai kockázatai. Információkat ad a csapatok béketámogató feladatokra történő felkészítéséhez és a szembenálló erők folyamatos figyelemmel kísérésével naprakész információkat szolgáltat a telepített erők részére. Információkat biztosít a csapatok védelme érdekében, hogy a parancsnok időben tudjon intézkedni a saját erők védelmére.

- 4.17.4. Az ügynöki felderítés (HUMINT) megnövekedett jelentősége, a felderítési követelmények változatossága, az előre nem jelezhető és folyamatosan változó, geopolitikai, szociális és gazdasági dimenziókat is felvonultató új helyzet nagy kihívást jelent a felderítési folyamat végrehajtása során. Világosan meg kell érteni, hogy a válságkezelő műveletek során a felderítés „előrelátása” legalább annyira fontos, ha nem fontosabb, mint hagyományos műveletek esetén.
- 4.17.5. Egy ország, vagy katonai szövetség hadipotenciálja nagyon sok összetevőből áll, kezdve az egyes katona kiképzettségétől az őt irányító politika elszántságáig. A hadipotenciál egyik viszonylag új eleme a polgári-katonai együttműködés (CIMIC, Civil-Military Co-operation). Az új évezred új katonai-biztonsági kihívásainak leküzdésében és a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelemben is megtalálható az általános és konkrét szerepe. A balkáni békeműveletek során a CIMIC tevékenység főcsapása már a kezdetektől arra irányult, hogy az IFOR/SFOR csapatok rendelkezésére álló speciális katonai erőforrásokkal (egészségügy, szállítás, műszaki támogatás, aknamentesítés, út- és hídépítés, lakó és közösségi épületek építése és újjáépítése, ellátás, képzés) hozzájáruljon a polgári lakosság normális életkörülményeinek helyreállításához, az új közösségek, falvak, régiók életképességének megteremtéséhez, a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek, menekültek és hontalanok visszatelepítéséhez, a szociális körülmények (egészségügy, oktatás, lakhatás) javításához, összességében a háborús pusztításoktól, rombolásoktól sokat szenvedett polgári lakosság normális életfeltételeinek megteremtéséhez, a „békeélet” újrarendezéséhez.
- 4.17.6. A hálózatközpontú hadviselés legfontosabb eleme az információk megszerzésének és felhasználásának radikálisan új módja, ami gyökeresen átalakítja a haderő vezetési rendszerét is, hiszen lehetővé teszi, hogy minden információ a vezetés minden szintjén egy időben álljon rendelkezésre és ennek megfelelően a döntések mindig a lehető leggyorsabban, és a lehető legcélszerűbb, ha szükséges, a legalacsonyabb szinten történjenek.
- 4.17.7. Az információs háború – vagy más közelítéssel vezetési háború – a háború új, egyben sajátos megvívásának módja, amelyet az integrált tudást tartalmazó információk megszerzése, felhasználása és védelme érdekében az úgynevezett információs hadviselés keretében vívnak meg a küzdő felek. Az információs hadviselés olyan egységes elgondolás alapján végrehajtott tevékenységek rendszere, amely valamely állam részéről egy másik állam működési rendjének befolyásolására vagy megtörésére, továbbá a saját állam hatékony működőképességének megőrzésére irányul; a saját információs képességek megvédése, fejlesztése és alkalmazása, valamint a másik állam hasonló képességeinek bénítása, zavarása vagy megsemmisítése révén.
- 4.17.8. *A NATO kötelezettségeink elsődleges illetve meghatározó teljesítését az anyagom szemlélete, szándéka és Biztonságvédelmi Rendszere maximálisan biztosítja szimbiózisban a Magyar Köztársaság illetve Magyarország katonai védelmi igényével együtt.*

4.18. A terrorizmus újszerű és néhány fontos jellemzője a megelőzés szempontjából is

- 4.18.1. Mind a terrorizmus, mind pedig a szervezett bűnözés esetében igaz, hogy csak akkor tudunk igazán eredményesen küzdeni ellene, ha megfelelő információkkal rendelkezünk, illetve ha sikerült azonosítanunk a gyanús személyeket, csoportokat, szervezeteket, vagy államokat. A kihívások kezelésére válaszokat adni szándékozó gyakorlati politikának tehát egyértelmű, kellő mélységben megvizsgált, műveleti szempontból megalapozott és világos információkra van szüksége a megelőzés és végrehajtás céljából. A döntés előkészítésben részt vevők – köztük a nemzetbiztonsági szolgálatok – felelőssége, hogy ezeket az információkat összegyűjtsék és elemezzék.
- 4.18.2. A titkosszolgálati tevékenységben a paradigmaváltás leginkább az új típusú terrorizmus és a hozzá kapcsolódó bűnözési formák – illegális kábítószer-kereskedelem, illegális migráció – megjelenése és azok kezelése, valamint az ellenük létrehozott nemzetközi együttműködés kapcsán értelmezhető. A terrorizmus és a szervezett bűnözés tevékenységi köre egyre nagyobb átfedéseket mutat. A terrorista szervezetek számára nem elégséges az az anyagi támogatás, amit bizonyos országoktól és támogatóktól kapnak. Más forrásokra is szükségük van, amelyek nem mások, mint a szervezett bűnözés, a kábítószer-kereskedelem. Ez nem csak a tevékenységbeli átfedést, hanem a nemzetközi bűnszervezetekkel történő összefonódást is jelenti. A nemzetközi terrorista és bűnszervezeteknek a felépítése, szervezeti és védelmi rendszere, belső fegyelme, kommunikációs eszközei és módszerei magas színvonalúak. Az oda történő behatolás, beépülés, az onnan történő információszerzés titkosszolgálati eszközöket, módszereket, fegyelmet és kiképzettséget igényel.
- 4.18.3. A terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem, a szervezett bűnözés és a proliferáció illegális csatornái olyan összetett nemzetbiztonsági kihívásokat jelentenek, amelyek ellen nem lehetséges bűnüldözési koncepciók szerint és bűnüldözési gyakorlat követésével szembeszállni. Következésképpen eme nemzetbiztonsági veszélyeket külföldön elsősorban a hírszerzés, belföldön az arra szakosodott titkosszolgálat eszközeivel és módszereivel kell megelőzni illetve elhárítani. Az is megállapítást nyert, amit a vonatkozó jogszabályok rögzítenek is, hogy ezt a munkát a nemzeti titkosszolgálatoknak és bűnüldöző szerveknek szorosan koordinálniuk kell.

4.19. A magán titkosszolgálatok, biztonsági szolgálatok szerepe-jelentősége-hasznosíthatósága

- 4.19.1. A rendszerváltozást követően hazánkban is megjelent magán titkosszolgálatok kezdeti tevékenységének nagyobb részét őrző-védő szolgáltatások nyújtása tette ki. Tevékenységük alapvetően biztonságtechnikai, védelmi berendezések kiépítéséből, információs szakértői tevékenység végzéséből, magánnyomozó irodák működtetéséből, illetve ismeretek oktatásából tevődött össze. Később e téren jelentős minőségi fejlődés ment végbe: a képzettséget alig igénylő

élőerős szakmai tevékenység helyett a magán-titkosszolgálatok egyre gyakrabban már komplex (élőerő, technika, adat-kép-jel továbbítás stb.) védelmi-biztonságtechnikai rendszerek tervezésére, kiépítésére, illetve fenntartására és működtetésére kaptak megbízásokat.

- 4.19.2. A magán titkosszolgálatok illetve a rendőrség szakemberei – mivel a hatályos jogszabályok jelenleg is korlátozzák, így azt mindig is cáfolták – intenzív baráti, személyi kapcsolatot tartanak fenn volt kollégáikkal, barátaikkal, akik a hazai fegyveres és rendvédelmi szervek titkos információgyűjtésre törvényben felhatalmazott szervezeteknél dolgoznak. Eszerint a magán hírszerzést (felderítést) és elhárítást (nyomozást) folytatók korábbi kapcsolataikat „hasznosítva” az állami titkosszolgálatok, rendvédelmi (közhatalmi) szervek – közpénzből finanszírozott, több évtized alatt kiépített, rendszerezett – adatbázisait magán megbízások teljesítésére igyekeznek illegálisan felhasználni.
- 4.19.3. Magán-titkosszolgálatok által igazán fontos, értékes adatok, információk erőszakos ráhatás (kényszer) által is megszerezhetők. Ez persze a kevésbé fejlett országokban működik többé-kevésbé hatékonyan, gyakran zsarolás, gyilkosság, rablás, pszichikai kényszer alkalmazásával. Adat és információ kerülhet illetéktelen kezekbe gondatlanságból is, ami leggyakrabban fecsegéssel, szervezetlenséggel párosulva valósul meg. Veszélyes lehet továbbá a munkatársak fanatizmusa, vagy lazasága is.
- 4.19.4. Külföldön és bizonyos fokig Magyarországon is az állami és a magán-titkosszolgálatok közötti együttműködés az idők folyamán hamar kialakult. A titkosszolgálatok – szigorúan szakmai és törvényes – együttműködése (alternatív együttműködés) elkerülhetetlen és szükségszerű is, azonban kizárólag a kölcsönös anyagi érdekek mentén, különösen a teljesebb információszerzés és hasznosítás, az állami koordináció és kontroll fenntartása érdekében.
- 4.19.5. A hírszerzés jelentőségét éppen az adja, hogy speciális eszközökkel speciális eredményeket produkál, ezért megszervezése és megbízható, hatékony működtetése elemi nemzeti (állami) érdek. Ebből egyenesen következik, hogy mivel a hírszerzés a szuverenitás eleme, állami monopólium és felelősség, nem magánosítható, nem adható ki „alvállalkozóknak”. A titkosszolgálatok számára a magánszektor nem lehet más, mint kiegészítő erőforrás, a fenyegetések elhárításához szükséges dinamikus eszköz, amelynek felhasználásával hatékonyabbá válhat működésük, és amely lehetővé teszi, hogy a tevékenységük szétaprózása helyett a nemzeti biztonság szempontjából legfontosabb feladatokra, a legkeményebb „célpontokra” fókuszáljanak. Ezen túlmenően nagyon szoros ellenőrzést igényel.

4.20. Kritikus Infrastruktúra Biztonsági Központ létrehozása

- 4.20.1. Az új biztonsági, nemzetbiztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek egyik következménye lehet a kritikus infrastruktúrák elleni támadás, visszaélés, szabotázs, mely jelentős tömegeket és az emberi élethez, léthez kapcsolódó alapvető szolgáltatásokat érint. Ilyen infrastruktúrák például: vízellátás(csatornázás), energiaellátás (villamos energia, gáz, olaj, benzin), távközlés(telefon, rádiótelefon), informatika(hálózatok,

internet), szállítási hálózatok(út, vasút, tömegközlekedés), egészségügyi ellátó hálózatok és intézmények, államigazgatási és közigazgatási szolgáltató hálózatok-intézmények, pénzügyi-gazdasági szolgáltató hálózatok-intézmények. Ezeknek az infrastruktúráknak a védelme koncepciót, stratégiát, törvényeket, szabályozásokat, előírásokat és pénzt igényel. **Legalább ilyen fontos egy mielőbb létrehozandó integrált Kritikus Infrastruktúra Biztonsági Központ**, – amely más országok példái alapján – ügyeleti, koordináló, ajánló, segítséget nyújtó szerepet töltené be, de operatív jogokkal is felruházható lenne. Amennyiben létrejönne egy Védelmi Minisztérium úgy abban lenne a helye.

4.21. (Operatív) Biztonsági Veszélyhelyzet Kezelő (és Koordináló) Központ létrehozása

- 4.21.1. Egy (kis) ország, egy nemzet életképességének, stabilitásának, nemzeti és nemzetközi tekintélyének egyik fontos jellemzője a védelmi, védekező képessége. Ennek egyik mutatója a védelem, a biztonság szervezésének, irányításának módja békeidőben is. Egy **(Operatív) Biztonsági Veszélyhelyzet Kezelő (és Koordináló) Központ létrehozása** esetén a Kormány, az Országgyűlés, a Köztársasági Elnök első kézből értesülhetne mindenről, különös tekintettel a rendkívüli helyzetekre, eseményekre. Továbbá ezen a központon keresztül lehetne az operatív intézkedéseket is végigfuttatni az operatív végrehajtó egységekig. Ezzel a megoldással minden, a biztonságot veszélyeztető kihívás, kockázat, veszély esetén a rendkívüli-, a szükség-, a megelőző védelmi, stb. állapotokhoz, helyzetekhez hasonlóan ez a (rövidebb elnevezéssel) Védelmi vagy Biztonsági Központ betöltené a kvázi, legfelső vezetési (köz)pont szerepét is. Ez a központ biztosítaná a kapcsolódást a honvédelmi és rendvédelmi szervezetek ügyeleteihez, akár egyidejű kép- és hangmegosztással is, közös (nemzet)biztonsági adatbázissal illetve tudástárral. A védelmi struktúra szereplői ezzel a módszerrel tudnának a leggyorsabban és leghatékonyabban együttműködni az operatív területen is.

4.22. A Biztonsági Szervezetek (honvédelmi és rendvédelmi) belső ellenőrzését (belső elhárítását) egy átfogó központi szervezetben kell megoldani

- 4.22.1. A honvédelmi és rendvédelmi szervezeteknél (katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám- és pénzügyőri, tűz- és katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási, stb.) működő **belső ellenőrzési egységeket** (belbiztonsági szervezeti egységeket, belső elhárításokat) **össze kellene vonni illetve újraszervezni egy önálló szervezetbe**, például egy új szolgálatba vagy főigazgatóságba, mely közvetlenül egy védelmi miniszterhez tartozhatna. Ezzel egyen szilárdságúvá válna a belső biztonság, amit nagyon szigorúan fel kellene keményíteni, mivel egyrészt az életforma változások, a jövedelmi hiányosságok miatt megnő(hete)tt a szervezetek munkatársainak fogékonysága a „csábításokra”. Másrészt a liberálisabb közhangulat ezen a területen sem zárható ki. A miniszter első kézből értesülhetne a problémákról Átfogó

szemlélete révén ő lenne a legalkalmasabb arra, hogy megtalálja a problémák megoldásának leghatékonyabb módját. A rendvédelmi szervek vezetői nem fonódhatnak össze saját belső ellenőrzésükkel, nem fékeznenek le, nem tartanának vissza egyes ügyeket. Pozitív újdonság lenne az is, hogy a miniszter – mivel „rálát” minden egyes szervezetre – felfigyelne olyan általánosítható káros jelenségre, amelynek több szervezetre ható jellegét az egyes szervezetek illetékesei nem vennék észre. A miniszter osztaná vissza az információkat, szelektíven az egyes szervezetek vezetőinek, de végsős esetben az is már egyféle megoldás lehetne, hogy a belső ellenőrzések a szervezetek, szolgálatok vezetői mellett egy időben tájékoztathatnák a minisztert is.

4.23. Egy új, integrált, irányító és/vagy csak (ernyőszervezetként) felügyelő Biztonsági és/vagy Védelmi Minisztérium létrehozása a hatékonyság és a gyors, rugalmas operativitás érdekében

- 4.23.1. A védelemben, a biztonságban érdekelt szerveket, szervezeteket egy Biztonsági és/vagy Védelmi Minisztériumba célszerű összevonni a szakmai összefogás és egységes irányítás érdekében, de ez a minisztérium lehetne csak koordinációs jellegű is, különösen kezdetben. Ez fejezhetné ki legmagasabb értékítélettel a magyar kormánynak a viszonyulását a nemzeti értékeink és nemzeti érdekeink biztonságához illetve védelméhez. Ezzel az összevonással megszüntethetők a rivalizálások; az „én házam, az én várom” effektusok; a pénzügyi-gazdálkodási, beszerzési, humánpolitikai, igazgatási, jogi, oktatási, logisztikai, adminisztrációs, távközlési és informatikai, stb. többszörözések, átfedések. A rendszerváltás előtti „túlhatalmi” hasonlóságra való utalás már elavult, mivel a demokratikus Magyar Köztársaság és Alkotmánya már teljesen eltérő politikai, társadalmi, gazdasági környezetet garantál, mint 25-70 évvel ezelőtt, beleértve a parlamenti ellenőrzést is. Alapjavaslatom tehát az, hogy a teljes magyar védelmi-biztonsági tevékenység, feladatkör egy minisztérium alá tartozzon, mert elsősorban ezzel biztosítható a leghatékonyabb szakmai együttműködés és a leggazdaságosabb működtetés. Továbbá így biztosítható a védelem-biztonság szakmai és költséghatékonysági optimalizálása. Ezt valósíthatná meg a Biztonsági és/vagy Védelmi Minisztérium. **Az összevont szervezetek tevékenysége – a szoros, gyors biztonsági és védelmi együttműködés, valamint a közös irányítás, szervezés, gazdasági és technikai ellátás révén – jelentősen ésszerűsödne és költséghatékonysága is lényegesen növekedne.** Az így nyert megtakarítást a végrehajtási szakterületi munkára kell fordítani! *A NATO kötelezettségeink elsődleges illetve meghatározó teljesítését az anyagom szemlélete, szándéka és Biztonságvédelmi Rendszere maximálisan biztosítja szimbiózisban a Magyar Köztársaság illetve Magyarország katonai védelmi igényével együtt.*

4.24. A Magyar Köztársaság növekvő demokrácia deficitjének, a szaporodó intellektuális-diktatórikus jellemzőknek, mint biztonsági kockázatoknak a csökkentése

- 4.24.1. A Magyar Köztársaság demokráciájának továbbfejlesztését és politika közmegítelésének javítását szolgálná egy kétkamarás parlament, amelyben a szakszervezetek, az érdekképviselők, a civil szféra képviselői is részt kaphatnának a törvény előkészítésekből, a kezdeményezésekből, a „néphatalomból”. Ezáltal megvalósulhatna egyféle közvetlen, részvételi demokrácia elem is.
- 4.24.2. Egy társadalmi szerződést, kiegyezést kellene kötni a pártoknak és/vagy a gazdálkodó egységeknek, melynek keretében megállapodnának egy hosszabb távú jövőkép megvalósításában.

4.25. Tűz, katasztrófa, környezet védelem; energiabiztonság, piacbiztonság

- 4.25.1. A növekvő ipari és mezőgazdasági fogyasztás és a globális felmelegedés káros hatásai számos régióban gyorsabban merítik ki a tiszta édesvízkészleteket, mint ahogyan azok meg tudnának újulni. Az édesvíz egyre inkább stratégiai terméké válik a következő évtizedben és ezáltal a biztonság egyik feltétele, eleme lesz.
- 4.25.2. Napjainkra egyre fontosabbá válik a környezeti károk, a természeti és ipari katasztrófák megelőzése, illetve következményeik felszámolása. Magyarországot földrajzi adottságainál fogva fokozottan érintik a Kárpát-medence szomszédos országokban keletkező környezeti ártalmak, az árvizek, a víz és levegő-szennyezés, valamint az esetleges ipari katasztrófák. Ezek előrejelzésében szerepet vállalhatnak a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok is.
- 4.25.3. A Föld erőforrásai csak meghatározott ideig biztosítják az emberiség szükségleteit, emiatt szembe kell néznie az önfenntartás alapjait biztosító energiahordozó készletek gyors kiapadásával. A nukleáris energia rendszerbe állítása csillapította az energiahordozók kiaknázásának ütemét, de számtalan újabb, megoldatlan kérdést vetett fel. Magyarország energiahordozó- és nyersanyag szükségletének jelentős részét külföldi forrásokból, főleg a Szovjetunió utódállamaiból biztosítja, ami egyoldalú függőséget jelent. Magyarország számára alapvető stratégiai kérdés az energiabiztonság növelése. Ez csak többcsatornás energiapiaci beszerzésekkel és az úgynevezett „zöldenergia” minél szélesebb körű hasznosításával érhető el.
- 4.25.4. A piacbiztonság az exportorientált magyar gazdaságpolitika kulcseleme. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás piacbiztonságunkra is kedvező hatással volt, ami mellett természetesen más piacokon való jelenlétünket is meg kell tartanunk, illetve növelnünk kell. Ezek nagyon fontos gazdaságbiztonsági kérdések is.

4.26. Az új Biztonsági Rendszer megvalósításához, működtetéséhez felsorolt főbb javaslatok, gondolatok összegzése

Az előzőekhez az aktuális illetve mindenkor illetékes kormány szándéka, eltökéltsége, támogatása, innovatív készsége meghatározó fontosságú. Fontos, hogy a biztonsági téma- illetve szakterület vezetőjének személyisége, emberi és szakmai tekintélye kormány szinten is meghatározza a Magyar Köztársaság biztonsági rendszerének jelentőségét, a többi fontos, polgári szakterület mellett is, mint például az egészségügy, az oktatás, a szociális ügyek, a foglalkoztatás, a gazdaság fejlesztés, a pénzügyi-gazdasági egyensúly teremtés, az adósságszolgálat kezelés, stb. Mindezekben túlmenően a leendő kormányfő prognosztizálható, (nemzet)biztonság tudatos igényessége különösen fontos, ami nélkül nem lehet rangján kezelt (nemzet)biztonsági tevékenység sem. A teljes biztonsági rendszer megváltoztatásához, törvények és jogszabályok megalkotásához, elfogadásához szükséges a megfelelő mértékű parlamenti többség, mely a választók akaratából elő is állhat, amennyiben mégsem, úgy megfelelő diplomáciával esetleg meg is szervezhető.

5. A biztonságvédelem rendszer- és korszakváltását követő új Biztonsági Rendszer modelljének meghatározásához a jelenlegi helyzetet tükröző Biztonsági Kompetencia Mátrix kidolgozása és elemzése

Összefüggés vizsgálatot végeztem a releváns biztonsági kihívások (Nemzeti Biztonsági Stratégia-2012) valamint az ezek kezelésére jogszabályokban és stratégiai dokumentumokban felhatalmazott biztonsági szervezetek között, különös tekintettel az egyes szervezetek feladataira, jogosítványaira, eszközeire és módszereire. Ennek összefüggési részleteit egy mátrix (excel táblázat) rendszerben tüntettem fel. A mátrix összesítő táblázatának vázlatát és szerkezetét, a sor és oszlop elnevezéseit a 1. számú minta melléklet mutatja be. A mátrixban szereplő biztonsági szervezetek egyenkénti kapcsolódásai a biztonsági kihívásokhoz külön (excel) munkalapokon („füleken”), almátrixokban található meg (2. számú minta melléklet) és ezen (excel) munkalapok adatai kerültek be automatikusan az összesített főmátrixba. A kompetencia mátrix felépítéséhez az alábbi objektív adatgyűjtéseket és rendszerezéseket készítettem elő majd ezekkel az adatokkal töltöttem fel a biztonsági kompetencia mátrixot (excel táblázat rendszert):

- A biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok megelőzését, kezelését szolgáló releváns, aktuális belföldi és nemzetközi törvények, jogszabályok, stratégiák, irányelvek, ajánlások gyűjteménye
- A biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok összeállítása a többségében és jelenleg érvényben lévő jogszabályok és nemzetközi irányelvek, ajánlások, dokumentumok alapján
- A jelenlegi, magyar biztonsági (hon- és rendvédelmi) szervezetek felsorolása, a létüket megalapozó és érvényben lévő jogszabályok alapján
- A jelenlegi biztonsági szervezetek feladatainak, jogosítványainak a többségében érvényes jogszabályok szerinti gyűjteménye
- A jelenlegi biztonsági szervezetek eszközeinek, módszereinek a többségében érvényes jogszabályok szerinti gyűjteménye
- A jelenlegi biztonsági szervezeteknek a biztonsági kihívásokhoz kapcsolódó hatáskör, illetékesség, kompetencia erőssége.
- A jelenlegi biztonsági szervezetek közül a várhatóan, 2014 után is tovább működőknek a biztonsági kihívásokhoz kapcsolódó, javasolt hatáskör, illetékesség, kompetencia erőssége.

5.1. A biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek megelőzését és kezelését szolgáló releváns, aktuális belföldi és nemzetközi törvények, jogszabályok, stratégiák, irányelvek, ajánlások gyűjteménye

A gyűjtemény célja annak kimutatása és vizsgálata, hogy a hivatalos dokumentumokban (mint például Nemzeti Biztonsági Stratégia-2012) szereplő biztonsági kihívások, veszélyek és kockázatok megelőzéséről, kezeléséről milyen jogszabályok és más releváns dokumentumok rendelkeznek. Ezek mennyire megfelelők és mennyire fedik le, milyen minőségben fogják át a magyar biztonsági szabályozási terület egészét:

- NATO Stratégiai Konceptiója Tagállamainak Védelméről és Biztonságáról – Aktív Szerepvállalás, Modern Védelem, 2010.11.19.

- Európai Biztonsági Stratégia jelentés a végrehajtásáról –Biztonságos Európa egy jobb világban 2003.12.12, Jelentés az Európai Biztonsági Stratégia végrehajtásáról 2008.12.12
- EU Belső Biztonsági Stratégiája –EBS 2010.03.25.
- EBESZ Biztonsági Charta – 1999.11.18.
- Globális Trendek 2025 - Egy megváltozott világ (USA komplex előrejelzése 2025-ig)
- Magyar Köztársaság Alkotmánya 1949. évi XX. és 2012. évi Alaptörvény (Magyarország Alaptörvénye 2011.04.25) összevetése
- 1979. évi 11. Törvény erejű rendelet – a büntetések és intézkedések végrehajtásáról
- 1994. évi XXXIV. Törvény – a Rendőrségről
- 2010. évi CXXII. Törvény – a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
- 2011. évi CXIII. Törvény – a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- 2011. évi CXXVIII. Törvény – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
- 2011. évi CLXIII. Törvény – az ügyészségről
- 305/2006. Kormány rendelet (XII. 23.) – a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központról (SZEBEKK)
- 293/2010 Kormány rendelet (XII. 22.) - a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról
- 295/2010 (XII. 22.) Kormány rendelet a terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatai ellátásának részletes szabályairól (TEK)
- A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. Törvény
- 1999. évi LXXV. Törvény - a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról
- 2011. évi CLXV. Törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól
- 1995. évi CXXV. Törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról
- 94/1998 (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről
- 1012/2008 (III.4.) Kormány határozat - Magyarország külkapcsolati stratégiájáról
- **1035/2012 (II.21.) Kormány határozat - Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról (NBS)**
- 2144/2002 (V.6) Kormány határozat a Magyar Köztársaság Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról (NBS)
- 2073/2004. (III. 31.) Kormány határozat - Magyar Köztársaság Nemzeti Biztonsági Stratégiája (NBS)
- Katasztrófavédelmi ágazati stratégia – tervezet 2006.
- Rendészeti Stratégia ágazati stratégia – tervezet 2009
- Nemzetbiztonsági ágazati stratégia – tervezet
- Katonai Stratégia - tervezet (2007.05.05)
- 2011. évi CCIV. Törvény - A nemzeti felsőoktatásról
- 1998. évi XIX. Törvény - A büntető eljárásról

- 2005. évi CXXXIII. Törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól
- 1996. évi XXXVII. A polgári védelemről
- 2009. évi CLV. Törvény a minősített adat védelméről
- 90/2010. (III. 26.) Kormány rendelet - A Nemzeti Biztonsági Felügyelet működéséről
- 92/2010. (III. 31.) Kormány Rendelet - Az iparbiztonsági ellenőrzés és a telephely biztonsági tanúsítvány kiadásának részletes szabályairól
- 161/2010. (V. 6.) Kormány Rendelet - A minősített adat elektronikus biztonságának, valamint a rejtjeltevékenység engedélyezésének és hatósági felügyeletének részletes szabályairól
- 1997. évi CLIX. Törvény - A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról
- 2012. évi CXX. Törvény - Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról
- 2012. évi Törvény, a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről - tervezet
- 1308/2011 (IX.6.) Kormány Határozat - A nemzetbiztonsági kabinettről
- 1009/2009. (I. 30.) Kormány Határozat - a Magyar Köztársaság Nemzeti Katonai Stratégiájáról
- 1308/2011. (IX.6.) Kormány Határozat - a Nemzetbiztonsági Kabinettről

A felsorolt dokumentum gyűjteményben szereplő dokumentumok nagy része jelenleg is érvényben lévő, hatályos, de találhatók benne releváns tervezetek, munkaanyagok is, melyek nem jelentek meg illetve nem kerültek kiadásra, sőt néhány már nem is hatályos, de célszerűnek ítélt anyag is szerepel a felsorolásban. Az egyes törvények végrehajtási rendeletei, alacsonyabb szintű szabályozásai nem kerültek feldolgozásra, ez a jövő feladata lesz, ha és aki finomítani akarja a gondolatmenetemet, a szemléletemet. Ugyanígy lehetnek még olyan dokumentumok, amelyek esetleg kimaradtak és amelyek bepótolhatók a témát tovább feldolgozók által. Tehát a dokumentumok súlyozottan a jelenlegi állapotot tükrözik, ami jó lehetőség a következtetések levonására és a jövő kialakításának megalapozására.

5.2. A biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok összeállítása a többségében és jelenleg érvényben lévő jogszabályok és nemzetközi irányelvek, ajánlások, dokumentumok alapján

A súlyponti dokumentum a Nemzeti Biztonsági Stratégia-2012, mely kiegészül a többivel.

A Nemzeti Biztonsági Stratégiában (2012) nevesített biztonsági kihívásokra, mint releváns kihívásokra alapoztam a további hatékonysági, célszerűségi, működési, szervezési, együttműködési vizsgálatokat. Ez nem azt jelenti, hogy a 2012-es Nemzeti Biztonsági Stratégia tökéletes (viszont legalább használható), amiből következik, hogy majd ezt a dokumentumot is át kell gondolni és átszerkeszteni 2014 után. Bárkiben joggal felmerülhet, hogy a relevánsnak ítélt kihívásokat ki kellene még továbbiakkal egészíteni és finomabb alábontással, felbontással is

tárgyalni. Ez a jövő feladata lesz, ha bárki felhasználja majd ezen anyagomat, mivel nekem csak erre futotta.

Kihívás lista	Hivatkozott dokumentumok
Katonai fenyegetés	1035/2012 Kh. III. 26/a, Alkotmány 6§ (1), 40§ A, 1009/2009 1., 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.8
Nukleáris és tömegpusztító fegyverek ploriferációja	1035/12 Kh. III. 28/a, EBS, EBESZ Charta III. fejezet, 2073/2004 Kh. II.1.2, 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.9
Titkosszolgálati tevékenység (Magyarország, a NATO, EU ellen irányuló)	1035/12 Kh. III.48, Alkotmány 40 § A, 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.7
Terrorizmus	1035/12 III. 29, EBS, EBESZ Charta I. fejezet, Global Trendek 8. oldal, 2073/2004 Kh. II.1.1 III.3.1, 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.4
Kábítószer kereskedelem	1035/12 III. 35, EBESZ Charta I. fejezet, 1999/75 4§ p, 2073/2004 II.3.2
Emberkereskedelem / illegális migráció	1035/12 Kh. III. 37c, EBS 2003, EBS 2008, 1035/12 Kh. III. 37, Global Trendek 32. oldal, 1999. LXXV. Tv. 15-35§, 2073/2004 Kh. II.1.4, 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.5
Fegyverkereskedelem, fegyverkezés (hagyományos), aknamentesítés	1035/12 Kh. III. 5, 26d, EBS 2003, EBS 2008, EBESZ Charata I. fejezet, 1999. LXXV. Tv. 4§ r
Szervezett bűnözés (beleértve az új formáját, a kalózkodást is)	1035/12 Kh. III. 35, EBS 2003, EBS 2008, EBESZ Charta I. fejezet, 1999. LXXV. Tv. 4§ s, 2073/2004 Kh. II.3.1, 2012 évi NB. stratégia tervezet 3.3.3
Közrend, közbiztonság veszélyeztetése	1035/12 Kh. 5, 48, 49; 94/34 1§, 27§, 29§, 30§, 35§, 38§, 41§, 42§, 46B, 63§, 68§, 77-80§, Alkotmány 40§ A, 1999. LXXV. Tv. 4§ se, 1999. évi LXIII. Tv. 1§1d, 2005. évi CXXXIII. Tv. 1§.
Szélsőséges mozgalmak, csoportok tevékenysége, törekvései	1035/12 Kh. III. 38, EBESZ Charta I. fejezet, 2073/2004 Kh. II.3.4
Polgári védelmi kihívások	1035/12. Kh. III. 16, 43, 45, 46, 1996. évi XXXVII. Tv. 1§
Egészségügyi (járványügyi) kockázatok	1035/12. Kh. III. 33, 34, Global Trendek 31. oldal, 2073/2004. Tv. II.1.7
A nemzetgazdaság működőképességének kihívásai	1035/12 Kh. III. 30, EBESZ Charta I. fejezet
Termelés és szolgáltatás helyreállítása minősített időszakban	1035/12. Kh. III. 30, 33b
Kritikus infrastruktúra védelme	1035/12. Kh. III. 29d
Fekete gazdaság, korrupció	1035/12 Kh. III. 35, EBESZ Charta III. fejezet, 2073/2004 Kh. II.1.5. II.3.2, 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.2
Környezeti/ökológiai kockázatok, kihívások	1035/12 Kh. III. 33, EBESZ Charta I. fejezet, 2073/2004 Kh. II.1.7, 2011. évi CXXVIII. Tv. 1§, 2§, 3§, 23§, 52§, 1997. évi CLIX. Tv. I-V, 2012 évi NB stratégia tervezet 3.3.10
Természeti és ipari katasztrófák	1035/12 Kh. III. 34, 50, 2011. évi CXXVIII. Tv. 1§, 2§, 3§, 23§, 52§
Védett személyek védelme	1035/12 Kh. III. 29d
Regionális konfliktusok	1035/12 Kh. III. 27/a, EBESZ Charta I. fejezet, 2073/2004 Kh. II.1. 3. II.2
Kiberbiztonságot érintő kockázatok	1035/12 Kh. III. 31, 2073/2004 Kh. II.1.6
Energiabiztonságot érintő kockázatok	1035/12 Kh. III. 32
Jogbiztonságot érintő kockázatok	1035/12 Kh. III. 2, 9, 10, 16, 29, 35, Alkotmány 7§ (1), Alkotmány 51 §

5.3. A jelenlegi magyar biztonsági (hon- és rendvédelmi) szervezetek felsorolása, a létüket megalapozó jogszabályok alapján

A felsorolás a jogszabályokból következő szervezeteket tartalmazza, ABC sorrendben:

Intézménylista (ABC sorrendben):	Hivatkozott dokumentumok:
Alkotmányvédelmi Hivatal	1995. évi CXXV. Törvény
Büntetés végrehajtás	1979. évi XI. Törvény
Fegyveres biztonsági őrsg+természetvédelmi és mezőőri őrszolgálat (FeBi-Te-MeO)	1997. évi CLIX. Törvény
Információs Hivatal	1995. évi CXXV. Törvény
Katasztrófavédelem és Tűzoltóság, Polgári Védelem	2011. CXXVIII. Törvény
Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat	1995. évi CXXV. Törvény
Közterület felügyelet	1999. évi LXII. Törvény
Külgépviseltek	1012/2008 Kormány Határozat
Magyar Honvédség	2011. CXIII. Törvény
Magánbiztonsági cégek: Személy- és vagyónvédelmi, magánnyomozói tevékenységet ellátó cégek	2005. évi CXXXIII. Törvény
Nemzeti Adó- és Vámhivatal	2010. évi CXXII. Törvény
Nemzetbiztonsági Kabinet	1038/2011 Kormány Határozat
Nemzeti Biztonsági Felügyelet	90/2010 Kormány Rendelet
Nemzeti Védelmi Szolgálat	293/2010 Kormány Határozat
Nyomozó Ügyészségek	2011. CXXIII. Törvény
Polgárőrség	2011. évi CLXV. Törvény
Rendőrség	1994. évi XXIV. Törvény
Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ	305/2006 Kormány Rendelet
Terrorelhárítási Központ	295/2010 Kormány Rendelet

5.4. A jelenlegi biztonsági szervezetek feladatainak, jogosítványainak a többségében érvényes jogszabályok szerinti gyűjteménye

A gyűjtemény előkészíti annak vizsgálatát, hogy minden, a hivatalos szabályozásokban, dokumentumokban nevesített releváns biztonsági kihívás kezelése, mint feladat, mint jogosítvány szerepel-e vagy sem valamelyik biztonsági szervezethez rendelt. Tehát hol vannak átfedések, párhuzamosságok, gazdátlanságok. A feladatokat, jogosítványokat a teljességi lehetőségem nélkül vettem számba, így ezek is majd kiegészíthetők és finomíthatók, ha valaki ezt kívánja tenni.

Feladatok, jogosítványok gyűjteménye	Hivatkozott dokumentumok:
Nyomozó hatósági feladatok	1998. XIX. Tv. 35-36§
Terrorizmus elleni fellépés	2073/2004 Kh. III.3.1, 2012. NB Strat. tervezet 3.3.4
Tömegpusztító fegyverek ploriferációjának terjedése elleni feladat	2073/2004 Kh. III.3.2, 2012. BB Strat. tervezet 3.3.9.
Regionális konfliktusok kezelése	2073/2004 Kh. III.3.3

Határigazgatás	2073/2004 Kh. III.3.4, 1994. évi XXXIV. Tv. 1§.
Migráció kezelése	2073/2004 Kh. III.3.4, 2012. évi NB Strat. 3.3.5
(Fejlesztési) együttműködés	2073/2004 Kh. III.3.5
Szabadság és jog védelme	2073/2004 Kh. III.3.6
Nemzetközi szervezetekhez kapcsolódó	2073/2004 Kh. III.1, III.1.1 NATO koncepció, III.1.2 EU, III.1.3 Transzatlanti együttműködés, III.1.4 ENSZ, III.1.5 EBESZ, III.1.6 Diplomácia
Bilaterális kapcsolatok	2073/2004 Kh. III.2
Információs rendszerek védelme	2073/2004 Kh. III.7
Természeti és civilizációs környezet védelme	2073/2004 Kh. III.8, NB Strat. tervezet 3.3.10
Belső kihívások elleni fellépés	2073/2004 Kh. III.4
Szervezett bűnözés elleni védelem	2073/2004 Kh. III.4.1, 1994. évi XXXIV. Tv. 1§., 67§, 90§, 295/2010 Kr. 1§
Feketegazdaság, korrupció	2073/2004 Kh. III.4.2
Kábítószer terjedése elleni küzdelem	2073/2004 Kh. III.4.3
Szélsőséges mozgalmak kezelése	2073/2004 Kh. III.4.4
Demográfiai kihívások kezelése	2073/2004 Kh. III.4.5
Szabadságvesztési feladatok ellátása	1979. évi XI, Tvr. II. fejezet
Közbiztonság, közrend védelme	Alaptörvény 46.cikk
Katonai fenyegetés elhárítása	1035/12 Kh. III. 26/a, Alkotmány 6§ (1), 40§ A
Polgári védelmi feladatok ellátása	2011. évi CXXXVIII. 1§, 2§, 3§, 23§, 52§
Államigazgatási feladatok	2010. évi CXXII. Tv. 1§
Törvényességi felügyelet	2011. évi CLXIII. Tv. 2§
Bűnmegelőzési feladatok	1994 évi XXXIV. Tv. 1§, 2011. évi CLXIII. Tv. 2§
Személy- és vagyonvédelem, magánnyomozói tevékenység	1995/CXXXIII. Tv. 1§
Információ-szerzés, elemzés, értékelés	1995. CXXV Tv. 4§
Minősített adat védelme, kezelése	2009. CLV. Tv. 20§, 90/2010 Kr., 161/2010 Kr. 30-42§
Iparbiztonsági ellenőrzés	92/2010 Kr. 2. 2§
TEMPEST hatósági (rejtjelező) funkció	161/2010 Kr. II 2 3§
Elektronikus biztonsági képzés	161/2010 Kr. X 56-57§
Kritikus infrastruktúra védelme	2012. évi ... tv tervezet a létfontosságú rendszerek és létesítmények....
Védett természeti értékek és területek megóvása, valamint a termőföldek őrzése	1997. évi CLIX. Tv. I, II, III, V.
Bűnszervezetek beépülésének megakadályozni	2012. évi NB stratégia tervezet 3.3.3
Katasztrófavédelmi felkészülés, megelőzés, mentés, védekezés, beavatkozás	Katasztrófavédelmi stratégia tervezet 2006.
Oktatás (szakképzés)	2011. évi CLXV. Tv. 3§, 161/2010. Kr. X. 56-57§

5.5. A jelenlegi biztonsági szervezetek eszközeinek, módszereinek a többségében érvényes jogszabályok szerinti gyűjteménye

A gyűjtemény megteremti annak a lehetőségét, hogy megvizsgálhatók legyenek a hivatalosan is releváns biztonsági kihívások (Nemzeti Biztonsági Stratégia-2012) megfelelően hatékony kezeléséhez szükséges eszközök és módszerek jogositványai. Ezek arányossága, inhomogenitása, hiányosságai, célszerűsége,

szükségszerűsége, átrendezése, cél- és feladat orientáltsága. Az eszközöket, módszereket a teljességi lehetőségem nélkül vettem számba, így ezek is majd kiegészíthetők és finomíthatók, ha valaki ezt kívánja majd tenni.

Eszközök, módszerek gyűjteménye	Hivatkozott dokumentumok:
Gazdasági versenyképesség növelésére szolgáló eszközök	2073/2004 Kh. IV
Pénzügyi stabilitás megteremtésének eszközei	2073/2004 Kh. IV
Diplomácia	2073/2004 Kh. IV
Együttműködés	2073/2004 Kh IV, Külkapcs. strat I., 2012. évi CXX. Tv. 16. 24§
Kollektív védelem	2073/2004 Kh. IV
Haderő	2073/2004 Kh. IV
Információszerző eszközök	2073/2004 Kh. IV
Veszélyforrások felderítésére és felszámolására szolgáló eszközök	2073/2004 Kh. IV
Határellenőrzési eszközök	2073/2004 Kh. IV
Ágazati stratégiák eszközei	2073/2004 Kh IV
Tájékoztatás	2011. évi CXXVIII. Tv. 1§, 2§, 3§, 23§, 52§
Intézkedési jog, képfelvétel készítési jog, igazoltatási jog, járművet elszállíttatási jog, kerékbilincs alkalmazása, kényszerítő eszköz alkalmazása (könnygázspray, szolgálati kutya, testi erő)	1999. évi LXIII.1§1d
Szomszédságpolitika, nemzetközi jog, nemzetközi kapcsolatok eszközei, multilateralizmus	Külkapcs. Strat IV, EBS 2010
Személy és vagyonvédelmi tevékenység ellátásának eszközei, vagyonvédelmi rendszer tervező eszközök, szerelő eszközök, magánnyomozói tevékenység eszközei, rendezvénybiztosítási eszközök, biztonsági őr/testőr/vagyonőr/ biztonságszervező alkalmazása, alvállalkozóval (megbízó engedélyével) való szerződés és alkalmazás eszközei, nyilvántartás vezetése, kényszerítő erő alkalmazása, őrkutya igénybe vétele, elektronikai megfigyelő eszközök alkalmazása	2005. évi CXXXIII. Tv. 1§.
Rejtjelező eszközök	1995. évi CXXV. Tv. 4§, 161/2010 Kr. II 2 3§, 30-42 §
Minősített adat kezelésével, továbbításával összefüggő eszközök	2009. évi CLV. Tv. I. 1-3§, 13§, 90/2010 Kr.
Iparbiztonsági ellenőrzési eszközök	92/2010 Kr. 2. 2§
Elektronikus biztonsági képzés eszközei	161/2010 Kr. X 56-57§
Fegyveres biztonsági őrség alkalmazása, természetvédelmi őrszolgálat alkalmazása, mezei őrszolgálat alkalmazása, mezőőr alkalmazása, hegyőr alkalmazása, kényszerítő eszközök, jármű feltartóztatás	1997. évi CLIX. Törvény I., II , III, V. 2012. évi CXX. Tv. 10. 18§, 1997. évi CLIX. Tv. 10§.
Igazoltatás	2012. évi CXX. Tv. 13. 21§
Kényszerítő eszköz alkalmazása	2012. évi CXX. Tv. 11. 19§
Jármű feltartóztatása	2012. évi CXX. Tv. 11. 19§
Átvizsgálás	2012. évi CXX. Tv. 8. 16§
Tetten ért személy visszatartása	2012. évi CXX. Tv. 9. 17§
Dolog ideiglenes elvétele	2012. évi CXX. Tv. 12. 20§
Tetten ért személy előállítás	

Képzés és vizsgáztatás	2012. évi CXX. Tv. 15. 23§
Iskolakerülés elleni fellépés	2012. évi CXX. Tv. 31-34§
Képességfejlesztés	Katonai stratégia tervezet 66-70.

5.6. A jelenlegi biztonsági szervezeteknek a biztonsági kihívásokhoz kapcsolódó hatáskör, illetékesség, kompetencia erőssége.

Az objektív szándékú, de részben szubjektív becsléshez három fokozatú kapcsolódási, kompetencia erősségi számokat használtam, melyek értelmezése a következő:

- 0 = nincs illetékesség és hatáskör
- 1 = részleges illetékességgel és másodlagos hatáskörrel rendelkezik
- 2 = teljes illetékességgel és hatáskörrel rendelkezik

Minden érdeklődő mérlegelheti a súlyozásokat és szabadon módosíthatja, eltérő megítélése szerint.

5.7. A jelenlegi biztonsági szervezetek közül a várhatóan tovább működőknek a biztonsági kihívásokhoz kapcsolódó, javasolt hatáskör, illetékesség, kompetencia erőssége.

Az objektív szándékú, de részben szubjektív becsléshez három fokozatú kapcsolódási, kompetencia erősségi számokat használtam, melyek értelmezése a következő:

- 0 = nincs illetékesség és hatáskör
- 1 = részleges illetékességgel és másodlagos hatáskörrel rendelkezik
- 2 = teljes illetékességgel és hatáskörrel rendelkezik

Minden érdeklődő mérlegelheti a súlyozásokat és szabadon módosíthatja, eltérő megítélése szerint.

5.8. Az előzőek felhasználásával készült, a jelenlegi helyzetet bemutató, átfogó és komplex Biztonsági Kompetencia Mátrix a kiadványhoz mellékelt CD-n

A Mátrix rendszer csak a CD-n található, mivel jelentős mérete miatt kinyomtatása nem volt ésszerűen kivitelezhető.

Biztonsági Kompetencia Mátrix célja annak kimutatása és egységes biztonsági szemlélettel történő vizsgálata, hogy a biztonsági kihívások, veszélyek és kockázatok (Nemzeti Biztonsági Stratégia-2012) hogy vannak hozzárendelve az azt kezelni hivatott biztonsági szervezetekhez. Ezek megelőzéséhez és kezeléséhez adott jogosítványok, megszabott feladatok valamint eszközök és módszerek milyen mértékben biztosítják vagy éppen nem biztosítják az optimális biztonságvédelmi szervezést, megelőzést és kezelést.

5.9. A szabályozási illetve az ebből fakadó biztonsági hiányosságok jól kiszűrhetők a Biztonsági vagy Kompetencia Mátrixból

A biztonsági kihívásoknak (Nemzeti Biztonsági Stratégia-2012) a megelőzését, kezelését szolgáló biztonsági szervezetekhez történő hiányos hozzárendelése, szabályozások átfedése, szabályozatlan területek, szabályozások ellentmondása, szabályozások eltérő mélysége a különböző szakterületeknél, együttműködési kötelezettségek szabályozási hiányosságai, jogok és kötelezettségek aránytalanságai, az egységes biztonsági szemlélet és az átfogó rendszerszemlélet jelentős mértékű hiánya viszonylag jól felmérhető és az ebből fakadó rendszer és korszakváltó teendők is. A táblázat komplexum alapos, szakértői elemzése jó alapot nyújt a biztonságvédelem rendszer- és korszakváltásához, egy jövőálló, XXI. századi, emberközpontú, hatékony, gyors és gazdaságos Biztonsági Rendszer kidolgozásához, bevezetéséhez és működtetéséhez. Minden érdeklődőt felkérek és felhatalmazok arra, hogy szabadon elemezze, tanulmányozza és értékelje a kompetencia mátrixot, majd vonja le következtetéseit és együtt szervezzük meg az új Biztonsági Rendszerünket!

6. Az új, innovatív, a XXI. századi biztonsági kihívásoknak megfelelő, jövőálló biztonsági rendszer újratervezése.

A kompetencia mátrix kiértékelése és ebből az új, innovatív, emberközpontú, a XXI. századi biztonsági kihívásoknak megfelelően hatékonyan, gyorsan, rugalmasan és gazdaságosan működő biztonsági rendszer javaslata kidolgozható. A Negyedik Magyar Köztársaság stabilitásának megfelelő, az össznemzeti érdeken alapuló, egységes, átfogó biztonság(politika)i szemlélettel a párhuzamosságok, az átfedések, a hiányosságok kiszűrése és a munkamegosztás súlyozott racionalizálása megoldható. Az új biztonsági rendszer tervezéséhez össze kell állítani a tervezési alapidokumentumokat a releváns hivatalos, belföldi és nemzetközi, biztonsági szakmai dokumentumok és adatok rendszerszemléletű összegyűjtésével vagy kidolgozásával, melyek a következők:

6.1. első alapidokumentum: belföldi és nemzetközi biztonsági (hon- és rendvédelmi) dokumentumok gyűjteménye

Belföldi és külföldi releváns, szakmai dokumentumok a biztonsági kihívások, veszélyek és kockázatok legyűjtéséhez (források: ENSZ, NATO, EU, EBESZ, EU hosszú távú előrejelzése, GLOBAL TREND-2030, Nemzeti Biztonsági Stratégiák, honvédelmi és rendvédelmi részstratégiák, törvények és jogszabályok, szakmai főiskolák-egyetemek, szakmai műhelyek, szakértők nyilvános anyagai, stb.).

6.2. második alapidokumentum: biztonsági kihívások gyűjteménye

A belföldi és külföldi releváns, szakmai dokumentumokból a biztonsági kihívások, veszélyek és kockázatok legyűjtése illetve szűrése, összeállítása, strukturálása (források: ENSZ, NATO, EU, EBESZ, EU hosszú távú előrejelzése, GLOBAL TREND-2030, Nemzeti Biztonsági Stratégiák, honvédelmi és rendvédelmi részstratégiák, szakmai főiskolák-egyetemek, szakmai műhelyek, szakértők nyilvános anyagai, stb.).

6.3. harmadik alapidokumentum: biztonsági koncepciók, stratégiák, célok kidolgozása

Az előző dokumentumon alapuló, hierarchizált biztonsági koncepció, stratégia, cél, feladat rendszer, kiindulva Negyedik Magyar Köztársaság jövőstratégiájából.

6.4. negyedik alapidokumentum: biztonsági feladatgyűjtemény

Az előző dokumentumokra épülő, abból levezethető, a biztonsági kihívások megelőzését és kezelését szolgáló, szervezet független feladatgyűjtemény a leendő biztonsági szervezetek számára.

6.5. ötödik alapdokumentum: biztonsági szervezetek meghatározása

Az előző dokumentumokra épülő, abból levezethető, a biztonsági kihívások megelőzését és kezelését szolgáló feladatok (jogosítványok) ésszerű, célszerű, gyors, rugalmas, hatékony és gazdaságos végrehajtását, megfelelő együttműködést nyújtó felosztása egy új, harmonizált biztonsági szervezetrendszerben. Ebben a fázisban egyenrangú biztonsági szakmai szervezetek között kell ezt megoldani, hierarchizálás, rangsorolás és különbségtétel nélkül, mivel minden szervezet egyformán fontos, amikor a saját kompetenciájába eső feladat megoldása merül fel: katonai, rendőri (rendészeti), határrendészeti, titkosszolgálati (nemzetbiztonsági), vám-pénzügyőri, tűzvédelmi, katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási, ügyészi és esetleg még mások is.

6.6. hatodik alapdokumentum: biztonsági tevékenység jogosítvány és eszközrendszere

Az előző dokumentumokra épülő, abból levezethető, a biztonsági kihívások megelőzését és kezelését szolgáló feladatok végrehajtását szolgáló biztonsági szervezetek jogosítványainak, eszközeinek, módszereinek összeállítása, harmonizálása és a biztonsági szervezetekhez történő rendelése.

6.7. hetedik dokumentum: biztonsági szervezetrendszer modellezése

Az előzőekben tervezett biztonsági szervezetek kapcsolódásának, szervezésének, irányításának modellezése többféle variációban. A biztonsági szervezetrendszer illesztése a közigazgatásba illetve államigazgatásba, különös tekintettel a szükséges illetve célszerű kapcsolódásokra. Definiálni kell az átfogó társadalmi beágyazást, kapcsolódást és együttműködést is.

6.8. nyolcadik dokumentum: az új biztonsági rendszer sokoldalú hatásvizsgálata

Az előzőek alapján létrehozandó új, Biztonsági Rendszer hatásvizsgálatát is el kell végezni. A hatásvizsgálat elvégzése fontos, de igen összetett feladat, amit két egymástól független, párhuzamosan dolgozó (a kontroll miatt), erre alkalmas szakértő csoportra kell bízni. Néhány megfontolás illetve relációs elem a hatásvizsgálathoz:

- SWOT és PESTO analízis használhatósága
- a Hadtudomány hazai és nemzetközi védelmi, stratégia tervezési módszereiből átvehető elemek
- összehasonlítás a múlt megoldásainak és a jövő kihívásainak tükrében
- kihívások, feladatok, szervezetek, eszközök, módszerek hatékonyságának összehasonlításai, elemzései
- működési, rugalmassági, reagálás gyorsasági, együttműködési, információ és adatkezelési, gazdaságossági összehasonlítások elemzései
- közigazgatási, államigazgatási, társadalmi beágyazottság és kapcsolódások elemzése

- fontos, hogy a hatásvizsgálatot ne vigyék félre pártpolitikai, lobby és kiscsoportos szakmai érdekek, hanem az osztársadalmi biztonsági érdek legyen a vezérelv

6.9. kilencedik dokumentum: a biztonsági rendszer létrehozását és működését szabályzó törvények és jogszabályok kidolgozása

A teljes biztonsági rendszer működését biztosító törvények és jogszabályok (pl. végrehajtási utasítások) harmonizált megtervezése és kidolgozása.

6.10. tízedik dokumentum: a biztonsági rendszerhez kapcsolódó dokumentum tervezetek társadalmi, szakmai megvitatása

Az előző dokumentumok egyenkénti megvitatásának majd feldolgozásának megtervezése, ütemezése a társadalom, a szakértők, a szakemberek, a civil szervezetek, a politika szereplőivel illetve az érdeklődő állampolgárokkal.

7. Szervezzük meg együtt az új, emberközpontú, XXI. századi, hatékony, gyors, rugalmas, jövőálló Biztonsági Rendszerünket

7.1. Építsük fel MI, modellezzük le MI, a Magyar Köztársaság tulajdonosai, érdeklődő állampolgárok a Magyar Köztársaság optimális biztonságvédelmét.

Ne gondolja senki, hogy ez egy ördögös, speciális tudást igénylő feladat, tehát gondoljuk és csináljuk végig az alábbiak szerint, együtt.

7.1.1. (Rendszer-)Szemlélet

Célok > feladatok > személyi feltételek > tárgyi feltételek > szervezési feltételek > szabályozási feltételek > költségvetési feltételek.

7.1.2. Kiindulás, alapvetések

Mi az az érték, amit célszerű továbbvinnünk a múltból és a jelenből?
A biztonsági kihívások megelőzéséhez és kezeléséhez továbbra is szükség lesz speciális tudást és hivatást igénylő, megfelelő képzettségű, készségű és megbízható szakemberekre (elsősorban még ne a vezetőkre, hanem a „közkatonákra” gondoljunk):

- katonák
- rendőrök, határőrök
- nemzetbiztonságiak
- tűz- és katasztrófa védelmiek
- vám- és pénzügyőrök
- büntetés végrehajtásiai

Mindenképp lesz egy miniszterelnök és egy kormány, ahova az előbb felsorolt szakemberek kapcsolódnak.

Az előzőleg felsorolt szereplők természetesen, egyértelműen egy demokratikus társadalmi rendszerben és annak biztonságvédelmében. Ezek a szereplők önmagukban még probléma mentesek, sőt még csak nem is akadályai egy új, a lakosság biztonsági érdekeit kiszolgáló Biztonsági Rendszer innovatív, jövőálló, jellegének.

Mást viszont ne vigyünk automatikusan tovább a múltbeli és a jelenbeli biztonságvédelemből, mert akkor konzerváljuk a megcsontosodott és elavult múltat, ami jelentős akadálya minden újnak. Rendszerváltó és korszakváltó szándékkal építsük fel nullbázisú szemlélettel a biztonságvédelmünket. Tehát ne bázis szemlélettel, ami az előző időszakokra épül, azokat kozmetikázza, hanem építsük fel nulláról, azaz nullbázisú szemlélettel a biztonságvédelmünket, a reális biztonsági kihívások megelőzésének és kezelésének igényéből, tényszerűségeiből kiindulva.

7.1.3. Az alapvetésekre épülő megfontolások

Az új Biztonsági Rendszer újszerűségét, korszerűségét, hatékonyságát és gazdaságosságát a kormány és a biztonsági szakemberek közötti kapcsolódások, szervezeti hierarchia, az irányítási rendszer, szabályozások és működési mechanizmusok határozzák meg.

Sarkalatos kérdés, hogy egy vagy több kormánytaghoz, miniszterhez illetve minisztériumhoz tartozzanak az egyes biztonsági szakterületek és milyen szempontok döntsék ezt el:

- Kis ország vagyunk, véges számú biztonsági kihívással, kis létszámú biztonsági szakemberrel, egyre romló gazdasági és költségvetési lehetőségekkel, ami az egy kormánytaghoz illetve az egy minisztériumhoz való tartozást sugallja. Szétválasztható az egy vagy több miniszterhez való tartozás és a minisztériumok számának kérdése, főleg, ha egy miniszterben és mellette az egyes szakmai ágak szerinti bontás miatt egy vagy több főigazgatóban (vagy miniszter helyettesben vagy tárca nélküli miniszterben is) gondolkodnánk.
- A legfontosabb kérdés, hogy milyen megoldás, milyen szervezés, irányítás eredményezi az adófizetők pénzén is, a lakosság és cégek felé nyújtandó, leghatékonyabb biztonsági szolgáltatást.
- Nem kell hozzá biztonsági és/vagy szervezési szakembernek lenni, hogy a túlzottan szétosztott biztonsági rendszerrel, szakemberekkel, politikai szereplők között felszeletelt szervezeti egységekkel a biztonságvédelem hatékonysága, együttműködése, gazdaságossága sokkal kisebb esélyű, mint egy egységes, biztonság tudatos szemléletű és működésű szervezeté.
- Egy demokráciában az állam szerepének a szolgáltató és működési feltételeket biztosító jellegét kell hangsúlyozni és emiatt ésszerűen csökkenteni kell a közigazgatás, államigazgatás méretét, költségét és ebből fakadóan a minisztériumok számát is. A biztonságvédelemnek a több minisztériumhoz tartozása, a több minisztériumra bontása mindenképp jelentősebb költséget jelent. Ez is az egy minisztériumhoz tartozást ösztönzi.
- Amennyiben nem a társadalom tagjainak nyújtandó optimális szolgáltatás keretében megvalósítandó biztonsági kihívások hatékony megelőzése és kezelése a fő cél, úgy a következőképp jöhetnek létre torzók, ha több miniszterhez tartozna a biztonságvédelem:
 - Több miniszterre illetve minisztériumra szeletelik a biztonságvédelmet, mivel egy vagy több politikus, egy vagy több leendő kormánytag, egy vagy több kormányzópárt fél és szakértői által sugallt avított reflexei nyomán még attól retteg, hogy túlhatalomra tesz szert az a személy, amely a biztonságvédelmet „uralja”, azaz irányítja vagy csak szervezi, ellenőrzi.
 - Természetesen Önök és én, mint felvilágosult, modern, egymásért is gondolkodók, azaz mi már tudjuk, hogy egy (2014-től ismét megvalósuló) többpárti, demokratikus köztársaságban, parlamenti és civil kontroll mellett már nem lehetséges társadalom ellenes biztonságvédelmi túlhatalom. A miniszter és a főigazgatók rendszeres parlamenti

beszámoltatásai, a parlamenti bizottságok rendszeres ellenőrzései, a biztonsági szervezetek nyilvános kiadványai és népszerűsítő média megjelenései nagyban erősíthetik a közbizalmat és az elfogadottságot. A rendszerváltás utáni nemzetközi környezet oly módon és mértékben változott meg, hogy ez is kizárja a „magyar biztonságvédelmi túlhatalom” realitását, különös tekintettel a NATO, EU, EBESZ nemzetközi szövetségi tagságainkra is Sajnos azonban összkormányzati, koalíciós-pártos, tehát nem biztonságvédelmi túlhatalom létrejöhet, ahogy azt Magyarországon az Alkotmányt felváltó és érvénytelen Alaptörvény formájában egy diktatórikus hatalom 2010-től kezdődően megkísérelte, átmeneti ideig, azaz legkésőbb 2014-ig.

- Az előző pontban foglaltak mellett még maradhatnak olyan, avítt felfogású, a múltban gondolatilag mumifikálódtak, akik továbbra is „túlhatalmi” fóbiában szenvednek és ennek hangot is adnak, sőt híveket is szerezhetnek maguknak ezzel az eszközzel. Ezek számára szolgáljon a következő gondolatmenet. A katonai-rendőri túlhatalom az elmúlt évszázadokra és a diktatúrákra volt alapvetően jellemző. A mai és jövőbeni, magyar biztonságvédelmi túlhatalom, ennek miniszterelnök, kormány, társadalmi rendszer buktató, hatalom átvevő képessége nem reális, legfeljebb az ebből a gondolatból, dezinformációból politikai tökéletességnek a szálnalmas eszköze. Ennek ellenére játszunk el a gondolattal, hogy elméletileg a jövőbeni biztonságvédelmi túlhatalom „buktatni” akar. Amennyiben egy miniszterhez tartozik a biztonságvédelem úgy ez egy elméleti buktatási, hatalom átvételi potenciál. Amennyiben két vagy több miniszterhez, úgy ezek összefogásával szinten keletkezhet egy elméleti buktatási potenciál. Amennyiben egy vagy több, a miniszter(ek) alatt lévő főigazgató, összefogva buktatni akar, úgy szintén keletkezhet egy elméleti buktatási potenciál. Folytathatnák ezt még sokáig, de látható, hogy akár egy politikus és/vagy szakmai vezető, akár több politikus és/vagy szakmai vezető is összefoghat elméletileg, a legkülönbözőbb szinteken, ha ennek lenne ésszerű érdekmotivációja illetve kimenete, ami nincs! Tehát ne dőlünk be a túlhatalmi fóbiásoknak, mert minden biztonságvédelmi megosztottság a biztonságvédelmünk hatékonyságát csökkenti és gazdaságtalanná teszi az adóforintjaink hatékonyságát, ezen a területen. Jöhetnek olyannal is egyes álszakértők, társadalomellenesen érdekmotiváltak, hogy az egyes biztonságvédelmi szervezetek felhasználhatók, kijátszhatók egymás ellen, ha ez szükséges lenne. Ezek az álszakértők szintén leragadtak a világtörténelem évszázados eseményeinél, melyeknél ilyen előfordult már (lásd. a hitleri Németországban vagy más régmúlt történetekben).
- Több miniszterre illetve minisztériumra szeptelik a biztonságvédelmet, mivel egyes vezető politikusok meg

akarják ajándékozni, szakmailag és általánosan is (esetleg alkalmatlan) barátaikat, ismerőseiket, üzlettársaikat, érdekközösségi társaikat, iskolatársaikat, kollégiumi szobatársaikat, vadásztársaikat, sporttársaikat, kártya- vagy tenisz partnereiket, stb. egy-egy miniszteri poszttal.

- Több miniszterre illetve minisztériumra szeletelik a biztonságvédelmet, mivel a kormánykoalíció, esetleg szakmailag és általánosan is alkalmatlan tagjait ki kell elégíteni és megkötődnek a társadalom ellenes, az egységes biztonsági személetet felrúgó, elvtelen háttér megállapodások. Ezzel jelentősen lerontva az adófizetők pénzén, számukra járó biztonsági szolgáltatás hatékonyságát. Bizonyára mindenki emlékezik a rendszerváltás utáni különböző színű kormány időszakokban a koalíciós partnerek részére szabad garázdálkodásra átengedett minisztériumok hatáskörébe tartozó szakágazatok leamortizálására, anarchizálására, ellehetetlenítésére.
- A több miniszterhez illetve minisztériumhoz szétforgácsolt egységes magyar biztonságvédelem esetén kódolva van a rivalizálás, az én házam az én váram effektusok, az együtt nem működési anomáliák, viták, amelyek ugyancsak jelentősen csökkenti az állampolgárok felé irányuló állami biztonsági szolgáltatás hatékonyságát és gazdaságosságát, tehát relatíve leértékelve az ebbe fektetett adóforintjainkat. Erre sajnos kiváló példáink is vannak a rendszerváltás óta szinte valamennyi kormányidőszakban.

7.1.4. Az előzőek alapján az egy minisztériumhoz tartozás célszerűségének mérlegelése

- A miniszter teljes körű irányító vagy csak felügyelő miniszteri jogkört kapjon.
- Az avított és alaptalan, valószínűleg teljesen figyelmen kívül nem hagyható túlhatalmi „félelmek” ellensúlyozására mégis megoldás lehet, az, hogy a miniszterhez tartozó biztonságvédelmi szakágazatok vezetését ellátó szakvezetőket (főigazgatók és/vagy miniszter helyettesek és/vagy tárca nélküli miniszterek) az országgyűlés válassza meg (katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, tűz és katasztrófavédelmi, vám- és pénzügyőri, büntetés végrehajtási). Ez esetben a miniszter közvetíti az országgyűlés és a kormány döntéseit, kapcsolatot tart velük, akik önállóak. A miniszter rövid, közép és hosszú távú (munka)programok alapján szervezi, hangolja össze a minisztérium és annak szakágazati munkáját, de a napi, végrehajtási feladatokba közvetlenül nem avatkozik bele és nem adhat utasítást a törvényektől és jogszabályoktól eltérően. A miniszter az ellenőrzési feladatainak a végrehajthatóságára, a biztonságvédelem kiemelt belbiztonságára tekintettel egy önálló, közvetlenül a miniszterhez tartozó Belbiztonsági (Ellenőrző) Szervezetet irányít, melynek hatásköre kiterjed a minisztériumhoz tartozó minden szervezeti egységre és személyre (a főigazgatókra is), teljes körűen, minden

jogszerű eszközzel és módszerrel. A miniszter joga és kötelessége a főigazgatók éves illetve szükség szerinti minősítése, indokolt esetben visszahívásuk kezdeményezése az országgyűlésnél.

7.1.5. Az előzőek alapján a biztonságvédelmi szereplők köre

- egy miniszterelnök a kormányával
- egy szakmailag és minden más szempontból alkalmas kormánytag miniszter, a biztonságvédelem kormány szintű felelőse. Egyik variációban szervezési, működtetési, összhangteremtő, felügyeleti, ellenőrzési jogkörrel. Másik variációban irányítási jogkörrel.
- az országgyűlés által megválasztott, de a pályázataik alapján jelölt, közvetlenül a miniszterhez tartozó szakági főigazgatók (amelyik szakágnál ez például nemzetközileg indokolt és szükséges ott: miniszter helyettes vagy tárca nélküli miniszter is lehet a főigazgatói szerepkör): katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, tűz- és katasztrófavédelmi, vám- és pénzügyőri, büntetés végrehajtási.
- az egyes szakágak szervezeti alábontását úgy kell megtervezni és megszervezni, hogy viszonylag kevés legyen a vertikális tagolódási szint, mert az a gyors, rugalmas, hatékony munkavégzést, információáramlást, együttműködést nagyobb eséllyel fékezheti.
- a főigazgatók alatti vezetői szinteken a vezetőket széleskörű pályázati módszerrel kell kiválasztani, előre jól definiált, egységes biztonsági szemléletet és gyakorlatot tükröző kritériumok mellett, különös tekintettel az egységes biztonsági szemlélettel harmonizált szakmai programjukra, céljaikra, és terveikre.
- a következő fejezet bemutat egy ilyen Biztonsági Rendszer modellt két variációban
- az új Biztonsági Rendszer működését meghatározzák a jól előkészített és megfontolt, hatásvizsgálattal is alátámasztott, a jogalkotás egészével harmonizált törvények, jogszabályok. Ezeket tölti meg tartalommal az egységes biztonsági szemlélet alapvetése mellett az irányítási, szervezési modell megfelelő kiválasztása és működtetése valamint az alkalmas (vezető) szakemberek rátermettsége.

7.1.6. Az új biztonságvédelmi modell hatékonyságának rendszeres ellenőrzése, mérése

- Bármilyen új bevezetendő Biztonsági Rendszer esetén szükséges és fontos a működés időszakonkénti ellenőrzése, monitorozása a legkülönbözőbb, de még kidolgozandó módszerek segítségével, mint például az alábbiak
- Folyamatos lehetőség arra, hogy a bármelyik szinten lévő szakember adhasson névvel vagy név nélkül írásbeli és szóbeli jelzéseket a problémákra, javaslatokat a jobbításra, a probléma realitásától, súlyától és a javaslat kidolgozottságától függő mértékben differenciált díjazás, jutalmazás mellett. A névvel benyújtott jelzések esetén a benyújtót maximális jogi védelem kell, hogy megillesse (parlamentari

bizottságok, bíróságok, ügyészségek vonatkozásában is). Megfelelő értékelés és szükség szerinti beavatkozás.

- Névvél és/vagy név nélküli kérdőíves felmérések negyedévenként-félévenként-évenként miniszteri illetve parlamenti ellenőrzés mellett. A névvél benyújtott jelzések esetén a benyújtót maximális jogi védelem kell, hogy megillessen (parlamenti bizottságok, bíróságok, ügyészségek vonatkozásában is). Megfelelő értékelés és szükség szerinti beavatkozás.
- Átfogó és szakmai szervezetenkénti állománygyűlések keretében fórumok tartása egy-egy témában. Megfelelő értékelés és szükség szerinti beavatkozás.
- A kritikai észrevételt tevők valamint a javaslattevők számára maximális parlamenti szakbizottsági, bírói, ügyészi védelem biztosítása. Megfelelő értékelés és szükség szerinti beavatkozás.
- A Biztonsági Rendszer munkatársain kívüli, szakértői, civil szervezeti, társadalmi vélemények és javaslatok lehetőségeinek kidolgozása, bekérése és értékelése.

8. A Negyedik Magyar Köztársaság jelenlegi és jövőbeni biztonsági kihívásai kezelésének hatékony védelmi-biztonsági modelljei

Minden emberi, társadalmi folyamat, tevékenység alapfeltétele, egyben egyik célja az ésszerű, a szükséges, átfogó BIZTONSÁG minden vonatkozásban illetve minden területen. Nincs létbiztonság, jogbiztonság, közbiztonság **átfogó** biztonság nélkül! A szolgáltató állam illetve a szolgáltató kormány kötelezettsége és feladata az állampolgárai számára a **mindenkori biztonsági kihívásoknak, veszélyeknek, kockázatoknak megfelelő** biztonsági és védelmi szolgáltatás nyújtása!

A biztonság ma változó biztonságot jelent egy változó világban. Az elmúlt évtized során a globális biztonság helyzete alapvetően megváltozott. Régi fenyegetések halványodtak el, új kihívásoknak adva át helyüket. Ezek a változások újfajta gondolkodásmódra ösztönöznek a biztonsággal, a konfliktusokkal és a békével kapcsolatban. Beépített konfliktuskezelő mechanizmusai révén a demokrácia alapvetően meghatározza a békét és a biztonságot. Széles körben elfogadott tény, hogy a biztonság önmagában nem cél, hanem végső soron a társadalom jólétét kell szolgálnia. A nemzeti biztonság központi kérdése az állam védelme, amely úgy válik „emberi” biztonsággá, hogy előtérbe helyezi az egyént és a közösséget. Az ember középpontba helyezése immár túlmutat a szigorúan katonai megfontolásokon és a biztonság értelmezésének kibővülésével jár. Ma már a biztonság kérdéskörét átfogóan kell megközelíteni, elsősorban számításba véve a nem katonai tényezőket is. A biztonság összetevői, tágabb értelmezése alatt a **társadalmi** (jogi, szociális), **politikai** (diplomáciai), **gazdasági**, **környezeti** (ökológiai), **katonai-rendvédelmi**, informatikai, pénzügyi, egészségügyi, stb biztonságot értjük. Egy nemzet biztonságához a kollektív biztonsági szervezetekkel (ENSZ, EBESZ, NATO, EU) való együttműködések alapvető feltétele a **megfelelő nemzeti önvédelem**. Kockázatos, ha a nemzeti önvédelem feloldódik a nemzetközi együttműködések eufóriájában. A széleskörű biztonságból az alábbi védelmi-biztonsági tevékenységekkel foglalkozom (elsősorban a nem polgári tevékenységekkel, feladatokkal, szervezetekkel): katonai, rendőri, határrendészeti, nemzetbiztonsági, vám-pénzügyőri, tűz- és katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási és más területek.

Alapjavaslatom az, hogy a teljes magyar védelmi-biztonsági tevékenység, feladatkör egy minisztérium alá tartozzon, mert elsősorban ezzel biztosítható a leghatékonyabb együttműködés, a közös adat illetve tudásbázis használata és a leggazdaságosabb működtetés. Továbbá így biztosítható a biztonságvédelem szakmai és költséghatékonysági optimalizálása. Ezt valósíthatná meg a **Biztonsági és/vagy Védelmi Minisztérium**, melynek egy lehetséges modellje, főbb szakmai felépítése, más szervezeti variációk lehetősége mellett, az alább részletezett indokok alapján (3. és 4. számú mellékletek):

- Katonai Főigazgatóság (vezetője miniszterhelyettesi vagy tárca nélküli miniszteri pozícióban)
- Rendőri Főigazgatóság (vezetője miniszterhelyettesi vagy tárca nélküli miniszteri pozícióban)
 - Rendőri Igazgatóság
 - Határrendészeti Igazgatóság
- Nemzetbiztonsági Főigazgatóság (vezetője miniszterhelyettesi vagy tárca nélküli miniszteri pozícióban)

- Hírszerzési Igazgatóság
 - Katonai főosztály
 - Polgári Főosztály
- Elhárítási igazgatóság
 - Katonai Főosztály
 - Polgári Főosztály
- Szakszolgálati igazgatóság
- Vám-pénzügyőri Igazgatóság
- Büntetés Végrehajtási Igazgatóság
- Tűz- és Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Felsőfokú Oktatási Igazgatóság
- Belbiztonsági Főigazgatóság
- Általános ellátó-szolgáltató-beruházó igazgatóság
- Nemzeti Operatív (Válságkezelő) és Koordináló Biztonsági Központ
 - Kormányzati Elemző és Értékelő Alközpont
 - Nemzeti (Kritikus) Infrastruktúra Biztonsági Alközpont

A biztonsági kockázatok jelentős része ma már és a jövőben is a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességébe tartozik vagy azt is érinti, emiatt célszerű, ha a minisztérium illetve a miniszter alapvetően (nemzet)biztonságtudatos szemlélettel, tapasztalattal, készséggel rendelkezik. Emellett a miniszter legyen innovatív, dinamikus, határozott, de társadalombarát. A minisztériumnak szakmapolitikailag indokoltabb a szélesebb horizontális tagozódása, nehogy az egyes szakági érdekek háttérbe szoruljanak, egyes szakterületek indokolatlanul maguk alá kényszerítsenek másokat, amennyiben a vertikális szintek mélysége nemkívánatossá válik. A miniszter ne egy „jéghegy csúcsán elnököljön”, hanem aktív, átfogó munkása legyen a biztonságnak és a védelemnek. A (szak)politikus miniszternek elsősorban koordinációs, felügyeleti, ellenőrzési szerepkört lenne célszerű betöltenie és az operatív, szakmai irányítás a szakértő miniszterhelyettesek dolga lehetne. Ez azt is jelentené, hogy a miniszterhelyettesek (vagy tárca nélküli miniszterek) képviselnék a minisztériumot a saját szakterületeiket érintően a miniszter mellett illetve azzal együtt, a kormányüléseken is, de akár a nemzetközi fórumokon is (nem kizárt, hogy egyes nemzetközi szakmai fórumok szakminisztereket igényelnek és ez indokolná a tárca nélküli miniszteri címet). Ezzel az új, biztonsági szervezeti modellel a jelenlegi, érintett szakminisztériumok és szakminiszterek önállósága, önállóságérzete csak mérsékelten csökkenne, hiszen egyébként is az együttműködési hatékonyságon és a gazdaságosságon lenne a hangsúly, ami messzemenően ellensúlyozhatná az önállóság érzetek csökkenését. Azt pedig, hogy mely szinteken legyen államtitkár és államtitkár helyettes, döntse el az ésszerűség és a célszerűség, vigyázva arra, hogy ezzel a szakmai munka ne akadályozva legyen!

A biztonsági-védelmi tématerület felülvizsgálatához ki kell indulni az elmúlt több, mint 20 évben, az ország nemzetközi és belföldi környezetében, a jelentősen megváltozott és folyamatában is dinamikusan változó szerkezetű valamint súlyozású biztonsági kockázatokból, figyelemmel az ehhez kapcsolódó ésszerű és célszerű védelmi igényekre.

A jelenlegi és a belátható biztonsági kihívások a szakosodások, a szervezés, a ráfordítás, a védelmi hatékonyság oldaláról az igen szoros, gyors együttműködést, összefogást igénylik. Egy ismert amerikai szakmapolitikus szerint: „*A bizonytalanság világában az ismeretlen, a bizonytalan, a láthatatlan, a váratlan ellen kell megvédeni magunkat*”. Ma már az országunk biztonsági fenyegetettségét jelentő egyes ügyek

olyan komplexek, hogy kezelésüknél szinte egy időben kell szorosan együttműködni a katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, határrendészeti, vám-pénzügyőri, büntetés végrehajtási, tűz- és katasztrófavédelmi és más rendvédelmi szervezeteknek. Erre már régen nem alkalmas a katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, határrendészeti, vám-pénzügyőri, büntetés végrehajtási, tűz- és katasztrófavédelmi területek négy minisztériumra szeparált, felszeletelt, megosztott helyzete, melyeket minél előbb össze kellene fogni, ugyanis az 1989 utáni túlhatalmi görcs már nem aktuális. Egyféle, de nem minden részletében példa erre az amerikai Belbiztonsági Minisztérium is, mint egyféle modell, amellyel koncentrálták a hatékonyabb és gazdaságosabb együttműködést, tekintettel a 9/11 kedvezőtlen tapasztalataira. Ezzel a hazai átfogással jelentősen csökkenthetők a párhuzamosságok, az átfedések, a rivalizálások; az „én házam, az én váram” effektusok; a pénzügyi-gazdálkodási, beszerzési, humánpolitikai, igazgatási, jogi, oktatási, logisztikai, adminisztrációs, távközlési és informatikai, stb. többszörözések, átfedések. Az előzőekben érintett szervezeti átfogásnak kétváltozata is lehetséges: egyik változat a védelmi minisztérium irányító vagy csak felügyelő miniszterrel, a másik változatnál maradnak a „hagyományos”, önálló minisztériumok, de a Védelmi Minisztérium operatív, irányító ernyőszervezetként funkcionálna. Ez utóbbi gazdaságtalannak prognosztizálható, de egy megfontolást megér. Felügyelő védelmi miniszter esetén a miniszterhelyetteseket esetleg egyes főigazgatókat az országgyűlés választhatná, ami a legerősebb politikai, társadalmi legitimitációt adhatná. A felügyeleti miniszter adhatna általános és átfogó utasításokat, közvetíthente kormány igényeket, de a konkrét végrehajtásba részleteibe utasítás jelleggel nem avatkozhatna bele, legfeljebb vélemény nyilvánítás formájában. A felügyeleti miniszter a törvényektől és a jogszabályoktól eltérő utasítást nem adhatna. Ellensúlyként kapna egy átfogó Belbiztonsági Szervezetet, mely szigorú, a védelmi minisztérium minden vezetőjére és szervezeti alegységére kiterjedő ellenőrzéssel tartaná egyensúlyban a védelmi minisztérium (bel)biztonságát.

A **katonai terület** szerepe jelentősen megváltozott, mivel igen sok katonapolitikai szakértő egybehangzó véleménye szerint Magyarországot sem most, sem pedig a közeljövőben fegyveres katonai támadás veszélye nem fenyegeti. Elméletileg a magyar katonai tevékenységek, feladatok köre szélesebb, de gyakorlatilag a NATO-ban vállalt feladatokra, a NATO-val együttes honvédelmünkre és a katasztrófa elhárításban való közreműködésre koncentrálódna a Magyar Honvédség meghatározó tevékenysége. Emiatt sincs feltétlenül szükség önálló Honvédelmi Minisztériumra, elég lehet egy főigazgatóság egy új, összevont védelmi minisztériumban! *A NATO kötelezettségeink elsődleges illetve meghatározó teljesítését az anyagom szemlélete, szándéka és Biztonságvédelmi Rendszere maximálisan biztosítja szimbiózisban a Magyar Köztársaság illetve Magyarország katonai védelmi igényével együtt.*

A **rendészeti illetve a rendőri tevékenység** leválasztása a Belügyminisztériumról már régen megérett, így ez a tevékenység is az új, védelmi minisztériumban egy főigazgatóság lehetne. A határrendészet rendőri vagy katonai irányítása szélekörű szakmai mérlegelés kérdése.

A **két (ma még egy) katonai és a három polgári nemzetbiztonsági szolgálatunk** is egy önálló főigazgatóság alá kerülhetne az új minisztériumban. Ezen belül, szakmai kompetenciák alapján össze lehetne vonni a katonai és a polgári hírszerzést valamint a katonai és polgári kémelhárítást azzal, hogy a szakosodottságuk megmaradhatna főigazgató helyettesi illetve igazgatósági szinteken. Így három nemzetbiztonsági szolgálatunk lenne, a Szakszolgálattal együtt.

A **vám és pénzügyőri tevékenység** igen szorosan kapcsolódik a védelmi-biztonsági területhez, így ma már nem az elsődlegesen pénzügyminisztériumi kapcsolódás a szakmailag meghatározó, hanem a rendvédelmi.

A **tűz- és a katasztrófavédelem** a rendvédelmi tevékenység fontos részét képezik, a szakmai kompetenciájukba eső események megelőzésében és kezelésében.

A **büntetés végrehajtás** szervezeti bevonása mérlegelendő, mert nincs olyan operativitása, mint az előző szervezeteknek, de szerepe a rendvédelemben nem elhanyagolható, különös tekintettel az elítéltekkel lehetséges bűnmegelőzési vonatkozásokra (információk, vádalkuk, tapasztalatok hasznosítása, visszatérés a társadalomba, stb).

A **NAV-ból az APEH nem szerepel a modellben**, de a szoros és kölcsönös kapcsolattartás valamint adatcsere feltétlenül szükséges. Ennek egyik megoldási módja lehet az, hogy a rendőrség visszakapja a gazdasági rendőrségi funkcióit az APEH-től.

Az új minisztériumban megvalósítható egy új összevont, a miniszter alá rendelt **Belbiztonsági Főigazgatóság** (Belső Ellenőrzési, Belső Elhárítási Szervezet), mely kiváltaná a jelenlegi, az egyes főigazgatók illetve más vezetők alá rendelt Belső Ellenőrzési egységeket. Ezzel közvetlenül egy kormánytag kezébe kerülhetne ez az igen fontos ellenőrzési terület is, mely a biztonság és védelem stabilitását szolgálná a legmagasabb fokon, egységes szemlélet mellett. Azért fontos terület ez manapság, mert a védelmi-biztonsági szervezeteinkben is a leggyengébb láncszem az ember, az anyagi befolyásolások kockázataival, az emberi pszichikum bizonytalanságaival, az emberi élet változékonyságával együtt. Természetesen a miniszter mellett a Főigazgatók is egyidőben értesülhetnének az ellenőrzések eredményeiről, szakági illetékességeik szerint. Csak felügyeleti jogkörrel rendelkező miniszter esetén ez a szervezet biztosítaná számára a stratégiai jelentőségű ellenőrzési jogkörét.

Egy **általános ellátó-szolgáltató-beruházó (fő)igazgatóság** szerepe lehetne a többi szervezeti egység kiszolgálása olyan vonatkozásokban, melyek közősek, például: a pénzügyi-gazdálkodási, humánpolitikai, igazgatási, jogi, oktatási, logisztikai, adminisztrációs, távközlési, informatikai, beszerzések, infrastruktúra működtetés, stb. Ez nem érintené például az egyes szervezeti egységek speciális szakmai eszközeinek beszerzéseit.

Minden állam stabilitásának, nemzeti és nemzetközi tekintélyének egyik fontos jellemzője a védelmi, védekező képessége. Ennek egyik súlyponti mutatója a védelem, a biztonság szervezésének, irányításának módja békeidőben is. Hazánkban a védelemigazgatás területén változtatásokat igényel a biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok megelőzési és operatív kezelési rendszer is, mind jogalkotási, mind intézményfejlesztési szempontból. Egy **Nemzeti Operatív (Válságkezelő) és Koordináló Biztonsági Központ** létrehozása esetén a Miniszterelnök, a Kormány, az Országgyűlés, a Köztársasági Elnök első kézből értesülhetne az országot érintő napi, közel jövőbeni és hosszabb távú kihívásokról, kockázatokról, veszélyekről, helyzetekről, eseményekről. Az operatív intézkedéseket is összehangolni képes Központ hatékony működése természetesen nem képzelhető el egy közös (nemzet)biztonsági adat- illetve tudásbázis nélkül. A védelmi struktúra kritikus

esemény kezelésében érintett szereplői ehhez az adatbázishoz kapcsolódva a jelenleginél gyorsabban és eredményesebben tudnának együttműködni mind a napi operatív működés, mind a kockázatkezelések stratégiai szintű tervezése területén.

Az előző Nemzeti Operatív (Válságkezelő) és Koordináló Biztonsági Központokhoz két alközpont tartozna.

A Kormányzati Elemző és Értékelő Alközpont valamint a Nemzeti (kritikus) Infrastruktúra Biztonsági Alközpont (energiaellátás, vízellátás, közlekedés, távközlés, informatika, szállítás, stb) a neveik szerinti tevékenységet végeznék.

Egy központtal, szervezési, mozgósítási, megelőzési, tájékoztatási, stb tevékenységgel felruházva, jelentős szerepet tölthetne be a gyors, dinamikus, operatív működésben.

A fentiekhez szorosan kapcsolódik a nemzetközileg is jó hírű, önálló közép és felsőfokú hon-rendvédelmi képzés megerősítése, különös tekintettel a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre és a Rendőrtiszti Főiskolára. Harmonizált és modularizált tananyagokkal, képzési módszerekkel, közös oktatókkal, hasonló gyakorlati képzéssel biztosítható a szakágak közötti átjárás, egymásra épülés, egymás kiegészítése. Ezen a képzéseken résztvevők a hon- és rendvédelmi területektől eltérő vagy kapcsolódó intézményeknél illetve cégeknél is elhelyezkedhetnek.

Két lehetséges biztonságvédelmi modellt mutatnak be a 3. és 4. számú melékletek.

Ezen modellek és bármilyen más modell esetén is meghatározó fontosságú a széleskörű és részletes hatásvizsgálat.

Az összevont biztonsági szervezetek szoros, gyors, biztonsági és védelmi együttműködése, gazdasági és technikai ellátása, irányítási, szervezési, költséghatékonysági szempontból jelentősen ésszerűsödne mindamelllett, hogy az ország számára a védelmi költségvetési rész hatékonysága jelentősen megnőne. A költségvetésnek a kb.14.000 milliárd kiadási főösszegéből kiindulva, minimum 5%-ra, azaz minimum 700 milliárdra becsülhető a biztonsági szolgáltatás költsége, melyből jelenleg kb. 500 milliárd a rendvédelemé és kb. 200 milliárd a honvédelemé. Ebből az adófizetők pénzét is magába foglaló jelenlegi védelmi-biztonsági pénzkeretből jelentősen több és nagyobb (hatékonyabb) BIZTONSÁG nyújtható ezen új, innovatív és a jövőnek sokoldalúan megfelelőbb szervezési, működtetési modellel, mint a mostani széttagoltsággal vagy ennek csak a kozmetikázásával. Amennyiben bármilyen érdekből a védelem- és biztonságszervezés másként alakul, úgy az adóforintjainkból a saját és szeretteink valamint munkahelyünk, cégeink biztonsága jelentősen kisebb szakmai és pénzügyi hatékonyságúra csökkenhet. Mindezek megítéléséhez nem kell biztonságpolitikai szakértőnek lenni, bárki átláthatja, hogy ugyanazon pénzkeretből a fenti szervezés miért szükséges és mennyivel hatékonyabb lehet.

Természetesen a javaslatom elemzéséhez, előkészítéséhez és kidolgozásához jól válogatott és szervezett csapatra van szükség (politikusok+szakmapolitikusok+szakértők), akik a nemzetközi és hazai biztonsági környezet jogi, működési, operativitási, stb vonatkozásait is figyelembe veszik.

A fenti javaslatom közel húszéves szak(ma)politikai tapasztalatra alapul, de bármely vonatkozásában módosítható, kiegészíthető, mert csak többen lehetünk okosabbak, bölcsőbbek.

Mindehhez az aktuális illetve mindenkor illetékes kormány szándéka, eltökéltsége, támogatása, innovatív készsége meghatározó fontosságú. Fontos, hogy a tématerület vezetőjének személyisége, emberi és szakmai tekintélye kormány szinten is meghatározza a Magyar Köztársaság biztonsági rendszerének jelentőségét, a többi fontos, polgári szakterület mellett is (mint

például az egészségügy, az oktatás, a szociális ügyek, a foglalkoztatás, a gazdaság fejlesztés, a pénzügyi-gazdasági egyensúly teremtés, az adósságszolgálat kezelés, stb).

Mindezekon túlmenően a leendő kormányfő prognosztizálható, (nemzet)biztonság tudatos igényessége különösen fontos, ami nélkül nem lehet rangján kezelt (nemzet)biztonsági tevékenység sem.

A teljes biztonsági rendszer megváltoztatásához, törvények és jogszabályok megalkotásához, elfogadásához szükséges a megfelelő mértékű parlamenti többség, mely a választók akaratából elő is állhat, amennyiben mégsem, úgy megfelelő diplomáciával esetleg meg is szervezhető.

Javaslatomat, bármely más egyenrangú, magyar állampolgáréval azonosan az emeli rangjára, hogy a Magyar Köztársaság demokratikus berendezkedésű; alkotmányos-demokratikus jogainkat tartalommal célszerű megtölteni; a közvetett, képviseleti demokrácia mellett a közvetlen demokrácia elemeit, formáit minél erőteljesebben tovább kell fejleszteni; a társadalmi mozgalmak, civil szervezetek és magánszemélyek (véleményének) nagyobb támogatása valamint a mindennapok nagyobb szabadságfoka érdekében az európai haladást és a nyugat-európai értékeket mielőbbi honosítani kell, szemben a tekintélyuralmi hagyományokkal; adóforintjaink hatékonyabb felhasználását a közvetlen, civil ellenőrzéssel is szigorúan érvényesíteni kell. *Ez alapján ezen szakértői javaslatommal, egyszerű állampolgárként is segíteni szeretném a biztonságunk jövőjét illetve a jövőnk biztonságát.*

9. A cyberbiztonság, mint a Kritikus Infrastruktúra Biztonság felértékelődött területe (A fejezet szerzője: Csécs Zsolt)

9.1. Cyber védelem! Védelem?

Ennek a fejezetnek az a célja, hogy vendégművészként egy speciális terület szemszögéből adjak képet egy hatékony védelmi rendszer megteremtésének lehetőségeiről, feltételeiről. Mai világunkat a számítógépek, a hálózatok, az informatikai rendszerek oly mértékben áthatják, hogy ez a kérdés majdnem mindennel összefüggő, ugyanakkor majdnem mindentől független problémává nőtte ki magát. Nem vállalkozom teljes, kifinomult kép megrajzolására, annál is inkább, mert a probléma felismerésének lépéseinél tartunk, ahol még elemi hibákat követünk, követhetünk el.

9.2. Mi is az a „cyber”?

A számítógépek, a számítógép hálózatok, az Internet jelentőségét ma már nem kell bizonyítani. Sem gazdasági, sem politikai, sem szociológiai, sem pedig biztonsági szempontból. Mint minden, ez is előnyök és kockázatok egyensúlya. Az IT rendszerek, az Internet elmúlt 20 éve az előnyökről szólt, a következő 20 éve a kockázatokról fog szólni.

Ma a számítógépek életünk minden területén jelen vannak, az informatika mindent átszö. Kevés olyan rendszer, alrendszer található, melynek működésére ne lennének kisebb-nagyobb hatással programozott gépek. A mai rendszerek kitettsége erős, folyamatosan növekszik. *Tehát az első kockázati elem a programozható gép.*

Az Internet legnagyobb előnye és legnagyobb hátránya ugyanaz a tulajdonsága. Az élet minden területén jelen lévő, hatalmas kiterjedésű (egy becslés szerint már 5 milliárd, 10 év múlva pedig 50 milliárd végpontot számláló), helyettesíthetetlen, ugyanakkor egyetlen, vagy legalábbis megszámlálható számosságú irányító központ nélküli elosztott hálózat, mely végpontjai rendszertechnikai értelemben egyenrangúak. Egyetlen infrastruktúraként köti össze a katonai, kormányzati, gazdasági, civil és állampolgári végpontokat, ahol a klasszikus megkülönböztetéseknek, prioritásoknak semmi értelme. *Második kockázati elem az Internet.*

A lokális hálózatok, még ha nincsenek is közvetlen kapcsolatban az Internettel, hasonló tulajdonságokkal, így hasonló veszélyekkel is bírnak, mint az Internet maga. Az egyetlen különbség a működési problémákból eredő érintettség nagysága, iránya, hatása. *Harmadik kockázati elem a zárt számítógép hálózat.*

És van még egynegyedik kockázati elem, amelyről mindig méltatlanul kevés szó esik, pedig veszélyességét tekintve a legnagyobb. Ő a felhasználó.

Hogyan és miért is lesz az alapvetően békés berendezésekből kockázat, és végül hogyan lesz belőlük fegyver? Mi okozza a sérülékenységet?¹⁰ Az internetet eredetileg egy olyan zárt rendszernek tervezték, amelyben ellenőrzött, megbízható felhasználók vesznek részt magas szintű anonimitással. Ilyen módon egy eredendően sérülékeny rendszer jött létre. Ugyanez a sérülékenység jellemzi az azonos

technológiára épülő lokális hálózatokat is. A szoftverek és hardverek komplexitása¹¹ lehetetlenné teszi, hogy hibátlan komponensek készüljenek, vagy hogy érzékelhetőek legyenek a rosszindulatú módosítások. Egyes építőelemeket elkerülhetetlenül harmadik fél hoz létre vagy üzemeltet, szoftvereket és hardvereket ismeretlen és megbízhatatlan fél fejleszt. A kereskedelmi szoftverek és hardverek széleskörűen elterjedtek a piacokon, ezeknek a termékeknek nagyon alacsony a biztonsági problémákkal kapcsolatos tudás és képesség szintjük. Összefoglalva, az életünket működtető berendezések (hardver és szoftver) jelentős részéről, azok működéséről szinte semmit sem tudunk. A berendezések komplexitása nem teszi lehetővé az alkalmazásuk előtti tételes megismerést, azonban helyettesíteni, elhagyni sem lehet őket. Működésük ezek miatt megváltoztatható anélkül, hogy a megváltoztatás pillanatában a működtető ezt törvényszerűen észlelné.

A probléma forrása ugyan informatikai, de biztonsági szempontból a jelenségeket ennél tágabb értelmezésben kell vizsgálni. A „cyber” fogalma takar minden olyan rendszert, melynek van digitálisan automatizált rendszereleme. Ide tartoznak a számítógépek, a programozott vezérlésű berendezések, üzemirányítási, logisztikai és HR rendszerek, biztonsági és katonai szempontból különösen a fegyver rendszerek és platformjaik; utasítási-, ellenőrzési- és kommunikációs rendszerek; hírszerzési, felügyeleti és felderítési rendszerek; valamint mind a mobil, mind a rögzített infrastruktúra elemek. Összefoglalva takar minden olyan digitálisan programozott elemet is tartalmazó rendszert, melynek üzemszerű működésébe be lehet avatkozni anélkül, hogy az az üzemszerű működést azonnal érzékelhetően befolyásolná, azonban ez a beavatkozás alkalmas a rendszer működésének figyelésére, akár a rendszer működésének megváltoztatására, megzavarására, lehetetlenné tételére. Ebből azt fontos kiemelni, hogy a „cyber” rendszer nem számítógép, még csak nem is számítógépes rendszer. Minden olyan rendszer funkcionális egészében, amely rendszernek van informatikai kitétsége.

Ez a kitétség nem szüntethető meg, sőt még csak nem is csökkenthető. Nem lehet a rendszerekből a számítógépet kiszerezni, nem lehet a hálózatokat szétvácsolni, és nem lehet ezek fejlődését még csak lassítani sem. Az informatikai kitétség, mint jelenség állandósult, mértéke növekszik, így a belőle eredő problémák sem szüntethetők meg, csak kezelhetők.

9.3. Cyber Attack

Mit is jelent hát a „cyber attack”? Némi leegyszerűsítéssel egy cyber rendszer működésének ellenséges célzatú befolyásolását, megváltoztatását kihasználva a célrendszer valamilyen nem vagy rosszul védett támadási felületét. A támadási felületek a célrendszer valamilyen sérülékenysége(i), ezek lehetnek helytelen üzemeltetésből származó hibák, rendszerhibák, gyártási hibák, vagy rosszul megtervezett rendszerfunkciók, együttműködési hiányosságok, amikor az egyes rendszerelemek hibátlanul működnek, csak az együttes működésük jelent sérülékenységet. És mindenek előtt sérülékenység maga az ember, a felhasználó.

A cyber támadásoknak nagyon sokféle típusa, csoportosítása létezik. Magam egyet emelnék ki. Amikor a támadó megtéveszt, azonosságot hamisít, csalást követ el. Ilyenek a dataphising, az identity thefting és még számos típus. Ez a csoport minden típus közül a legveszélyesebb, mert klasszikus informatikai technológiákkal

egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen deríthető fel, a leggyengébb láncszemet, a legnagyobb kockázati elemet, a felhasználót támadja, miközben szűk rendszertechnikai értelemben üzemszerű rendszerhasználatot jelent.

A támadók többféle eszközt is alkalmaznak, úgy mint vírusokat, trójaiakat, malware-eket, bot-net-eket, stb. Ezek azok a kódok, vagy kód módosítások, melyek a megtámadott gép, rendszer működésének megváltozását eredményezik. Ezekből ma már több százezer különböző létezik, és számuk rémisztő ütemben nő.

Általában igaz, hogy kártékony kódból is olyan sokféle létezik, hogy mindent ismerni lehetetlen. Ez is „csak” informatika, program, így igaz rá Moore törvénye. Tehát számuk is, bonyolultságuk is nagyon gyors ütemben nő.

Miért veszélyes ez a fegyver? Ennek négy alapvető oka van. Az első, hogy használata rendkívül olcsó. A második, hogy nagy kiterjedésű károkat lehet okozni a segítségével. A harmadik, hogy biztonságos távolságból lehet alkalmazni. A negyedik, hogy segítségével közvetlenül az állampolgárok válnak támadhatóvá, amihez a nyugati országok állampolgárai már nemigen vannak hozzászokva, így komoly pánikot eredményez, ha mégis megtörténik. Ma a leghatékonyabb eszköz a nyugati országok területén a feszültségkeltésnek, feszültségfenntartásnak, destabilizálásnak.

9.4. Érintettek

Ki érintett? Röviden, mindenki. Mindenki, akinek legalább egy programozható gépe van, vagy olyan rendszert működtet, használ, melynek van legalább egy ilyen összetevője. Tegye fel a kezét, aki nem iszik vezetékes vizet, nincs bankszámlája, bank kártyája, nem használ telefont vagy televíziót! Senki? Köszönöm. Akkor mindenki érintett.

Noha a kitétségek érdemben nem különböznek, az Internet is közös, azonban a felismerési faktor és a védekezési célfüggvény megkülönbözteti az egyes szereplőket. Meg kell különböztetnünk a kormányzati rendszereket, a katonai rendszereket, a kritikus infrastruktúra rendszereit, a nem kritikus infrastruktúra rendszereit, valamint az állampolgárokat.

Ha védelmi rendszert akarunk építeni, olyat kell csinálni, ami mindenkit megvéd! Önmagában a kormányzati rendszereket, a katonai rendszereket megvédeni nem elégséges. Még csak nem is a feladat nagyobb része.

9.5. Mit is jelent a védekezés, mi az a cyber védelmi képesség?

A hatékony védekezés megszervezéséhez meg kell értsük a cyber rendszerek egyik legfontosabb tulajdonságát. Ezek a rendszerek egymással kapcsolatban állnak, így működésükben szükségszerűen hatnak egymásra. Ez önmagában az összekapcsolódás tényéből ered, nem szükséges hozzá, hogy a rendszerek egymással közvetlen, vagy logikai kapcsolatban legyenek. Tehát két rendszer, összekapcsolva, a világ két pontján, amelyeknek egyébként nincs közük egymáshoz azáltal, hogy az Internet összeköti őket, hatással van, hatással lehet egymás működésére.

Tevékenységek, vagy védelmi képességek szempontjából el kell különítenünk az adatgyűjtést, a globális elemzést, a lokális elemzést, az előrejelzést, megelőzést, a riasztást és a beavatkozást. Egyesével kell megvizsgáljuk, hogy melyik képességet tudjuk, és milyen formában megszerezni, fenntartani.

Tudunk adatot gyűjteni? Kicsit. Saját rendszereink adatait össze tudjuk gyűjteni. Könnyen belátható, hogy az adatgyűjtés folyamatos tevékenység. Olyan rendszer kell hozzá, ami a védendő rendszer által előállított működési, környezeti adatokat, ún. meta-adatokat képes fogadni tárolni, hitelesíteni!

Más rendszerek hasonló adataihoz azonban nem férhetünk hozzá. Ha figyelembe vesszük, hogy rendszerünk működésére minden olyan rendszer hatással lehet, amellyel kapcsolatban áll, akkor beláthatjuk, hogy önmagában a saját rendszerünk adatainak gyűjtési képessége mennyire korlátos képességet jelent védelmi szempontból. Olyan, mintha egy kulcslyukon át próbálnánk meg felderíteni például egy Parlament épületét. Próbálkozni lehet, eredményt elérni nem. Tehát ezen képességeink eredendően korlátosak lesznek.

Mi is az a globális elemzés? Olyan elemzés, ami nem rendszer specifikus. Nem az a célja, hogy egy adott rendszer adott pillanatban meglévő állapotát határozza meg, hanem az, hogy általában állapítson meg tényeket valamely rendszerrel, típusal, támadási mintával kapcsolatban. Ilyenek az új kártékony kódok azonosítása, a különböző operációs rendszerek, kódok, programok, eszközök sebezhetőségeinek megállapítása, stb. Globális elemzés körébe tartozik a trendek, új támadás típusok, viselkedési minták meghatározása is. Tudunk ilyet csinálni? Elméletben. Gyakorlatban csak nagyon sok pénz és nagyon sok energia ráfordításával, hisz meg kell szerezzük mindazokat az információkat, melyek alapján az elemzések elkészíthetők, miközben az elérhető eredmények kérdésesek. Ha a lehetőségek mellett a hatékonyságot is elemezni kell, akkor ez fel sem merülhet. Ezt a képességet tehát nem tudjuk megszerezni.

Lokális elemzés célja egy adott rendszer állapotának pillanatnyi meghatározása. Szabályszerűen, az előírásoknak megfelelően működik-e, észlelhető-e a működésében rendellenesség, ha igen, akkor az egyszerű műszaki hiba, vagy rosszindulatú beavatkozás eredménye? Igen, ilyet tudunk. Ilyet tudnunk kell! Könnyen belátható, hogy ehhez a képességhez több dolog kell. Egy olyan infrastruktúra, ami folyamatosan figyeli a védendő rendszert, a folyamatosan összegyűjtött meta-adatokat. Technológia és ember, ami elemzi a bejövő információkat. Mivel az elemzés tulajdonképpen viselkedés minta felismerés, mintaillesztés, könnyen belátható, hogy annál hatékonyabb, mennél szélesebb meta-adatbázison, mennél szélesebb viselkedési minta tárat próbálunk illeszteni. Ez egyértelműen azt jelenti, hogy amennyire csak lehetséges, központosítani kell ezt a képességet.

A riasztás egy protokoll, egy feladatsor, amit a monitorozó rendszernek vagy kezelőjének végre kell hajtania, el kell végeznie, amennyiben a lokális elemzés olyan eredménnyel zárult, ami beavatkozást igényel. Ilyet tudunk? Igen, ilyet is tudunk, tudunk kell!

Az előrejelzés hasonlít a riasztáshoz azzal a különbséggel, hogy nem azonnali veszélyt jelent, hanem inkább egyfajta előkészület azonosítást, amely később bekövetkező eseményre utal. Belátható, hogy mennél hatékonyabb a figyelmeztetési, előrejelzési

rendszer, annál komolyabban lehet előkészülni a tényleges eseményekre, meg lehet előzni azokat, a károkat jóval a bekövetkezés előtt lehet minimalizálni. Ilyet tudunk? Nem, ilyet sem tudunk. Miért nem? Mert ez nem a saját rendszereink monitorozását igényli, hanem minden más rendszerét, amely hatással lehet a rendszerünkre. Azt pedig megállapítottuk, hogy ezekhez az adatokhoz nincsen hozzáférésünk.

A beavatkozás egy protokoll. Leírja kinek mi a teendője akkor, amikor riasztás érkezik. Ki milyen döntést tud meghozni, a döntés következtében milyen folyamatok mennek végbe a teljes rendszerben, ide értve nemcsak az informatikai összetevőket, hanem valamennyi összetevőt. Ilyen lehet például egy rendszer, mondjuk az ivóvíz hálózat kézi vezérlésre, kézi üzemeltetésre való átállítása. A beavatkozási protokoll több fontos kritériumnak kell megfeleljen. Az egyik, legfontosabb, hogy naprakész kell legyen, a másik, hogy teljeskörű kell legyen, a harmadik pedig, hogy a nevesített személyek rendelkezzenek minden szükséges felhatalmazással, lehetőséggel, hogy a feladatukat végrehajtsák. A jó beavatkozó rendszernek az a titka, hogy a szereplőknek maximálisan meg kell bízni a protokollban, gondolkodás nélkül kell azt végrehajtani a következmények mérlegelése nélkül. Akkor már a mérlegelések ideje lejárt.

Megelőzés hasonlít a beavatkozásra, az előrejelzés alapján történik, és kevésbé protokoll alapú, sokkal több egyedi elemet tartalmaz. A megelőzés lényegesen hatékonyabb és többnyire sokkal olcsóbb is, mint a beavatkozás, a rendszer szempontjából lényegesen kisebb terheléssel, stresszel jár.

Összefoglalva két fontos következtetést kell levonjunk. Hét képességből kettő saját hatáskörben egyáltalán nem építhető ki, míg az egyik csak korlátozottan. Ráadásul ezek azok a képességek, melyek az előrejelzést, a felkészülést, a megelőzést szolgálják. Az olcsóbb, egyszerűbb megoldásokat. A saját hatáskörben meg nem szerethető képességek csak más, hasonló rendszerekkel való együttműködés keretében szerethetők meg.

A másik következtetés, hogy a technológia a riasztásig tart. Utána az ember jön. Hatékony védelem csak jó beavatkozó rendszerrel együtt építhető ki. Csak azok a rendszerek védhetők meg, melyek kellő rugalmassággal¹² rendelkeznek, tehát naprakészen rendelkezésre állnak helyettesítő procedúrák, alternatív rendszerek, leállítási és újraindítási procedúrák. Ezek pedig már messze nem informatikai kérdések, hanem egy adott rendszer, cég biztonság szemléletű megszervezését feltételezik mind vertikálisan, mind horizontálisan. Ez nem technológiai kérdés, főleg nem informatikai. Ez szemlélet, szervezés kérdése.

9.6. A hatékony védelmi rendszer, a valóban megoldandó feladatok

- ***Kormányzati és katonai infrastruktúrák védelme***

Nem térek ki részletesen a kormányzati és a katonai infrastruktúra védelmére, a feladat annyira egyértelmű. A nemzetközi szervezetek (NATO, EU, stb.) trendjei alapján ezen a területen egy vagy kettő, egy katonai és egy kormányzati Infrastruktúra Védelmi Központ kialakítása várható, melyek optimális esetben egymás tartalékaiként is fognak tudni működni. Ezek képesek lehetnek a kormányzati és a katonai rendszerekből a szükséges adatokat begyűjteni, lokálisan elemezni, a szükséges riasztásokat kiadni, valamint a beavatkozó rendszert működtetni. Optimális esetben a két központ közös elemzési csoportot is működtetni fog, mely biztosítja a lehetőség szerinti legszélesebb meta-adat és

viselkedési minta bázist. Elkerülhetetlen, hogy mindkét központ csatlakozzon egy vagy több, valamilyen széles, valóban működő globális elemző és előrejelző rendszerhez.

Lehet-e egyetlen ilyen központból menedzselni a két infrastruktúrát? Lehetne. Ez nem technológiai, hanem személyzeti, hozzáférési, biztonsági rendszer kérdése. A trendeket figyelembe véve, ez nem valószínű, de ne zárjuk ki.

A valódi feladat csak ez után következik.

- ***A kritikus infrastruktúra védelme***

Az első a kritikus infrastruktúra védelme. Ide soroljuk a klasszikus ágazatokat, úgy mint bankszektor, távközlés, közlekedés, energetika, vízszolgáltatás, stb.

Ezek a rendszerek oly mértékig meghatározzák egy ország napi működését, életszínvonalát, közérzetét, hogy üzemszerű működésük nem pusztán gazdasági kérdés, hanem elsősorban állami kérdés. Szabatosabban fogalmazva, ezeknek a rendszereknek az üzembiztonságához, üzemvitelének zavartalanságához állami érdek fűződik, ide értve egy minősített helyzet előállásakor az infrastruktúra közvetlen felügyeletének zavartalan átvételét is!

A kormányzati és a katonai infrastruktúrák védelmének erősödésével a támadások ebbe az irányba fognak elmozdulni, ugyanakkor a csalás típusú, nem politikai, hanem gazdasági indíttatású csalásoknak is ezek a társaságok a legjellemzőbb célpontjai. Egy ország destabilizálásának legegyszerűbb, legolcsóbb eszköze a kritikus infrastruktúra ellen intézett támadás. És ehhez ma már nem kell a területre lépni. Triplán vannak/lesznek célkeresztben.

A kritikus infrastruktúra azonban általában magánkézben van, így védelmének megszervezése összetettebb feladat, lényegesen több tényezőt kell figyelembe venni, mint a kormányzati és katonai struktúrák védelmének a megszervezése esetén.

Az első tényező, hogy a kritikus infrastruktúrák pontos biztonsági besorolása, és a tulajdonos, üzemeltető számára a szükséges cyber biztonsági szint elérésnek előírása szabályozói feladat.

A második tényező, hogy a védelemre költött összegek egyértelműen hatékonyság rontó tényezők, melyek szabályozó oldali kompenzálása szükséges, különösen azokban az ágazatokban, ahol nem minden szereplő minősül stratégiai infrastruktúrának, mivel ebben az esetben a kötelező védelmi kiadások egyértelműen torzítják a piacot.

A harmadik tényező, hogy nemcsak a társaságokban, de a lakosságban is tudatosítani kell ennek szükségességét, mivel a költségek legvégső viselője többnyire a fogyasztó. Rövidebben, a kötelező cyber védelem ha csekély mértékben is, de áremelkedést jelent.

A negyedik tényező, hogy a kritikus infrastruktúra védelme nem olvasható be az állami feladatokat ellátó infrastruktúra védelmi rendszerbe. Ez a munka bizalmi kérdés, ami békeidőben és jelenleg Magyarországon szükségszerűen és egyértelműen hiányzik a kormányzattal szemben. Márpedig a cyber védelmi monitoring önkéntes adatszolgáltatáson alapszik, amit az adatszolgáltató bármikor, a monitorozó tudta nélkül képes korlátozni, szabotálni, így az infrastruktúra üzemeltető teljes együttműködése nélkül csak látszólagos megoldás valósítható meg, valódi védelem nem. Tehát ezt a feladatot nem lehet átvenni, erőszakkal központosítani, csak szabályozni és ellenőrizni. Azt viszont kell!

- ***Az Internet, mint kritikus infrastruktúra***

A cyber támadásokra mindenki úgy tekint, mint az Internet felől érkező támadásokra. Ma már az Internet annyira része a mindennapoknak, annyira helyettesíthetetlen, pótolhatatlan, ráadásul az igencsak felértékelődött információbiztosításban, hogy önmaga is tekinthető kritikus infrastruktúrának. Ez a gondolat nagyon messze vezet, ehelyütt csak a probléma felvetés lehetséges, és annak megerősítése, hogy egy hatékony cyber védelmi rendszer nemcsak hagyományos kritikus infrastruktúrákat véd, hanem védi magát az Internetet is, mint kritikus infrastruktúrát. Legkésőbb ezen a ponton belátható, hogy cyber védelemben nemzeti határokon gondolkodni szüklátó körű oktalanság.

- ***Az állampolgárok védelme***

Ez a legösszetettebb feladat. Ezen a területen ma még nemzetközi szinten is jórészt csak kérdések és megoldáskeresések vannak, válaszok nemigen.

Ma Magyarországon már sokszázezer végpont van magánkézben és csatlakozik a netre, többnyire mindenféle védelem nélkül. „Előkelő” helyet foglalunk el a vonatkozó ranglistákon, idehaza majdnem minden második számítógép fertőzött, tehát maga már átesett egy támadáson, általában arra vár, hogy részese, végrehajtója legyen egy sokkal nagyobb műveletnek. Sok esetben egy-egy technológia (pl. TV) használója nincs is tudatában, hogy szép új lapos tévéje is csak egy számítógép, ami csatlakozik a netre, ekként ugyanúgy támadható, mint bármely más számítógép. Ma hányan vannak annak tudatában, hogy már a mobil telefonok többsége, a televíziók egy jelentős rész, a hűtők, de lassan már a villany vagy gázóra is egy számítógép, ami csatlakozik a netre?

A legnagyobb kihívás a majdnem tökéletes tudatlanság, a félelemérzet szinte teljes hiánya, ezért nagyon könnyű célpont. A komoly támadások kivitelezésére alkalmas bot-net hálózatok szinte csak ilyen gépekből állnak. Ugyancsak emiatt a tudatlanság miatt a csalás típusú támadások tömeges célpontjai.

A második kihívás a szervezés, a szabályozás. Ha egy állampolgártól nem várjuk el, hogy fenn tudja tartani a rendet, hanem állami feladatként látjuk el a rendfenntartást, azaz működtetjük a rendőrséget, akkor elvárható, hogy egy még ismeretlenebb területen a cyber védelem területén az állampolgárok teljesen önállóak legyenek?

Harmadik kihívás az információ szabadság, a szabadságjogok és a védelem viszonyának kérdése. Lehet védeni az állampolgárt olyan technológiával, ami közvetlen megfigyelésére is alkalmas?

A negyedik kihívás, a védelem költségvonzata. Korábban volt sikeres program Magyarországon, ami a megcélzott társadalmi rétegben képes volt technológiák terjedését segíteni, gyorsítani. Itt is, hasonlóan a kritikus infrastruktúránál leírtakra a költségek kezdeti kompenzációjára lesz szükség. A védelem pénzbe kerül.

Hasonló okok miatt, mint a kritikus infrastruktúra esetében, nem oldható ez sem meg az állami Infrastruktúravédelmi Központ keretében, nem központosítható ez sem állami kézbe. Amihez az állampolgár feltétlen együttműködése szükséges, azt csak meggyőzéssel lehet, erővel, szabályozással nem.

A lakosság védelme ugyanakkor nem megkerülhető. Ha másért nem, akkor azért, mert a legnagyobb, olcsó támadási kapacitást jelenti egy összpontosított támadáshoz bármilyen, akár kormányzati infrastruktúra ellen. Azon túl, hogy az állampolgárokat, azon túl minden más infrastruktúrát is védünk ezzel. És még mindig ez a legolcsóbb megoldás.

- **Kereskedelmi SOC**

A kritikus infrastruktúra és a lakosság védelmének elfogadható és hatékony eszköze egy kereskedelmi, önkéntes alapon működő Security Operation Center létrejötte, mely szolgáltatási alapon működik.

A szabályozásnak azt kell biztosítani, hogy vagy saját hatáskörben, vagy szolgáltatás útján a kritikus infrastruktúra üzemeltetője és az állampolgár biztosítsa a szükséges védelmet saját cyber rendszerei számára. Ez megteremti néhány ilyen szolgáltatás megjelenéséhez elegendő piacot. Az állami feladat e szolgáltatások védelmi szintjének meghatározása és folyamatos ellenőrzése, valamint az állami és katonai feladatot ellátó központok és a kereskedelmi központok együttműködésének megteremtése. A többit a józan észre és a piacokra lehet bízni.

- **Összefoglalva**

Hatékony nemzeti cyber védelmi rendszer NEM építhető ki:

- Elszigetelten. Csak a nemzetközi hálózatokkal együttműködésben. Ez az együttműködés biztosítja a hazainál lényegesen szélesebb rálátást az Internet elérhető legnagyobb szeletére, így a hatékony előrejelzést és felkészülést is.
- Hatékonyan, megfelelő felhatalmazással rendelkező beavatkozó rendszer nélkül.
- A védett rendszerek cyber védelmi rugalmasságának megteremtése nélkül.
- A kritikus infrastruktúra és a lakosság megfelelő védelmét biztosítani képes, bizalomra épülő kereskedelmi cyber védelmi szolgáltatók nélkül.

9.7. Védelem? Támadás!

A fejezet végére hagytam egy kifejezetten katonai, rendvédelmi jellegű megfontolást, szigorúan állampolgári alapon. Figyelembe véve, hogy a NATO szövetségesek két legutóbbi katonai műveletének megindulását masszív cyber támadások előzték meg a szövetségesek oldaláról, a cyber tér feladatai nem csak védelmi jellegűek. A támadás képessége is egyfajta védelem.

A hadviselés átalakul, az ellenség destabilizálásának erős, olcsó eszközévé vált a cyber támadások végrehajtása. Méretünket, gazdasági erőnket figyelembe véve Magyarország még sokáig nehezen lesz képes lépést tartani hagyományos hadviselésben a szövetség erős, nagy tagjaival. Azonban Magyarország nagyon jó azokból a tudományágakból, melyek az informatikát és a szomszédos tudományágakat megalapozzák. Történelmi lehetőség nyílik a NATO-n belül olyan erővé válni, mely a jövő legnagyobb kihívásával képes hatékonyan felvenni a harcot védelmi és támadási képességekkel egyaránt. Klasszikus hadművelet nem várható mérhető kockázatokkal a NATO tagországainak területén. Cyber támadás naponta több tucatszor zajlik. Ez ma már komolyabb harctér, mint bármely hagyományos fegyveres művelet, s minden tagországot folyamatosan, közvetlenül fenyeget. Érdemes lenne ott harcolni, ahol harc van, ahol képességeinknek megfelelően, emelt fővel vonulhatunk harcba, és védhetjük meg magunkat, szövetségeseinket, az értékeket, amikben hiszünk.

10. Az előzőekben foglaltak megfogalmazása az új, Negyedik Magyar Köztársaság Alkotmányának Biztonságvédelmi Fejezetében

Az előző Alkotmányunk valamint a különböző alkotmány tervezetekben általában a XII. fejezet szövege a Honvédségről és a Rendvédelmi Szervekről, melyet az alábbiakban beemelek és az ezt követő pontban javaslatot teszek ezen fejezet módosítására, korszerűsítésére, a kiadványom szemléletének és javaslataimnak megfelelően.

10.1. Az alaptörvényt megelőző Alkotmány egyik változatának eddig ismert, hagyományos, XII. fejezete a Honvédségről és a rendvédelmi szervekről

„XII. fejezet A HONVÉDSÉGRŐL ÉS RENDVÉDELMI SZERVEKRŐL

108. §

- (1) A honvédség feladata az ország katonai védelme, a nemzetközi szerződésből eredő kollektív védelmi feladatok ellátása, továbbá a nemzetközi jog szabályaival összhangban álló humanitárius tevékenység végzése.
- (2) A honvédséget a Kormány a feladatkörrel rendelkező miniszter útján irányítja.
- (3) A honvédség főparancsnoka a miniszterelnök.
- (4) A honvédség a minősített időszakokra megállapított szabályok szerint közreműködik:
 - a) az alkotmányos rendet közvetlenül fenyegető, illetve az élet- és vagyonbiztonságot széles körűen és közvetlenül veszélyeztető, országon belüli erőszakos cselekmények felszámolásában, ha ehhez a rendőrség alkalmazása nem elegendő,
 - b) a katasztrófák megelőzésében, továbbá következményeinek elhárításában és felszámolásában.
- (5) A honvédelemről és a honvédségről törvény rendelkezik.

109. §

- (1) Az Országgyűlés – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a jelen levő országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazatával dönt a honvédség országon belüli vagy külföldi alkalmazásáról, külföldi fegyveres erő magyarországi vagy az ország területéről kiinduló alkalmazásáról, valamint a honvédség külföldi, illetve külföldi fegyveres erő magyarországi állomásozásáról.
- (2) A Kormány engedélyezi a honvédség és külföldi fegyveres erő (1) bekezdés szerinti, az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Unió vagy az Észak-atlanti Szerződés Szervezete döntésén alapuló alkalmazását, valamint más csapatmozgását.
- (3) A Kormány haladéktalanul intézkedik – az ország védelmi terve szerint, a támadással vagy annak veszélyével arányos erők felhasználásával – a fegyveres támadás vagy annak veszélye elhárítása iránt.
- (4) A Kormány a (2)-(3) bekezdés szerinti döntéséről haladéktalanul beszámol az Országgyűlésnek.

110. §

- (1) A rendőrség feladata a bűncselekmények megakadályozása és felderítése, a közbiztonság és a belső rend védelme, az államhatár őrzése és rendjének fenntartása.
- (2) A rendőrséget a Kormány a feladatkörrel rendelkező miniszter útján irányítja.

(3) A rendőrségről törvény rendelkezik.

111. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatok feladata az ország függetlenségének védelme és érdekeinek megóvása.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatok közreműködnek az alkotmányos rend ellen irányuló, valamint egyéb, törvényben meghatározott bűncselekmények felderítésében és megakadályozásában.

(3) A nemzetbiztonsági szolgálatokat a Kormány a feladatkörrel rendelkező miniszter útján irányítja.

(4) A nemzetbiztonsági szolgálatokról törvény rendelkezik.

112. §

(1) Törvény más rendvédelmi szervet is létrehozhat.

(2) A honvédség és a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja nem lehet tagja pártnak, valamint politikai tevékenységet nem folytathat.

(3) A honvédség és a rendvédelmi szerv nem hivatásos állományú tagjának pártban való részvételére, valamint politikai tevékenységére törvény korlátokat állapíthat meg.

(4) A Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek által alkalmazható kényszerítő eszközökről, valamint a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályairól a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény rendelkezik.

113. §

(1) Az ország védelme a Magyar Köztársaság minden állampolgárának kötelessége.

(2) A 114. § (1) bekezdés a) pontja alapján kihirdetett rendkívüli állapot idején, vagy ha arról az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazatával határoz, a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgár férfiakat – törvényben meghatározottak szerint – hadkötelezettség terheli.

(3) Az a hadkötelezett, akinek lelkiismereti meggyőződésével a katonai szolgálat teljesítése összeegyeztethetetlen, polgári szolgálatot teljesít.

(4) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú magyar állampolgárok számára törvény polgári védelmi kötelezettséget és a védelmi állapot idejére honvédelmi munkakötelezettséget írhat elő.

(5) A jogalanyok a honvédelem érdekében gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhetők.

(6) A honvédelemmel összefüggő kötelezettségekről törvény rendelkezik.”

10.2. A Negyedik Magyar Köztársaság új Alkotmánya XII. biztonságvédelmi fejezetének javasolt szövegtervezete

Ez a szövegtervezet tartalmazza ezen teljes anyagomnak, kiadványomnak a gondolatiságát, célját, kiemelten a szürke háttérben lévő részek. A nem szürke háttérben lévő részek az előző Alkotmányból (nem az alaptörvényből!) vannak átvéve, változatlanul. Természetesen szakértő alkotmányjogászok közreműködése, átdolgozása célszerű és szükséges lehet oly módon, hogy a gondolatiság ne sérüljön, ha valaki teljes mértékben vagy egyes részeiben elfogadná a gondolatiságomat.

XII. fejezet A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG BIZTONSÁGI-VÉDELMI SZERVEZETEI

108.§.

(1) A Magyar Köztársaság Országgyűlésének és Kormányának kötelezettsége illetve feladata az állampolgárai számára a **mindenkori biztonsági kihívásoknak, veszélyeknek, kockázatoknak megfelelő** biztonsági és védelmi szolgáltatás nyújtása. A biztonság nem közvetlen cél, hanem az elérhető társadalom egyik alapfeltétele.

(2) Az 1989-es rendszerváltás óta jelentkező megváltozott szerkezetű és súlyozású biztonsági kockázatok kihívások, veszélyforrások a Magyar Köztársaság vonatkozásában is emberközpontú, racionális, feladatorientált, gyors reagálású és gazdaságos működésű, jövőálló védelmi és érdekérvényesítési rendszert igényelnek a XXI. században. A Magyar Köztársaság Biztonsági-Védelmi rendszerének illetve tevékenységének a megelőzésen alapuló védelmi és érdekérvényesítési szerepe meghatározó a Magyar Köztársaság illetve a Magyar Nemzet jövőjének stabilitásában.

(3) A Magyar Köztársaság biztonsága egy és oszthatatlan, mely **egységes (nemzet)biztonsági szemléleten és gyakorlaton alapuló** szervezés, irányítás, működtetés, belföldi és nemzetközi együttműködés valamint költségvetés és gazdálkodás formájában valósul meg. Ez alapján létrehozzák a **Védelmi Minisztériumot**, mely valamennyi biztonsági szervezet munkáját, együttműködését átfogóan irányítja, szervezi, működteti.

(4) A Magyar Köztársaság cél és feladatorientált, egyenrangú Biztonsági-Védelmi Szakmai Szervezetei a következők, melyeket a gyors, hatékony, rugalmas és konstruktív együttműködés jellemez, minimalizálva a kompetenciákbeli átfedéseket, párhuzamosságokat és a rivalizálások lehetőségeit:

- Katonai Szakmai Szervezet
- Rendőri (rendészeti és határrendészeti) Szakmai Szervezet
- Nemzetbiztonsági vagy Titkosszolgálati (polgári és katonai) Szakmai Szervezet
- Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakmai Szervezet
- Vám- és Pénzügyőri Szakmai Szervezet
- Büntetés Végrehajtási Szakmai Szervezet

(5) A honvédelem és a rendvédelem minden Biztonsági Szervezet kötelezettsége, a mindenkori kihívásoktól függő, készségeik szerinti, szakmai munkamegosztásban és együttműködésben, a törvényi és más vonatkozó szabályozások szerint.

(6) Törvény más biztonsági-védelmi szervezetet is létrehozhat a Védelmi Minisztériumon belül, amennyiben olyan új célok, feladatok jelennek meg, amelyek ellátása egyik biztonsági szervezethez sem sorolható be és nem befolyásolja kedvezőtlenül az állami biztonsági szolgáltatás hatékonyságát, a gyors reagálást, a megfelelő együttműködéseket és a gazdaságos működést.

109.§.

(1) A **katonaság** feladata az ország katonai védelme, a nemzetközi szerződésből eredő kollektív védelmi feladatok ellátása, továbbá a nemzetközi jog szabályaival összhangban álló humanitárius tevékenység végzése.

(2) **katonaságot** a Kormány a védelmi miniszter útján irányítja.

(3) A **katonaság** főparancsnoka a miniszterelnök.

(4) A **katonaság** a minősített időszakokra megállapított szabályok szerint működik

(5) Részt vesz az alkotmányos rendet közvetlenül fenyegető, illetve az élet- és vagyonbiztonságot széles körűen és közvetlenül veszélyeztető, országon belüli

erőszakos cselekmények felszámolásában, ha ehhez más biztonsági szervezetek alkalmazása nem elegendő,

(6) Részt vesz a katasztrófák megelőzésében, továbbá következményeinek elhárításában és felszámolásában.

(7) A katonaságról törvény rendelkezik.

(8) Az Országgyűlés – a (9) bekezdésben meghatározott kivétellel – a jelen levő országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazatával dönt a katonaság országon belüli vagy külföldi alkalmazásáról, külföldi fegyveres erő magyarországi vagy az ország területéről kiinduló alkalmazásáról, valamint a katonaság külföldi, illetve külföldi fegyveres erő magyarországi állomásozásáról.

(9) A Kormány engedélyezi a katonaság és külföldi fegyveres erő (8) bekezdés szerinti, az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Unió vagy az Észak-atlanti Szerződés Szervezete döntésén alapuló alkalmazását, valamint más csapatmozgását.

(10) A Kormány haladéktalanul intézkedik – az ország védelmi terve szerint, a támadással vagy annak veszélyével arányos erők felhasználásával – a fegyveres támadás vagy annak veszélye elhárítása iránt.

(11) A Kormány a (9)-(10) bekezdés szerinti döntéséről haladéktalanul beszámol az Országgyűlésnek.

(11) A katonai feladatok támogatásába más biztonsági szervezetek is bevonhatók.

110. §

(4) A rendőrség feladata a bűncselekmények megakadályozása és felderítése, a közbiztonság és a belső rend védelme, az államhatár őrzése és rendjének fenntartása.

(5) A rendőrséget a védelmi miniszter irányítja.

(6) A rendőrségről törvény rendelkezik.

111. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatok feladata az ország védelme és érdekeinek megóvása.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatok közreműködnek az alkotmányos rend ellen irányuló, valamint egyéb, törvényben meghatározott bűncselekmények felderítésében és megakadályozásában.

(3) A nemzetbiztonsági szolgálatokat a Kormány a védelmi miniszter útján irányítja.

(4) A nemzetbiztonsági szolgálatokról törvény rendelkezik.

112. §

(1) A Védelmi Minisztérium és a Biztonsági Szervezetek hivatásos állományú tagja nem lehet tagja pártnak, valamint politikai tevékenységet nem folytathat.

(2) A Védelmi Minisztérium és a Biztonsági Szervezetek nem hivatásos állományú tagjának pártban való részvételére, valamint politikai tevékenységére törvény korlátokat állapíthat meg.

(3) A Biztonsági Szervezetek által alkalmazható kényszerítő eszközökről, valamint a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályairól a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény rendelkezik.

113. §

(1) Az ország védelme a Magyar Köztársaság minden állampolgárának kötelessége.

(2) A 114. § (1) bekezdés a) pontja alapján kihirdetett rendkívüli állapot idején, vagy ha arról az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazatával határoz, a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező,

nagykorú magyar állampolgár férfiakat – törvényben meghatározottak szerint – hadkötelezettség terheli.

(3) Az a hadkötelezett, akinek lelkiismereti meggyőződésével a katonai szolgálat teljesítése összeegyeztethetetlen, polgári szolgálatot teljesít.

(4) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú magyar állampolgárok számára törvény polgári védelmi kötelezettséget és a védelmi állapot idejére honvédelmi munkakötelezettséget írhat elő.

(5) A jogalanyok a honvédelem érdekében gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhetők.

(6) A honvédelemmel összefüggő kötelezettségekről törvény rendelkezik.

11. A kiadvány főbb, történelmileg is egyedülállóan innovatív illetve újdonság valamint szinergikus gondolati érték együttese az állampolgárok illetve a Negyedik Magyar Köztársaság biztonsága számára és javára (a teljes anyag összegzése, következtetésekkel, ajánlásokkal)

- 11.1. *MOTTÓ: A megszokott, közepeserű gondolati pályák legfeljebb csak a múlt és a jelen konzerválása, fenntartására alkalmasak, a fejlődéshez, az életképességhez merőben új, innovatív gondolati pályák szükségesek!*
- 11.2. Nyílt, őszinte, közvetlen, együttműködő, bevonó, társadalom- és emberbarát, átfogó, egységes, össznemzeti érdeken alapuló szemlélet, elkötelezettség, szándék, javaslatok, rész megoldások és végeredmény a biztonsági rendszer- valamint korszakváltó szerző részéről.
- 11.3. A Negyedik Magyar Köztársaság Biztonságát kizárólag a XXI. századi biztonsági kihívásoknak megfelelő új biztonsági rendszerrel lehet megvalósítani.
- 11.4. Átfogóan új szemlélet szükséges minden szinten és vonatkozásban, szakítva a múlt elavult és megcsontosodott beidegződéseivel, szokásaival és hátrányaival
- 11.5. A Magyar Köztársaság biztonsága egy és oszthatatlan. Az egységes biztonsági- védelmi szemlélet és az egységes biztonsági szolgáltatás egységes szervezést, működtetést, irányítást, kiszámítható illetve tervezhető finanszírozást is igényel, amelyhez újszerű és innovatív, XXI. századi készségek, megoldások szükségesek.
- 11.6. A biztonság középpontjában a Magyar Köztársaság tízmillió tulajdonosa, tehát az emberek állnak, különös tekintettel az emberi és vagyoni értékeikre
- 11.7. A biztonság, mint egyensúly elem nem cél, hanem eszköz és lehetőség ahhoz, hogy érdemes legyen a Magyar Köztársaságban élni
- 11.8. A biztonság öt dimenziója: politikai, társadalmi, gazdasági, környezeti, biztonságpolitikai (hon-rendvédelmi), melynek vannak belföldi és nemzetközi vetületei is. Ebből a biztonságpolitikai dimenzió áll a tanulmányom fókuszában.
- 11.9. A biztonság célja a biztonsági kihívások negatív hatásainak megelőzése, megfelelő elhárítása illetve (utó)kezelése. Tehát a biztonság célorientált.
- 11.10. Az átfogó biztonsághoz több szereplő feladatorientált, összehangolt együttműködése szükséges: egyrészt az egyes állampolgárok, másrészt az állami biztonsági szervezetek, harmadrészt a közösségi rendészet, negyedrészt a magánbiztonsági cégek.
- 11.11. Az új biztonsági rendszert „nullbázisú szemlélettel” kell felépíteni, azaz mindent újraépíteni, nehogy az évtizedes rossz szemléletet, gyakorlatot, megoldásokat, reflexeket továbbvigyük és így konzerváljuk.
- 11.12. A földrészeket is átfogó nemzetközi szövetségek; társadalmak; a társadalmak intézményei és gazdasági egységei az egyéb szerveződések; családok és az előzőket létrehozó, fenntartó és fejlesztő rendszerleme az EMBER; együtt rendszerhierarchiát alkotnak. A Magyar Köztársaság is egy nemzetközi társadalmi és ország struktúra valamint érték-érdekrendszer része. Tehát a rendszerszemlélet meghatározó a biztonságvédelmi munkában is. A Magyar Köztársaságon belül is rendszerekről és alrendszerekről beszélhetünk és eszerint kell kezelnünk a biztonságvédelem pozicionálását is, beleértve az ehhez kapcsolódó dokumentumokat is. Az új biztonságvédelmet előkészítő,

bevezető és működtető dokumentumoknak is egy dokumentum rendszerhez kell illeszkedni. Gondolok itt a következőkre: a Magyar Köztársaság jövőstratégiája (hol vagyunk és milyen módon, hova kívánunk eljutni, mondjuk 2025-ig). Ehhez a jövőstratégiához tartozó, átfogó Nemzeti Biztonsági Stratégia, szakági részstratégiákkal alábontva, melyekből következnek biztonsági kihívások, veszélyek, kockázatok és ezekhez kapcsolódó cél- és feladatrendszer. Ennek a feladatrendszernek a kompetencia (eszközök, módszerek, készségek) szerinti, jogszabályokban rögzített felosztása a katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám- és pénzügyőri, katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási szakágak között (biztonsági kihívásonkénti és szakágankénti kompetencia mátrix). Minden, a jogszabályokban rögzített biztonsági szervezetnek rövid-közép-hosszútávú és harmonizált programok, munkatervek alapján kell működni. **Tehát cél és feladatorientált legyen az új biztonsági rendszer munkamegosztása, melyben minimalizálni kell a párhuzamosságokat, az átfedéseket és a rivalizálásokat lehetőségét.** A Magyar Köztársaság védelmi rendszerének szereplői között meglévő átfedések, a felesleges párhuzamosságok, a gyors és rugalmas reagálást fékező decentralizált együttműködések, a rivalizálások a teljes biztonsági-védelmi rendszer felülvizsgálatát és sürgős aktualizálását igénylik, melyek hozzájárulnak az ország biztonságának stabilabb jövőképehez.

11.13. Az előző pontban foglaltak alapján az egységes szemléletű, szervezésű, irányítású és működtetésű biztonságvédelem rendszerszemléletű megközelítése a következő cél-, feladat és eredményhierarchia vázra épülhet:

- a Negyedik Magyar Köztársaság új Alkotmánya
- a Magyar Köztársaság jövőstratégiája, jövőképe (10-25 éves távlat)
- a jövőstratégiára épülő, azt támogató, azt védő, új Nemzeti Biztonsági Stratégia
- a Nemzeti Biztonsági Stratégiát alábontó, egymással is harmonizáló biztonságvédelmi, szakmai részstratégiák: Katonai, Rendészeti, Nemzetbiztonsági, Tűz és Katasztrófavédelmi, Külpolitikai-külgügyi, Belpolitikai és további részstratégiák
- a részstratégiákban megfogalmazott célok, feladatok felosztása, ennek szervezeti és kapcsolódási (együttműködési) modellezése a külügyi, katonai, rendészeti, nemzetbiztonsági, tűz-katasztrófavédelmi, vám-pénzügyőri, büntetés végrehajtási, ügyészi szakmai szervezetekre, különös tekintettel a XXI. századi biztonságpolitikai kihívások gyors, rugalmas, hatékony, gazdaságos megelőzésére és kezelésére valamint az átfedések, párhuzamosságok és a rivalizálás minimalizálása mellett. A legmegfelelőbb modell kiválasztása, mely bizonyos próbaidő után (maximum egy év) majd szükség szerint rendszeresen módosítható legyen, a dinamikus változásban lévő biztonsági kihívásoknak megfelelően. A biztonság nem sztatikus (folyamat) és így a megelőzése és kezelése sem!
- a biztonságvédelmi modellhez és munkamegosztáshoz szükséges az összhangban lévő törvények, szabályozások párhuzamos elkészítése
- a személyek kiválasztása a lehető legtöbb szinten pályázatos módszerrel, különös tekintettel a legfelső szintekre, bizonyos próbaidő jellegű időszakokkal
- a szakmai szervezetek belső, szakmai munkamegosztásának, hierarchiáinak kialakítása
- a szakmai szervezetek belső működési ügyrendjeinek harmonizálása

- a szakmai szervezetek munkatársainak megfelelő és egységes életpályamodell, jövedelem- és kedvezményrendszer harmonizált kidolgozása
 - a szakmai szervezetek rövid-közép-hosszútávú programjainak, éves munkaterveinek harmonizált kidolgozása, a külső és belső igények, követelmények alapul vételével
 - a szakmai szervezetek felé irányuló követelményeknek megfelelő költségvetések megtervezése: személyi, dologi, fejlesztési stb. költségnemi bontások szerint.
- 11.14. Az egymást követő kormányzati ciklusok időszakában megalkotott biztonságpolitikai szabályozások és stratégiai szintű dokumentumok stabilitását, összhangját a demokratikus viszonyokra jellemző „belpolitikai váltógazdaság” viszonyai között is biztosítani kell.
- 11.15. Az állampolgárok és a cégek adóforintjaiért nyújtandó, a biztonsági kihívásoknak megfelelő biztonsági szolgáltatás fontos és jelentős állami kötelezettség és feladat. A szolgáltató állam illetve a szolgáltató kormány kötelezettsége és feladata az állampolgárai számára a **mindenkori biztonsági kihívásoknak, veszélyeknek, kockázatoknak megfelelő** biztonsági és védelmi szolgáltatás nyújtása!
- 11.16. A Magyar Köztársaság biztonsági szervezeteinek, szakágainak átfogó elnevezésére szolgáló **honvédelmi és rendvédelmi szervek** helyett egyszerűen átfogóan **biztonsági szervezeteknek** nevezzük. Másrészt a szakágakat nevesítve: **katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám- és pénzügyőri, büntetés végrehajtási, tűz- és katasztrófavédelmi**. Ennek az elnevezés módosításnak az célja, hogy a mai valóságnak és a jövőbeni realitásoknak megfelelően, méltóan, egyenrangúan nevesítsük a biztonsági szervezeteinket.
- 11.17. Az új biztonsági rendszer csak megfelelően megtervezett és megszervezett társadalmi együttműködéssel és rendszeres médiatámogatással építhető fel és fogadtatható el.
- 11.18. Az új biztonsági rendszer legfontosabb szereplői, a rendszer alapját képezik a megfelelő alkalmasságú, képzettségű és tapasztalatú szakemberek: katonák, rendőrök, nemzetbiztonságiak, tűzoltók és katasztrófavédelmiek, vám- és pénzügyőrök, büntetés végrehajtásiaiak, ügyészek. A felépítmény az alapvető szakemberek és a miniszterelnök illetve az irányításban, a felügyeletben érintett kormánytag miniszter(ek) között lévő szervezeti kapcsolati rendszer, mely ezen alapvető szakemberek összehangolt és hatékony együttműködését biztosítja, az átfedések, a párhuzamosságok és a rivalizálás minimalizálásával. *Ennek a kapcsolati, szervezeti hierarchiának a felépítése, szerkezete, vertikális és horizontális mérete, jellege valamint sztatikus illetve dinamikus jellege jelentősen erősítheti vagy gyengítheti az alapvető illetve meghatározó szakemberek tevékenységének értékeit, hatékonyságát.*
- 11.19. A (nemzet)biztonsági szolgálatok sokoldalú és együttműködő kapcsolata a társadalommal meghatározó szerepet játszik hatékonyságuk, az általuk végzett munka eredményeinek hasznosulása szempontjából. A hatékony, azaz a (nemzet)biztonsági szolgálatok pozitívabb értékítéletét és művelési hatékonyságát is elősegítő kormányzati kommunikáció, valamint az egyes hivatalok által folytatott védelmi és érdekérvényesítő tevékenység a témakör iránt érdeklődő állampolgárok részére objektív, szakmailag pontos képet adhat a (nemzet)biztonsági tevékenység fő irányairól, elősegítve, hogy a magyar társadalom megértse és elfogadja a szolgálatok számára meghatározott stratégiai célokat.

- 11.20. Az egyes földrajzi, nemzetközi szövetségek, társadalmak, szerveződések és az emberek egymás közötti kapcsolata a párbeszéd, a sokoldalú együttműködés, a kölcsönösség, az érdekegyeztetés és az erőviszonyokon alapul. Ezeknek a kapcsolatoknak az eszközei a formális, nyílt, nyilvános információk. Az eltérő érdekek, az érdekviszonyok összetettsége, bonyolultsága, diszharmóniája viszont informális, nem nyilvános, titkos információkat is generálnak, amelyeknek igény, szükség szerinti megszerzése vagy éppen védelme a hírszerzés és elhárítás alapvető és meghatározó illetékességébe tartozik.
- 11.21. *A nemzetbiztonság és a diplomácia, illetve a külpolitika szoros kapcsolatban van egymással.* A hírszerző és biztonsági szolgálatok a tevékenységük jelentős részét rejtett vagy nyílt formában a diplomácia területén fejtik ki, tekintve, hogy az adott állam számára fontos biztonságpolitikai információkat külföldről lehet megszerezni.
- 11.22. A rendszerváltás óta napirendre kerülő ügynök hisztériák, a rendszerváltás előtti Belügyminisztérium III/III-as (belső reakció elhárítás) valamint III/I,II,IV,V-ös szervezeti egységeinek összemosása (miközben a célok, feladatok, eszközök jelentősen eltértek) jelentős kárt okozott a rendszerváltás utáni nemzetbiztonsági szolgálatoknak. A mindenkori kormányok tehetnek azért, hogy ezek a hisztériák ritkuljanak és csendesedjenek. Az „ügynök témát” mielőbb úgy kellene lezárni, hogy ne lehessen többé a pártpolitikai harcok tárgya és **minél kevesebbet ártson az ügynökhálózatokat működtető biztonsági szervezetek hatékonyságának.**
- 11.23. Alaptörvényként kezelhető, hogy nincs katonai művelet megfelelő felderítő előkészítés illetve támogatás nélkül, értelemszerűen beleértve a válság reagáló illetve béketámogató műveleteket is, különös tekintettel a CIMIC lehetőségeire is.
- 11.24. Az ügynöki felderítés (HUMINT) megnövekedett jelentősége, a felderítési követelmények változatossága, az előre nem jelezhető és folyamatosan változó, geopolitikai, szociális és gazdasági dimenziókat is felvonultató új helyzet nagy kihívást jelent a felderítési folyamat végrehajtása során. Világosan meg kell érteni, hogy a válságkezelő műveletek során a felderítés „előrelátása” legalább annyira fontos, ha nem fontosabb, mint hagyományos műveletek esetén.
- 11.25. A komplex biztonságunkat olyan kihívások, kockázatok és veszélyek befolyásolják, melyek, növekvő többsége a titkosszolgálatok illetékességébe tartozik. A jövőnköt lényegesen meghatározza nemzetközi érdekérvényesítési képességünk, melynek biztosításában a nemzeti hírszerzésünk fontos szerepet játszik. A modern, okos, a nemzetközi körülményeket is dinamikusan kezelő kormányok felismerik a titkosszolgálatok felértékelődését, hasznosíthatóságát, hiszen ez is egy versenytényező, egy nemzeti életképességi mutató. **Következésképp nincs reális magyar nemzeti jövőkép megfelelő szintű (nemzet)biztonság, azaz hatékony és meghatározó titkosszolgálati tevékenység és az ezt meghatározó tudatos (nemzet)biztonsági személet és gondolkodásmód nélkül.**
- 11.26. A titkosszolgálati tevékenységnek és ezen belül, hangsúlyosabban a hírszerzésnek illetve a felderítésnek a szerepe, célja, végeredménye kettős. Egyrészt **védelmi**, másrészt **érdekérvényesítési**. Mindkettőt maximálisan ki kell használni egy életképes nemzetnek. ***A nemzetbiztonsági törvényben deklarált, a nemzetbiztonsági szolgálatok érdekérvényesítő szerepét fel kell építeni és hangsúlyosan az össznemzeti érdek, fejlődés szolgálatába állítani.*** A szorosabban vett biztonsági-védelmi funkciók mellett ez a lehetőség nincs

elégé kihasználva, melyhez a szolgálatok ilyen irányú fejlesztése is szükséges. Az érdekérvényesítő funkció, szerepkör, tevékenység kiteljesítése és csúcsra járatása szemléletváltást igényel a nemzetbiztonsági szolgálatok társadalmi, államigazgatási, közigazgatási kapcsolódását és beágyazottságát tekintve: **nemzetbiztonság tudatos szemléletet és gondolkodást.** Ehhez innovatív stratégiai szemléletváltásra van szükség. Az érdekérvényesítő funkció alapja a politikai, társadalmi, gazdasági, tudományos, stb. területekkel való szervezettebb, koordináltabb, tudatosabb, programharmonizált együttműködés. Ennek keretében például: minden minisztérium, főhatóság, állam-közigazgatási egység és kapcsolódó gazdasági társaságaival, egyetemeivel, MTA-val, stb. együttműködve, ezen intézmények, szervezetek, cégek rövidtávú, középtávú és hosszú távú programjához kapcsolódóan kiválasztani a védelemben és az érdekérvényesítésben titkosszolgálati közreműködést igénylő programpontokat, programszegmenseket. Ez elméletileg történhet egyrészt azáltal, hogy a felsorolt szerveződések kapnak egy titkosszolgálati kompetencia, közreműködési választéklisát és ezzel a felsorolt szervezetek kijelölik a programjaikból azokat, amelyeknél célszerűnek illetve szükségesnek látják a titkosszolgálati együttműködést. Ennek az a hátránya, hogy nincs meg a megfelelő nemzetbiztonság tudatos szemlélet ezeknél a szerveződésekénél. A másik lehetőség, hogy a titkosszolgálatok elemzik át a felsorolt szerveződések különböző programjait, tevékenységét és ehhez tesznek felajánlásokat, természetesen a képességbővítésükhöz kapcsolt személyi, tárgyi, szervezési feltételekkel együtt. Mindez kiegészülhet a várható eredménybecslési variációkkal, scenariókkal, előnyök és hátrányok prognózisával, kockázatanalízissel, időütemezésével, stb. is. Ezek alapján a kormány illetékesei dönthetnek a fentiekről és a döntések alapján készülhetnek el a nemzetbiztonsági szolgálatok részprogramjai a rövid-közép és hosszú távú végrehatásokat illetően, megfelelő költségvetést hozzárendelve a mindenkori feladatokhoz. A nemzetbiztonsági szolgálatok ilyen irányú és vonatkozású hasznosítását a társadalom és a világ felé az általánosság szintjén akár ki is lehetne nyitni illetve kommunikálni, bizonyos mértékig és bizonyos jelleggel. Ezzel a világban végbemenő globalizációs, biztonságpolitikai, politikai, társadalmi, gazdasági, jövőképi kockázatok hatása mindenképp csökkenthető lehetne, a komplex fejlődésünk egyes elemeinek erősítésével együtt.

- 11.27. Fontos biztonsági alapelv, hogy a szövetségi együttműködések mellett **soha nem szabad feladni a titkosszolgálatok megfelelő szintű nemzeti önállóságát, függetlenségét**, mert a ma még jó kapcsolatok is folyamatos változásban vannak és a környezet változásai is valamint a történelem bármit hozhat a magyar nemzet számára.
- 11.28. Magyarországon kialakultak a pártklientúrák, az udvartartások, amelyek tagjai kiemelt gazdasági helyzetbe kerülnek. A politikusok különböző kétes üzletelések, botrányai, korrupciós ügyei mennyiségileg és minőségileg megsaporodtak, bár mindig is voltak. Mindenképp titkosszolgálati illetékesség és érintettség ezek ellenőrzése és felderítése, bizonyos esetekben a rendőrséggel együtt.
- 11.29. A terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem, a szervezett bűnözés és a proliferáció illegális csatornái olyan összetett nemzetbiztonsági kihívásokat jelentenek, amelyek ellen nem lehetséges bűnüldözési koncepciók szerint és bűnüldözési gyakorlat követésével szembeszállni. Következésképpen ezeket a nemzetbiztonsági veszélyeket külföldön elsősorban a hírszerzés, belföldön az

- arra szakosodott titkosszolgálat eszközeivel és módszereivel kell megelőzni illetve elhárítani, bevonva a rendőrség illetve szakembereit is.
- 11.30. A titkosszolgálatok érdekkörébe eső legújabb kutatások és eredmények folyamatos követése és értékelése a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok fontos feladata.
- 11.31. A lakosság és a cégek biztonsági helyzetének, érzetének objektív és szubjektív közmegítélése miatt a közrend, közbiztonság sokoldalú fejlesztése hangsúlyos feladat és cél.
- 11.32. Közösségi rendészet – helyi rendőrség. Bebizonyosodott, hogy az állam valamint a közrendben és a közbiztonságban érintett szervezetek önállóan, a lakosság és a tevékenységben érdekelt polgári szervezetek, cégek nélkül nem képesek megfelelően biztosítani a közrendet és közbiztonságot. Emiatt az EU irányelvei és ajánlásai alapján, a szükséges szemléletváltás mellett is szorgalmazom az önkormányzatok, a lakosság, a magánbiztonsági szervezetek összefogásával a nemzetközileg is már bevált közösségi rendészet, a helyi rendőri tevékenység kidolgozását és működtetését.
- 11.33. A biztonsági szervezetek általában hivatásos állományból és polgári (civil) állományból állnak, ami elfogadott, belső munkamegosztás. Egy szervezeten belül viszont a hivatásos állományra bizonyos kockázatot jelent a polgári (civil) állomány, mivel a polgári állomány személete „civilibb” és megközelíthetőbbek, ellenérdekelt személyek és szervezetek részéről. A szolgálati szabályzatok, a rend, a fegyelem, az ellenőrzés, a minősítés kevésbé kemény, mint a hivatásos állománynál, így a hivatásos állomány tevékenységével összefüggő polgári állomány információ, adat, dokumentum kezelése bizonyos fókig liberálisabb beállítottságú, különös tekintettel az alapvetően polgári (civil) szemléletükre is. Emiatt a túlzott civilestést és a demilitarizálást nem célszerű fokozni, sőt inkább a hivatásos állomány értékeit elismerve, rangját növelni.
- 11.34. Általánosan alkalmazni kell a pályáztatást a különböző funkciók betöltésénél, beleértve a főigazgatókat is. A pályázatok alapvető személyi adatai és más alapvető alkalmassági kritériumai mellett **a pályázó szakmai programja a meghatározó a kiválasztásnál.**
- 11.35. A biztonsági szolgálatokba jelentkezők felvételénél és majd később a rendszeres, időszaki (minimum évenkénti) ellenőrzéseknél nagyon fontos a legmegfelelőbb kiválasztási és majd ellenőrzési rendszer bevezetése és alkalmazása. Nem kockáztathatjuk a tízmillió állampolgár felé nyújtandó, állami biztonsági szolgáltatás minőségét a biztonsági szolgálatokban dolgozók tulajdonságainak bizonyos fókig kiszámíthatatlan és ellenőrizhetetlen megváltozásaival.
- 11.36. A demokrácia speciális lehetőségeink kiterjesztése a biztonsági szolgálataink szakembereinél. Az új, innovatív és a reális biztonságunk kihívásaiból, kockázataiból, veszélyeiből fakadó biztonsági feladatokra, célokra épülő XXI. századi biztonsági rendszerünk koncepcióját és főbb megvalósítási elemeit a legszélesebb szakmai nyilvánossággal célszerű megismertetni és véleményeztetni. Ebben alapozni kell a biztonsági szolgálatok érdeklődő, aktív és nyugdíjas szakembereire is. Ezt a gyakorlatot célszerű később is folytatni, amikor is a felállt. Az új biztonsági rendszer aktív és nyugdíjas tagjai körében egyrészt rendszeresen közvélemény kutatást kell folytatni az új szabályozások napi működési tapasztalatairól. Másrészt az állományok tagjai öntevékenyen is jelezhetik a kritikai és/vagy jobbító javaslataikat, véleményeiket, mint a gazdaságban megszokott minőségbiztosítási rendszereknél. Az új biztonsági

rendszer működésének jobbításában, finomításában részt vevő hivatásos, polgári, aktív és nyugdíjas tagjait, rendszeresen, differenciált ötletértékelés szerinti díjazásban kell részesíteni.

- 11.37. Minden állam stabilitásának, nemzeti és nemzetközi tekintélyének egyik fontos jellemzője a védelmi és érdekvéonyesítő képessége. Ennek egyik súlyponti mutatója a védelem, a biztonság szervezésének, irányításának módja békeidőben is. Az integrációknak és a tagolásoknak az optimumát kell megkeresnünk, tekintettel a XXI. századi kihívások hatékony és gazdaságos lekezelésére, a megfelelő szintű megelőzésére. Az említett területeken az operatív intézkedéseket is összehangolni képes, ügyeleti rendszerben működő, kormányzati döntés-előkészítő szerepet is betöltő intézményesített koordináció megteremtése nem képzelhető el egy egységes biztonsági szemlélet és gyakorlat alapján működtetett, integrált, intelligens **(nemzet)biztonsági adat- illetve tudásbázis létrehozása** nélkül. A biztonsági kihívások, veszélyek, és kockázatok kezelésében, ezen belül például a kritikus infrastruktúra védelmében érintett szereplők ehhez az automatikus összefüggés vizsgálatra, elemzésre, értékelésre és scenario analízisen alapuló döntés előkészítő modellezésre is alkalmas adatbázishoz kapcsolódva a jelenleginél gyorsabban és eredményesebben tudnak együttműködni mind a napi operatív működés, mind a válság- és veszélyhelyzetekre történő stratégiai szintű tervezés során.
- 11.38. Hazánk biztonsági védelmi képességeinek egyik fontos fokmérője, hogy a korábbi években felhalmozott szakmai tudásbázist milyen mértékben képes hasznosítani a ma és a holnap biztonsági kihívásainak kezelése során. Ebben a vonatkozásban meghatározó jelentőségű kérdés, hogy a védelmi-biztonsági szektorból, szolgálatoktól kikerült illetve kikerülő, de a biztonsági tevékenységre élethivatásként tekintő szakemberek birtokában lévő ismereteket, tapasztalatokat milyen mértékben lehet becsatornázni a szervezetek, szolgálatok hatékonyabb működésének elősegítésére. A konzultatív fórumként működő szerveződések nem csak a korábbi időszak tapasztalatait igénylő ügyek hatékony kezelésével, de a szervezeteknél, szolgálatoknál folyó képzési rendszerek fejlesztésével is összekapcsolható lenne. Ezen kívül, szintén a biztonsági szféra és a civil társadalom lehetséges kapcsolódási pontját képezheti az egyes szervezeteknél, szolgálatoknál korábban dolgozó, az adott terület iránt tudományos, illetve szélesebb társadalmi megközelítéssel rendelkező munkatársak összefogása, akár egyesületi formában is. Egy ilyen testület nem csak a hagyományosan zártabb világban élő biztonsági munkatársak szellemi-lelki életminőségének javítására, tudásbázisuknak, valamint kapcsolati körüknek a szükség szerinti igénybevitelére lenne alkalmas, de lehetőséget teremthet a titokbirtokos személyek egzisztenciális okból bekövetkező, a biztonsági érdekeket veszélyeztető körökhöz történő átsodródások megelőzésére is.
- 11.39. A védelmi-biztonsági szektor társadalmi rangját biztosítja az is, ha a szakemberek képzésében fenntartjuk és megerősítjük az évtizedes nemzetközi hírnevet is kiérdemelt, önálló, felsőfokú képzést. A biztonsági szakember képzést felsőfokon illetve egyetemi szinten is meg kell őrizni, sőt az igényeknek megfelelően tovább kell fejleszteni. **Egy szakterületen az egyetemi képzés fenntartása megerősíti és jellemzi az adott ország értékítéletét egy-egy szakterületről, így a (nemzet)biztonságról is.** Az utánpótláshoz szükség van ilyen szakterületen a felsőfokon alapozó és tudományos képzésre is, a szolgálatokban meglévő operatív, műveleti képzés mellett.

- 11.40. A védelmi-biztonsági szektor legmagasabb szintű politikai, társadalmi, gazdasági igényességét, értékítéletét, minősítését a költségvetési támogatottsága fejezi ki. Az állampolgárok felé irányuló állami biztonsági szolgáltatással kapcsolatos követelményeknek arányban kell állni a költségvetési támogatásokkal.
- 11.41. A biztonsági szolgálatok költségvetés elemzését el kell készíteni (folytatólagosan 1990-től napjainkig) és a jövőben évente aktualizálni, mivel egyértelmű, hogy a biztonsági tevékenység hatékonysága is arányban áll a költségvetési lehetőségek mértékével. Az elmúlt húsz év költségvetési mértékéből, arányaiból, tendenciájából le kell vonni azt a következtetést, hogy a speciális biztonsági-védelmi feladatok, az ország védelméhez illetve az érdekérvényesítéséhez, a kormányigényesség teljesítéséhez milyen anyagi forrásokra van szükség. Az elvonásokat meg kell szüntetni, mivel a válságok időszakában a biztonsági kihívások nincsenek válságban, sőt a válságok idején virágzanak, ami inkább költségvetés növelést igényel, mintsem elvonást. Nem lehet a „fűnyíró” elv alapján kezelni a biztonsági szervezeteket illetve a költségvetésüket!
- 11.42. A 2010 óta működő kormánynak a honvédelmet és a rendvédelmet jelentősen leértékelő szabályozásai, intézkedései nagyon sokat rontottak az adófizetők felé irányuló állami biztonsági szolgáltatáson (semmisségi törvény, önálló és független érdekvédelmi szervezetek-szakszervezetek megszüntetése, stb.). Kiemelten súlyos ebben a negatív folyamatban a honvédelmi és rendvédelmi szakemberek reáljövedelmi és nyugdíj vonatkozású ellehetetlenítése, ezzel a hivatásuk, a munkájuk, a fegyveres jelleggel összefüggő kockázatok lebecsülése, a szakmai tevékenységük lejáratása. Ezen szakembereket haladéktalanul rehabilitálni kell és olyan életpálya modellt illetve kárpótlást kell biztosítani számukra, mely reálisan kifejezi a társadalom többi tagjának védelmére alapozott értékítéletét, társadalmi megbecsülését illetve rangját.
- 11.43. Az internet viszonylag nehezen és költségesen ellenőrizhető közművé vált, amely a biztonságot jelentősen veszélyezteti, ugyanakkor egy fontos élettér, mozgástér, életforma, jóhiszemű társasági kapcsolati fórum.
- 11.44. Az információs forradalom olyan jellegű és ütemű fejlődést hozott, ahol – az infokommunikációnak a társadalmakat, a politikát, a gazdaságot befolyásoló, pozitív hatásai mellett – az infokommunikációs biztonsági kockázatok hatványozottan megnöttek. A távközlési, energiaszolgáltatási, víz-csatornaművi, egészségügyi, szállítási, banki-pénzügyi, államigazgatási-közigazgatási, stb. rendszerek támadhatóságában és egyben védelmében is jelentős szerepet játszik az infokommunikációs közmű. A gazdasági szféra, a gazdasági egységek infokommunikációs biztonsága meghatározó összetevője egy ország gazdasági biztonságának.
- 11.45. Minden magyar államigazgatási és közigazgatási szervezet teljes adat- és információvédelmét, országos hatáskörrel egyetlen állami szervezettel kell elláttatni, teljes körű szolgáltatás nyújtás formájában, a megfelelő információs illetve informatikai biztonság érdekében. Ezzel maximálisan biztosítható lenne az egységes biztonsági szint, a kézben tartható kockázat, az egységes biztonsági szemlélet és gyakorlat, a fejlesztés illetve naprakészség érdekében is.
- 11.46. Az információ és informatikai biztonság nem informatikus, hanem rendvédelmi szemléletet, feladatot és felelősséget igényel. Az adat-információ biztonságnak nem a műszaki-technikai feltételek, hanem a műszaki-technikai eszközöket üzemeltető, a dokumentumokat, adatokat, információkat kezelő

személyzet, az ember a legnagyobb kockázata. Az emberi tényezőnek, mint a legjelentősebb biztonsági kockázati elemnek az ellenőrizhetősége is megszervezhető bizonyos kereteken belül, de nem végezhető el mindenre kiterjedően, azaz a teljes kockázatmentességet nem lehet elérni. Az intézményekben és a cégekben a távközlési és számítástechnikai rendszerek védelmét, biztonságát egy külön belső ellenőrzési- védelmi-rendészeti (belbiztonsági, belső elhárítási!) szervezeti egységben lévő szakemberekkel kell biztosítani, mert e-nélkül bizonytalan és kockázatos marad.

- 11.47. Az általános kockázatelemzés egy részterülete az informatikai kockázatelemzés, amely alatt az informatikai rendszert, az informatikai infrastruktúrát és az ezeket üzemeltető informatikai szervezetet fenyegető veszélyek rendszeres azonosítását, vizsgálatát és értékelését értjük. A kockázatelemzéseket rendszeresen el kell végezteni minden szervezetnél, cégnél, ha megbízható biztonságot akar teremteni.
- 11.48. A korrupció esetében olyan szerteágazó jelenségről beszélünk, amely áthatja a politikát, a gazdaságot, a közigazgatást, a társadalom szellemi életét és a civil szférát, sőt egyre inkább áttérjed a nemzetközi kapcsolatokra is. A magyarországi üzleti kultúra nem a tiszta versenyt helyezi középpontba. Az igazságszolgáltatás lassan működik és a joggyakorlat nem kiszámítható. A gazdaságvédelem hatékonyságának növelése kapcsán tovább erősödhet – esetenként politikai színezetet is kaphat – a jogalkotásra, a jogalkalmazásra, az állami felügyeleti és ellenőrző, valamint a bűnüldöző, igazságszolgáltatási szervekre nehezedő korrupciós nyomás. Ennek a kockázati tényezőnek a fedettsége, jellege a titkosszolgálatok illetékességébe tartozik, melybe a rendőrség is bevonható, bizonyos részfeladatokra.
- 11.49. A XXI. századi, magyar, intellektuális polgárháború több, mint tíz éve (kb. 2000 óta) rontja, rombolja Magyarország jelenét és jövőképét. Az 1989-es rendszerváltás utáni, de különösen az ezredfordulót követő magyar belpolitikai viszonyokra a tudatosan előkészített és érvényesített társadalmi megosztás a jellemző. A nyugat-európai demokratikus kultúráktól eltérően, a ma már jobboldalnak alig nevezhető „jobbos” és a ma már baloldalnak alig nevezhető „balos” táborok a pártharcok, átfogóan a magyarországi parlamenti pártok pártháborújának eredményeként, szellemi illetve értelmi, azaz *intellektuális polgárháborús állapotba kerültek*.
- 11.50. Az elmúlt 23 év és azon belül az utóbbi 13 év során a magyar belpolitika negatív hatásai, kockázatai a biztonságunkra megközelítették, sőt talán meg is haladták a nemzetközi vonatkozású, negatív biztonsági hatásokat, kockázatokat. A magyar politikai elit felelőssége és kötelessége ennek enyhítése és megszüntetése.
- 11.51. Az intellektuális polgárháború visszafogja a befektetőket, rontja az export piac biztonságát és nagyon negatívan befolyásolja a külpolitikai-külgazdasági megítélésünket, más kelet-európai országokhoz képest is.
- 11.52. A párthazugságok, a pártcsalások és a pártfélrevezetések a lakosságban is jelentős bizalmatlanságot váltanak ki. A politikai elit megítélése mélypontra süllyedt, ezáltal a lakosság munkaképes, képzett, tehetséges, vállalkozóbb részéből sokan egyrészt külföldre távoztak, másrészt külföldi vállalkozásokban dolgoznak (rész)tulajdonosként vagy szakértőként, alvállalkozóként. Tehát az intellektuális polgárháború közvetlen és közvetett hatásai miatt elmenekül az aktívabbak és a képzetebbek növekvő része. Az ország korátalaga nő, a családalapítási kedv jelentősen csökkent, a gyermeket vállalók száma mélyminimumon van. Tehát az intellektuális polgárháború

hatására kritikusra csökken a lakosság és az aktív keresők száma. Nem lesz, aki a nyugdíj- és egészségügyi alapokat megfelelő szinten tartsa a befizetéseivel. ***Ezzel ez vált az egyik legfőbb (nemzet)biztonsági kockázattá, amit viszont nem a biztonsági szervezeteknek kell kezelni!***

- 11.53. Az államigazgatás és a közigazgatás vezetőit „lecserelek” (jelentős mélységig) minden választás után olyanokra, akik feltétlen párhívek. Tehát nem a képesség, a tehetség, a szakszerűség a döntő, hanem a bizalom. Ez a módszer semmiképp sem a tízmillió ember érdeke, ez a pártiktatúrák sajátja.
- 11.54. Az elmúlt két évtizedben kialakult magyar társadalmi megosztottság sajnálatosan, de értelemszerűen megmutatkozik a közigazgatás, az államigazgatás és így rendvédelem illetve a (nemzet)biztonsági szolgálatok körében is. A tapasztalat az, hogy – a rendszerváltástól számítva – bizonyos fokig mindenütt nő a személycserék szintje, szervezeti mélysége, ami a komoly szakmai és anyagi ráfordítással létrehozott hírszerzői illetve elhárítói értékeket jelentősen devalválja. Célszerű és szükséges lenne egy olyan pártpolitikai konszenzus, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok vonatkozásában konstruktívabb – kevésbé „pártpolitikai” – párbeszéd érvényesüljön, a folyamatosság magasabb szintű biztosítása céljából, mivel ez is rontja az adófizetők pénzén működtetett biztonsági szervezetek hatékonyságát, a biztonság színvonalát.
- 11.55. A magyar médiumok, mint általában a globalizálódott média, lassan kicsúszik a kormányok hatásköréből, ami a demokrácia szempontjából még nem lenne baj. **Azonban, a kormánytól „elszakadt” médiának is politikai és pénzügyi támogatásra van szüksége, amit viszont olyan politikai, pénzügyi és gazdasági köröktől tud megszerezni, amelyek számára a biztonság legfeljebb csak másodlagos tényező. Így a média törvénytörően ezen körök „hálójába” kerül.** Továbbá a médiumok is „pártosodtak” és így a magyar pártharcok eszközeivé váltak és ilyen minőségükben semmi sem drága, még a (nemzet)biztonsági tevékenység illetve hatékonysága sem.
- 11.56. A Magyar Köztársaság demokráciájának továbbfejlesztését és a politika közmegítélésének javítását szolgálná egy kétkamarás parlament, amelyben az egyházak, a szakszervezetek, az érdekképviselők, a civil szféra képviselői is részt kaphatnának a törvény előkészítésekből, a kezdeményezésből, a „néphatalomból”. Ezáltal megvalósulhatna egyféle közvetlen, részvételi demokrácia elem is, ami jelentősen enyhíthetné a társadalmi feszültségeket.
- 11.57. Egy társadalmi kiegyezési szerződést kellene kötni (kiegyezni) a pártoknak és/vagy a gazdasági szereplőknek, civil szervezeteknek, melynek keretében megállapodnának egy hosszabb távú jövőkép közös, konstruktív kialakításában és megvalósításában.
- 11.58. A NATO és EU tagságunk valamint a NATO és EU kollektív biztonsági rendszere alapvetően befolyásolja a nemzeti biztonsági rendszerünket és ezen belül a (nemzet)biztonsági tevékenységünket is.
- 11.59. **FONTOS FIGYELMEZTETŐ TANULSÁG EGY SZOMORÚ TRAGÉDIA TÜKRÉBEN:** A hírszerzés védelmi elemének hiányosságait – az USA elleni 2001.09.11.-es terrortámadásához kapcsolódóan – évek alatt több szakbizottság tárta fel. A Szenátus és a Fehér-ház közös bizottsága a hírszerzés és a nemzetbiztonság területein elkövetett hibákkal és az ott felmerülő hiányosságokkal foglalkozott, melynek eredményeként rendkívül nagy zűrzavarról, alkalmatlanságról, illetéktelenségről és elégtelen munkavégzésről tettek tanúbizonyságot. A Közös Bizottság megállapította, hogy „az ügyben érintett szervezetek, számos ok miatt, kudarcot vallottak a rendelkezésre álló,

szignifikáns személyi és szervezeti információk összekovácsolásában.” A legsúlyosabb figyelmeztetés az, hogy a világ legjelentősebb gazdasági, katonai, tudományos-technológiai, innovatív fölényrel rendelkező, csillagháborús fejlesztésekkel, rakétaelhárító űrfegyver rendszerrel, több száz milliárd dolláros védelmi költségvetéssel rendelkező országát néhány tucat, egyszerű, de végtelenül fanatikus ember, relatíve egyszerű ötlettel, nem túl költséges szervezéssel, az ellenőrzések és a védelem gyengeségeit, hibáit kihasználva megtámadja, több ezer ártatlan ember, polgári személy halálát, súlyos tragédiát okozva! ***Ebből is okulva kell a sokkal kisebb földrajzi méretű és gazdasági potenciálú valamint költségvetésű országunk biztonsági rendszerét úgy felépíteni és működtetni, hogy kizárt legyen a biztonsági szervezetek együttműködéseinek bármilyen objektív és szubjektív akadályoztatása.***

- 11.60. Külföldön és bizonyos fokig Magyarországon is az állami és a magán-titkosszolgálatok közötti együttműködés az idők folyamán hamar kialakult. A rendőrség és a titkosszolgálatok – szigorúan szakmai és törvényes – együttműködése (alternatív együttműködés) elkerülhetetlen és szükségszerű is, azonban kizárólag a kölcsönös érdekek mentén, különösen a teljesebb információszerzés és hasznosítás, az állami koordináció és kontroll fenntartása érdekében. A titkosszolgálatok számára a magánszektor nem lehet más, mint kiegészítő erőforrás, a fenyegetések elhárításához szükséges dinamikus eszköz, amelynek felhasználásával hatékonyabbá válhat működésük, és amely lehetővé teszi, hogy a tevékenységük szétaprózása helyett a nemzeti biztonság szempontjából legfontosabb feladatokra, a legkeményebb „célpontokra” fókuszáljanak. Ezen túlmenően nagyon szoros ellenőrzést igényelnek.
- 11.61. Az új biztonsági, nemzetbiztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek egyik következménye lehet a kritikus infrastruktúrák elleni támadás, visszaélés, szabotázs, mely jelentős tömegeket és az emberi élethez, léthez kapcsolódó alapvető szolgáltatásokat érint. Ezeknek az infrastruktúráknak a védelme koncepciót, stratégiát, törvényeket, szabályozásokat, előírásokat és pénzt igényel. **Legalább ilyen fontos egy mielőbb létrehozandó integrált Kritikus Infrastruktúra Biztonsági Központ**, – amely más országok példái alapján – ügyeleti, koordináló, ajánló, segítséget nyújtó szerepet töltene be, de operatív jogokkal is felruházható lenne.
- 11.62. A jelenlegi globalizálódó biztonsági környezetben – szemben a korábbi korszakokkal – a külső és a belső biztonság közötti határvonal egyre inkább elmosódik, a hagyományos területelvű biztonság- és védelempolitika helyett az érdekalapú (érdekérvényesítő, érdekvédő) és értékalapú biztonságpolitika került előtérbe, ami már komplex biztonságpolitikai személetet és gondolkodásmódot igényel. Látványosan növekszik a biztonságpolitika társadalmi meghatározottsága, a biztonságtudatos gondolkodás és a nem állami biztonságpolitikai szereplők biztonságpolitikai jelentősége (pl. a multinacionális vállalatok, a nemzetközi és hazai Non-Governmental Organization-k, az állam nélküli nemzetek, terrorszervezetek, nemzetközi bűnözői szervezetek stb.). **A biztonságpolitikai paradigmaváltást a komplex biztonságpolitikai szemlélet alkalmazásával és az integrált biztonsági szektor megteremtésével érhetjük el.** Hazánkban a nemzeti biztonság átfogó és komplex felfogásának elmélete, valamint és az egységes és integrált kormányzati praxis egyaránt hiányzik, vagy csupán esetlegesen jelenik meg az elméleti és gyakorlati szférában.
- 11.63. A (nemzet)biztonság tudatos személet és gondolkodás egyrészt feltétele, másrészt következménye a többségében a (nemzet)biztonsági szolgálatok

illetékességébe tartozó kihívások, kockázatok, veszélyek megfelelő kezelésének. Minden, a komplex biztonságunk körébe tartozó területen (külpolitika, társadalom, gazdaság, környezet, belpolitika, stb.) célszerű kialakítani és alkalmazni egy (nemzet)biztonsági értékrenden alapuló, egységes (nemzet)biztonság tudatos szemléletet és gondolkodást, mivel e-nélkül nem lehet megfelelő szintű biztonságot, titkosszolgálati tevékenységet realizálni.

- 11.64. Egy (kis) ország, egy nemzet életképességének, stabilitásának, nemzeti és nemzetközi tekintélyének egyik fontos jellemzője a védelmi, védekező képessége. **Ennek egyik mutatója a védelem, a biztonság szervezésének, irányításának módja békeidőben is.** Egy **(Operatív) Biztonsági Veszélyhelyzet Kezelő (és Koordináló) Központ létrehozása** esetén a Kormány, az Országgyűlés, a Köztársasági Elnök első kézből értesülhetne mindenről, különös tekintettel a rendkívüli helyzetekre, eseményekre. Továbbá ezen a központon keresztül lehetne az operatív intézkedéseket is végigfuttatni az operatív végrehajtó egységekig. Ezzel a megoldással minden, a biztonságot veszélyeztető kihívás, kockázat, veszély esetén a rendkívüli-, a szükség-, a megelőző védelmi, stb. állapotokhoz, helyzetekhez hasonlóan ez a (rövidebb elnevezéssel) Védelmi vagy Biztonsági Központ betöltené a kvázi, legfelső vezetési (köz)pont szerepét is. Ez a központ biztosítaná a kapcsolódást a biztonsági (honvédelmi és rendvédelmi) szervezetek ügyeleteihez, közös (nemzet)biztonsági adatbázissal illetve tudástárral. A védelmi struktúra szereplői ezzel a módszerrel tudnának a leggyorsabban és a leghatékonyabban együttműködni az operatív területen is.
- 11.65. A honvédelmi és rendvédelmi szervezeteknél (katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám és pénzügyőri, tűz és katasztrófavédelmi, büntetés végrehajtási) működő **belső ellenőrzési egységeket** (belbiztonsági szervezeti egységeket, belső elhárításokat) **össze kellene vonni illetve újraszervezni egy önálló belbiztonsági szervezetbe**, például egy új szolgálatba vagy főigazgatóságba, mely közvetlenül egy védelmi miniszterhez tartozhatna. Pozitív újdonság lenne például az is, hogy a miniszter – mivel „rálát” minden egyes szervezetre – felfigyelne olyan általánosítható káros jelenségre, amelynek több szervezetet átfogó jellegét az egyes szervezetek illetékesei nem vennék észre. A miniszter osztaná vissza az információkat, szelektíven az egyes szervezetek vezetőinek, de végső esetben az is már egyféle megoldás lehetne, hogy a belső ellenőrzések a szervezetek, szolgálatok vezetői mellett egy időben tájékoztathatnák a minisztert is.
- 11.66. Nincs honvédelmi és rendvédelmi tevékenység megfelelő hálózatok nélkül. A hírszerzés - felderítés és az elhárítás nem lehet eredményes ügynök-, informátor- és együttműködő céges illetve állampolgári kapcsolati hálózatok nélkül. Az ügykörönkénti, ügyenkénti alkalmi kapcsolatok létesítése, kiépítése sokkal kisebb hatékonyságú, mint egy „bármilyen”, de tartós hálózati kapcsolatkör. A mindenkori nemzeti biztonsági kockázatainknak megfelelő célterületeken, a jól szervezett és fenntartott kapcsolati hálózatok feltétlenül szükségesek és a hatékony megelőzés és reagálás elengedhetetlen feltételei. A különböző hálózatok ugyanakkor a titkosszolgálati munka célterületei is, hiszen az egyéni bűnelkövetők mellett a mind gyakoribb bűnözői kapcsolatok, illetve hálózatok a meghatározók, gondoljunk csak a terrorizmusra, a (nemzetközi) szervezett bűnözésre, a maffia jellegű szervezetekre, a csoportos bűnelkövetésekre és nem utolsósorban, a nemzetközi hírszerző hálózatokra. **Ezeknek a feltérképezése, a tudásbázis illetve adattár kialakítása és napi, operatív használata alapvető feltétele a hatékony titkosszolgálati munkának.**

Az előzőek mellett a minden életterületet átfogó hálózattudomány a titkosszolgálati felkészültségnek egyik meghatározó eleme. Ennek az az oka, hogy a körülöttünk lévő világ egyik meghatározó szerveződési, működési formációja a HÁLÓZAT-osság. Tehát ennek működési mechanizmusai, tömegpszichológiai jellemzői fontosak a hálózatosághoz kapcsolódó (bűn)cselekmények megelőzéséhez, megszüntetéséhez és utókezeléséhez.

- 11.67. ***A védelemben, a biztonságban érdekelt szerveket, szervezeteket egy Védelmi Minisztériumba célszerű összevonni*** a szakmai összefogás és egységes irányítás érdekében, de ez a minisztérium lehetne csak koordinációs jellegű ernyőszervezet is, különösen kezdetben. Ez fejezhetné ki legmagasabb értékítélettel a magyar kormánynak a viszonyulását a nemzeti értékeink és nemzeti érdekeink biztonságához illetve védelméhez. Ezzel az összevonással megszüntethetők a rivalizálások, a párhuzamosságok, átfedések; az „én házam, az én váram” effektusok; a pénzügyi-gazdálkodási, beszerzési, humánpolitikai, igazgatási, jogi, oktatási, logisztikai, adminisztrációs, távközlési és informatikai, stb. többszörözések. A rendszerváltás előtti, „túlhatalmi” hasonlóságra való utalás már elavult, mivel a demokratikus Magyar Köztársaság és Alkotmánya már teljesen eltérő politikai, társadalmi, gazdasági környezetet garantál, mint 20-70 évvel ezelőtt, beleértve a parlamenti ellenőrzét is. *Továbbá az egyes szakágakat vezető főigazgatókat az országgyűlés választhatná, amivel az egyes főigazgatók legitimitása és a túlhatalmi gondolatok negligálhatók. Alapjavaslatom tehát az, hogy a teljes magyar védelmi-biztonsági tevékenység, feladatkör egy minisztérium alá tartozzon, mert elsősorban ezzel biztosítható a leghatékonyabb szakmai együttműködés és a leggazdaságosabb működtetés.* Továbbá így biztosítható a védelem-biztonság szakmai és költséghatékonysági optimalizálása. Ezt valósíthatná meg a Biztonsági és/vagy Védelmi Minisztérium. Az összevont szervezetek tevékenysége – a szoros, gyors biztonsági és védelmi együttműködés, valamint a közös irányítás, szervezés, gazdasági és technikai ellátás révén – jelentősen ésszerűsödne és költséghatékonysága is lényegesen növekedne.
- 11.68. Az új biztonságvédelmi igazgatás mindenkori (át)szervezéséhez illetve az új Biztonsági Rendszer működtetése során minden esetben sokoldalú, széleskörű, alapos és részletes hatásvizsgálatokat kell végezni, közreadni és megfelelő szakmaisággal valamint demokráciával megvitatni.
- 11.69. **Az előzőekhez az aktuális illetve mindenkori illetékes kormány szándéka, eltökéltsége, támogatása, innovatív készsége meghatározó fontosságú. Fontos, hogy a biztonsági terület vezetőjének, miniszterének személyisége, emberi és szakmai tekintélye kormány szinten is meghatározza a Magyar Köztársaság biztonsági rendszerének jelentőségét, a többi fontos, polgári szakterület mellett is (mint például az egészségügy, az oktatás, a szociális ügyek, a foglalkoztatás, a gazdaság fejlesztés, a pénzügyi-gazdasági egyensúly teremtés, az adósságszolgálat kezelés, stb).** Mindezekon túlmenően a leendő kormányfő prognosztizálható, (nemzet)biztonság tudatos igényessége különösen fontos, ami nélkül nem lehet rangján kezelt (nemzet)biztonsági tevékenység sem. A teljes biztonsági rendszer megváltoztatásához, törvények és jogszabályok megalkotásához, elfogadásához szükséges a megfelelő mértékű parlamenti többség, mely a választók akaratából elő is állhat, amennyiben mégsem, úgy megfelelő diplomáciával esetleg meg is szervezhető.

12. Összegzés

A 2014-es országgyűlési és önkormányzati választások igen kiélezett, a demokratikus köztársasági államformát is megingató, intellektuális polgárháború közepette lesznek várhatóan megtartva. A demokratikus ellenzékiek rezsim, korszak és rendszerváltást kívánnak végrehajtani, ha hatalomra kerülnek. Ennek keretében, ehhez csatlakozva, adom közre azt, hogy rendszer és korszakváltásra van szükség a biztonságvédelmünkben is.

A Negyedik Magyar Köztársaság új Alkotmánya és jövőstratégiája stabilitásához egy új, innovatív, a XXI. századi biztonsági kihívások hatékony megelőzésére és kezelésére gyors, rugalmas, gazdaságos, feladatorientált és jövőálló Biztonsági Rendszerre van szükség, szakítva az elavult szemlélettel és gyakorlattal.

A (nemzet)biztonsági tevékenységnek a megelőzésen alapuló védelmi és érdekérvényesítési szerepe döntő egy nemzet életképességének a fenntartásában!

Egy új Biztonsági Rendszer alapvető feladata a Negyedik Magyar Köztársaság adófizetőinek nyújtandó állami biztonsági szolgáltatás optimalizálása, a nemzeti értékek védelmével és a nemzeti érdekek érvényesítésével együtt.

A MAGYAR biztonság egy és oszthatatlan, így kizárólag egységes, integrált biztonságpolitikai célkitűzésekkel, biztonság tudatos (rendszer)szemlélettel, megfelelő hazai és nemzetközi együttműködésekkel, társadalombarát kommunikációval kell megszervezni, irányítani és működtetni oly módon, hogy a követelményeknek arányban kell állni a támogatásokkal.

Egy új biztonságvédelmi tervezési módszerrel lehet és kell az új Biztonsági Rendszert létrehozni, mely egy Biztonsági (Kompetencia) Mátrix rendszeren alapul.

Az új Biztonsági Rendszert egy egységes, integrált Védelmi Minisztérium keretében lehet a legcélszerűbben megvalósítani, tekintettel az osztársadalmi érdekre.

A Biztonsági Rendszer meghatározó szereplői a hivatásos és nem hivatásos szakemberek, akik gyakran életveszélyt is vállalva, végzik munkájukat. Az alapjogaik korlátozásainak és többlet kötelezettségeik vállalásának arányban kell állni a társadalom anyagi és erkölcsi megbecsülésével annak érdekében, hogy valóban és érdemben számíthassunk Rájuk.

A 2010-ben kezdődő kormányidőszakban hozott, biztonsági szakember ellenes jogszabályokat, intézkedéseket, mint például karkedvezményes nyugdíj megszüntetését, a szolgálati járandóság megadóztatását, a jogos kedvezményeik megvonását, a szakmai szakszervezeteiknek a megszüntetését, a megfélemlítésüket, a semmisségi törvényt, stb. azonnal módosítani kell egy új, demokratikus ellenzéki kormányciklusban.

A biztonsági szakembereket haladéktalanul rehabilitálni kell és olyan életpálya modellt illetve kárpótlást kell biztosítani számukra, mely reálisan kifejezi a társadalom többi tagjának védelmére alapozott értékítéletét, társadalmi megbecsülését illetve rangját.

13. Summary

Change of system and era in our security protection too!

Let us organize together the new, people-oriented 21st century Security System of the Fourth Hungarian Republic!

A unique new method of our security protection planning!

Parliamentary and municipal elections in 2014 will most probably be held in a state of intense intellectual civil war that undermines even the foundations of the democratic republican form of government. The democratic opposition, if they come to power, intend to carry out a change in regime, era and the political system. In connection with this and joining this goal I share with the public my belief that a change of system and era must arrive in our security protection as well. In order to stabilise the Constitution and the future strategy of the Fourth Hungarian Republic and for the efficient prevention and management of 21st century security challenges, a new, innovative, flexible, economical, task oriented and future proof Security System is required that breaks away from outdated views and practises.

The protective and interest enforcement role of prevention based (national) security activities has a determining role in keeping up the nation's vitality!

The fundamental goal of a new Security System is to optimise the state controlled security services provided to the taxpayers of the Fourth Hungarian Republic together with the protection of national values and enforcing national interests.

HUNGARIAN security is one and indivisible. Thus it must be organised, controlled and operated with unified, integrated security policy goals, security conscious (system) vision, proper domestic and international cooperation and society friendly communication in such a way that requirements and subsidies are in proportion.

The new Security System can and should be created using a new security protection planning method that's based on a Security (Competence) Matrix system.

The new Security System can be most practically implemented, considering the interests of society, within the framework of a unified, integrated Ministry of Defence. The professional and non-professional specialists, who often do their jobs risking their lives, are determining players of the Security System. Curbing their fundamental rights and their additional responsibilities must be proportional to financial and ethical recognition by society in order to make sure we can indeed and materially count on them.

The regulations and measures taken in the government period starting in 2010 - such as the elimination of early retirement, the taxation of service remuneration, the withdrawal of their rightful benefits, the abolition of their trade unions, their intimidation, the annulment act etc. – must be immediately modified in a new government cycle.

Security professionals must be rehabilitated without delay and provided with such a career model and compensation that realistically expresses the value, esteem and status for the protection they provide for the rest of society.

A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!

14. Mellékletek

A mellékletek egyrészt a könyv hagyományos mellékletei, a könyvben lévő témákkal szorosabb és közvetlen összefüggésben (1.-4.). Másrészt önálló, egymástól és a könyvtől függetlenebb, azzal közvetett kapcsolatban lévő mintavételek a jelenlegi kormányidőszak biztonságvédelmi érintettségeiről (5.-11.).

14.1. 1. számú melléklet: Összesítő biztonságvédelmi főmátrix minta a biztonsági kihívások és a jelenlegi biztonsági (hon- és rendvédelmi) szervezetek összerendelésével. A teljes főmátrix a könyvhöz csatolt CD-n található, mivel mérete miatt nem nyomtatható.

	Alkotmányvédelmi Hivatal	Büntetés végrehajtás	FeBi- Te-MeŐ	Információs Hivatal	Katasztrófavédelem és Tűzoltóság	Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat	Közterületfelügyelet	Külképviseltek	Magánbiztonsági cégek	Magyar Honvédség	Nemzeti Adó- és Vámhivatal	Nemzeti Biztonsági Felügyelet	Nemzetbiztonsági Kabinet	Nemzeti Védelmi Szolgálat	Nyomozó Ügyéjségek	Polgárőrség	Rendőrség	Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ	Terrorelhárítási központ
biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek																			
Katonai fenyegetés																			
<i>doku hivatkozás</i>																			
<i>feladatok</i>																			
<i>eszköz, módszer, jogosítvány</i>																			
<i>hatáskör/illetékesség/ kompetencia erőssége</i>																			
<i>javaslat</i>																			
Nukleáris és tömegpusztító fegyverek ploriferációja																			
Titkosszolgálati tevékenység (Magyarország, a NATO, EU ellen irányuló)																			
Terrorizmus																			
Kábítószer kereskedelem																			
Emberkereskedelem / illegális migráció																			
Fegyverkereskedelem, fegyverkezés (hagyományos), aknamentesítés																			
Szervezett bűnözés (beleértve az új formáját, a kalózkodást is)																			

A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!

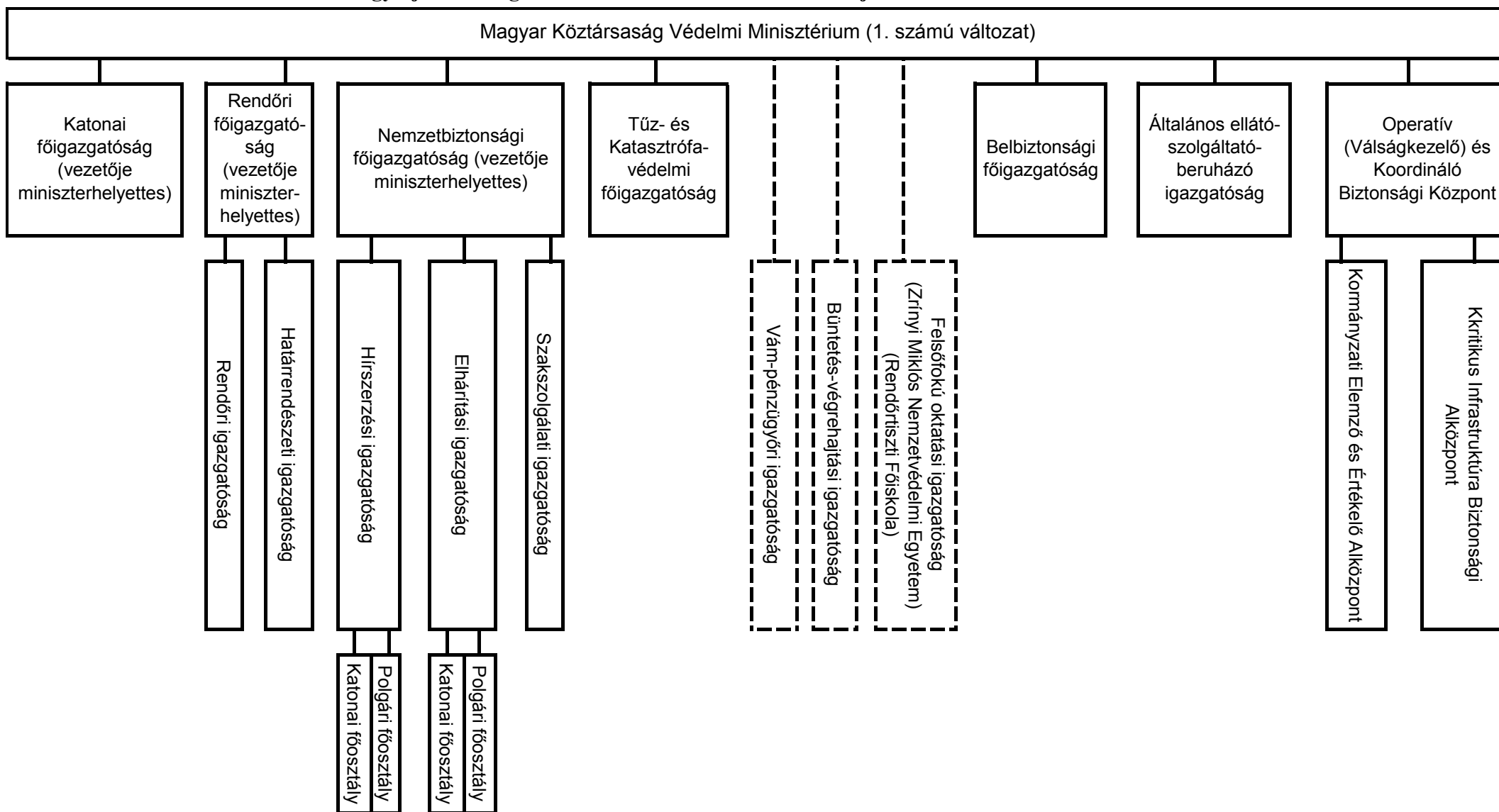
	Alkotmányvédelmi Hivatal	Büntetés végrehajtás	FeBi-Te-MeŐ	Információs Hivatal	Katasztrófavédelem és Tűzoltóság	Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat	Közterületfelügyelet	Küldetéskezelések	Magánbiztonsági cégek	Magyar Honvédség	Nemzeti Adó- és Vámhivatal	Nemzeti Biztonsági Felügyelet	Nemzetbiztonsági Kabinet	Nemzeti Védelmi Szolgálat	Nyomozó Ügyvédségek	Polgárőrség	Rendőrség	Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ	Terrorelhárítási központ
biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek																			
Közrend, közbiztonság veszélyeztetése																			
Szélsőséges mozgalmak csoportos tevékenysége, törekvései																			
Polgári védelmi kihívások																			
Egészségügy (járványügyi) kockázatok																			
A nemzetgazdaság működőképességének kihívásai																			
Termelés és szolgáltatás helyreállítása minősített időszakban																			
Kritikus infrastruktúra védelme																			
Fekete gazdaság, korrupció																			
Környezeti/ökológiai kockázatok, kihívások																			
Természeti és ipari katasztrófák																			
Védett személyek védelme																			
Regionális konfliktusok																			
Kiberbiztonságot érintő kockázatok																			
Energiabiztonságot érintő kockázatok																			
Jogbiztonságot érintő kockázatok																			

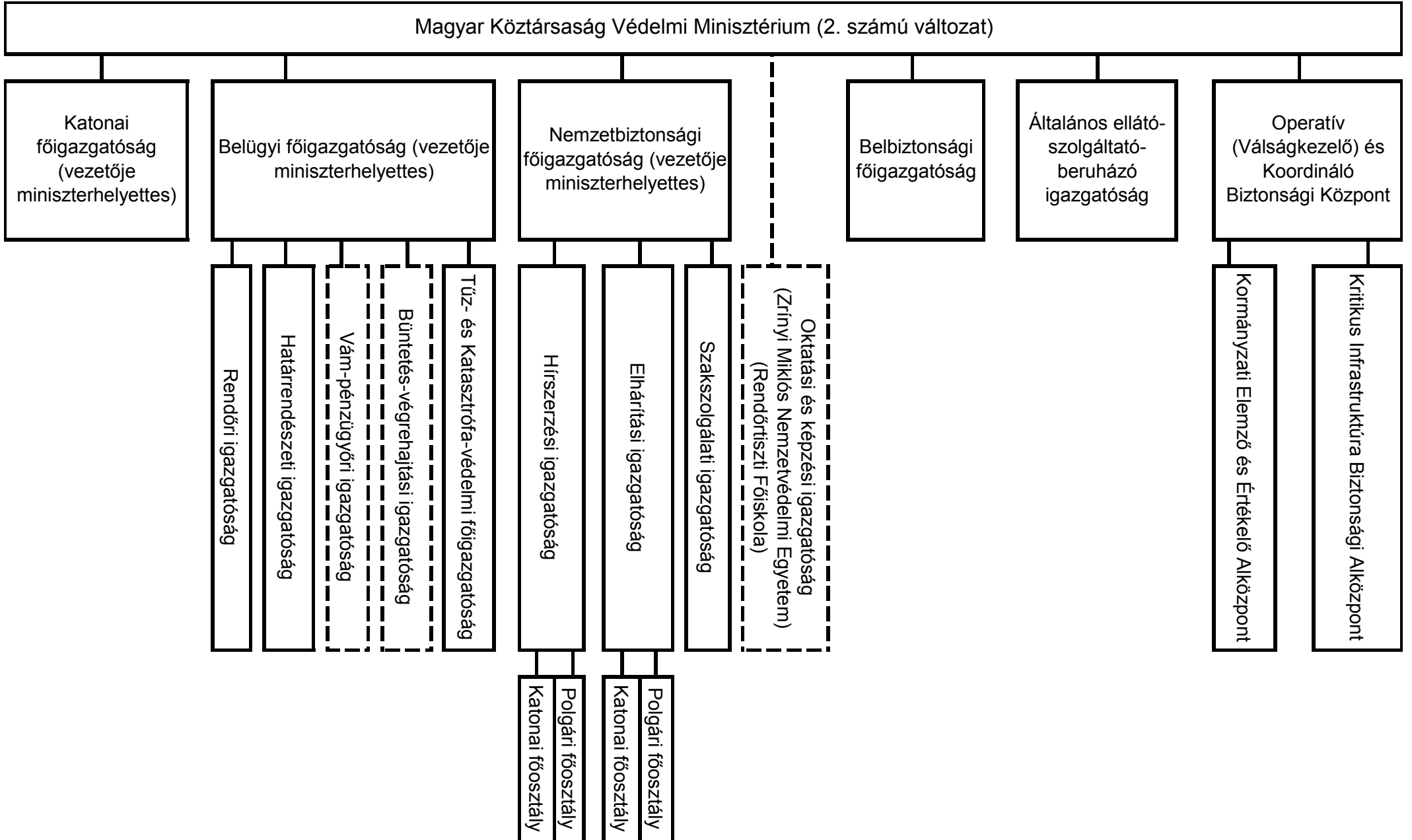
14.2. 2. számú melléklet: Biztonságvédelmi almátrixok mintája a biztonsági kihívások és az egyes biztonsági szervezetek összerendelésével. Az almátrixok a könyvhöz csatolt CD-n találhatóak, mivel a méretük miatt nem nyomtathatók.

Biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek	doku hivatkozás (rendeletszám, paragrafus, pont, bekezdés)	feladatok	eszköz/módszer/jogosítvány	hatáskör / illetékesség kompetencia erőssége jelenleg (0,1,2)	hatáskör / illetékesség kompetencia erőssége jövőben (0,1,2)
Katonai fenyegetés				0	
Nukleáris és tömegpusztító fegyverek ploriferációja				0	
Titkosszolgálati tevékenység (Magyarország, a NATO, EU ellen irányuló)				0	
Terrorizmus				0	
Kábítószerkereskedelem				0	
Emberkereskedelem / illegális migráció				0	
Fegyverkereskedelem, fegyverkezés (hagyományos), aknamentesítés				0	
Szervezett bűnözés (beleértve az új formáját, a kalózkodást is)				0	
Közrend, közbiztonság veszélyeztetése	1979. évi XI. Tvr. – a büntetések és intézkedések végrehajtásáról 89.§	szabadságvesztési feladatok ellátása	fogvatartás, elkobzás, megsemmisítés (közrendet, a közegészséget vagy a közérkölcst sértő, illetve veszélyeztető eszközök)	1	

Biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyek	doku hivatkozás (rendeletszám, paragrafus, pont, bekezdés)	feladatok	eszköz/módszer/jogosítvány	hatáskör / illetékesség kompetencia erőssége jelenleg (0,1,2)	hatáskör / illetékesség kompetencia erőssége jövőben (0,1,2)
Szélsőséges mozgalmak, csoportok tevékenysége, törekvései				0	
Polgári védelmi kihívások				0	
Egészségügy (járványügyi) kockázatok				0	
A nemzetgazdaság működőképességének kihívásai				0	
Termelés és szolgáltatás helyreállítása minősített időszakban				0	
Kritikus infrastruktúra védelme				0	
Fekete gazdaság, korrupció				0	
Környezeti/ökológiai kockázatok, kihívások				0	
Természeti és ipari katasztrófák				0	
Védett személyek védelme				0	
Regionális konfliktusok				0	
Kiberbiztonságot érintő kockázatok				0	
Energiabiztonságot érintő kockázatok				0	
Jogbiztonságot érintő kockázatok				0	

14.3. 3. és 4. számú mellékletek: Egy új Biztonsági Rendszer két változatának modellje.

14.4. 5. számú melléklet: Másodlagos nemzetbiztonsági kihívások - Dr. Hetesy Zsolt/2012.05.24./ZMNE konferencia¹³

Dr. Hetesy Zsolt

Másodlagos nemzetbiztonsági kihívások

A konkrét nemzetbiztonsági szakmai kihívások mára rendkívül sokrétűvé váltak, emellett az egyes nemzetbiztonsági szolgálatok számára eltérő módon jelentkeznek. Ugyanakkor az úgynevezett másodlagos nemzetbiztonsági kihívások rendszere, vagy más megfogalmazásban például az általános működési környezet, a szervezeti és jogi keretrendszer sem elhanyagolható. Sok esetben ettől függ, hogy a szakmai kérdésekre tudunk-e és mekkora sikerrel tudunk választ adni. A magyar nemzetbiztonsági tevékenység kihívásainak kérdéskörében ezért néhány olyan kiemelt kihívást elemzek, amelyek ma is nyitott kérdésnek tűnnek. Ilyenek elsősorban a szervezetrendszer, az irányítás, a kormányzati koordináció, a horizontális együttműködés a szervezetek között és a szervezeten belül, és a kormányzati tájékoztató tevékenység kérdése.

A feladat és a környezet változásai

A korunkra jellemző, úgynevezett „összetett biztonsági környezetben” a hagyományos nemzetbiztonsági veszélyek mellett felerősödtek a globalizáció káros mellékhatásai, az aszimmetrikus fenyegetések, mint például a nemzetközi szervezett bűnözés és a terrorizmus, a nem-állami szereplők tevékenysége. Egyre gyakoribbak az olyan veszélyforrások, amelyek nem országon belül keletkeznek és nemzeti szinten csak korlátozott hatékonysággal lehet fellépni ellenük. Emellett leomlanak az éles határvonalak a bűnüldözés és a nemzetbiztonsági kihívások között is. Az összetett és határok-nélküli kihívások az egyes nemzetbiztonsági szolgálatokra és bűnüldöző szervekre koncentrálnak, elkülönült feladatszábbal nem válaszolhatóak meg.

Szervezetrendszer

Magyarországon ellentmondás feszül az együttműködést követelő veszélyek, valamint a magyar szervezetrendszer töredezettsége között. A nemzetbiztonsági szervezetrendszer a változások ellenére lényegében továbbra is az 1990 előtti struktúrára épül. A rendszerváltáskor kialakított, megosztott rendszer a túlhatalom megakadályozása érdekében jött létre, és egyben a nemzetbiztonsági és a rendészeti/bűnüldözési tevékenység elkülönítésével járt. Az elmúlt húsz év reformelképzelései általában a szervezetek számára és összevonásuk módjára koncentrálnak, de a katonai szolgálatok 2011-es összevonásának kivételével elbuktak. Eközben kevés szó esett a kormányzati szintű koordináció javításáról, a nemzetbiztonsági és rendészeti tevékenység összehangolásáról.

Irányítás

Az irányítás tekintetében egyetlen, a 2010-es módosításról lehet beszámolni, ez viszont a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok esetében húsz éve fennálló irányítási alapelvvel szakított. A polgári nemzetbiztonsági terület egységes kezelését és egységes irányítását új elv váltotta fel. Ennek megfelelően a szolgálatok irányítását 2010-ben azon miniszterek (nem pedig minisztériumok!)

kapták, akiknek profiljába leginkább beleillik a szolgálatok irányítása. Miközben a megoldás nem példa nélküli, máig kérdéses, hogy a 2010-es változások beváltották-e a hozzájuk fűzött reményeket.

Az viszont biztos, hogy a szervezetek irányítása tekintetében a 2010-es változtatásokkal hazánk a nemzetközi trendekkel szemben haladt, amikor a nemzetbiztonsági tevékenység irányítását hárompólusúvá tette. Magyarország mind a szolgálatok száma, mind az irányítási megosztottság tekintetében a vele nem egy súlycsoportban lévő országokkal (brit, francia, német és lengyel példákkal) együtt sorol, de nem működteti az ott megszokott robusztus koordinációs mechanizmusokat. A 2010-ben végrehajtott további módosítások (pl. a tájékoztató tevékenység terén) sem szolgálták az összehangolt feladatvégrehajtást.

A szervezetrendszerrel és irányítással kapcsolatos járulékos kihívásként jelentkezik, hogy azok megújítása érdekében előkészített, körültekintő reformokra lenne szükség. Ehelyett az látszik, hogy sem a 2010-ben átalakított szervezeti rendszer, sem az irányítási rendszer vitája nem került nyugvópontra, és újabb elképzelések születnek. E területen nem a változás, vagy annak az igénye a probléma, hanem a rendszer „rángatása”, illetve, hogy a javaslatok ismét csak a szervezeti, irányítási kérdésekre teszik a hangsúlyt. Az új javaslatok megkérdőjelezzik az alig kétéves döntéseket, de a pontosan megjelölt cél és a szakmai megalapozás nélkül ezek sem lesznek képesek az elvárt eredmények „szállítására”. A szolgálatokkal kapcsolatos politikai viták és a függő helyzet ugyanakkor elbizonytalanítja az állományt és károsan hat a szolgálatok szakmai munkavégzésére. Ez a hatékonyság ellen hat, és a társadalmi elfogadottságot sem erősíti.

Kormányzati koordináció

A reformok terén az elmúlt időszakban ellentét feszül a magyar és a nemzetközi trendek között is. Mint láttuk, a kérdésekre Magyarországon alapvetően szervezeti, irányítási válaszokat keresünk, míg külföldön a szervezési megoldásokat helyezik előtérbe.

Az általános külföldi álláspont szerint az egyre összetettebbé váló kihívásokra az egyes szervezetek belső reformja, vagy a szervezetek összevonása sem adhat kielégítő választ. A kihívások összefonódó rendszere és nemzetek feletti jellege lehetetlenné teszi az egyes feladatok egy-egy szervezethez telepítését, és ezáltal a párhuzamosságok kiküszöbölését. Éppen ellenkezőleg, bizonyos kihívások megfelelő kezeléséhez éppen az szükséges, hogy az adott kérdéssel a saját szakterületén – eltérő hatáskörrel – több szervezet is foglalkozzon: „Kormány szintű problémák, kormány szintű válaszokat igényelnek.”

Vagyis e megoldások a szervezetek horizontális együttműködésére és a kormányzati koordinációs mechanizmusok kialakítására helyezik a hangsúlyt. Ez a paradigmaváltás Magyarországon még nem történt meg. Mondhatják többen, hogy nálunk is létezik például a Nemzetbiztonsági Kabinet, de a hagyományos magyar kabinetrendszer csak részben képes a koordinációs feladatok betöltésére. A törvényben meghatározott fő feladat, vagyis a „kormány ülési előtti állásfoglalás” ugyanis bekorlátozta a Kabinet mozgásterét.

A megoldás a múltban gyökerezik, és a kormány döntéshozatali primátusának túlhangsúlyozásából fakad. Nem veszi figyelembe, hogy a nemzetbiztonsági

tevékenység koordinációja két szinten valósul meg. A koordináció első szintje a kormányzati irányításhoz fűződik (*decision-making*), ahol a döntések a kormány döntései. A nemzetbiztonsági kérdések azonban jellegüknél fogva ritkán követelik meg a kormány, mint testület döntését. Emellett a „nemzetbiztonsági politika” (*policy*) kérdésében az érintett miniszterek (és a miniszterelnök) együttműködésére akkor is szükség van, ha a kérdések nem követelik meg a kormány döntését. A Kabinet a második koordinációs szint, a feladat-végrehajtás (*implementation*) koordinálására, és az ahhoz szükséges döntéshozatalra már nem kapott felhatalmazást.

A magyar Nemzetbiztonsági Kabinet ezért nem hasonlítható a külföldi koordinációs mechanizmusokhoz. Ez utóbbiak ugyanis a feladatok, prioritások meghatározása mellett érdemben részt vesznek a szolgálatok munkájának koordinációjában, a költségvetési, fejlesztési kérdések összehangolásában. A koordináló szervezetek/személyek nemegyszer központi szerepet kapnak az információáramlásban, a párhuzamos tevékenység kiküszöbölésében. Meghatározott körben döntéseket hozhatnak, utasításokat adhatnak és ehhez a különböző testületek (vagy az egyszemélyi vezetők, koordinátorok) állandó és önálló szervezeti háttérrel rendelkeznek.

Horizontális együttműködés a szervezetek között

A kormányzati koordináció „csak” az együttműködés általános kereteit, irányait és súlypontjait adja meg. Ennek következtében az – a divatos félreértéssel ellentétben – nem váltja ki az egyes nemzetbiztonsági szolgálatok horizontális együttműködését a napi munkavégzés során. A múltira visszatekintve ezt a területet a magyar nemzetbiztonsági szervezetrendszer hagyományos kihívása. Az együttműködés kikényszerítése a szervezeteket vezető főigazgatók és az egyes szervezeti egységek vezetőinek kötelezettsége. A feladat a másik szervezet fejével gondolkodást, kezdeményezőkézséget, az együttműködési lehetőségek folyamatos keresését, a kölcsönös előnyökre törekvést, a „win-win” típusú logikát, vagyis röviden „össz-nemzetbiztonsági szemléletet” követel meg.

Horizontális együttműködés a szervezeteken belül

Ha elfogadjuk, hogy a kihívások egyre összetettebbek, akkor a horizontális együttműködést hangsúlyozó, a rugalmas reagálást lehetővé tevő megoldásokat a szolgálatokon belül is meg kell honosítani. Itt is igaz, hogy egy-egy kérdés megoldása nem feltétlenül szervezeti módosítással, hanem szervezési intézkedésekkel, horizontális, *ad hoc* munkacsoportok létrehozásával, az szervezeti egységek folyamatos együttműködésének kikényszerítésével lehetséges. Mindezek alapjául részben a szervezetszintű gondolkodás, részben a projektszemlélet meghonosítása szolgálhat. Indokolt lehet olyan informális munkacsoport (nem feltétlenül szervezeti egység!) létrehozása is, amely a szolgálat előtt álló stratégiai kihívásokra, a tevékenységet befolyásoló változásokra koncentrálna, és ezzel kapcsolatban végez figyelemfelhívó, döntés-előkészítő tevékenységet, feldolgozza a tapasztalatokat és legjobb gyakorlatot alakít ki.

Kormányzati tájékoztató tevékenység

A kormányzati tájékoztató tevékenység az a kérdéskör, amire Magyarországon eddig nem sikerült tökéletes megoldást találni. Volt ez a tevékenység már a

Belügyminisztériumban, ezek után 1990-től a Honvédelmi Minisztériumban Joó Rudolf államtitkár úr vezetésével, majd 1992 óta Nemzetbiztonsági Elemző Munkacsoport (NEMCS) néven a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat felügyelő miniszternél, és végül a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (Nbtv.) hatálybalépése nyomán 1996-tól törvényileg is egységes feladatként a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszternél. Tegyük hozzá gyorsan, ez utóbbi megoldás sem adott minden kérdésre megnyugtató választ. A 2010-es törvénymódosítás elhibázott jogtechnikai megoldása miatt az egységes tájékoztatási rend törvényi alapja is megszűnt. A Nemzetbiztonsági Információs és Bűnügyi Elemző Központtal (NIBEK) kapcsolatos ötlet pedig 2011-ben hamvába halt, hogy 2012-ben főnixmadárként ismét felbukkanjon.

Mi ebben a tevékenységben a kihívás, kérdezhetnénk. Az egyik, hogy egyes területek a tájékoztató tevékenység során is más és más szolgálatok együttműködését igénylik. A nemzetbiztonsági támogató tevékenység (döntéshoz szükséges információk biztosítása) a hírszerzési területek; a nemzetbiztonsági védelmi tevékenység (alkotmányos rend, a pénzügyi és gazdaságbiztonság, energiabiztonság védelme, az ellenséges titkosszolgálati vagy leplezett törekvések felderítése, a kémelhárítás, stb.) általában a hírszerzési területek és a nemzetbiztonsági terület együttműködését teszi szükségessé.

A nemzetbiztonsági szolgálatok által megszerzett információ emellett nem minden esetben teszi szükségessé a kormányzati tájékoztatást. Míg a nemzetbiztonsági támogató és nemzetbiztonsági védelmi tevékenységgel összefüggő információk egy részének közvetlen fogyasztója és hasznélvezője a kormány, vagy szervei, más elemeik (pl. objektumvédelem és a nemzetbiztonsági érdekek mentén folytatott bünteliderítési tevékenység során megszerzett információk) esetében nincs ilyen igény.

Újabb, a kérdés összetettségét növelő elem az „input-”, illetve „output-vezérelt” tájékoztató tevékenység kérdése. Jónéhány esetben a „hírigényeket” a nemzetközi események és a nemzeti stratégiák, a kormányzati tevékenység szükségletei eleve meghatározzák és azokat jól tervezhetően előre lehet tudni. Hívhatjuk a szolgálatok ez irányú tevékenységét „output-vezérelt” tevékenységnek, amennyiben a szolgálatok műveleti/hírszerző tevékenységét, együttműködését és tájékoztató tevékenységét a megkövetelt jelentések rendszere (a szolgálatoktól konkrétan megkövetelt output) határozza meg. A nemzetközi példák alapján indokolt lehet egy állandóan működő, az aktuális kormányzati hírigények összeállítását, a közös jelentések készítését előíró azok teljesítését koordináló mechanizmus létrehozása. Ez egy előre tervezett, „output-vezérelt” átfogó tájékoztatási rendszert építhet ki a kormányzati tájékoztatásban.

A szolgálatoknak mindemellett az is a feladatai közé tartozik, hogy olyan nemzetbiztonsági relevanciával bíró eseményekre, veszélyekre, vagy lehetőségekre hívja fel a figyelmet, amelyeket a kormányzat nem érzékel (horizont-ellenőrző tevékenység). Az ilyen információk célba juttatása a kormányzati tájékoztató rendszerben az eddig is működő önálló, „input-vezérelt” jelentéstételi rend változatlan fenntartását is megköveteli. Ennek keretében a szolgálatok továbbra is önállóan jelenthetnek minden olyan eseményről, jelenségről, amelyet a kormányzat, vagy egyes szervezetek számára fontosnak tartanak.

A fentiekkel kapcsolatos másik kihívás a szolgálatok közigazgatási beágyazottságának megtartása. Maga a kormányzati tájékoztató tevékenység is félreérthető, hiszen nagyon sok esetben nem a kormánynak, mint testületnek van szüksége információra, hanem „csak” egyes szervezeteinek. Az „igények” sok esetben nem egyszerűen információszerzést tesznek szükségessé, hanem bizonyos műveleti feladatok ellátását is (pl. érdekérvényesítő tevékenység). Mindkét esetben szakmai szükségesség, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok az információt/intézkedést kérővel közvetlenül tudjanak kommunikálni, részben a feladat-végrehajtás előkészítése, részben a végrehajtás során, illetve közvetlen visszajelzést kapjanak a megtett intézkedésről / megszerzett információról. A szakmában egyszerűen csak hírszerzési körforgásnak (*intelligence cycle*) hívott folyamat nem törhető meg olyan megoldással, amely a „megrendelők” és a szolgálatok közé ékelődik.

További kérdés, hogy a központi szervezetnek milyen szinten feladata, hogy a már elemzett információkat újraelemezze és átdolgozza. Az egyik negatív példát az iraki háború kirobbantását „elősegítő” brit Joint Intelligence Center szolgáltatta, amikor az iraki WMD kapacitással kapcsolatos nem kellően izgalmas (de igaz) hírszerzési információt „saját hatáskörben” megváltoztatták, az ügyben elterjedt kifejezéssel élve „szexisebbé tették”, vagyis a veszélyt felerősítették.

Ugyancsak kérdéses a szervezet elhelyezése. A (külügyi, honvédelmi, gazdaságbiztonsági, energia és pénzügyi biztonsági, stb.) feladatok sokrétűsége miatt ezt a feladatot általában a kormányzati döntéshozatali központhoz (miniszterelnökhöz vagy elnökhöz) közel helyezik el.

Egyéb kihívások

Az úgynevezett másodlagos kihívások a fenti felsorolással közel sem érnek véget. Sorolhatnám még a nemzetbiztonsági tevékenység más jellegű kihívásait, mint amilyen például a jogi keretrendszerrel kapcsolatos kihívások. Általános hiedelem, hogy mivel a nemzetbiztonsági kérdéskör nemzeti hatáskörbe tartozik, a tevékenységet kevés nemzetközi kötelezettség korlátozza. Ezt valóban igaz a szervezetrendszer, az irányítás és a koordináció, de részben még a rendészeti/nemzetbiztonsági feladatok megosztása és felosztása tekintetében, ahol az államok teljes önállóságot élveznek. Ugyanakkor azokban az esetekben, amikor a tevékenység személyiségi jogokat, személyi szabadságjogokat sérthet, (titkos felderítés, információgyűjtés, adatkezelés, és ezen belül adatok megosztása) nagyon sok feltételnek kell eleget tenni. Ezeket a határokat általánosságban a nemzetközi jogi egyezmények, a részleteket pedig a jogesetek, különösen az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletei bontják ki. Mivel ez a kérdés a mai elemzésnek nem főtémája, röviden azt jelzem, hogy a titkos információgyűjtéssel kapcsolatos szabályok az Nbtv-ben nagyrészt ma is kiállják a próbát.

Ugyanakkor még a nemzetbiztonsági területen is gondot okoz a belső engedélyköteles eszközök nyilvános szabályozásának hiánya, az adatkezeléssel és adatátadással kapcsolatos szabályok bizonytalansága, valamint az ellenőrzési, jogorvoslati és büntetőjogi szankciórendszer hiányosságai. A jelenlévők számára sovány vigaszt jelent, hogy a rendvédelmi célú titkos felderítést szabályozó másik négy törvény (Rtv., Navtv., Ütv., Be.) jóval nagyobb kihívásokkal küzd, amelyet egy-egy törvény módosításával már nem is lehet kezelni, ez összetett és rendszerszintű felülvizsgálatot követel meg. Ez az összehangolás azonban csak akkor lehet teljeskörű, ha visszahat az Nbtv-re is.

Végül, hogy a másodlagos kihívások egy újabb eleméről beszéljünk, a nemzetbiztonsági tevékenység társadalmi/kommunikációs kihívása húsz éves adósságunk. A közvéleménynek nem sikerült elmagyaráznunk a nemzetbiztonsági szolgálatok szerepét, nem tudunk kivergődni a múlt, az ügynökügy és az iratátadási ingovány fogságából. Ebben az elmúlt időszak átpolitizált, de képzetlen médiája sem segített. Legjobb példa, hogy miközben alapvetően egy nemzetbiztonsági szolgálattal szemben merültek fel súlyos szakmai kifogások, a média általánosít, és ez erodálja az összes szolgálattal kapcsolatos bizalmat. A szolgálatok pedig nem kezdeményezők a kérdésben, de még nem is reaktívak.

Összefoglaló

A nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetrendszere életképes ugyan, de lehetne jobb állapotban. A rendszer az eddigi megoldásokkal és a részintézkedések logikája mentén képtelen a megújulásra, az elvárt hatékonyság és emberi jogi minőség biztosítására. Az igazi általános kihívást ezért az alábbiakban látom:

- Képesek vagyunk-e egy átfogó állapotanalízis elvégzésére, amely a tevékenység anyagi, és eljárási jogára, szervezeti és működési kérdéseire egyaránt kiterjed?
- Képesek vagyunk-e rendszerszintű megoldások kidolgozására?
- Képesek vagyunk-e a megszokott kereteken kívüli gondolkodásra, új megoldásokra?
- Képesek vagyunk-e a valódi kérdések megragadására, a valódi reformokra, vagyis előkészített, szakmailag megalapozott döntések meghozatalára?

Ha igen, akkor biztosítani tudjuk a nemzetbiztonsági szolgálatok jövőjét, de ami ennél fontosabb, erősítjük hazánk biztonságát. Tudom, hogy a mai konferencia is egy, a fenti célok érdekében tett lépés, amelynek megszervezéséért a szervezőket köszönet és elismerés illeti meg.

Budapest, 2012. május 24.

A szerző ezen anyaga megjelent a Hadtudomány különszámában is: http://mhtt.eu/hadtudomany/2013_1-2.html

A szerzőnek ezen kiadványom szakmai szemléletével bizonyos fókig harmonizáló doktori értekezésének elérhetősége:

http://doktori-iskola.ajk.pte.hu/files/tiny_mce/File/Archiv2/hetesy/Hetesy_nyilv_ertekezes.pdf

14.5. 6. számú melléklet: Mennyi kém és elhárító kell Magyarországnak - Dr. Várhalmi A. Miklós/2011.11.11./Népszava

Mennyi hírszerző és elhárító kell Magyarországnak?

(„Hende szerint kevesebb kém is elég lesz”)

A válasz egyszerű, annyi, amennyi a jelenlegi és belátható jövőbeli nemzetbiztonsági kihívásoknak-feladatoknak a megfelelő kezeléséhez szükséges, különös tekintettel arra az állami biztonsági szolgáltatásra, amelyért a magyar emberek adóforintjaikkal fizetnek.

Azért ez a címbeli kérdés elég dilettáns, ha figyelembe vesszük, hogy a Magyar Köztársaság XXI. biztonsági rendszerének egységesnek és oszthatatlannak kell lenni az ország számára igen komplex biztonsági kihívásokra és az ebből következő feladatokra tekintettel. Tehát nem célszerű csak a nemzetbiztonságot mérlegelni, hanem együtt kell kezelni a Magyar Köztársaság biztonsági-védelmi rendszerének minden érintettjét: katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, vám-pénzügyőri, katasztrófavédelmi, tűzoltó, büntetés végrehajtási és kapcsolódó szakterületeket. Ezen szakemberek jelenlegi, igen tagolt, megosztott irányítása, szervezése és működtetése nem hatékony és nem gazdaságos az embereknek, a cégeknek járó biztonsága tekintetében, de a nemzeti értékek védelme és érdekek érvényesítése vonatkozásában sem. A Magyar Köztársaság biztonsági rendszere megkövetel egy egységes, a valós biztonsági kihívásokra-feladatokra alapuló koncepciót-stratégiát-programot-szabályozást-szervezést-végrehajtást, ami a rendszerváltás óta és még jelenleg is hiányzik.

„Hende szerint kevesebb kém is elég lesz.....Összevonják a katonai nemzetbiztonsági szolgálatokat, 217 alkalmazottat elbocsátanak...”

Ennek a hírnak a tartalma több szempontból is tovább gyengíti az amúgy is mostohagyerek (nemzet)biztonsági potenciálunkat, jóllehet, hogy a katonai nemzetbiztonsági feladatok is bizonyára módosultak az idő folyamán.

Tudni kell, hogy a katonai hírszerzés és a katonai elhárítás két eltérő célú, feladatú, működési területű, szakmai képességű tevékenység. Ezek összevonása szakmailag nagy hiba és a biztonságunk katonai vonatkozásait kedvezőtlenül befolyásolja, ami az adóforintjainkkal megfizetett, az embereknek járó biztonsági szolgáltatási ellenértéket csökkenti.

A létszámcsökkentés pedig a jelentős nemzeti értéket képező katonai hírszerzési és elhárítási képességet leértékeli. Egy hírszerző illetve elhárító kiképzése, gyakorlatának megszerzése éveket jelent. Az egyes szakemberek készségeinek nemzeti-eszmei értéke százmillió forintba is becsülhető, összevetve a biztonsági hozadékok értékeivel is.

A 217 katonai nemzetbiztonsági szakember készségeinek nemzeti-eszmei értéke becsülhetően 20 milliárd forint, amely érték az adófizetők pénzén képződött. Ezt most elveszítjük és mi nem járultunk hozzá, pedig a miénk!

Nem zárható ki, hogy kis részben lehetnek nyugdíjasok, egészségügyileg kevésbé munkaképesek, de emellett ezen szakemberek hasznosítása, utógondozása is igen hasznos lenne az adófizetők biztonságának. Esetleg a polgári titkosszolgálatok vagy esetleg más rendvédelmi szervek keretében igen jelentős, nemzetközi tapasztalataik még kamatoztathatók lehetnének.

A biztonságunk jövője és a jövőnk biztonsága!

Sajnos az előző kormányciklusokban is megfaragták már ezeket a katonai szolgálatokat is. A HM fűnyírólve alapján akkor az is indokolatlan és szakszerűtlen volt, leértékelve az adóforintjainkon nekünk járó biztonsági szolgáltatást.

Sajátos, hogy a rendszerváltás óta a polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatok igen értékes, sokoldalú, nemzetközi hírnevű, az életüket is kockáztató szakembereit a politikusok rúgják, tapossák, kivéve talán egy-két politikust.

Ideje, hogy mi civilek, szakértők, hon-rendvédelmi érdekvédelmi szervezetek ebbe is beleszóljunk, **ÉRDEKEINKET ÉRVÉNYESÍTSÜK**, mert a saját nemzeti vagyonunkról, az adóforintjaink hasznosításának ellenőrzéséről és irányításáról van szó, mely egyrészt jogunk és kötelességünk is.

Dr. Várhalmi Antal Miklós
nemzetbiztonsági szakértő
www.varhalmi.hu

14.6. 7. számú melléklet: Nekiment a Nemzeti Közsolgálati Egyetemnek a volt tanszékvezető – Dezső András/2012.12.06./HVG

Nekiment a Nemzeti Közsolgálati Egyetemnek a volt tanszékvezető

HVG, 2012. december 06., csütörtök, 13:38, Szerző: [Dezső András](#)

A Nemzeti Közsolgálati Egyetemet „megszállták a titkosszolgálatok” - ilyen és ehhez hasonló vádakkal illeti az intézményt annak volt nemzetbiztonsági tanszékvezetője egy nemrég indított blogban. Rác Lajos - aki az egyetem Nemzetbiztonsági Intézetét is vezette - azzal fenyegetőzik, hogy a NATO-hoz fordul, amennyiben az illetékesek nem foglalkoznak érdemben állításaival. Az egyetem részéről senki nem nyilatkozik az ügyben.

„Csak annyit kértem, hogy valaki beszéljen velem. A nagy többség még erre sem volt hajlandó. A szálak a legfelső kormánykörökig érnek. Addig türtöztetem magam, ameddig csak lehetett. Nem borítottam ki a szennyest. Eddig” – [válaszolja blogjában](#) az egyik hozzászólónak Rác Lajos. A 2012 áprilisáig a Nemzeti Közsolgálati Egyetem nemzetbiztonsági tanszékének vezetőjeként, majd a Nemzetbiztonsági Intézet igazgatójaként tevékenykedő Rác „Laj Csi” néven jegyzett blogjában azt állítja, súlyos szabálytalanságokat és törvénytelenégeket észlelt az egyetemen és a nemzetbiztonsági szolgálatoknál. E törvénytelenések miatt szerinte „nemcsak a nemzetbiztonsági oktatás, hanem az ország védelmi képességei, a polgári hírszerzés, a katonai felderítés és NATO hozzájárulási képességünk is meggyengült”.

A blogban Rác közzétette egyebek mellett a parlament Nemzetbiztonsági Bizottsága elnökének, Molnár Zsoltnak címzett levelét, melyben azt írja, hogy még áprilisban eljutatott hozzá egy feljegyzést, amelyben „a nemzetbiztonsági oktatás területén kialakult súlyos helyzetről és annak összefüggéseiről” írt, kérve, hogy a testület azonnal kezdjen vizsgálatot az ügyben. „Felajánlottam, hogy bármikor személyesen is állok a Tisztelt Bizottság rendelkezésére. Egyúttal javasoltam, hogy az eljárást zárt ülés(ek) keretében, a keletkezett adatok, információk titokvédelmi minősítése mellett folytassák le. Mellékeltem néhány birtokomban lévő fontosabb dokumentum-másolatot, előre bocsátva, hogy a részletek ismertetését és értelmezését szóbeli meghallgatáson kívánom előadni. Megneveztem jó néhány lehetséges tanút is” – olvasható a levélben, melyben Rác azt állítja: Molnár Zsolt május 22-én levélben arról tájékoztatta őt, hogy további vizsgálatot tart szükségesnek, addig várjon türelemmel.

"Kiszorítottak az egyetemről"

Rác állítása szerint két nappal az után, hogy a beadványát leadta, már nem volt az egyetem munkatársa. „Annak ellenére, hogy a Bizottságnak félreérthetetlenül jeleztem, hogy tudomásom szerint a bejelentőt a törvény védi, és elvárom, hogy e bejelentésem miatt semmilyen hátrány ne érjen, a rektor közölte velem, hogy a Felügyelő Testület megvonta tőlem a bizalmat, és elfogadta azt a lemondásomat, amit akkor még be se adtam” – írja Rác. Kérdés, volt-e valaha ilyen beszélgetés

közte és a rektor között, merthogy azt állítja, arról nem készült jegyzőkönyv. „A következő hetek, hónapok során a nemzetbiztonsági szolgálatok felső vezetőinek tudtával és segítségével, titkosszolgálati eszközök törvénytelen és szakszerűtlen alkalmazásával végleg kiszorítottak az egyetemről és a KNBSZ-től (*Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat – a szerk.*), ahol a katonai nemzetbiztonsági szakmai oktatás egyik kulcsszerepet betöltő vezetője és közreműködője voltam” – olvasható a bejegyzésben.

Megkerestük Molnár Zsoltot, aki elmondta: valóban kapott levelet Rácz Lajostól, de ezt a levelet a fideszes Gulyás Gergely is megkapta. "Súlyos vádakat fogalmazott meg Rácz úr, de fogalmam sincs, hogy ezek igazak-e vagy sem, mivel az állításait alátámasztó bizonyítékokat nem mellékelte. Azt viszont nem értem, hogy miért a bizottságot kereste meg ezzel, a testület ugyanis ilyen kérdésben nem illetékes" – mondta a szocialista politikus.

Az, hogy pontosan milyen törvényteleniséget észlelt Rácz, a blogjából nem derül ki. Azt állítja, hogy az egyetemet megszállták a titkosszolgálatok, a nemzetbiztonsági oktatás személyi feltételeit ellehetetlenítették, olyan embereket vezényeltek vezető oktatói beosztásokba, akiknek semmilyen felsőoktatási tapasztalatuk nincs, és sem a vonatkozó törvényi előírásoknak, sem pedig az NKE foglalkoztatási szabályainak nem felelnek meg.

A NATO-hoz fordulna

Blogjában Rácz közzétette azt a levelet, amit a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztályának írt. Ebből a levélből kiderül, hogy az ügyészség korábban nem talált olyan adatokat és információkat Rácz beadványában, amelyek alapján büntetőeljárást kellett volna indítania, egyúttal elküldte azt a Honvédelmi Minisztérium kabinetfőnökének, aki a felügyeleti jogot gyakorolja az egyetem felett. Rácz kifogásolja ezt a lépést, mondván, hogy a kabinetfőnököt korábban már háromszor megkereste az ügyben, ám ő semmit nem tett. Egyébként Molnár Zsolt is azt mondta lapunknak, hogy az illetékes minisztériumokhoz továbbította Rácz beadványát, de egyik tárcától sem jött visszajelzés.

„Törvénytisztelő állampolgárként és nemzetbiztonsági szakemberként kötelességem hitelt érdemlően meggyőződni arról, hogy az ügyre vonatkozó bejelentésemet megfelelően kezelik. Ezért nyomatékosan kérem, sőt követelem, hogy a Tisztelt Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya tegye lehetővé számomra, hogy a szövetségesünket érintő kérdésben az Egyesült Államok nagykövetségének jogi attaséja (egyben az FBI képviselője) és az Ügyészség munkatársának együttes jelenlétében tehessek konkrét bejelentést” – írja Rácz az ügyészségnek címzett levelében, később pedig mindehhez hozzáteszi: amennyiben panaszára nem kap kielégítő választ, közvetlenül az amerikai és a NATO hatóságokhoz fordul.

Kerestük a blogon található e-mai címen Ráczot, de egyelőre nem válaszolt levelünkre. Megkerestük a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet is, ám ott jelezték: az ügyben nem kívánnak nyilatkozni. Egy lapunknak név nélkül nyilatkozó nemzetbiztonsági szakértő szerint könnyen elképzelhető, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen belüli pozícióharc "áldozata" lehet Rácz. A katonai hírszerzést és elhárítást korábban a Zrínyi Miklós

Nemzetvédelmi Egyetemen oktatták, de ezt az intézményt idén januártól a Nemzeti Közsolgálati Egyetembe integrálták, önálló karként. A forrás szerint az átalakítások nem minden oktató tetszését nyerték el. Ugyanakkor tény, hogy Rácz már tanszékvezető volt az új egyetemen, amikor Gál András Levente, a Jó Állam fejlesztési koncepció végrehajtásának összehangolásáért felelős kormánybiztos jelenlétében [bejelentették](#), ő lesz a Nemzetbiztonsági Intézet igazgatója. A régen katonai hírszerzőként is dolgozó Rácz – állítása szerint – korábban a Katonai Felderítő Hivatal NATO Integrációs Bizottságának az elnöki posztját is betöltötte.

14.7. 8. számú melléklet: A demokratikus ellenzék által képviselt alapvetések a közbiztonság és a honvédelem területén – Szövetség a változásért/2013. február 27.

**A demokratikus ellenzék által képviselt alapvetések
a közbiztonság és a honvédelem területén
(2013. február 27.)**

A demokratikus ellenzék programalapú együttműködésének megalapozása érdekében a Magyar Szocialista Párt által kezdeményezett „*Szövetség a változásért*” tárgyalássorozat február 27-ei fordulóján a résztvevő szervezetek a közbiztonságról és honvédelemről kialakított elképzeléseiket egyeztették. A megbeszélésen az MSZP mellett a Demokratikus Koalíció (DK), a Magyarországi Szociáldemokrata Párt (MSZDP), a Szövetségben, Együtt Magyarországotért Párt (SZEM), valamint a Zöld Baloldal képviselői vettek részt.

A tárgyalófelek a közbiztonság, a rendészet és a honvédelem területén a következőkben állapodtak meg:

- Fontosnak tartjuk a szolgálati viszonyban állók és egyenruhás polgárok élethelyzetének javítását, társadalmi elismertségük növelését, élet- és munkakörülményeinek javítását.
- Indokoltnak tartjuk az igazságtalan kollektív büntetésére alapozó törvények eltörlését.
- Megteremtjük annak feltételeit, hogy a hivatásos állomány visszaszerezhesse társadalmi megbecsültségét. Egy új kormánynak határozottan el kell ismernie hivatásuk becsületét.
- A Fidesz becsapta az embereket. Két hét alatt rendet ígértek, ezzel szemben az elmúlt két és fél évben folyamatosan romlottak a bűnügyi statisztikák, nőtt a bűnözéstől való félelem.
- Megbukott a Fidesz-kormány politikája, amely rendészeti eszközökkel és a büntetőpolitika esztelen szigorításával kívánta a társadalmi problémákat kezelni.
- A bűnözés érdemi, tartós csökkenése csak a társadalmi feszültségeket csökkentő gazdaság- és társadalompolitikától várható.
- Az Orbán-kormány által megfélemlített állományt ma bénultság, fásultság és elkeseredettség jellemzi.
- Végre kell hajtani a rendészeti szervezetek működési, szervezeti és technikai modernizációját.
- A bűnmegelőzést kell középpontba állítani, és meg kell teremteni a közösségi típusú rendészeti működés feltételeit.
- Álláspontunk szerint a Terrorelhárítási Központot és az Országgyűlési Őrséget a jogállami követelményeknek megfelelő hatáskörökkel vissza kell integrálni a rendőrségbe, míg a Nemzeti Védelmi Szolgálat jelenlegi eszközrendszerét felül kell vizsgálni, és meg kell teremteni működésének külön törvényi szabályozását.
- Biztosítani kell a hivatásos szolgálattal vállalt alapjog-korlátozás és kockázat vállalás igazságos és méltányos ellentételezését.
- A Fidesz által megalázott hivatásosokat erkölcsileg rehabilitálni kell. A méltatlanul meghurcolt szolgálati nyugdíjasokat erkölcsileg kárpótoljuk, nyugdíjas státuszukat visszaállítjuk, a juttatásukat sújtó 16 %-os levonást megszüntetjük.

- Magyarország szuverenitásának és biztonságának garantálása elképzelhetetlen egy korszerűen felszerelt, a kor kihívásainak megfelelően kiképzett, professzionális haderőként működő Magyar Honvédség nélkül.
- Az Orbán-kormány költségvetési megszorításai következtében soha nem látott mélységbe zuhant a védelmi költségvetés, ami a Magyar Honvédség teljes leépülését, képességeinek elvesztését eredményezi. A fideszes honvédelmi vezetés látszatintézkedések sokaságával és múltba révedő szimbolikus politizálással próbálja elfedni a katasztrofális állapotokat.
- Elengedhetetlen védelemre fordított források és az ambíciószint egyensúlyba hozása, és a valódi biztonsági kockázatok kezelésére alkalmas katonai képességek fejlesztése.
- Az Orbán-kormány által kiépített „kényszer-önkéntes” tartalékos rendszer helyett, valódi képességet jelentő, a Magyar Honvédség működésének stabilitását hosszú távon szolgáló tartalékos komponenst kell kiépíteni.

14.8. 9. számú melléklet: A jelenlegi biztonsági helyzet kritikája - kivonat az MSZP *Biztonságot mindenkinek* című közbiztonsági és honvédelmi programjának tervezetéből/2013.02.23.

A jelenlegi kormányidőszak (köz)biztonsági és honvédelmi vonatkozású kritikája

(kivonat az MSZP *Biztonságot mindenkinek* című közbiztonsági és honvédelmi programjának tervezetéből/2013.02.23.)

KÖZBIZTONSÁG

Az állam egyik vitathatatlanul legfontosabb társadalmi funkciója a közbiztonság fenntartása. Ebből következően a közbiztonság kérdése rendre a politikai viták és választási kampányok középpontjába került, aminek következtében az utóbbi 20 évben a rendészeti szerveknél egymást érték a kisebb-nagyobb átszervezések, nagyszámban fogalmazódtak meg átalakítási és reformjavaslatok. Ezen erőfeszítéseknek köszönhetően megteremtődtek a jogállami működés alapvető feltételei, több területen jelentős technikai modernizáció zajlott le, javult a személyi állomány képzettsége és szakmai felkészültsége. Sikerült megfékezni a bűncselekmények számának rendszerváltást követően megindult drámai növekedését, sőt 1998-2009-ig a bűnügyi statisztikák folyamatos javulása volt megfigyelhető.

Az elért kisebb-nagyobb eredmények és a javuló bűnügyi statisztikák sokáig elfedték, hogy a rendszerváltást követő, drámai gyorsaságú és mértékű gazdasági, társadalmi átalakulás jelentette kihívásokra a magyar politika a rendészet és közbiztonság tekintetében sem adott valóban kielégítő válaszokat. Az utóbbi években azonban nyilvánvalóvá vált, hogy **a magyar rendészet a jelenlegi működési mechanizmusok és szervezeti struktúra mellett nem képes az elvárt színvonalú közbiztonság garantálására**. A jelenlegi állapotok lényegében sem a rendészeti szervek állománya, sem az e szerveket fenntartó adófizető polgárok számára nem elfogadhatóak.

Ma már evidencia, hogy a lakosság biztonságérzete a bűnügyi statisztikák minden ellenkező adata ellenére lényegesen romlott. Különösen a „kis értékű”, de az embereket érthető módon rendkívül ingerlő tulajdon elleni cselekmények (lopások, betörések) jelentős száma, valamint a személy elleni erőszakos és garázda cselekmények megszorodása ássa alá a lakosság biztonságérzetét. A helyzetet súlyosbítja, hogy a közbiztonsági problémák az ország gazdasági problémákkal sújtott településein, térségeiben sűrűsödnek. Egész kistérségek marginalizálódtak, kerületek ki az ország gazdasági vérkeringéséből. E területeken a negatív folyamatok egymást erősítik. A munkahelyek megszűnése miatt a jól képzett, munkaképes lakosság jelentős része elvándorolt, aminek következtében szinte eltűnt a fizetőképes kereslet, ami további mélységekbe rántotta a helyi gazdaságot. Ráadásul a jól képzett munkaerő eltűnése, és az infrastruktúra lepusztulása a hagyományos terület és gazdaságfejlesztési programokat a legtöbb esetben eleve kudarcra ítéli. A több évtizedes, mély gazdasági és társadalmi válsággal sújtott térségekben élők jelentős része a munkaerőpiacról kiszorulva, kilátástalan szegénységben él. Mindez a társadalmi konfliktusok végletes kiéleződését, a helyi közösségeket korábban összetartó rend felbomlását eredményezte. Az utóbbi években a helyzet folyamatosan és drámain romlott. Ma már számos települést a békés társadalmi együttélés szabályait

állomány és szakmai vezetőik minden tiszteletre méltó erőfeszítése ellenére nem lehet érdemben javítani az imént vázolt tarthatatlan állapotokon.

A közvélekedéssel ellentétben ugyanis a rendészeti szerveknél (és nem csupán a rendőrségnél) **szolgálatot teljesítő állomány nem haszonélvezője, hanem áldozata a fennálló állapotoknak.** A jelenlegi szervezeti struktúra és merev bürokratikus működés mind a vezetőket, mind a beosztottakat gúzsba köti, és kiszolgáltatottá teszi. A rendészeti szervek állományának tagjai a nem megfelelő létszám- és feladatelosztás következtében állandó túlszolgálatra kényszerülnek, család- és magánéletük mára szinte tervezhetetlenné vált. Az e területet sem elkerülő költségvetési megszorítások következtében folyamatosan romló körülmények között, reálértéken egyre kevesebb pénzért kell dolgozniuk. A hivatásos szolgálattal természetesen együtt járó többletkötelezettségek (felszerelésekor életük kockáztatását is vállalják számos alapjoguk korlátozása mellett!) ellentételezésére hivatott kedvezményrendszer mára gyakorlatilag megszűnt. A szolgálati nyugdíjrendszer felszámolásával az utolsó olyan elem is kikerült a szolgálati törvényből, ami ösztönzést adhatott a hivatásos szolgálat vállalására, illetve a pályán maradásra. A közbiztonság negatív megítélése természetesen visszahat a rendészeti szervek és állományuk megítélésére is. A hivatásos szolgálat társadalmi megbecsültsége mindezek következtében méltatlanul alacsony. Ez, valamint a 2010-es választásokat követően a Fidesz politikusai által folytatott, érthetetlen lejárató kampány (a már leszerelt rendőrök és katonák választásokon való elindulásának korlátozása a Lex-Borkaiként elhíresült alkotmánymódosításban, a semmisségi törvény, az un. Balsai-jelentés, a bohócnak és Kádár-huszárnak titulálás stb.) mára teljesen szétzúzta az alulfizetett, mindenféle pozitív jövőképtől megfosztott állomány morálját.

Bár a Fidesz többek között a közbiztonság javításának ígéretével nyerte meg a választásokat, a rendészet érdemi modernizációjához neki sem látott, holott az előző kormányzati ciklusban megkezdődött az ezt megalapozó kidolgozó munka. Érdemi intézkedések helyett a hivatásos állomány megfélemlítésével próbálja a rendészeti szervek működését fenntartani, és elfedni az egyre nyilvánvalóbbá váló problémákat.

A kormányváltást követően az állomány vegzálásán túlmenően valóban érdemi változtatást csak a tűzvédelem és polgári védelem területén hajtottak végre. Bár az átalakítás és modernizáció szükségessége e területeken is fennállt, a megvalósított valóban radikális átszervezés megítélésünk szerint nemhogy javította, hanem lényegesen rontott a lakosság biztonsági helyzetét. Az önkormányzati tűzoltóságok államosításával, az önkéntes tűzoltóságok saját működési területeinek megszüntetésével az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság irányítása alatt egy gigantikus, fejnehéz állami rendészeti szervet alakítottak ki egy olyan területen, ahol hagyományosan a helyi önkormányzatoknak és önkéntes szerveződéseknek kellene jelentős szerepet játszaniuk. A szinte minden feladatot és számos új hatáskört magához koncentráló szervezet csak az állomány állandósult túlóráztatásával képes megfelelni a követelményeknek. Az önkéntes tűzoltóktól elvett működési területeken a tervezett nagyobb biztonság érdekében kialakítandó tűzoltó rajok nem kerültek megalakításra, feltöltésük nem történt meg, ezért az átalakult önkéntes (ma már önkormányzati) tűzoltóknak lényegében ma is ugyan úgy kell településeiken beavatkozniuk. Mivel azonban az új törvényi szabályozás szerint tűzoltási-, műszaki mentési irányítói feladatot nem láthatnak el, így a hivatásos tűzoltóegységeknek is vonulniuk kell (néha jelentős távolságokba is) mely erőket von el a nagyobb városok hatékony tűzvédelmétől.

Az új riasztási rendszerrel szemben is számos alkalommal fogalmazódott meg kritika, mert az az elmúlt időszakban számos téves riasztást eredményezett. A polgári védelemi szakterületen tevékenykedő állomány tűzoltóvá átminősítésével és tűzoltó beosztásba helyezésével szinte teljesen megszűnt a hagyományos polgári védelmi tevékenység.

Megdöböntő módon az új katasztrófavédelmi szervezetrendszer nem a tűzoltóságok és a polgári védelem szervezeti értékeire, hagyományaira alapozva, hanem azt lerombolva alakította (alakítja) ki a belügyi vezetés. Ennek mindennél világosabb, szimbolikus megnyilvánulása, hogy még a „tűzoltóság” elnevezést is módszeresen törölték. Így lettek a tűzoltó parancsnokságokból katasztrófavédelmi igazgatóságok, a Központi Tűzoltó Múzeumból Katasztrófavédelmi Múzeum, még a Tűzoltó Zenekar is Katasztrófavédelem Zenekarra lett átkeresztelve. A tűzoltóság, mint fogalom eltörlésére tett óriási erőfeszítések lassan meghozzák gyümölcsüket: ma már a televíziók, rádiók híradásaiban nem a tűzoltók, hanem a katasztrófavédők vonulnak ki a tüzesetekhez.

Összességében elmondható, hogy a tűzvédelem és a polgári védelem területén hatványozottan igaz az a megállapítás, miszerint a jelenlegi állapotok mind a lakosság biztonsága, mind szolgálatot teljesítő állomány szemszögéből elfogadhatatlanok.

HONVÉDELEM

A Fidesz-KDNP kormány elhanyagolja a honvédelmet

A Fidesz-KDNP kormány által 2012. február 21-én elfogadott új Nemzeti Biztonsági Stratégia (továbbiakban NBS) helyesen írja le a biztonságpolitikai környezetet és az abból fakadó kihívásokat. Az NBS végrehajtásának eszközrendszerében a Fidesz-KDNP kormány rendkívül magas szintre emelte a Magyar Honvédséget, miszerint: „A Magyar Honvédség Magyarország szuverenitása szavatolásának alapvető intézménye, nemzetközi szerepvállalásait tekintve a külpolitika megvalósításának egyik meghatározó eszköze”. Ez a kijelentés akkor és csak akkor lehet hiteles, ha az megfelelő erőforrásokkal párosul. A gyakorlatban azonban ez csak jól hangzó szólam, hiszen a vonatkozó kormányhatározat értelmében a **Fidesz-KDNP kormány 2015-ig nominálisan a jelenlegi szinten tartja, azaz reálértékben tovább csökkenti a Magyar Honvédség költségvetési támogatását, ami messze alatta marad a szocialista-liberális kormányok által biztosított költségvetési támogatásnak, és példátlan módon nem éri el a GDP 1%-át sem.**

Az új NBS félrevezeti a közvéleményt a Magyar Honvédség feladatai és szükséges képességei tekintetében. „A Magyar Honvédség alapvető feladata, hogy az Alaptörvénnyel összhangban garantálja hazánk biztonságát” olvasható az NBS 44. pontjában. Tisztában kell lenni azonban azzal, amivel nemcsak a hatályos NBS, hanem minden valamire való biztonsággal kapcsolatos elemzés is egyetért, hogy a biztonság fogalma ma már sokkal szélesebb értelmezést kapott. Ezért a Magyar Honvédség csak a katonai biztonsággal kapcsolatos feladatokat vállalhatja magára. **A katonai feladatokat pedig egyértelműen kell meghatározni. A Magyar Honvédségnek ugyanazon erővel kell képesnek lenni az ország területi szuverenitásának védelmére, mint más nemzetközi kötelezettségeinek végrehajtására.**

Az új NBS megfogalmazása szerint: „A Magyar Honvédségnek rendelkeznie kell olyan képességekkel is, amelyekkel tevékenyen hozzájárulhat természeti vagy ipari katasztrófák következményeinek felszámolásához”. Ez a megfogalmazás viszont a katonai képesség, mint fogalom, téves értelmezését mutatja. Egyértelműen kell fogalmazni: a Magyar Honvédség a katasztrófa-elhárításban a meglévő, továbbá a jövőben kifejlesztendő katonai-technikai eszközeivel, illetve tömegmunkáival vegyen részt.

Elfogadhatatlan az is, hogy a Fidesz-KDNP kormány nem szab konkrét feladatot sem az ágazati stratégiák kidolgozására/pontosítására, sem azok határidejére. A Honvédelmi Minisztérium saját ütemtervéhez képest jelentős késéssel csak 2012. december 10-én jutott el odáig, hogy a Nemzeti Katonai Stratégia (a továbbiakban: NKS) tervezetét bemutatta az Országgyűlés Honvédelmi és Rendészeti Bizottságának, majd azt változatlan formában 10 nappal később a Kormány el is fogadta. Ismereteink szerint más ágazati stratégiák párhuzamos kidolgozása nem történt meg, így a biztonság komplex kormányzati megközelítésére nem kerülhetett sor.

Az NKS mind a kidolgozás módszerét, mind a stratégia adott tartalmi elemeit tekintve elfogadhatatlan, téves, és nem szolgálja Magyarország nemzeti érdekeit. Ezért a választási győzelmet követően megalakuló kormány a nemzeti érdeket szolgáló, a szövetségesi feladatokat, előnyöket tükröző katonai stratégiát fogadjon el.

A képességek káros aláásása

Az előző parlamenti ciklusokban a honvédelemmel, a Magyar Honvédség fejlesztésével, műveleti részvételével kapcsolatos előterjesztéseket az Országgyűlés mindig nagy többséggel fogadta el. Ennek ellenére a jelenlegi honvédelmi miniszter a Fidesz-KDNP kormány megalakítása során a bizottsági meghallgatásokon kijelentette, hogy a Magyar Honvédség nem képes az alkotmányban rögzített feladatai teljesítésére, és fejlesztése sok tekintetben utat tévesztett, sőt később olyan kijelentést is tett, hogy a megelőző nyolc évben semmilyen fejlesztés nem történt a Magyar Honvédségben. Ezek nyilvánvaló hazugságok, amit ékesen bizonyít, hogy ma már különböző fórumokon, cáfolva korábbi önmagát, a honvédelmi miniszter a Magyar Honvédség olyan fejlesztési eredményeivel büszkélkedik, amik az előző kormányok döntéseire kötődnek, és nagy többségükben az előző kormányzati időszakokban valósultak meg.

Érdemes és kell is emlékezni a miniszternek a Magyar Honvédség állománya morális állapotát elítélő, kormányváltást követően tett kijelentésére. Az a Magyar Honvédség, amely a műveleti feladatait szövetségeseink és partnereink által is magasra értékelt módon teljesíti, itthon legutóbb a vörösiszap-katasztrófa, korábban az árvízi védekezések során például segítette a bajba jutottakat és a katasztrófa elhárításban közreműködő más szervezeteket, szerinte akkor morális válságban volt. Ráadásul a Magyar Honvédség mindezt egyenruhába kényszerített őrző-védők, kényszerből önkéntes műveleti tartalékosok nélkül volt képes megtenni.

A 2010-es kormányváltás utáni kormányzati- és HM kommunikációja is azt bizonyítja, hogy új és valós képességek létrehozására nem került sor, a Magyar Honvédség helyzete sok tekintetben tarthatatlanná vált, napi finanszírozási problémákkal küzd. A finanszírozási gondokat nem a védelmi költségvetés soha nem látott alacsony szintjéből és azt tovább súlyosbító

elvonásokból vezetik le, hanem a különböző rendű és rangú vezetők hozzá nem értésével, felelőtlenségével magyarázzák (lásd a legutóbbi példát a Honvédkórház teljes vezetésének leváltására). Ami pedig a Magyar Honvédség morális válságára vonatkozó miniszteri megállapítást illeti, nem sokkal később, és azóta is, a miniszter cáfolja korábbi önmagát: folyamatosan szakmailag magasan képzett, hazájához hű, hazai és nemzetközi szinten egyaránt elismert tábornokokról és más rendfokozatú katonákról beszél. Nem hiheti, és persze nem is állíthatja, hogy mindez a két és féléves Fidesz-KDNP kormány tevékenységének eredménye. Vagy ha igen, akkor még nagyobb a baj. Egy hadsereg morális állapotának helyreállítása hosszú éveket, és sokoldalú, jelentős erőfeszítéseket kíván. Ilyen erőfeszítéseknek azonban a nyomait sem lehet felfedezni.

A Magyar Honvédség személyi állományát elismerés illeti, hogy a rendkívül súlyos körülmények között is teszi a dolgát. Ahhoz azonban nem férhet kétség, hogy a hangulat rossz, kilátástalanság érzete lebeg mindenütt, és a romló költségvetési kilátások tovább erodálják a jövőbe vetett hitet.

Ellentmondás a kifelé mutatott és a belső honvédelem-felfogás között

A honvédelmet és a Magyar Honvédséget illetően kettős beszéd érvényesül. Bár az előző szocialista kormány vett részt kezdeményező módon az új NATO Stratégiai Koncepció kidolgozásában, a végleges igent már a Fidesz-KDNP kormány mondta ki. Az új stratégia a nyitott ajtók politikája jegyében világos utat jelöl ki „végső célunkat, az egységes és szabad Európát és közös értékeinket legjobban az szolgálja, és ha az országok is úgy gondolják, hogy az európai országok véglegesen integrálódnak az euró-atlanti struktúrákba”. Vagyis belátható időn belül Magyarországot kizárólag szövetséges, illetve kifejezetten baráti viszonyt ápoló országok veszik körül. Mindezek alapján **érthetetlen a Fidesz-KDNP kormány szándéka a területvédelmi képességek erősítéséről, hiszen azzal a Magyar Honvédség korszerűsítésétől vonja el a pénzügyi forrásokat azért, hogy olyan idejétmúlt horthysta vagy hidegháborús képességeket erősítsenek, amire egyébként nem lesz szükségünk.**

A Fidesz-KDNP kormány látszólag egyetértett azokkal az előterjesztésekkel, amelyek az EU-ban irányt mutattak a védelmi együttműködés fejlesztésére, a képességfejlesztésre, de nem tett érte semmit. Nem folytatta még az előző kormányzat erőfeszítéseit sem. Erre módja sem volt, mert a Fidesz-KDNP kormány költségvetési és adópolitikája következtében a védelmi költségvetés soha nem látott mélységbe zuhant, és reálértékben még a Fidesz-KDNP kormány tervei szerint is 2015-ig tovább romlik. Amit tett az nem más, mint hogy a Magyar Honvédséget állami ünnepek díszletévé fokozta le.

Szavakban a jelenlegi kormány kitart a külföldi műveleti részvétel korábban elfogadott mértékénél. Ami azonban az egyes műveleteket illeti, már elfogadhatatlan a kormány tevékenysége. Jó példa erre Magyarország részvétele a NATO afganisztáni műveletében. Még a szocialista kormány idején kidolgozták a terveket arra, hogy a NATO új afganisztáni stratégiája mentén hogyan és milyen módon kell átalakítani az ISAF részvételünket. A Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport (PRT) felállítása 2006-ban jó döntés volt. A biztonsági helyzet változása és a fejlesztési feladatok eredményének, hatásainak tükrében azonban a NATO időközben módosította stratégiáját. Éppen ezért a PRT-nál fontosabb, jóval szükségesebb igényt kielégítő programokról, mint például az afgán biztonsági

erők képzése, kiképzése, mentorálása, már döntés született az előző kormányzati időszakban, így a 2010. évi kormányváltást követően azonnal ezek erősítésére kellett volna törekedni. A Fidesz-KDNP kormány azonban nem ezt tette, ezért sok milliárd forintot költött el anélkül, hogy az érdemi eredményeket hozott volna.

A honvédelem valóban közös ügy

A hon védelme, a haza oltalmazása nemzeti ügy. Az alapvető nemzeti érdeket a mindenkori kormányzat eszközeivel, a társadalom és a honvédség kapcsolatának erősítésével, a társadalmi tudat és a hazafias nevelés mindenkori formálásával kell érvényesíteni. **Megítélésünk szerint a társadalmi támogatást alapvetően negatívan befolyásolta az elmúlt két és fél év honvédelmi kormányzati tevékenysége.** A Magyar Honvédség korábbi években kivívott társadalmi közmegbecsülését, nemzetközi szerepvállalásán keresztül elért szövetségi elismertségét alapvetően rombolták az új honvédelmi vezetés által itthon és külföldön tett, minden alapot nélkülöző, a Magyar Honvédséget és annak katonáit elítélő megnyilatkozások.

Mindazon túl, hogy az ilyen típusú „értékelések” kizárólag annak érdekében hangoztak el, hogy az előző kormányzatok eredményeit leértékeljék, valóságalap nélküliek voltak, rombolták a Magyar Honvédségről alkotott addig folyamatosan javuló, pozitív képet. Azon, már az előző szocialista kormány által feltárt, negatív események hazug, koncepciózus kommunikálása - amelyek a honvédségre, a katonai vezetők döntő többségére nem jellemzőek - egyetlen valós „eredménnyel” járt: a honvédség intézményével szembeni bizalmatlanság megjelenésével, a honvédség katonai és polgári állománya szervezeti kohéziójának és önbecsülésének rombolásával. Az eljárás önértékben sértette és sérti mindazon katonákat, akiknek a vitathatatlan tisztességére, becsületességére, a szolgálat iránti mély elkötelezettségére a „honvédség morális válságának” hangzatos hangsúlyozása méltatlanul árnyékot vetett.

Az új honvédelmi törvény bizonytalanságot kelt

Az új honvédelmi törvény, a horthysta haderőre vonatkozó szabályok egyes passzusainak a mai társadalmi és nemzetközi együttműködési közegbe való visszaemelésével kifejezi a Fidesz-KDNP kormány idejétmúlt gondolkodását.

Az új szolgálati nyugdíjrendszer előkészítése során elhangzott igaztalan vádak a Fidesz-KDNP kormány populista törekvéseit szolgálták, más munkavállalók jelentős tömegeit a haderő és a rendvédelmi szervek állománya ellen hangolták. A honvédelmi tevékenységgel, a katonai feladatokkal össze nem egyeztethető elképzelések – közmunka irányításában, felügyeletében való katonai részvétel – ugyanis lerombolhatják azt a társadalmi támogatottságot, amelyet a honvédelem ügyének társadalmi elfogadottságával, a honvédség vívott ki magának alkotmányos kötelezettségeinek teljesítésével, a társadalom részére nyújtott mindenkori támogatásával. A Fidesz-KDNP kormány magatartásának cinikus voltát mutatja, hogy ezekből az „ötletelésekből” a gyakorlatban semmi nem valósult meg, a kormányzat egyértelműen napi hangulatkeltésre használta fel minden alapot nélkülöző terveit. Hazánkban sem a biztonsági környezet, sem a közigazgatási intézményrendszer működése nem igényli a katonai szervezetek, a katonai állomány bevonását e tipikusan nem katonai feladatokba. Már ezek a gondolatok is indokoltá teszik a törvény megváltoztatását.

Önkéntesek helyett kényszerhelyzet elé állítottak

Sajátos és szomorú képet mutat a jelenlegi honvédelmi vezetés humán stratégiája. Ellentétben a miniszteri nyilatkozatokkal – „ismét katonák őrzik a laktanyákat” – ugyanúgy civil, a Fegyveres Biztonsági Őrség állományába tartozó munkavállalók végzik ezt a tevékenységet, mint az elmúlt években. A honvédség állományába ugyanis csak behívásuk esetén tartoznának, amire csak rendkívüli feladatok esetén van lehetőség. Az „önkéntes” szónak a „kényszerhelyzet elé állított” új értelmezést adták, aláírták a belépési nyilatkozatokat a munkavállalókkal, elbocsátással fenyegetve őket. Mindössze annyi történt, hogy a munkavállalók fekete formaruháját tereptarka egyenruhára cserélték, amelyen ott virít a „Fegyveres Biztonsági Őrség” felirat.

A HM kommunikációjában, az utóbbi időben nagy teret szentel a műveleti tartalékosok toborzásának és az ez iránt érdeklődők számának nagyságával kérkedik. Tüzetesebb elemzés alá véve az önkéntes műveleti tartalékos (ÖMT) állományról megjelent adatokat, az a következtetés vonható le, hogy nem alkalmazhatók katonai feladatokra, nincs másról szó, mint a közvélemény félrevezetéséről. Míg a Magyar Honvédség állományának átlagos életkora közelebb áll a 30 évhez, mint a 40-hez, addig az **ÖMT meglévő állomány (2012 végén mintegy 2000 fő) több mint 92%-a, 51 évnél idősebb; rendfokozatukat tekintve az állomány mindössze 7%-a olyan, amelyet normális körülmények között végrehajtó állománynak nevezünk (legfeljebb szakaszvezetői rendfokozat).**

Az egész programot a forráshiány lengi körül, hiszen a tartalékosok felszerelésére, fegyverzet biztosítására, kiképzésre nincs pénz. Ugyanakkor teljesen fölöslegesen, a társadalom félrevezetése érdekében a semmire sem alkalmas tartalékosok 2012. szeptemberi behívásra 1,5 milliárd forintot különítettek el a költségvetésben, tovább rontva ezzel a katonai szervezetek működési feltételeit.

Ráadásul nyilvánvaló hazugságokkal igyekeznek a közvéleményt félrevezetni. Miközben azt hirdetik, hogy az önkéntes tartalékos szolgálat egyre népszerűbb a fiatalabb korosztály körében; a valóság azonban az, hogy **2012-ben mindössze 40 fiatal vállalta az egyhónapos alapkiképzést.** Mellesleg ettől a 40 főtől várja a HM a Magyar Honvédség és a társadalom közötti kapcsolatok jelentős bővülését. Miközben a honvédelmi miniszter a rendszerváltozás óta eltelt időszak legfontosabb képességfejlesztésnek tartja az önkéntes tartalékos rendszer kiépítését, eltitkolja, hogy azért jelentkezik önkéntes tartalékos szolgálatra az érintett állomány, hogy továbbra is teljes összegben kapja a nyugdíjas ellátását (amit ékesen bizonyít, hogy **a meglévő önkéntes műveleti tartalékos katonák több mint 91%-a szolgálati járandóságban részesül, vagyis nyugdíjas**), továbbá, hogy ne veszítsék el munkájukat azok, akik őrző-védő szolgálatoknál dolgoznak.

Az Országgyűlés által az önkéntes tartalékos rendszerrel kapcsolatban korábban konszenzussal elfogadott koncepció arra épült, hogy nincs különbség sem kiképzettségben, sem felkészültségben, sem felszereltségben az önkéntesek és az aktív szolgálatot teljesítők között. Sőt nincs különbség a tartalékosok között sem. Ezzel szemben a jelenlegi honvédelmi vezetés deklarálta, hogy a műveleti és a védelmi önkéntes tartalékosok megosztásával magát az önkéntes állományt osztja fel első és másod osztályú, felszereltségű és kiképzettségű állományra. A morálra rendkívül károsan hat, hogy a szolgálati járandóságban részesülők, zömében a

testületből önhibájukon kívül kivált, gyakorta magas rendfokozattal és 30 év szolgálati idővel rendelkező katonák, az aktív szolgálati viszonyukhoz méltatlan bánásmódban részesülnek. Ezzel a FIDESZ-KDNP kormány megvalósítja ideológiai célját, amely az elmúlt 20 év személyi és társadalmi eredményeit relativizálja, lerombolja, semmibe veszi. Ezt az állományt mindenképpen rehabilitálni szükséges, amely erkölcsi értelemben és a megszerzett, megszolgált jogviszony megbecsülésében is meg kell, hogy jelenjen.

Az MSZP fontosnak tartja, hogy a Magyar Honvédség rendelkezzen a haderő valós szükségleteihez igazodó tartalékos komponenssel. A Fidesz-KDNP kormány által létrehozott önkéntes tartalékos rendszernek semmi köze nincs a Magyar Honvédség valós mozgósítási szükségleteihez. Az önkéntes tartalékos szolgálat ilyen rendszerben történő fenntartása értelmetlen, pazarló, és tovább késlelteti az előző kormányzati időszakban az Országgyűlés által elfogadott határozat szerinti, valós igényeket kielégítő tartalékos rendszer kiépítését.

Papírtigris

Elképesztő, vagy még inkább nevetséges tervekkel áll nyilvánosság elé a Fidesz-KDNP kormány, és a honvédelmi vezetés. Olyan tervekkel, amiknek semmi alapja nincs, és nevetséges helyzetbe hozza Magyarországot.

Nem tudni, hogy milyen céllal terveznek felállítani két új honvédelmi dandárt, amivel jelentős mértékben növekedne a Magyar Honvédség hadilétszáma. Ennek eredményeként a NATO közös védelmi tervezési rendszer működésének megfelelően Magyarországtól a megnövelt hadilétszám miatt magasabb ambíciószintet (milyen erővel járul hozzá Magyarország a közös védelemhez) fognak kérni, ugyanakkor a jelenlegi ambíciószintünk teljesítése is egyre későbbre tolódik, elsősorban pénz hiányában. Komoly előkészítő munkálatokat végzett az előző szocialista kormány, hogy Magyarország anyagi lehetőségeihez mérten a jelenleginél alacsonyabb ambíciószintet fogadjon el a NATO. A dandárok „honvédelmi” jelzőjéből arra lehet következtetni, hogy fő feladatuk elsősorban a katasztrófa-elhárításban való részvétel, területvédelmi- és befogadó nemzeti támogatói feladatok lehetnek. Ha így van, a helyzet még rosszabb, mert ezzel a Fidesz-KDNP kormány szembe megy a NATO új Stratégiai Konceptiójában meghirdetett haderő-fejlesztési célkitűzésekkel.

Több mint elszomorító a Fidesz-KDNP kormánynak, a Honvédelmi Minisztériumnak a Magyar Honvédséggel kapcsolatos felfogása. **A honvédelem mintegy húsz év alatt kialakított mai rendszerének súlypontjait a két világháború közötti honvédelem és honvédség iránti nosztalgia váltotta fel mind külsőségeiben, mind szólamaiban, ami több esetben negatívan hatott a jószomszédi kapcsolatokra, az évtizedes, példamutatóan pozitív és megnyugtató katonai együttműködésre.** A Magyar Honvédség alkotmányos, nemzeti, szövetségi és uniós feladatai a kormányváltás óta eltelt időszakban nem változtak; sem biztonsági környezetünk, sem hazánk és a szövetség biztonságpolitikája nem igényli a honvédségi feladatrendszer, struktúra, irányítás és vezetés, a működés és a fejlesztési prioritások megváltoztatását.

A Fidesz-KDNP kormány felelőtlen módon megszüntette a több mint kétszáz éves hagyományra visszatekintő magyar nemzeti tisztképzés intézményi önállóságát. A hatástanulmányokat és háttérelmézéseket nélkülöző hirtelen

döntés következtében nem csak a civil-katonai kapcsolatok, a honvédelem és a honvédség társadalmi átjárhatósága szenvednek veszteséget, hanem annak visszafordíthatatlan, nemzeti hagyományokat, a felsőoktatási értékeket leromboló, és a nemzetközi együttműködést rendkívül megnehezítő következményeivel is számolni kell.

Az új típusú tisztképzés – tágabban közszolgálati képzés – már alapelveiben is hibás. Az új honvédségi humánpolitika áldozataivá váló hivatásos katonák – akiknek immáron nem lesz biztosított az élethosszig tartó tanuláson alapuló, nyugdíjazásig tartó katonai életpálya – pályakezdőként lesznek kénytelenek szembesülni majd a közigazgatásba való áthelyezéssel. A „második karriert” szinte a kezdetektől kell felépíteniük, hiszen a közigazgatási ismereteik addigra már túlhaladottá válnak. A kormány által meghirdetett közszolgálati életpálya gyakorlati megvalósulásának két és fél év alatt még a jelei sem mutatkoznak. Hovatovább, az államigazgatást és az önkormányzatokat érintő létszámcsökkenési elképzelések is egyértelműen abba az irányba mutatnak, hogy a hivatásos, szerződéses szolgálatból kiváltak részére a közszolgálati szféra nem is tud megfelelő számú és minőségű munkahelyet felkínálni.

Vissza a múltba (Előre és ne hátra)

A honvédelmi felső vezetésbe a kormányváltáskor „visszatért” nyugállományú tábormokok immár civilként – tíz-húsz év kihagyással és tíz-húsz évvel ezelőtti gondolkodásmóddal – visszaállították a létszámában, vezetésében pazarló, a Honvéd Vezérkar 2003. évi védelmi felülvizsgálatot megelőző szervezetét tükröző minisztériumi struktúrát. Az eddigi, nem csak szervezetében, de működésében is valóban integrált minisztériumot kettéosztották a közigazgatási és katonai blokkokra és tevékenységrendszerre, ezáltal ismételen megjelentek mindazon diszfunkciók, amelyek a funkcionális integráció szükségességét 2003-2004-ben kiváltották. A honvédelmi vezetés kapkodását jól szemlélteti, hogy a kinevezésüket követő közel egy éven belül „struktúra és létszám racionalizálás” köntösébe bújtatva, de valójában költségvetési megszorítások miatt a HM-et ismételen átszervezték, létszámát tovább csökkentették. Utóbbi eredményeként jelentős létszámú katonát helyeztek nyugállományba, vagyis a kormány ismételen a saját maga által hirdetett „életerős emberek ne mehessenek idő előtt nyugdíjba” elvvel ellentétesen lépett. Mindeközben a Honvéd Vezérkar lényegében visszavette a nem stratégiai vezetési feladatokat és a nem közvetlen alárendelt katonai szervezeteket is az MH Összhaderőnemi Parancsnokságtól.

Csökkenő források, elmaradó fejlesztések

Megdöbbenő, hogy a rendszerváltás óta először a GDP 1%-ka alá, 2013-as terv szerint 0,77%-ra csökkent valós honvédelmi költségvetés már nem hogy a fejlesztési feladatokat, de az éves kiképzési, működési feltételeket sem biztosítja. Ennek ellenére 2012. évre az MH egyik fő feladatákként határozta meg a honvédelmi miniszter, hogy „Nem az a cél, hogy elköltsék az idejű költségvetésüket, hanem hogy minél többet megtakarítsanak belőle úgy, hogy az ne menjen a szakmai munka rovására.” A honvédelmi miniszter azt a látszatot kelti, hogy a minden eddiginél alacsonyabb költségvetés még több is, mint amire jó gazdálkodás mellett szüksége van a honvédségnek. **A tény azonban az, hogy napi finanszírozási gondokkal, folyamatosan növekvő adósságállománnyal**

küzdnek. Ugyanakkor például a források felhasználása területén jelentős költségmegtakarítással és ennek következtében magasabb hatékonysággal működtethető központi logisztikai bázis létrehozását törölték. Magyarország biztonsági környezetének stabilizálása által a nemzeti védelmi igények körébe és a szövetségi fejlesztési ajánlásokba nem illeszkedő harckocsi és tüzerfejlesztéseket terveznek. A példák azt mutatják, hogy a fejlesztések nem az Országgyűlés által jóváhagyott hosszú távú koncepciónak megfelelően, hanem azt nélkülöző, jellemzően a kormányzattal baráti kapcsolatot ápoló gazdasági érdekcsoportok érdekeit szolgáló, eseti döntések alapján születnek.

A Gripen bérlet kiadásait nem számítva a HM a kiadási főösszeg 1,37%-át fordítja felhalmozásokra (aminek csak egy része a fejlesztési kiadás), így nem csoda, hogy leállt a szárazföldi erők telepíthetőségének, műveletben tartásának fejlesztése – ami szövetségi vállaláson túl a nemzeti védelmi képességfejlesztés szempontjából is rendkívül fontos – csakúgy, mint a légierő kiképzési lehetőségeinek növelése, a légi szállítási kapacitás megújítása. Ráadásul a szakmailag hibásan megválasztott NATO radarhelyszín miatti kiegészítő működési szükségletek megjelenésével kell számolni. A haderő-fejlesztési prioritásokat a korábbi tervezésben nem szereplő új, egyéb kategóriás, nem képességfejlesztést eredményező feladatok érvényesítése váltotta fel. Mindez szöges ellentétben áll Magyarország nemzeti érdekeivel és a NATO új Stratégiai Koncepciójában foglaltakkal. Mindössze olyan „előremutató képességfejlesztési sikereket” tudnak felmutatni és propagálni, mint például a korona, vagy a köztársasági elnök őrzése és az északi huszárportya.

A helyzet a jövőben is inkább romlani fog. Amikorra a jelenleg érvényes kormányhatározat szerinti emelkedő GDP részarányú költségvetési támogatás bekövetkezik (amire a jelenlegi Fidesz-KDNP kormány költségvetési politikája mellett semmi remény), akkorra nő jelentős mértékben (mintegy 5 milliárd forinttal) a Gripen éves bérlete. **Végéhez ér olyan haditechnikai eszközök életciklusa, amelyek pótlása sok százmilliárd forintos forrásigényt generál (KUB légvédelmi rakétarendszer, MI-8 szállítóhelikopterek, könnyű szállító repülőgépek, stb.), és akkor még nem is szólunk a meglévő képességfejlesztési tervekben foglaltak egyre inkább a távoli jövőbe tolódó végrehajtásáról.**

A Fidesz-KDNP kormány és a jelenlegi honvédelmi vezetés tehetetlenségét mindennél jobban szemlélteti, hogy a hivatalba lépése óta eltelt több mint két és fél év alatt sem tudott olyan stratégiai tervet kidolgozni és felvállalni, amelyből képet lehetne kapni a honvédség hosszú távú (10 éves) feladatairól, fejlesztésének irányairól. Kommunikációja teljesen megalapozatlan, amit tények nem támasztanak alá. „A következő tíz évben átfegyverezzük a Magyar Honvédséget”, „Tíz éven belül megújítjuk a légvédelmet”, és ehhez hasonló kijelentések csak arra jók, hogy eltereljék a figyelmet arról, hogy leállt a fejlesztés. Ráadásul ezek a kijelentések nem állják meg a helyüket a Nemzeti Katonai Stratégia tervezetében foglaltakkal szemben sem, hiszen nem biztosítanak hozzá pénzt. Magában a stratégiában is ellentmondásba kerülnek különböző megfogalmazások, így például, hogy a források korlátozottsága ellenére a Magyar Honvédségnek középtávon képesnek kell lenni magas intenzitású műveletek végrehajtására. Akik azt leírták, azoknak fogalmuk sincs a magas intenzitású műveletre való alkalmasság kritériumairól.

14.9. 10. számú melléklet: A magyar külpolitika közéről - Korányi Dávid cikke a Népszabadságban a magyar külpolitika stratégiai céljairól, a nemzetpolitika irányairól/Együtt 2014/2013.04.08.

A magyar külpolitikai közéről

Együtt 2014

2013. Ápr. 08.

Korányi Dávid cikke a Népszabadságban a magyar külpolitika stratégiai céljairól, a nemzetpolitika irányairól.

Az utóbbi napokban ismét kitört a magyar kormány politikája körüli nemzetközi vihar. Nincs ebben semmi meglepő, hiszen a korábbi "tűzszünet" nem a hibákkal való őszinte szembenézés, hanem politikai opportunizmus vezérelte. Az orbáni bel- és külpolitikai ámokfutás már eddig is súlyos és maradandó károkat okozott az országnak. A választásokig hátralévő időszakban szinte garantáltak az újabb, magyar nemzeti érdekeket nem, csak orbáni célokat szolgáló konfliktusok, Budapest nemzetközi elszigeteltségének fokozódása. Nő az esélye az elvtelen, Magyarország stratégiai pozícióit veszélyeztető alkuknak is. Az érdemi korrekció a következő kormány feladata lesz.

A sikeres külpolitika egyszerre alapul a célkitűzések helyes meghatározásán, a belső és külső adottságok reális felmérésén, és az ehhez rendelhető nemzetközi támogatás megszerzésén.

E három pillér közül ma egy sincs a helyén. A magyar külpolitika, az országgal együtt ismét súlyos válságba jutott.

Ez egyenes következménye a tévútra vezető ország- és jövőképnek, az Orbán-kormány európai normákkal ellentétes értékválasztásának, a magyar jogállamiság, a gazdasági és társadalmi bizalom lerombolásának. Orbán olyan küzdelmet próbál hősies "szabadságharcnak" beállítani, amely nem össznemzeti, hanem a hatalmi elit parciális érdekeit szolgálja. Az átmeneti belpolitikai haszon romló versenyképességben, megszűnő munkahelyekben, emigráló fiatalságban mérhető károkkal jár együtt az ország számára.

Az orbáni hatalmi centrum torz képpel rendelkezik mind a magyar adottságokat, mind a nemzetközi környezetet illetően. Tévesen méri fel Magyarország képességeit és tartalékait, túlbecsüli hazánk nemzetközi súlyát.

Mindezt súlyosbítja az orbáni féligazságok és tévhitek sora a magyar külpolitika nemzetközi környezetéről.

Orbán hobbesi világképe a nyugati világ gyors hanyatlásán, egy rohamosan gyengülő Egyesült Államok és egy középtávon dezintegrálódó Európai Unió vízióján alapul. A miniszterelnök saját etatista-abszolutista hajlamaitól vezérelve veti bizalmát az államkapitalista keleti modellbe, noha nyilvánvaló, hogy

Magyarországot sem természeti erőforrásai, sem belső piacának mérete és pénzügyi lehetőségei nem teszik alkalmazza annak sikeres alkalmazására. A kormány elleni nemzetközi balliberális összeesküvést vizionáló elméletek teszik fel a koronát erre e zűrzavaros látásmódra.

Az első két pillér helytelen meghatározásából egyenesen következik a harmadik kudarc: az Orbán-kormány alig talál támogatókat politikája véghezviteléhez. Értékválasztásai miatt nyugati szövetségeseinek többsége elfordul tőle. Az Egyesült Államok, az európai uniós intézmények és a meghatározó európai kormányok Budapest iránti bizalma mélypontra esett. Szépen kirajzolódik ez a Policy Solutions 2013. februári elemzésében, amely megállapítja, hogy a 27 uniós tagállam közül tizenötterrel kerültünk diplomáciai konfliktusba 2010 májusa óta, jellemzően a demokrácia-, jogállamiság- és piacgazdaság-ellenes kormányzati lépések miatt. Mindeközben kudarcot vallott a "keleti szél" koncepciója is. Illúzió volt azt gondolni, hogy az érdekalapú kapcsolatrendszerek majd helyettesítik hagyományos szövetségeseinket, hogy Kína, Oroszország, Azerbajdzsán vagy Szaúd-Arábia a két szép szemünkért, minden kötöttség nélkül pótolja a nyugati pénzügyi forrásokat, piacokat és befektetéseket. A minőségi ugrás mindaddig elmaradt, miközben több esetben morálisan elfogadhatatlan gesztusokat tett a kormány. Ennél már csak egy "valódi áttörés", például egy Magyarország energiadiverzifikációs stratégiáját veszélyeztető moszkvai üzlet ára lenne súlyosabb, amelyet Magyarország polgárai még évtizedekig nyöghetnek.

Hogyan rángatható ki ebből az árokból a magyar külpolitika? Amíg az alapvető európai normák és stratégiai célok tekintetében nincs konszenzus Magyarországon belül, addig illúzió azt a külpolitikában keresni.

Hamis eredményre vezetne a konszenzuskeresés, ha nincs egyetértés alapvető értékválasztásunkban: a demokrácia és jogállamiság, a szociális piacgazdasági modell, az euroatlanti irányultság, a szövetségi kötelezettségek következetes felvállalása és a múltba révedő nacionalista konstrukciók elvetése tekintetében. Az utóbbi kivételével 2010 előtt e konszenzus létezett. Az első Orbán-kormány idején is.

A következő lépés a "jelentéktelen kisállam kontra dicsőséges nagyhatalom" vitájának meghaladása, a magyar külpolitikai közép megtalálása.

A külföld osztatlan szeretete nem sikerkritérium. Partnereink, mindenekelőtt szövetségeseink tisztelete viszont igen. Ezt pedig csak értékvezérelt, az ország valós érdekein alapuló, problémamegoldó és nem feszültségfokozó, kiszámítható, de egyben helyzetteremtő külpolitikával lehet kivívni. Magyarul, olyan ügyekben érdemes kulturáltan - konfliktust vállalni, amely a tényleges nemzeti érdeket szolgálja.

Összhangban alapvető értékválasztásainkkal, de illúziókat nem kergetve kell tudnunk szövetségi rendszerünkön belül és kívül is bemélnünk a változó erőviszonyokat.

Egy haasi apolarizálódó világban az Egyesült Államok súlyának csökkenése relatív, az USA még évtizedekig a világ első számú nagyhatalma lesz. Az Európai Unió az eurózóna válsága nyomán a többsebességes integráció irányába halad,

egy erős belső maggal. Magyarországnak érdeke a transzatlanti kapcsolatrendszer erősítése, a NATO jelenti biztonságunk első számú garanciáját.

Az európai politikai integrációban való részvétel az egyedüli útja az uniós életszínvonalhoz való felzárkózásunkhoz szükséges kohézió és szolidaritás biztosításához. Mindeközben érdekünk a globális nyitás a jövő gazdasági erőközpontjai felé. Ceterum censeo: értékeinket nem feladva.

Cezúra kell a nemzetpolitikában is: középpontjába ismét a határon túli magyarság érdekeit és nem ideológiai és belpolitikai megfontolásokat kell állítani. Ironikus, hogy ma épp az anyaország kormánya nem tartja tiszteletben azt az autonómiát, amelyet - joggal - követel a határon túli magyar közösségeknek. A külpolitikai középnek arra kell törekednie, hogy könnyített állampolgárság és a határon túli magyarok parlamenti képvisellete az összetartozást, és ne a megosztást, a nacionalizmus szítását képviselje. Szomszédainkkal cél a történelmi megbékélés, a kapcsolatok javítása, többek között a közös kormányulések gyakorlatának helyreállításával. Időnként persze elkerülhetetlenek a viták. Ezért is kulcsfontosságú Magyarország nemzetközi tekintélyének helyreállítása: a határon túli közösségeket érdemben megvédeni csak erős nemzetközi háttérrel tudjuk.

A magyar külpolitika ma avított premisszák és konstrukciók alapján operál. Abszolútumokban gondolkodunk a szuverenitást illetően, miközben számos területen már csak annak illúzióját kergetjük. Állandó "tengelyeket" akarunk építeni, miközben az unión belül a rugalmasan alakítható koalíciók működnek jól. Képtelenek vagyunk nagyfelbontású képet alkotni a körülöttünk zajló eseményekről, nagyrészt kimaradunk a jövőt alakító nagy vitákból.

Nem látunk ki a Kárpát-medencéből.

Új rendszerszemléletre, globális tudásbázisra, tudatosan épített és gondozott nemzetközi kapcsolati hálóra van szükség. Egy felgyorsult világban operáló EU- és NATO-tagországgként újra kell gondolni az Európa-, kül- és biztonságpolitikai intézményrendszer külső és belső interakcióit, dinamizálni kell az információáramlást és a döntéshozatalt. A Külügyminisztérium személyzeti és szervezeti politikája, nagyköveteink kormányváltást követő tömeges hazahívása, majd a politikai tisztogatás jellegű lefokozási és elbocsátási hullámok erősen akadályozták a magyar diplomáciát. Magyarország nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy két párhuzamos Európa- és külügyi szakembergárdát tart fent.

Mindeközben a konzervatív oldalon ma is létező, de egyre gyengülő "nyugatos" szárny alig hallatja a hangját. A magyar külpolitikai középhez, a szélsőséges, Európa- és Amerika-ellenes hangok partvonalra szorításához, a demokratikus pártokon átívelő konszenzus újrateremtéséhez rájuk is szükség van.

KORÁNYI DÁVID volt külügyi szakállamtitkár, a washingtoni Atlanti Tanács Eurázsia Központjának igazgatóhelyettese, a Haza és Haladás Egyesület alapító tagja

Megjelent a Népszabadság 2013. április 8-i számában

14.10. 11. számú melléklet: A Chomsky-tízparancsolat – internetes források/2013.04.

A Chomsky-tízparancsolat

A mai rövidposztban ismertetendő alaptételek egy bizonyos **Noam Chomsky** nevéhez fűződnek, aki – a 84 éves korához képest elképesztő szellemi frissességről téve tanúbizonyságot – a mai napig a híres MIT (*Massachusetts Institute of Technology*) nyelvészeti és filozófiai tanszékének rendszeres előadója. Hosszú és tartalmas élete során foglalkozott ő mindennel, ami nyelvészet, filozófia, médiászociológia, tömeglélektan, de még a számítástechnikai programozás bizonyos területeibe is beleásta magát (ez utóbbit úgy hatvanöt évesen

kezdte, tehát senki ne adja fel!).

Chomsky soha nem csinált titkot abból, hogy a *liberális demokrata* eszméket tartja magához a legközelebbieknek, s az *anarcho-szindikalizmus* egyes alapvetéseit is a magáévá tette (ami egy, a nyolcvanas éveiben járó egyetemi tanár esetében minimum respektet és csettintést érdemel...)

No de itt és most nem is az ő élettörténetéről akarok beszámolni, hanem arról a – tíz pontból álló – tételsorról, amit sokan *Chomsky tízparancsolatának* is neveznek, lévén hogy a Mester ezeken keresztül magyarázza a mindenkori politikai hatalom tömegeket manipuláló mesterkedéseinek természetrajzát. Az ő szavaival: ezek a *hatalmi diverzió médiastratégiái*.

Chomsky barátunk ezeket először úgy 25-30 évvel ezelőtt írta össze, amiből mindenki olyan következtetést von le, amelyet akar. Mindenesetre úgy vélem: ha tudjuk, hogy a Hatalom miben (és hogyan) mesterkedik, védettebbek vagyunk vele szemben. Már ha még tudunk gondolkozni és kételkedni...

Lássuk tehát, **hogyan próbálja a hatalom maga alá gyúrni (az egyéneken keresztül) a társadalmat.** Az alábbiak nem szó szerinti idézetek, hanem Chomsky egy-egy tételének kicsit zanzásított verziói.

1.) Az emberek agyát és figyelmét le kell foglalni másod- és harmadrangú problémákkal. Ennek érdekében figyelmüket el kell vonni a valós és súlyos szociális gondokról, mégpedig olyan hírekkel, amelyek társadalmi jelentősége kicsi ugyan, de érzelmileg erősen megérintik őket. Támaszkodjunk a bulvársajtóra, amely hű szolgánk lesz.

2.) A népnek úgy kell tekintenie politikai vezetőire, mint a nemzet megmentőire. Ennek érdekében (elsősorban a média segítségével) hamis riasztások és nem létező fenyegetések tömkelegét kell rájuk zúdítani, amelyek miatt aggódni, később szorongani kezd. Ha a szorongás elérte a kritikus szintet, lépj közbe és oldd meg a (máskülönben nem létező, illetve általa gerjesztett) problémákat. Hálásak lesznek, s önmaguk fogják kérni szabadságjogaik csorbítását.

3.) A nemzetnek mindig készen kell lennie arra, hogy valami rosszabb következik. Ennek súlykolása érdekében használd fel a „fehér” propagandát (vagyis nyíltan a kormány irányítása alatt álló médiumokat), a „szürkét” (azokat a sajtótermékeket, amelyek csak részben állnak kormánybefolyás alatt), s a „feketét” (amelyekről senki sem gondolná, hogy valójában a hatalom szolgálatában állnak). Ezeknek karöltve azon kell munkálkodniuk, hogy egy olyan kormány képét vetítsék a lakosság szeme elé, amely minden erejével azon munkálkodik, hogy a jövő egét beárnyékoló sötét fellegek legalább egy részét elhessentse a nemzet feje felől. A kemény, megszorító intézkedéseket fokozatosan kell bevezetni, mert így az emberek hozzászoknak a rosszhoz, sőt: örülnek, hogy még mindig nem a legrosszabb következett be.

4.) A nemzetet meg kell győzni, hogy minden rossz, ami aktuálisan történik, az kizárólag azért van, hogy a szebb jövőt biztosítsuk számára. Vagy ha nem a számára, akkor a gyermekei számára. Az emberek reménytelenül idealisták és hiszékenyek: évszázadokon keresztül hajlandók benyelni és elfogadni ezt az érvet („*majd a következő generációknak sokkal jobb lesz, nekünk ezért kell áldozatokat hoznunk*”).

5.) Az embereket le kell szoktatni a gondolkodásról, s arról, hogy a történesekben felfedezzék az ok-okozati kapcsolatokat. Ennek érdekében a politikai vezetőknek egyszerűen kell megfogalmazniuk üzeneteiket, már-már infantilis módon, minimális szókinccsel, rövid mondatokban. A hallgatóság ily módon megszokja a felületességet, naiv lesz és hajlamos az információs bevetések elfogadására.

6.) Minden adandó alkalommal az emberek érzelmeire kell hatni, nem a racionális gondolkodásukra. Bátorítani kell mindenféle emocionális megnyilvánulást, mert az érzelmeket sokkal könnyebb manipulálni, mint a rációt.

7.) Az embereket a lehető legnagyobb tudatlanságban és műveletlenségben kell tartani, mert így nem lesznek motiváltak magasabb ideálok és összetettebb tervek megvalósításában. Butítsd le az oktatásügyet, tedd korrupttá és hozd a működésképtelenség küszöbére. Egy ilyen iskolarendszer a közvélemény manipulálásának ideális eszköze.

8.) A népet el kell zárni az objektív, korrekt és teljes tájékozódás/tájékoztatás minden forrásától. Ennek érdekében pénzügyileg támogatni kell azokat a médiumokat, amelyek butítják és félretájékoztatják az embereket, s gazdaságilag el kell lehetetleníteni azokat, amelyek ennek ellenkezőjét próbálják elérni.

9.) A nyájszellem erősítése prioritás! Az egyénben fel kell ébreszteni a szégyen- és tehetetlenség-érzetet, s választható (pontosabban választandó!) alternatívaként ezzel szembe kell állítani az igazodási, csatlakozási kényszert. Az egyéniségeket nélkülöző nyáját mindig könnyebb irányítani, ellenőrizni és befolyásolni.

10.) Mindent meg kell tenni az egyének megismerése érdekében. Ezt elérendő belső (és titkos) nyilvántartásokat kell felfektetni az egyén különféle (ízlésbeli, politikai, ideológiai, viselkedési) preferenciáiról, opcióiról, egyszóval teljes pszichológiájáról. Törekedni kell arra, hogy jobban megismerjük az egyént, mint ahogy ő ismeri önmagát. Fel kell használni a társadalomtudományok (szociológia, lélektan, csoportképzés pszichológiája, stb.) legújabb vívmányait céljaink elérése érdekében, de ezeket a lépéseket a legnagyobb titokban kell tartani.

14.11. 12. számú melléklet: Szinte védtelen a Magyar Honvédség egy külső támadással szemben – Csörgő László/2013.02.22./HVG

Szinte védtelen a Magyar Honvédség egy külső támadással szemben

HVG-2013. február 22.

Szerző: [Csörgő László](#)

A Magyar Honvédség még arra az időre sem lenne képes megvédeni az országot egy esetleges támadás esetén, amíg a NATO katonai gépezete beindulna - mondta a hvg.hu-nak Kovács Gyula. A megszüntetett pécsi tüzérdandár egykori parancsnokhelyettesével beszélgetünk a Honvédség szerinte tarthatatlan állapotáról, a folyamatos leépítésekről, a vízfejről, és a mindenkori miniszterek által elkezdett, befejezetlen "haderő reformokról".

hvg.hu: Két év telt el egy nagy port kavart Index-interjú óta, amely siralmas képet festett a Magyar Honvédség állapotáról. (Lásd keretes írásunkat.) Történt azóta előrelépés a NATO-színvontól erősen leszakadt honvédségnél?

Kovács Gyula: Hiba lenne a haderő jelenlegi állapotát az előzmények nélkül elemezni és mindenért Hende Csabát felelőssé tenni. Gondoljunk arra, hogy 1990-ben az Antall-kormány egy 120 ezer fős haderőt vett át, 200 ezer fős haderőnek elegendő fegyverzettel, működő mozgósítási képességekkel – 22 év alatt jutottunk oda, hogy kevesebb mint 26 ezer fős az egész honvédség.

Már a legelső miniszter, Für Lajos sem élt a NATO által felajánlott lehetőségekkel, nem tett meg mindent, hogy a ránk erőltetett orosz hadikultúráról mielőbb áttérjünk a hatékonyabb angolszászra.

Az akkori vezetés az eredetileg oroszról fordított, régi szabályzatainkból kihagyta a csak a birodalomra jellemző olyan fejezeteket, mint a sarkkörön túli harc, a szöveget átírta felszólító módba, majd a régi vörös helyett bordóba burkolta ezeket az „új” szabályzatokat. Ezek jelentős része ma, 2013-ban is érvényben van. Nemrégiben a hadtudományi társaság tüzér szekciója előtt az Afganisztánban, az ISAF parancsnokságon fél évet tűzkoordinátorként dolgozó kollégánk ismertette a NATO legújabb tűztámogatási elveit és gyakorlatát. A tanácskozásnak helyt adó ZMNE tüzér tanszék vezetőjét kérdeztem, hogy amit kollégánk most elmondott, az miként kerülhet be a tűzértisztképzésbe. „Sehogy” - válaszolta, az érvényben lévő magyar szabályzók ugyanis ezt nem teszik lehetővé.

hvg.hu: Mit gondol a rendszerváltás óta folyamatosan zajló „haderőreformokról”?

K. Gy.: Für Lajostól Hende Csabáig a hosszú távú (10 éves) „haderő-fejlesztési terveknek” a lényege az, hogy létszámot csökkentünk (azonnal), a következő években szervezeti átalakításokat eszközölünk, és „szellemi kompatibilitást” próbálunk biztosítani a NATO-val. Majd valamikor a nyolcadik, kilencedik évben - finanszírozási gondjaink enyhülésével - haditechnikai beszerzéseket is betervezünk. Az persze legyen a következő, vagy az azt követő kormány gondja. Néhány „szakértő” szerint először a képességeket, tudást kell megteremtünk, és majd utána kell ehhez biztosítani a hardvert, a vasat, a technikai

feltételeket. Aki ilyet állít, az soha életében nem folytatott katonai kiképzést. Az eredményes kiképzés célja pont az lenne, hogy szinkronba hozza a meglévő katonákat az egyidejűleg rendelkezésre álló technikai eszközökkel. A Varsói Szerződés rozsdás vasain nem lehet NATO-kompatibilis kiképzést folytatni. Nem értem, miért nem ismerik fel az egymást sorban követő hadügyminiszterek, hogy „átfogó haderőreformra” soha nem lesz pénzünk, és ezért aztán valahol mégis el kellene indulniuk.

hvg.hu: Hogy tudnánk mégis lecserélni a szétesőben lévő orosz eszközöket?

K. Gy.: Azért erre lett volna mód. Cascadingnak hívják a NATO-ban azt, amikor egy önálló fejlesztésekre képes haderő lecseréli használt, de kitűnő állapotban lévő technikai eszközeit egy modernebbre, és ezzel egy időben a „second hand” eszközöket méltányos áron, vagy segély formájában átadja egy alacsonyabb fejlettségi szinten lévő szövetségesének. 1998-ban például a tüzérdandár éleslövészetét látva a németek felajánlották, hogy a rendszerbe állítandó PzH 2000 önjáró lövegek helyén felszabaduló amerikai gyártmányú, de a németek által jól tuningolt M 109G önjáró páncélozott tüzérosztályt kompletten, lövegestül, mentőstül, lőszerestül ingyen, felújított állapotban átadnának nekünk. A témában megkerestem Wachslér Tamás államtitkárt, aki azt mondta, hogy „támogatja az ötletet”, nyáron megy ki egy delegáció a részleteket megbeszélni. Nem lett belőle semmi, nem is említették meg a témát magyar részről.

hvg.hu: Melyik miniszteri bejelentéssel tudná legjobban jellemezni a fejlesztéseket?

K. Gy.: Szekeres Imre csupán pár hónappal a “hosszú távú haderő-fejlesztési terv”-ének elfogadása után a „Bevetési Irány 2007” gyakorlaton bejelentette: „A mai nappal befejeztük a haderőreformot.” Szekeres egyébként – és ezzel nem volt egyedül – változatlanul kívánta hagyni a kormányzati ciklus végéig az egyre terebélyesebbre dagadó vízfejet is. Az egész problémát úgy kívánta megoldani, hogy a „hidroglóbusz” bizonyos elemeit átcímkezte, papíron csapat tagozatúvá minősítette. És ezen az állapoton Hende Csaba sem kíván változtatni. Általa „hadrendi elem” például a Honvédkórház.

hvg.hu: Hogyan állunk az országvédelmi képességekkel?

K. Gy.: Érdekes visszagondolni, hogy a most hatalmon lévő Fidesz ellenzékben szinte folyamatosan számon kérte a szocialistákon a területvédelmi képesség megszűnését. Ha ebben lett volna valami konszenzus a pártok között, akkor erre választ kellett volna adnia az akkor készülő Nemzeti Katonai Stratégiának. A politikusok nem értik, a katonák pedig nem merik elmagyarázni nekik, hogy akár egy olyan rövid határszakaszon is, mint az ukrán-magyar, minimum 100 ezer fős haderőre van szükség egy állóképes védelem kiépítéséhez, ideális esetben. Svájc például igen komolyan veszi a területvédelmi képességet, fent is tart egy 225 000 fős haderőt. Persze ezt Svájc is csak úgy tudja finanszírozni, hogy a haderő döntő többsége – 94 százaléka – jól képzett tartalékos.

A honvédség mint franciakeremes

„Magyarország hadereje még papíron is minimális, a valóságban pedig elkeserítően gyenge” – állította 2011 februárjában Kálmán Károly, a Honvédség Különleges Műveleti Zászlóaljának volt századosa. Az elsők között NATO-kiképzést kapott egykori tiszt szerint a magyar honvédség felépítése a franciakeremeshez hasonlít: felül van egy kemény, jó minőségű, vékony lap, alul egy másik, ami a hátán hordja az egészet, „közöttük pedig egy vastag, remegő, megfoghatatlan állagú massa van”. Ez volna az őrnagytól vezérőrnagyig

terjedő sokezres adminisztratív réteg, amely szerinte eredendően ellene van mindenfajta fejlődésnek, előrelépésnek, modernizációnak. A tiszt beszélt azokról a katonákról, akik tíz éve nem hordtak bakancsot a lábukon, a drága és használhatatlan gyakorlóruhákról és a kínai piaci minőségű esőkabátokról, amelyek kiválasztásáról csak a katonát nem kérdezik meg. Kálmán Károly akkor azt mondta, a helyzet megoldásához „mindössze egy bátor politikai döntésre és annak határozott keresztülvitelére volna szükség”.

hvg.hu: Ön szerint mennyire képes a honvédség megvédeni Magyarországot?

K. Gy.: Magyarország területvédelme akkor biztosított, ha a Magyar Honvédség nem vonakodó szövetséges, hanem partnerként teljesíti szövetségesi kötelezettségeit. Ennek fejében joggal várhatja el, hogy ha konfliktushelyzet alakul ki, akkor a NATO szintén vonakodás nélkül emeli fel Avianóban a vadászbombázó erőket, az amerikai földközi-tengeri flotta gépei is felszállnak, és csírájában elfojtanak minden agressziót. A NATO-nak is van persze reakcióideje, tehát valamilyen bevethető haderővel a magyar honvédségnek is rendelkeznie kellene. Csakhogy ilyen nincs. Nincsenek feltöltött zászlóaljai, a feltöltéshez hiányzik a mozgósítási rendszer. A két gépesített dandárból hiányoznak a harci támogató (tüzérek, műszakiak, felderítők) és harci kiszolgáló támogató elemek (ellátók, javítók). A két dandár fölött nincs például hadosztály-parancsnokság. A 25 427 fős haderőből 12-13 ezer eleve fel van mentve lövészárokból, állandósult a mintegy 4000 fős békehiány a csapatoknál, nincs, aki a maradékot hadrendbe szervezze, és összesen csupán 3-4000 fő van ténylegesen harcoló beosztásban. A technikai eszközök „hadrafoghatóságáról” még nem is beszéltünk. A szárazföldi csapatok semmiféle tűztámogató képességgel nem rendelkeznek, a szövetséges légi támogatás fogadására csak korlátozottan alkalmasak. A harci helikopterek üzemideje lejárt 2012. december 31-én. Hende Csaba helikoptert venne – nehéz kérdés. Ha vesz, az 100 milliárdos tétel, 10 évre előre felemészti - a Gripenekhez hasonlóan - a szárazföldi csapatok fejlesztéséhez elengedhetetlen anyagi forrásokat. Ha nem vesz, nem lesz helikopterünk. Németh Zsolt felajánlása a Maliban folyó műveletekhez: „vannak vadászpilótáink, helikoptereink, orvosaink”. A Gripenek nem rendelkeznek a szárazföldi csapatok légi támogatásához szükséges fegyverzettel, a röpképes helikoptereknél túlzás a többes szám használata, orvosunk pedig itthon kevés van.

hvg.hu: A Fidesz-kormány számára az eddigi intézkedések alapján mennyire fontos a haderő állapota?

K. Gy.: A Fidesznek sikerült egy olyan kormányprogramot készítenie, amelyben példátlan módon csupán egyetlen mondat szerepelt a haderőről: „A nemzeti ügyek kormánya a honvédelemben, a környezetvédelemben és a kulturális értékek védelmében érvényre juttatja a nemzeti egység akaratát, és helyreállítja a közjó primátusát”. Még az 1994-es választások előtt részt vettem a Fidesz Wachsler Tamás által vezetett honvédelmi kabinetjének a munkájában. A csapat akkor elkészítette a „Fidesz honvédelmi politikája” című nyilvános anyagot, vagy 30 oldal terjedelemben, bedolgozott 3-4 oldallal a Fidesz választási programjába, és elkészített több száz oldalnyi olyan anyagot, amely lehetővé tette volna, hogy Wachsler Tamás, ha elnyeri a miniszterséget, ne hosszasan védelmi felülvizsgálatba kezdjen (mint az eddigiek), hanem képes legyen azonnal egy valódi haderőreform megindítására. Hende Csabának is volt nyilván a választások előtt egy munkacsoportja, maga büszkélkedett vele, hogy három volt vezérkari főnök is segíti a munkáját. Ez a honvédelmi kabinet képes lett volna néhány oldalas anyagot bedolgozni a választási programba, később a kormány programjába. Ezt vélhetően azért nem tették meg,

mert a Fidesz nem kívánta a választók orrára kötni, hogy milyen tervei vannak a honvédséggel.

hvg.hu: Hende Csaba nagy lendülettel kezdett neki a feladatoknak...

K. Gy.: Hende Csaba első útja Afganisztánba vezetett, kijelentette, hogy a missziós feladatokban részt vevő katonák védelme prioritást élvez. Az amerikaiaktól az út menti bombák elleni fokozott védelmet biztosító Cougar járműveket szerzett. Beárnyékolja persze ezt a képet az, hogy a miniszter kinevezése után szinte azonnal beleszaladt két magyar áldozattal járó afganisztáni összetűzés kezelésébe. A kivizsgálás megállapította, hogy a régi, orosz gyártmányú T-55-ös harckocsi tornyokról leszerelt és az amerikai Hummerekre applikált 5 darab DSK 12,7 mm-es géppuskából 4 üzemképtelennek bizonyult a konfliktus során. Hende minisztériumának és vezérkarának 20 hónap kellett, hogy 2012 áprilisában végre lecserélje a hadrafoghatatlan fegyvereket.

E mellett jó ötlet volt a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozása azzal a céllal, hogy a köz szolgálatában álló katonák, rendőrök, vámosok, kormányzati-önkormányzati alkalmazottak életpályamodelljét egységesítsék, megteremtsék az átjárhatóság feltételeit a közszolgák körében. Az persze gond, hogy nem látszik, hogyan és miből fog kialakulni a volt Ludovika helyén az egyetem kampusza. E mellett Hende Csaba még azzal is büszkélkedett, hogy feltárta az előző minisztériumban folyó korrupciós ügyeket, „elzárta a pénzcsapokat”.

hvg.hu: Tett-e bármit a miniszter a vízfej lecsapolásáért?

K. Gy.: Hende Csaba 2011-ben végrehajtott egy 1204 fős csökkentést a vezető szerveknél, ez egy pozitív eredmény. Viszont édeskevés arra, hogy az általam 13 ezer főre becsült vízfejet érdemben csökkentse, javítson a végzetesen eltorzult állományarányokon, helyreállítsa a ma nem is létező normális rendfokozati piramist (leegyszerűsítve: minden egyes magasabb rendfokozati szinten jóval kevesebb ember van, mint az előzőben, és működik a természetes szelekció - „felfelé vagy kifelé”).

Üdvözlendő ugyanakkor, hogy az elődök által féltékenységből elképesztő módon működésképtelenné tett vezérkarban visszaállította a NATO-szabványnak megfelelő vezetési struktúrát - két lépésben. Első próbálkozásra elmaradt a NATO-szabványban J2-vel jelzett hírszerző-felderítő csoportfőnökség, később korrigáltak. Így legalább már valamilyen szinten együtt tudunk dolgozni a NATO-val. Hende büszkélkedik a katonai életpályamodell megalkotásával. A modell bevezetésének semmivel sem jobb az esélyei, mint a pedagógus-életpályamodellnek. Elkészült a NATO új Stratégiai Konceptiójával szinkronba hozott Nemzeti Katonai Stratégia (NKS). A gombhoz már csak a kabát kell, egy olyan haderő, amelynek képességei legalább köszönő viszonyban vannak a NKS-ban megálmodott képességekkel. Ennek jelenleg, sajnos nullához közelít az esélye. A valóságot a NATO-tagságunk 10 éves évfordulója idején kiadott ÁSZ-jelentés tükrözi: „a haderő technikai felszereltsége, infrastruktúrája, illetve az állomány élet- és munkakörülményei a NATO-haderők átlag színvonalához való közelítésének belátható időn belül nincs realitása”.

hvg.hu: Mi a helyzet a pénzügyi oldallal?

K. Gy.: 2010 nyarán egy tudományos konferencián a vezérkar képviselője elmondta, hogy „időkorlátoktól és anyagi lehetőségektől független” tervezés keretében készül a haderő

hosszú távú fejlesztési terve. A terv novemberre elkészült, kísértetiesen hasonlított a Juhász-Szekeres által produkált - véletlenül sem a megvalósításra szánt - tervekre. Például szerepelt benne, hogy a tárca költségvetésében be kell állítani a bérköltségek, dologi kiadások, fejlesztések 40:30:30 százalékos arányát. Már a 2011-es költségvetésből és annak részletes indoklásából is kiderült annyi, hogy tovább haladnak a „szekeresi úton”, semmit nem tesznek az örökölt strukturális torzulások felszámolásáért, különösebb fejlesztési célkitűzések nélkül a pénznyelő haderő állapotának konzerválására költik az adózók 275 milliárdját.

A minisztérium 2012-es költségvetése már durva megszorítást jelentett. A tervezett 235 milliárd forint a GDP 0,8 százaléka, ez a NATO-ban is egyedülállóan alacsonynak számít. A költségvetésben az előző évi 3,4 százalékról kettőre csökkent a fejlesztési kiadások aránya. Nevetséges hadiipari megújulásról beszélni akkor, amikor a fejlesztésre szánt összeg nem éri el az évi 10 milliárdot. 2016-ig ezen a szinten kívánják befagyasztani a költségvetést. 2022-re kívánják elérni a katonai költségvetésben a GDP 1,39 százalékát, vagyis megközelítőleg az 1999-es NATO-csatlakozás idejében meglévő 1,41 százalékos szintet. Ezen tények ismeretében arcátlanság kijelenteni, hogy „a második Orbán-kormány elkötelezett a honvédelmi büdzsé nagyon sok éve tartó folyamatos megnyirbálása rendkívül káros folyamatának megállításában”. Hendeék valóban elzárták a pénzcsapokat.

hvg.hu: Hende Csabának láthatóan a szíve csücske az önkéntes tartalékos katonai rendszer kiépítése, mit gondol erről?

K. Gy.: A Fidesz az ellenzékben a szocialistákat zaklatta majdnem folyamatosan, hogy képtelenek a tartalékos problémát megoldani. A kormányváltást követően a miniszterelnök elképedt a 2010-es árvízi védekezést látva. „Nincs tartalékos állománya a haderőnek, sőt semmilyen nyilvántartás arról, hogy háború esetén a hadköteles korban lévő férfiak hol vannak, hogyan érhetőek el, hogyan lehet őket vészhelyzet esetén mozgósítani. Ezeket a gondokat meg fogjuk oldani a következő 2-3 hónapban.” Mit tudhat a miniszterelnök a haderőről, ha azt hiszi, hogy a tartalékos probléma 2-3 hónap alatt megoldható?

Életrajz

1966-ban avatták tisztté. Pályáját még a Magyar Néphadsereg atomeszközök alkalmazására képes rakétadandárjánál kezdte, 1976-79 között elvégezte a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát és Várpalotán a Tüzér Kiképző Központban tanított 12 éven keresztül. Másfél évtizedig volt a pécsi tüzérdandár parancsnokhelyettese. Úttörő szerepet vállalt a mikroszámítógépek és a katonai GPS-ek alkalmazása terén, és részt vett a tüzér kiképzés szimulációs rendszereinek kidolgozásában. Az 1994-es választások előtt részt vett a Wachslér Tamás által vezetett honvédelmi kabinet munkájában. Legfontosabb feladatának a NATO alkalmazási elvek adaptálását tekintette a magyar tüzérségre, átfegyverzés helyett azonban a teljes alakulata megszüntetésre került. Nyugállományúként folytatta munkáját a Magyar Hadtudományi Társaság tüzér szekciójában. 1998 és 2002 között 11 tanulmányát díjazták a honvédség különböző tudományos pályázatain. 2004-től az Magyar Hadtudományi Társaság szakértője. Publikált honvédségi szaklapokban, a Népszabadságban, a HVG-ben, a 168 Órában. Szakterülete a tűztámogatás, a professzionális haderő és a haditechnika fejlesztése.

Mi volt a legbizarrabb élménye a tartalékos rendszer megújításával kapcsolatban?

K. Gy.: Hende Csabát láttam Pécsen az önkormányzati választások előestéjén civil pantallóban, katonai esővédőben, ezredesi parolival. Több interjúban is nyilatkozott a beiktatása után arról, hogy ő tartalékos ezredes. Te jó isten! – gondoltam, mit tudhat a tartalékos rendszerről, ha a 2004 novemberében bekövetkezett változások után még mindig azt hiszi, hogy ő tartalékos. A törvény önkéntes tartalékosokról szól. Mi lett a megoldás? A laktanyákat eddig is őrző nyugállományú katonáknak felajánljuk, hogy vagy önként jelentkeznek önkéntes védelmi tartalékosoknak, vagy elveszítik az állásukat. A NATO-ban nincs olyan, hogy „védelmi tartalékos”. 2011-ben átalakították a kordedvezményes nyugdíjakat szolgálati járadékká, amit 16 százalékos jövedelemadóval terheltek, kivéve azt az esetet, ha valaki önkéntes műveleti tartalékos szolgálatot vállal. 2012-ben jelentkezett is majd 2000 fő „önkéntes” műveleti tartalékosnak. A zömében ezredesekből, alezredesekből, őrnagyokból álló csapatból 1500-at be is hívtak 10 napos tartalékos felkészítésre. A kiképzésük befejeződött, több mint 1300 tett esküt, és kötött tartalékos szerződést. Hende befolyásolási potenciája ezzel véget is ért, a szolgálati járadékosok közül az, akire lehetett hatni a 16 százalékkal, az jelentkezett. Nem látszik, hogyan lesz meg a HM-nek a ciklus végére a Hende által beígért 8000 fő tartalékosa.

hvg.hu: Kell nekünk tartalékos katonai állomány?

K. Gy.: Az előbbieken elmondottak mellett ugyanakkor egészen nyilvánvaló, hogy lenne szükség 25–35 éves volt szerződésesekre. Őket eddig nem sikerült megszólítani.

hvg.hu: Hogyan tudna a tartalékos rendszer jól működni?

K. Gy.: Tavaly márciusban volt a tatai tüzérsztály rendszerbeállító éleslövészete. Ezt az ötnapos lövészetet úgy kellett volna szervezni, hogy az első három napon a meglévő békeállomány végrehajtja az éleslövészettel egybekötött gyakorlatát, a negyedik napra behívják egy-egy ütegni tartalékost, a negyedik napon a tartalékosok a békeállomány szoros felügyelete mellett hajthatták volna végre a tűzfeladatokat, az ötödik napon pedig a tartalékosok teljesen önállóan bizonyíthatták volna készségüket. Az ilyen lövészetet évente, kétevente lehetne megismételni. A munkaadók is tolerálnák a tartalékos kétnapos távollétét különösebb kompenzáció nélkül is. A megoldás egyszerű. A Fidesznek a kétharmaddal lehetősége van olyan törvényt hozni, hogy minden olyan katona, aki 2004. november 3. után szerelt le a haderőből, a törvény erejénél fogva tartalékos, összeírásra, évi néhány nap kiképzésre, természeti katasztrófák elhárításában való részvételre kötelezett, ezen felül önként missziós feladatokat is vállalhat. Rögtön lenne 20-25 ezer tartalékos.

hvg.hu: Mi az, amit egyik miniszter sem értett meg a működésből?

K. Gy.: Elődjeihez hasonlóan Hende Csaba sem érti, hogy először a haderő aktív komponensét kell rendbe rakni, mert egy finanszírozási gondoktól mentes profi haderő automatikusan termeli ki a maga profi tartalékosait. A pancser haderő csak pancser tartalékosokat tud produkálni.

hvg.hu: Mit lehetne tenni?

K. Gy.: A humán struktúra - általam is javasolt - reformjával leszorítani a bérköltségeket (a vízfej visszavágásával), és a felszabaduló pénzeket, az éves költségvetés 30-40 százalékát (100-120 milliárd forintot) pedig a haderőfejlesztésre fordítani! Ezen források birtokában évente átfegyverezni és kiképezni egy-két zászlóaljat, a kormányzati ciklus

végére produkálni egy dandárt, a szükséges támogató, kiszolgáló elemekkel. A következő kormányzati ciklusban el kell jutni oda, hogy van egy 10-12 ezer fős gépesített hadosztályunk. A haderőreformot valahol a harmadik kormányzati ciklusban akkor kellene befejezettek nyilvánítani, amikor a hadosztály összeállt gépesített dandárokkal, harckocsi ezreddel, vegyes tüzérezreddel, felderítő, műszaki, vegyivédelmi, vezetésbiztosító zászlóaljakkal, harci kiszolgáló, támogató ezreddel.

hvg.hu: Milyen tanácsokat adna még a miniszternek?

K. Gy.: Nehéz ügy. A rendszerváltás óta soha nem vergődött még így honvédelmi miniszter az anyagi ellehetetlenülés teljes szorításában. Juhász Ferenc kérdezte tőlem valamikor 2003-ban az állományarányok javításával kapcsolatos javaslatomat hallva: ön akkor ezek szerint lelkiismeret-furdalás nélkül leszerelné több ezer Budapesten szolgáló tisztet? Igent mondtam, és visszakérdeztem: „hol volt a lelkiismeret-furdalás akkor, amikor a csapatokat 'irtották ki' gátlástalanul?”. Ma már óvatosabb lennék egy ilyen javaslattal. 2003-ban ugyanis az elbocsátottak jó eséllyel találhattak munkát, működött a kordedvezményes nyugdíj rendszere, nem volt korlátozva a nyugdíj mellett vállalható munka. Ma egy tömeges elbocsátás családi tragédiák sorát eredményezné. Mindezek ellenére fenntartom, hogy a haderő humán struktúrájának torzulásait fel kell számolni. Most nincs közvetlen veszély, ez kedvez a nyugodt, de célirányos építkezésnek.

14.12. 13. számú melléklet (a könyv hátlapjának belső oldalán lévő tokban): A könyv CD melléklete, melyen megtalálható a könyv teljes anyaga, a kinyomtatásra alkalmatlan biztonsági fő- és almátrixokkal, valamint Dr. Várhalmi Antal Miklós szakmai, szakpolitikai publikációi a rendszerváltástól.

A kiadvány lényege a biztonsági fő- és almátrixokban található és elemezhető.

15. HIVATKOZOTT IRODALOM

¹ Várhalmi Antal Miklós (PhD) saját szerkesztésű honlapjai: www.varhalmi.hu, www.nemzetbiztonsag.lap.hu

² Várhalmi Antal Miklós (PhD): *A nemzetbiztonsági szolgálatok meghatározó jelentősége a Magyar Köztársaság XXI. századi biztonsági rendszerében*, PhD értekezés, 2010, Budapest, ISBN 978-963-08-0027-3, Dr Várhalmi Antal Miklós honlapján (2012.07.22.): www.varhalmi.hu;

http://www.varhalmi.hu/sub_site.php?nav=375&type=doc

³ Várhalmi Antal Miklós (PhD): *Nemzetbiztonsági Kézikönyv -2010*, 2010, Budapest, ISBN 978-963-06-9587-9, Dr Várhalmi Antal Miklós honlapján (2012.07.22.): www.varhalmi.hu;

http://www.varhalmi.hu/sub_site.php?nav=374&type=doc

⁴ Várhalmi A. Miklós: *A hírszerzés-felderítés szerepe és jelentősége a XXI. századi NATO számára (kézirat)*: http://www.varhalmi.hu/sub_site.php?doc=37242. 2008. Várhalmi A. Miklós személyes honlapja: www.varhalmi.hu, letöltés dátuma: 2010.01.17.

⁵ Várhalmi A. Miklós honlapján: www.varhalmi.hu (tartalomjegyzék 3.6.3.1.):

3.6.3.1. *SZABADSÁG ÉS/VAGY BIZTONSÁG* – [2007.11.25.] – Várhalmi A. Miklós előadása Athénben, 2005.-ben a IV. Európai Szociális Fórumon: http://www.varhalmi.hu/sub_site.php?doc=3631

⁶ Resperger István: *Kockázatok, kihívások és fenyegetések a XXI. században*. Budapest, ZMNE Biztonsági és Stratégiai Tanulmányok Tanszék, Az Országos Kiemelt Kutatási Tanulmányok pályázata, 2002.

⁷ Várhalmi A. Miklós: *Freedom or/and Security* (Előadás és hírlevél Athénben, a IV. Európai Szociális Fórumon, 2006-ban): http://www.varhalmi.hu/sub_site.php?doc=3632. Várhalmi A. Miklós személyes honlapja: www.varhalmi.hu, letöltés dátuma: 2010.01.17.

⁸ *Formálódó biztonsági koncepciók és szereplők: kihívás a parlamentek számára* I. rész. Európai Unió. 2002. 32 p.

⁹ Hetesy Zsolt: *A titkos felderítés:*

http://doktori-iskola.ajk.pte.hu/files/tiny_mce/File/Archiv2/hetesy/Hetesy_nyilv_ertekezes.pdf,

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Doktori Értekezés, Pécs, 2011

¹⁰ Forrás: Department of Defense, Defense Science Board: Resilient Military Systems and the Advanced Cyber Threat January, 2013

¹¹ Az informatikai rendszerek fejlődésének ütemét és komplexitásukat a Moore törvény írja le: „The number of transistors incorporated in a chip will approximately double every 24 months.” Fordítása: Egy chipen elhelyezett tranzistorok száma 24 hónaponként nagyjából meg fog duplázódni. Gordon Moore az Intel Corporation társalapítója. <http://www.intel.com/content/www.us/en/history/museum-gordon-moore-law.html> Állapot: 2013. május 05.

¹² Forrás: Department of Defense, Defense Science Board: Resilient Military Systems and the Advanced Cyber Threat January, 2013

¹³ Hetesy Zsolt: *Másodlagos nemzetbiztonsági kihívások*: http://mhtt.eu/hadtudomany/2013_1-2.html,

Magyar Hadtudomány, XIII.évf. 1-2 szám, MHTT konferencia, Budapest, 2013 március

I M P R E S S Z U M

Szerző és kiadó : Dr. Várhalmi A. Miklós (www.varhalmi.hu)

A szerző és egyben kiadó hozzájárul a kiadványnak a kötelező ellenérték nélküli, szabad, jóhiszemű, a Magyar Köztársaság nemzeti értékeinek-érdekeinek védelme-érdekérvényesítése valamint a lakosság és a cégek biztonsága céljából történő pozitív jellegű felhasználásához.

Amennyiben a kiadványban foglaltakból bármit pártok, politikai, szakmai szervezetek, politikusok, szakpolitikusok, stb. használnak fel a konkrét megvalósításához, úgy a korrektségük alapvető mutatója lesz, hogy mennyire vannak be ebbe a szakmai folyamatba, tekintettel a könyvben deklarált ilyen irányú, önzetlen szándékkal illetve felajánlással.

Rosszhiszemű, negatív jellegű és célú felhasználás (beleértve a félreérthető „összeollózásokat” is) jogi eljárásokat vonhat maga után.

ISBN 978-963-08-6237-0

A kiadvány teljes terjedelemben elérhető az interneten is:

internetes honlap: www.nemzetbiztonsag.lap.hu (a TOP 10-es szövegdoboz)

internetes link: www.varhalmi.hu/sub_site.php?doc=1231

